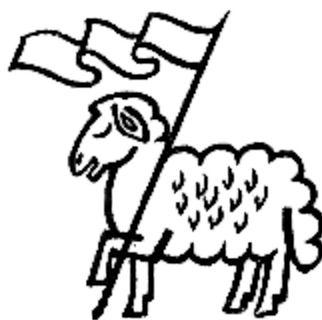

ЛЕО ТАКСИЛ
ЗАБАВНО ЕВАНГЕЛИЕ
ИЛИ ЖИВОТЪТ НА ИСУС

Превод от руски: Магдалена Атанасова, 1967

chitanka.info

Книгата „Забавно евангелие“ не е научен трактат, нито научнопопулярен антирелигиозен очерк в съвременното разбиране на този жанр. Авторът е нарекъл книгата си „Животът на Исус“. Под такова заглавие са излезли много книги през XIX век. Едни учени и богослови се опитвали в трудовете си да дадат пълно животоописание на богочовека Исус, опирайки се на евангелието и измислиците на църковните отци. Други въз основа на исторически източници са доказвали, напротив, че никакъв богочовек не е съществувал, че Исус Христос е плод на религиозната фантазия. Едните са били защитници на религията, а другите атеисти. Именно мирогледът на авторите е определял тяхното отношение към личността на Христос.

Лео Таксил (истинското му име е Габриел-Антоан Жоган-Пажес) е бил атеист. През детските и юношеските си години той получил възпитание в йезуитски колеж. Но вместо религиозната дейност избрал пътя на борец против религията. Противоречията и абсурдността на „свещеното“ писание, лъжата, лицемерието, престорената религиозност, тъпотата и користолюбието на свещенослужителите разкрили пред очите му истинската същност на религията. От 1879 г. в продължение на пет години той издава около двадесет антирелигиозни произведения — остри сатирични памфлети: „Любовните похождения на папа Пий IX“, „Синът на йезуита“, „Семейство Борджия“, „Отровителят Лъв XIII и петте милиона каноници“, „Светите развратници“ и много други. През 1882 г. Таксил пише „Забавна библия“, а в 1884 г. излиза „Животът на Исус“.

Спецификата на „Животът на Исус“ от Лео Таксил е в това, че авторът не използва специален исторически материал, а само рядко прибегва към сведения на историците от I век преди новата ера и първите векове на нашата ера. „Животът на Исус“ е в главни линии

преразказ на новозаветните писания, тук-таме допълнен с художествена измислица, но преразказ, направен от човек с ясен разум, от човек, чийто поглед не е ограничен от наочниците на религиозния фанатизъм. И ние заедно с Лео Таксил се убеждаваме във фанатичността, в противоречивостта на евангелските митове. Прочетено от критически мислещ човек, евангелието само си произнася присъдата.

В настоящото издание на превода на „Забавно евангелие“ от Таксил всяка глава е снабдена с епиграф от евангелието.

ОТ АВТОРА

За личността на Исус Христос може да се чуят три мнения:

1. Едни смятат, че той е бог, слязъл за известно време на земята в човешки образ.

2. Други приемат, че е бил евреин проповедник, подложен на сурови гонения и обожествен от привържениците на своите социално-освободителни идеи.

3. И най-сетне, трети твърдят, че не е съществувал никакъв Исус Христос, нито неговите апостоли и че християнската легенда, изфабрикувана по образец на много други религиозни легенди, е била измислена през епохата на упадъка на езичеството, когато хората, извличащи изгоди от човешката глупост, са се нуждаели от нова религия.

Като претеглих внимателно всички доводи за и против, аз твърдо се присъединих към привържениците на последната версия.

Тази книга е написана не за да се принизи богът Исус и по този начин да се възвеличи човекът Исус: авторът не вярва в съществуването нито на единия, нито на другия. Неговата цел е стъпка по стъпка да проследи християнската легенда, да разкрие цялата съдържаща се в нея безсмислица и по такъв начин да докаже, че цялата история за Исус Христос, бил той човек или божество, от каквата и страна да се разглежда, не е нищо друго освен скърпени лъжи и глупави измислици.

ДЕТСТВОТО НА ХРИСТОС

ГЛАВА I

ВИДЕНИЕ ЗАХАРИЕВО

В дните на Ирода, цар иудейски, имаше един свещеник от Авиевата смяна, на име Захария; а жена му беше от дъщерите Ааронови, и името ѝ — Елисавета. И двамата бяха праведни пред бога, постъпвайки безпорочно по всички заповеди и наредби господни. Те нямаха чедо, понеже Елисавета беше неплодна, и двамата бяха в напреднала възраст.

Лука, гл. 1, 5–7.

По това време Словото, т.е. господинът на име Исус^[1], още не се било родило; между ерусалимските свещеници имало тогава един левит^[2], който се наричал Захария.

Тоя Захария живеел в своята къщичка край град Юта, разположен в Юдовата планина. Имал си жена (еврейските свещенослужители се женели) и я наричали Елисавета. „И двамата — както съобщава апостол Лука^[3] — бяха праведни пред бога, постъпвайки безпорочно по всички заповеди и наредби господни“ (Лука, гл. 1, 6). Но благочестието на съпрузите било подложено на сурово изпитание. Може би си мислите, че вярващите не са им пускали пари в дискаса? Не, не е там работата.

Захария и Елисавета скърбели, защото въпреки всичките си старания нямали деца.

Свещенослужителят и жена му не били вече в първа младост. Още няколко години безплодие на съпругата и достопочтеният левит би трябвало завинаги да се прости с надеждата да остави след себе си потомство. Това било толкова по-обидно, защото евреите смятали безплодието за позор и бездетните съпрузи били сочени с пръст.

Захария не се побирал в кожата си. По това време дошъл неговият ред да служи в храма и Захария бил извикан в Ерусалим. Разбира се, на него би му било далеч по-приятно да си остане в къщи и

да сади заедно с жена си зелки, същите чудодейни зелки, в които понякога намират бебета. Но дисциплината стои над всичко.

И Захария с мърморене се запътил към Ерусалим. За щастие, щом всеки медал има две страни, то по логиката на нещата едната от тях трябва да бъде приятна: свещенослужителите изпълнявали различни задължения по жребий и на Захария се паднало каденето^[4]. А трябва да знаете, че не можело да има по-висока чест за свещенослужителя: това не било дребна работа — богослужението у евреите се извършвало много тържествено.

Преди всичко, точно в средата на пресветото място, между огромния седмораменен светилник и масичката със свещения хляб, се намирал златен олтар. Какво ще кажете, не е ли това разкош? Великолепното светилище било отделено със завеса от друго помещение, което се наричало дарохранилница. То се смятало за още по-свещено, защото именно там, скрит от взорите, пребивавал могъщественият бог Яхве, наричан още Йехова, или всевишен, или бог Саваот.

Влизането в дарохранилницата не се разрешавало на всекиго: това право имал само кадителят. Когато той се появявал в Ерусалимския храм, тълпата започвала да пее радостни химни, в храма запалвали свещи и всички почтително му правели път; кадителят оставял пеещите зад преградата, а той се качвал по стъпалата на светилището и по знак на първосвещеника хвърлял в огъня благовония: това било най-чист тамян, символ на молитвите, отправяни от вярващите. След като се поклонял, кадителят тръгвал към дарохранилницата; той пристъпвал към нея заднишком, та да не би, боже опази, да се окаже с гръб към олтара. Камбанен звън възвестяват излизането му от дарохранилницата и съпровождат благословията, която давал на народа. Левитите тозчас започвали да нареждат молитви под акомпанимента на свещената какофония. О, това е било наистина великолепно, величествено, грандиозно — с една дума, неотразимо!

Тази церемония дотолкова разтърсвала присъстващите, че всеки неволно изпадал в някакъв таен трепет. Помислете си само: свещенослужителят, който влизал в дарохранилницата, възнасял техните молитви до самия бог, възнасял ги във вид на тамян, който димял пред спуснатата завеса. И достатъчно било Яхве да отхвърли

неговото приношение, достатъчно било да накаже свещеника за някаква грешка, тогава това наказание би се стоварило върху целия народ Израилев^[5] и тежка болест би поразила, всички евреи: с божите работи шега няма! Ето защо паството с такова нетърпение чакало да се върне кадителят. Какъв отговор ще им донесе от предвечния? Този въпрос тревожел всички, които се намирали в храма. За да не ги кара напразно да се вълнуват, кадителят обикновено се стараел да излезе по-скоро при тях.

Но този път Захария се заседял дълго. Синовете Израилеви се обезпокоили не на шега: минавали секунди, минути, точели се бавно като векове, а Захария все не се появявал.

Най-сетне той подал нос иззад завесата. Но какъв нос!... Той бил огромен, източил се до невероятна дължина. Носът мрачно и навъсено висял от изплашеното лице на Захария. При това собственикът на това изплашено лице и на угнетяващия нос треперел като лист. Дали пък не се е случило нещо зад завесата?

Да, там наистина се случило нещо невъобразимо. И така, слушайте и треперете!

Захария, който бил пресметлив човек, решил: „Щом вече ми се е паднало да възнеса до господа бога молитвите за цялото това братство, за което, честно казано, пет пари не давам, трябва поне да се възползвам от случая и да се обърна към незримия Саваот с малка лична молба“. Като си, помислил така, той се проснал ничком и зашепнал:

— Всемогъщи боже, няма ли да ми окажеш една малка добрина: да изцелиш от безплодието моята жена? Умолявам те, направи така, че Елисавета да ме възнагради с рожба, и не ме принуждавай да те моля дълго.

Захария прегънал коляно и замрял в молитвена поза.

Когато се изправил, той неочаквано се сблъскал с един сияещ ангел. Вместо да се зарадва, нашият лапнишаран изведнъж се уплашил: никак не бил очаквал да види пред себе си божи пратеник. Ангелът дори трябвало да го успокоява.

— Не бой се, Захария, благословен между всички Захариевци! — рекъл му ангелът. — Защото твоята молитва биде чута и господ се вслуша в нея. Чрез особена ретроактивна сила, недостъпна за човешкия разум, той трансформира твоята жена. Ти остави Елисавета

безплодна като пустиня; ще минат девет месеца и няма да я познаеш. Ще ти кажа нещо повече: ще ти се роди син и ти ще го наречеш Йоан. И ще имаш радост, и синовете Израилеви ще се възрадваат. Синът ти няма да пие вино и други възбуждащи напитки. Той ще започне да проповядва сред народа и хората ще му вярват: на трезвия винаги вярват. Мнозина невярващи ще обърне той към господа бога. А накрая, старче, ще ти съобщя нещо потресно: твоят син ще бъде предтеча на месията!^[6]

Захария не вярвал на ушите си. Като решил, че го разиграват, казал на ангела:

— Ваша милост, господ бог е прекалено щедър към мене — та аз го помолих за нещо дребно. Не се ли надсмива над мене? Да допуснем, че ви повярвам, но с какво ще докажете, че вие наистина сте пратеник божи?

Съмненията, на Захария засегнали дълбоко ангела.

— Не е хубаво това, не е хубаво, старче — отговорил той. — Аз дойдох при тебе като приятел, с поръчение от отец Саваот, а ти си въобрази, че искам да те подхлъзна! Това вече е прекалено! Тогава знай: аз съм Гавриил, архангел от първостепенен ранг, който стои досами бога. А за да не се съмняваш повече и да не искаш още обяснения от мене, от днес до деня, когато се сбъдне това, което ти възвестих, ти ще бъдеш лишен от дар слово.

С тези думи архангел Гавриил литнал към потона и дори не се поклонил за сбогом на зашеметения Захария.

Мисията на архангела очевидно е била наистина сериозна, щом Захария загубил способността си да говори: клетникът онемял като риба!

Сега вече разбирате, че неслучайно нещастният левит имал такъв смешен вид, когато се появил пред народа.

Напразно го питали:

— Е, какво?... Какво се е случило?... Кажете де, кажете, господин свещеник!

Но той само поклащал глава и издавал някакви нечленоразделни звукове, нищо друго не могли да изтръгнат от него.

Тази вечер синовете Израилеви си легнали в смъртна тревога и дяла нощ ги измъчвали кошмари.

[1] Първите стихове от евангелие от Йоан гласят: „В началото беше словото, и словото беше у бога, и бог беше словото. То беше в начало у бога“ (Йоан, гл. 1, 1–2). Според християнското учение бог е единен в три лица: бог-отец, бог-син и бог-свети дух. За богословите словото е синоним на бога-син, но тъй като Исус се смятал същевременно за бог, то и словото се оказва синоним на бог. Таксил на редица места прави игрословици върху тази невероятно нелепа бъркотия в християнското вероучение. Различно се нарича и богът-отец. В християнската библия той е просто бог. Но Старият завет е „свещена книга“ и на друга религия — юдаизма. В преводи от древноеврейски бог понякога се нарича Яхве или Йехова. Саваот в Стария завет се употребява като допълнение към името на бога Яхве. „Яхве Саваот“ означава „бог на войнствата“, „бог на силите“. В гръцкия превод това допълнение е било откъснато от името Яхве и се превърнало в наименование на единния бог-отец. Така впоследствие то влязло и в превода на библията на западноевропейските езици. ↑

[2] Според юдейските предания левитите са потомци на патриарха Яков Леви, получили специални права върху служенето на култа. У юдеите свещенослужителите се разделяли на три степени: първосвещеници, свещеници и левити. Последните изпълнявали низшите задължения. Често те били музиканти и певци в храмовете, понякога четци на „свещените“ книги и съдии. ↑

[3] В превод от гръцки думата „апостол“ означава „пратеник“. Така предимно се наричат 12-те първи ученици на Исус Христос, тъй като уж Христос ги изпратил да разгласят на света за него и неговото учение. Така се наричат и някои от първите видни пропагандатори на християнството, между които и авторите на евангелия Лука и Марко, макар и те да не са били сред първите ученици на Христос като Матей и Йоан. Евангелията (древногр. блага вест, благовестие) са „свещени“ книги на християнската религия, влизащи в Новия завет. Те съдържат мита за Исус Христос и християнската догматика. Първоначално били съставени много евангелия: почти всяка секта или течение си имали подобни книги. На Никейския събор (325 г.) били признати за канонични четири евангелия, написани уж от митичните ученици на Христа (Матей, Марко, Лука и Йоан). Изследванията на евангелските текстове доказаха, че те са съставени чрез подбор и обработка на разни източници от много автори. Установено е, че евангелията са написани

не по-рано от средата на II в. от н.е. Това, че евангелията не са исторични и не описват действителни събития, бяха принудени да признаят дори отците на църквата. Блаженият Августин (353–430) казва: „Ако авторитетът на църквата не ме задължаваше, аз също не бих вярвал в евангелието“. ↑

[4] Кадене или кадене тамян — обред на юдейската църква, преминал в християнството. При каденето се изгарят благовонни масла. ↑

[5] Израил — второто име на библейския герой Яков, от чиито 12 синове бил произлязъл целият еврейски народ. Оттук народ Израилев, синове Израилеви, което означава целия еврейски народ. ↑

[6] Месия (древноевр. — помазаник) — митичният спасител, чийто образ е възникнал в юдейската религия около VIII в. пр.н.е., в епохата на разпадане на родовата община в Юдея и Израил, когато земята била заграбена от аристокрацията, а богатствата се концентрирали в ръцете на господстващата класа. Класовото съдържание на този образ било различно в представите на отделните класи и се променяло през различните исторически епохи. Експлоатираните — роби и селяни — се надявали, че явлият се от небето спасител ще установи царство на справедливостта и ще ги освободи от потисничеството; представителите на господстващата класа — робовладелци, земевладелци, търговци — мечтаели за цар от „дома Давидов“, т.е. от старата династия, който ще направи държавата им могъща и ще защити техните интереси. Със засилването на римския гнет в образа на месията се появяват черти на освободител от чуждото робство. През всички исторически епохи месианизмът, който отвличал вниманието и силите на народните маси от реалната борба за класовите интереси, винаги е бил дълбоко реакционно явление.

Според учението на юдаизма трябвало да се яви специален пророк, за да подготви народа за идването на спасителя. Християнството смята за такъв предшественик, предтеча на Исус Христос, легендарния Йоан Кръстител. ↑

ГЛАВА II ПРЕДТЕЧА

След тия дни зачена жена му Елисавета, и се таеше пет месеца и казваше: тъй ми стори господ в дните, в които ме погледна милостно, за да смене от мене укора между човеците.

Лука, гл. 1, 24–25.

Когато свършили дните на службата му, Захария, без да губи време, се върнал в Юта. Наскоро след това коремът на почтената му съпруга започнал лека-полека да се подува. Това обстоятелство привело в движение езиците на всички съседи и само езикът на нейния мъж си оставал в пълно бездействие. Нещастният Захария не само онемял, но на това отгоре и оглушал, което съвсем не било предвидено^[1].

Но въпреки своята глухота той прекрасно разбрал, че хората се смеят, защото мадам Елисавета така внезапно се оказала в интересно положение. Затова през последните пет месеца от бременността ѝ мъжът криел своята съпруга от чужди погледи. „Това затворничество е напълно естествено — казват католическите богослови. — Трябвало е да се скрие от лоши погледи и от хорското злословие чудото на това неочаквано зачатие“. Каквото и да се говори, чудото е направо невероятно.

Но ето че дошло времето и Елисавета родила младенца. Пророчеството на ангела се сбъдвало, но още не се сбъднало докрай това хитро пророчество: Гавриил бил обещал, че след раждането на сина Захария ще си възвърне дар словото. Но нищо подобно не станало: той си оставал глух и ням, понеже господ бог искал изцелението на свещеника да се извърши пред очите на публика — и наистина, струвало ли си да са творят чудеса при закрити врата?

И така, Захария си останал глухоням, докато настъпил денят на публичния религиозен обред, който у евреите обикновено

съпровождал раждането на момче. Това бил обредът обрязване. Една седмица след като Йоан — така по повеля на ангела нарекли младенца — се появил на бял свят, го отнесли в Ерусалимския храм и там го подложили на хирургическата операция, която у евреите и мюсюлманите означава кръщаване.

Тогава Захария изведнъж се развикал:

— Ай-ай-ай!... Виж ти!... Аз мога да говоря!... Милички мои, аз проговорих!...

И за да си навакса изгубеното за девет месеца немота, той, без да се замисли нито за миг, занареждал дълга молитва собствено производство за слава на Йехова-Саваот. Тая молитва наистина си струва да я цитираме, тя заслужава това. Текстът ѝ е поместен в евангелието и започва така:

„Благословен е господ, бог Израилев — извикал Захария, щом езикът му се развързал, — благословен е господ, бог Израилев, задето посети и извърши избавление на своя народ, и издигна за нас в дома на своя отрок Давид рог на спасение...“ и прочее (*Лука, гл. 1, 68–69*).

Буквало така е казано, аз нищо не измислям. Но има ли смисъл да съжаляваме Захария, щом той толкова се е радвал на рогата си?

Младенецът Йоан растял, обкръжен от най-нежните грижи на майката и Захария. Но има една интересна подробност: при всеки удобен случай момчето бягало от родителския дом и се скитало из околността, като с часове си говорело само.

Както виждате, Йоан безспорно е бил предтеча на месията, когото очаквали евреите.

Но кога и как се е родил дългоочакваният месия? Тъкмо за това ще стане дума сега.

[1] В евангелие от Лука отначало се казва: „... ти ще мълчиш и не ще можеш да говориш“ (*Лука, гл. 1, 20*). А малко по-надолу се говори, че дошлите в дома на Захария „кимваха на бащата“ как да нарекат сина му (*Лука, гл. 1, 62*). Следователно Захария освен това и оглушал. Очевидно архангел Гавриил е забравил, че възнамерявал да поразии Захария само с немота. А най-вероятно е съставителите на евангелието и този път да са оплели конците. ↑

ГЛАВА III НАМЕСА НА СВЕТИЯ ДУХ

*И рече ѝ ангелът: не бой се, Мария, понеже ти намери
благодат у бога; и ето, ти ще заченеш в утробата, ще
родиш син и ще го наречеш с името Иисус.*

Лука, гл. 1, 30–31.

Ама пък чевръсто момче е бил тоя архангел Гавриил, младият пратеник на Йехова! Ако се вярва на това, което разказват за него свещените книги, Гавриил е бил голям майстор да изненадва хората с известия за предстоящо увеличаване на семейството. Ние бяхме вече свидетели на това, как той предупреди за раждането на Йоан; сега ще го видим в същата роля — и къде мислите? — при братовчедката на Елисавета.

Елисавета имала братовчедка на име Мария, която живеела в Назарет, затънтено градче в Галилея. Младата мургава Мария била просто прелестна — апетитно парче, от което не би се отказал дори царят.

Но това време за цар на Юдея се смятал някой си Ирод^[1], когото евреите не признавали за истински цар. Този монарх, натрапен от римляните, бил в техните очи просто парвеню, заграбило трона на законния цар. Впрочем, Давидовият^[2] царски род наброявал неколцина потомци, включително и някакъв си дърводелец, наречен Йосиф.

И ето че сгодили Мария за Йосиф от Давидовия род.

Бащата и майката на девицата, татко Йоаким и мамичка Ана, отначало решили да посветят чедото си на господата бога: когато Мария била още съвсем малка, те я завели в храма и там я накарали да се закълне, че никога няма да се омъжи и ще се посвети на служба на господата свещениците.

Но в един прекрасен ден Йоаким и Ана променили намерението си. По каква причина? Евангелията премълчават това. Както и да е, Йоаким и Ана решили да сгодят дъщеря си за дърводелеца Йосиф.

Възможно е те чисто и просто да са му задължнели и да са нямали с какво да платят, а старият шмекер Йосиф за погасяване на дълга да е поискал от родителите да му дадат момичето си за жена. Понякога се правят и такива сделки...

Накъсо казано, предишните обещания потънали и забрава и Мария и Йосиф тържествено се венчали и същия храм, в който някога тя дала своя обет.

Трябва да кажем, че свещенослужителите още от памтивека са били рядко разбрани хора: известно с, че хубавицата била обещана на тях, но срещу неголямо обезщетение те се съгласили да я отстъпят и благословили брака на дърводелеца точно така, както биха благословили и първия срещнат хаймана.

Но сега пък Мария започнала да капризничи: Йосиф не бил вече в първа младост, бил темерут, плешив, с огромна рошава брада, а на това отгоре и мърморко; тоя годеник не обещава особено щастие. А освен това малката се отнасяла сериозно към своята клетва.

Когато й заговорили за Йосиф, тя се нацупила и възкликнала:

— От къде на къде! Аз съм дала обет за девственост!

За свое щастие Йосиф бил твърде ловък дипломат. Той заровил пръсти в редките си слепени коси, усмихнал се лукаво и рекъл непринудено:

— Чуйте, госпожице, ако единствено това ви тревожи, мога да ви утеша. Цялата работа е в това, че ми е много скучно сам, нямам с кого дума да си кажа. Имах си папагал, но и той умря миналата седмица. Я ми погледнете гащите! Сам си шия копчетата. Виждате ли колко лошо са защити? Послушайте, искам да си взема жена, само за да ми пържи кюфтета и да ми кърпи дрехите. Така разбирам аз женитбата!

Всичко това било казано с такъв задушевен тон, че майчица Ана се просълзила от умиление. Тя се обърнала към дъщеря си и й прошепнала на самото ухо:

— Не се назлъндисвай, глупачко! Щом ние с баща ти сме решили да те омъжим, ти нямаш право да не се покориш. Ще трябва да се откажеш от предишното намерение. Сама знаеш, че работите на баща ти не вървят. За да те вземат в храма, свещениците ще ни одерат три кожи, а Йосиф не иска никаква зестра. Съгласявай се, негоднице! По-добър мъж никога няма да ти намерим.

Мария свела очи и прошепнала:

— Добре, мамо, съгласна съм, но само при условие, че никога няма да наруша обета си...

Йосиф се поклонил и казал:

— Мадмоазел, вие ми правите огромна чест.

Така дъщерята на татко Йоаким станала годеница на потомъка на цар Давид.

До деня на бракосъчетанието смуглата девица си останала при баща си и майка си: тя вардела дома, когато родителите отивали на работа.

И ето че веднъж — било рано мартенско утро в самото начало на пролетта, — когато Мария си седяла сам-самичка в своята стаичка, пред нея се явил очарователен младеж.

Мургавата хубавица вдигнала глава, тя била учудена, но приятно учудена.

Момъкът се приближил към нея, на устните му сияела омайваща усмивка.

— Добър ден, Мария — казал той. — Ама ти си била истинско бонбонче! Веднага се вижда, че върху теб почива божията благодат — той е с тебе, нашият творец на всичко прекрасно. Ти си най-щастливата между жените, защото младенецът, който ще родиш, ще бъде хилядократно благословен.

Недоумението на Мария растяло, в същото време тя била възхитена. Никога не била чувала толкова мелодичен глас: колко различен бил той от стържещия глас на брадатото старче, което ѝ гласели за съпруг!

Но Мария била поразена най-вече от известието, че ще ѝ се роди момченце. И тя отговорила следното на прекрасния младеж (цитирам думите на евангелиста *Лука, гл. 1, 34*): „Как ще бъде това, когато аз мъж не познавам?“

Това наивно простодушие хвърлило момъка в неописуем възторг.

— За това, прелестна Мария, моля да не се безпокоиш — отвърнал той. — Това е истинска дреболия! Наричат ме Гавриил и по професия съм ангел, затова можеш напълно да ми се довериш. Силата на всевишния ще те осени, пък после ще видим! Повярвай ми, пиленце; ти ще родиш дете и ще го наречеш Исус, а всички останали ще го назоват син божи.

От този миг всички съмнения на Мария се разсеяли.

— Аз съм ваша послушна робиня — промълвила тя, — нека бъде така, както казахте.

Но какво се случило в дома на Йоаким в Назарет? На този въпрос един свети епископ отговаря: „В този миг Словото стана плът“.

Е добре, нека бъде плът!

Като изпълнил мисията си, архангел Гавриил размахал крила и изхвъркнал през отвора на тавана.

Пресветата дева била оплодена; намесата на светия дух се увенчала с блестящ успех.

Във връзка с това ще си позволя да задам един прост, въпрос на моя стар приятел, нашия светейши папа: защо Исус Христос в евангелието се нарича ту „син божи“, ту „син човешки“? Това, дявол да го вземе, не е едно и също! Още повече че думата „Гавриил“ на еврейски означава „човек божи“. Свети отче, би било много любезно от ваша страна, ако ни разясните това на следващия събор. Защото ако вярващите си въобразят, че евангелистите, като наричат Исус ту син човешки, ту син божи, искат да кажат, че въпросният Исус е син на „човека божи“, това ни заплашва с нова ерес.

Моля ви само, свети отче, не си мислете, че това е лично мое съображение.

Вярващ до корените на косите си, аз съм убеден, че архангел Гавриил няма нищо общо с дяволиите на светия дух. Аз предпочитам да вярвам — и вярвам дълбоко, — че гълъбът се е справил без чужда помощ.

Това е далеч по-забавно!

[1] Ирод Велики (73–4 г. пр.н.е.) — цар на Юдея през 40–4 г. пр.н.е. В 40 г. преди новата ера римският сенат го назначил за тетрарх (четвъртовластник), един от четиримата заместници на Юдея, а покъсно Ирод получил титлата васален цар, подчинен на Рим. Ползвал се с подкрепата на триумвира Марк Антоний, а впоследствие на римския император Октавиан Август. От Октавиан Ирод получил областите край брега на Средиземно море и отвъд Йордан. Ирод основал Цезарея, построил Ерусалимския дворец и преустроил храма на Яхве в Ерусалим. Ирод жестоко смазвал народните движения против римското владичество. Възможно е спомените за тези зверства да са се отразили в мита за „избиването на младенците“ в евангелие от Матей.

В действителност обаче по времето, когато според евангелието се родил Исус, Ирод е бил умрял. ↑

[2] Давид — вторият цар на Древен Израил (края на XI — началото на X в. пр.н.е.), основател на династията, управлявала отначало целия Израил, а след това и южното Юдейско царство до „вавилонския плен“. „Вавилонското изгнание“ (или „вавилонският плен“) на древните евреи през VI в. пр.н.е. е насилствено преселение на аристокрацията, чиновниците, търговците и занаятчиите във Вавилон след завладяването на Ерусалим през 597 г. пр.н.е. и окончателния разгром на Юдейското царство от вавилонския цар Навуходоносор в 586 г. пр.н.е. През 30-те години на VI в. пр.н.е. персийският цар Кир, който завладял Вавилония, разрешил на повечето от пленените евреи да се завърнат в родината си.

При Давид Ерусалим станал столица на държавата. Давид за пръв път в историята на древните евреи въвел постоянно записване на всички протичащи събития от специални летописци. По-късно тези летописи влезли в така наредените библейски книги Царства. Според библейската легенда Давид извършил редица подвизи (победил великана Голиат, борил се с лъв и т.н.) и е автор на псалми, които влизат в Стария завет.

Освен това Давид се прочул със своята жестокост, вероломство и многоженство. Той предал своя покровител Саул, заграбил трона и се обкръжил със стотици жени. Убил пълководеца си Урия, за да си присвои неговата красива жена Вирсавия. Когато били завоювани областите отвъд Йордан, Давид заповядал да убият всеки трети жител пред очите на останалите живи. ↑

ГЛАВА IV

МАРИЯ ПРИ ЕЛИСАВЕТА

И като стана Мария през тия дни, отиде набързо в планинската страна, в града Иудин. И влезе в дома Захариев и поздрави Елисавета. Когато Елисавета чу поздрава Мариин, проигра младенецът в утробата ѝ; и Елисавета се изпълни с духа светаго... И остана Мария с нея около три месеца, и се върна у дома си.

Лука, гл. 1, 39–41, 56.

И така гълъбчето си свършило работата и трябва да признаем, че я свършило майсторски. Толкова майсторски, че след няколко дни Мария вече напълно съзнавала какво щастие ѝ се е паднало. Хитрушата, както твърдят евангелията, си мълчала за всичко, но отлично разбирала кое как е.

По цели дни седяла тя, погълната от своите мисли, и с възторг си спомняла посещението на прекрасния Гавриил и онова, което последвало.

Вечер, когато се връщали в къщи от работа, татко Йоаким и мама Ана се чудели: от какво ли пък тяхната дъщеричка е станала толкова умислена?

— Тя мисли за Йосиф — казал бащата и хитро смигвал.

— Ами, ще ти се! — отговаряла по-досетливата Ана. — Нещо има тук... И не е Йосиф причината...

— Така ли мислиш?

— Да ми отсекат главата, ако не е така!

— Тогава изглежда работата е сериозна...

— Няма нищо страшно. Мария не е глупава. Сигурна съм, че нашата палавница крие нещо... На нейната възраст това е простимо, нали в тия години сърцето заговаря... А и Мария е порядъчно момиче, няма защо да се тревожим... Тя е твърде разумна, за да направи

глупост. Каквото щеш приказвай, но аз познавам дъщеря си! Ненапразно съм й майка...

Колкото до Йосиф, той продължавал да ухажва Мария с усърдието на примерен годеник. Не минавала седмица, без да се появи в дома на Йоаким, въоръжен с огромен букет цветя, в който преобладавали разкошните лилии: проява на неговата деликатност и вкус. Впрочем дърводелецът открай време се отличавал с галантност, без да излиза от рамките на приличието.

А Мария все не се решавала да повери тайната си нито на татко, нито на мама, макар че изгаряла от желание да излее всичко, което препълвало душата ѝ, пред някоя друга душа, вярна и предана. Трябва да признаем това желание за напълно естествено.

И ето че тя помолила родителите си да я пуснат да погостува известно време на братовчедка си Елисавета.

Йоаким и Ана се посъветвали и решили, че няма никакви причини да ѝ забранят. И Мария заминала за Юта.

По това време жената на Захария още не била родила отрочето Йоан: предтечата на месията бил още само в проект. Евангелистът Лука, чиито сведения винаги са се отличавали с голяма точност, твърди, че Елисавета заченала точно шест месеца преди бракосъчетанието на Мария и Йосиф.

Когато видяла братовчедка си, Елисавета, която живеела далеч от хората, в Юдовата планина, се изненадала и зарадвала много. Още от пръв поглед двете жени се разбрали.

— Добре дошла, Мария — посрещнала Елисавета братовчедка си.

Разцелували се.

— Скъпа братовчедко — казала Мария, поруменяла от смущение, — ако знаехте колко се радвам, че ви виждам!

— Да, да, зная, зная... На нас двете ни се падна голямо щастие, особено на вас, нали?... Но помислете си, колко интересно: щом ви видях, младенецът веднага заигра в утробата ми... Това е добро предзнаменование, уверявам ви!

Мария на драго сърце повярвала на добрите думи на братовчедката: Разговорите им нямали край.

— Няма да ви пусна, душице, ще останете при мене няколко дни — казала Елисавета, — вашето присъствие ще ми донесе щастие.

Трудно е да си представим по-голяма любезност.

И Мария решила да не крие от Елисавета. Разказала ѝ за посещението на ангела и за любовта си към оногова, който я удостоил с вниманието си. Тя изливала чувствата си. В порив на възторг възкликнала:

— Душата ми слави моя господ и сърцето ми, мислейки за него, с всеки ден се изпълва с радост. Аз съм робиня на моя господ, той ме обсипа със своите милости и извърши в мене нещо много важно...

Елисавета се усмихвала нежно и дружелюбно.

Мария продължавала:

— Свято е името му за мене. Аз бях изгладняла — той ме насити. Заради мене той показа силата си. Затова през всички времена хората ще ме наричат блажена^[1].

Елисавета я хванала за ръката.

— Вие сте очарователна, скъпа моя Мария!

Взаимните излияния на братовчедките продължили три месеца, до деня, когато свещеникът Захария по всички правила бил обявен за баща.

Този ден Мария се върнала в Назарет. Но тъй като били изминали три месеца, откак Словото се превърнало в плът, коремчето на девойката започнало да привлича хорските погледи.

[1] „И рече Мария: душата ми величае господа, и духът ми се зарадва в бога, спасителя мой, защото той милостно погледна унижеността на робинята си; защото, ето, отсега ще ме облажават всички родове; защото силният ми стори велико нещо и свято е името му; и неговата милост е из рода в род за ония, които му се боят; той показа сила с мишцата си; разпръсна ония, които се гордеят с мислите на сърцето си; свали силни от престоли и въздигна смирени; гладни изпълни с блага, а богати отпрати с нищо“ (Лука, гл. 1, 46–53). ↑

ГЛАВА V

В КОЯТО ЙОСИФ СЕ ПРИМИРЯВА С ЦЯЛАТА ТАЯ ИСТОРИЯ, МАКАР ЧЕ ОТНАЧАЛО НЕ МУ СЕ ХАРЕСАЛА МНОГО

А Йосиф, мъж ѝ, понеже беше праведен и не желаше да я осрами, поиска тайно да я напусне. Но когато помисли това, ето, ангел господен му се яви насъне и каза: Йосифе, син Давидов, не бой се да приемеш Мария, жена си; защото заченалото се в нея е от духа светаго; тя ще роди син, и ще му наречеш името Иисус; защото той ще спаси народа си от греховете му... Като стана от сън, Йосиф направи, както му бе заповядал ангелът господен, и прие жена си.

Матей, гл. I, 19–21, 24.

Вече знаем, че Йосиф е бил най-обикновен дърводелец. Но въпреки простоватия си вид той не е бил глупак, пък и бог не го лишил от самолюбие.

— Щом е покълнало, значи е било посято семенце! Ясно е, че някой се е разпореждал в моята градина! — рекъл той, щом видял прелестната си годеница.

И дърводелецът бил обзет от горчива чемер-мъка. Трябва да му признаем, че е имал известни основания за това. Всъщност би ли могъл толкова простодушен и наивен човек да си представи, че неговият съперник е всичко на всичко един гълъб и че макар Мария да е забременяла не на шега, тя си е останала същата девственица, каквато е била преди намесата на светия дух. Не, Йосиф не можел да си представи.

Поставете на негово място най-благочестивия вярващ, допуснете, че годеникът на Мария е бил възможният най-набожен човек и че като се връща в Юта след тримесечно отсъствие, този човек заварва своята мургава драговница в интересно положение: готов съм

да се обзаложа, че той би се разстроил къде повече от нашия дърводелец.

Йосиф възнамерявал да си вземе жена, за да му готви обед и да му кърпи гащите; но той не бил чак толкова безразличен към съпружеската любов, за да остане съвсем нечувствителен към онова смешно положение, в което неизбежно изпада съпругът рогоносец.

Веднъж, както обикновено, той се явил при Мария с букет цветя и забелязал, че коремчето на годеницата му е взело доста големи размери. Йосиф разярено хвърлил букета и извикал:

— По дяволите, госпожо, вие не сте си губили времето, през което аз нямах удоволствието да ви виждам!

Мария смутено навела глава. Татко Йоаким и мамичка Ана просто се вцепенили. Йосиф се обърнал към тях и казал:

— Пфу, какъв скандал! Ако се надявате, че след всичко това ще се ожения за вашата въртиопашка, със същия успех можете да чакате палмата да върже репички!... И без това приятелите ми вече ми се присмиват, казват, че съм се бил полакомил за младо. Че те просто няма да ме оставят на мира! Какви ли не песнички ще съчинят за мене!... А ония мискини, калфите, света ще обърнат само и само да ми скроят някоя нова мръсотия! Не, покорно благодаря, тая няма да я бъде... Вземам си думата назад... Не искам да ме одумват всички наоколо.

Докато Йосиф говорел, Мария успяла да се овладее. Тя се опитала да омилостиви годеника си и като направила мила муцунка, за да подслади горчивия хап, казала:

— Йосиф, приятелю мой, кълна ви се, вие грешите... аз съм чиста като младенеца, който ще родя...

— Чиста като това копеле?! Е, това вече е прекалено!

— Йосиф, зайченце мое, давам ви думата си, че аз, както и преди, съм достойна за вас... Нито един мъж не може да се похвали, че е целунал дори върха на пръста ми...

— Не, я оставете това... Можеш да излъжеш всеки друг, но не и мене! Че кой друг, ако не мъж, ви е докарал до това плачевно състояние?

— Ама това е гълъб!

Тук вече дърводелецът кипнал.

— И след всичко това ти се осмеляваш да ми се подиграваш! — извикал той. — Хубав номер! Добре поне, че тя му пусна края, преди да отидем в кметството... Ох, как щях да се наредя, ако ѝ бях мъж!

С тези думи Йосиф разярен избягал навън.

Йоаким и Ана съвсем загубили и ума, и дума. Смайването им било толкова голямо, че те просто зяпнали.

Когато Йосиф си отишъл, в къщата избухнал ужасен скандал. Върху Мария като град се посипали неприятни думи. Татко и мама на всяка цена искали да знаят името на негодника, виновен за това, което Йоаким и Ана, без да знаят за божия промисъл, смятали за позорно деяние. В съседство живеел някой си млад човек на име Пантер и подозренията на мамичката веднага паднали върху него. Пантер не бил грозен и на времето си направил предложение на Мария.

Мария се кълняла във всички богове, че за всичко е виновно единствено гълъбчето, но никой не ѝ вярвал.

Накрая покрусените Ана и Йоаким решили да чакат развитието на събитията.

Те вече били загубили надежда да омъжат дъщеря си, когато неочаквано една сутрин при тях се явил Йосиф. Дърводелецът влязъл, като потривал ръце; никога още не били виждали на лицето му такава щастие.

— Живо-здрaво, бъдещи тъсте и бъдеща тъцо! Нали не сте се отказали да ме вземете за зет?

— Туй то! — възкликнали в един глас Йоаким и Ана. — А ние решихме, че сте се отказали от Мария след оная малка неприятност, която стана с нея!...

— Кое то си е вярно, вярно е. Аз наистина се разсърдих. Няма да го отричам... Но сега всичко ми е известно.

Ана и Йоаким се слисали още повече отпреди.

— Тоест как? — казалo татенцето. — Сега ви е известно всичко и затова искате да се ожените?...

— Точно така.

— Ние май че не ви разбрахме добре...

— Казвам ви: точно така.

— Шегувате се, Йосиф... Защо ви е нужно така злобно да се надсмивате над нашата мъка?

— Аз не се шегувам... Зная всичко и мога да ви уверя, че малката не е излъгала, като каза, че за всичко е виновен гълъбът.

Ана и Йоаким се спогледаха.

— И няма какво да се гледате като котараци, които са направили пакост... Аз също твърдя, че това е гълъб...

— Е — промърморил Йоаким, — щом настоявате, нека бъде гълъб... В края на краищата това си е ваша работа.

— Представете си, днес сънувах нещо... Един прекрасен златокрил ангел просто седна на леглото ми, праметна крак върз крак и каза: „Чуй, Йосифе, ти си формен глупак... Та ти трябва само да протегнеш ръка и ще станеш притежател на съкровище. А ти не искаш дори пръста си да помръднеш!...“ — „Къде, къде е съкровището?“ — попитах аз ангела. — „На две крачки от тебе, в твоето градче, в самия Назарет. Това съкровище е Мария, дъщерята на татко Йоаким, очарователната брюнетка, за която си сгоден“. — „Да-да — отвърнах аз, — същата оная, дете забременя неизвестно от кого. Всички мислят, че това е работа на Пантер. Ако Мария наистина е съкровище, то във всеки случай не съкровище на добродетелта“. — „Грешеш, Йосифе. Пантер няма нищо общо с това, нито пък кой да е от смъртните. Мария е невинна като пиленце в яйце. Младенецът, който носи в утробата си, приятелю мой, е месия, озовал се там в резултат на намесата на светия дух“. — „Значи, разказът за гълъба е истина?“ — попитах аз. — „Истина, самата истина. Аз съм архангел Гавриил, така че можеш да ми повярваш.“ — „Е, щом е така, млъквам. Но какво ще ме посъветвате?“ — „Ожени се, друже, за Мария, и то колкото може по-скоро. По такъв начин пред закона ти без всякакви усилия ще станеш баща на месията, който ще спаси народа на Израил, а заедно с него и целия човешки род.“

Йоаким и Ана изпаднали във възторг. Йосиф продължил:

— Надявам се, че сега ви е ясно защо бързам да стана ваш зет... Не дай си боже някой друг да получи същото откровение свише и да ми измъкне това съкровище!

— Е, хайде, дайте си ръката, любезни Йосифе! — възкликнали щастливите родители. — Ние ви даваме Мария. Ще обявим годеща и работата е в кърпа вързана... Но само внимавайте да не се отметнете!

— Дадено!

Минали десет дни след този разговор и младата Мария започнали почтително да я наричат мадам. По време на брачната церемония няколко хлапета се опитали да пуснат остроти по повод на венчето от портокалови цветчета на главата на булката, но първосвещеникът Симеон по внушение божие смушкал дърводелеца в хълбока и тихо му прошепнал на ухото:

— Дръж се, щастливецо!

ГЛАВА VI

РОДОСЛОВИЕТО НА МЕСИЯТА

И тъй, всички родове от Авраама до Давида са четиринайсет рода; и от Давида до Вавилонското преселение — четиринайсет рода; и от Вавилонското преселение до Христа — четиринайсет рода. А рождението на Исуса Христа стана така; след сгодяване на майка му Мария за Йосифа, преди още да бяха се те събрали, оказа се, че тя е непразна от духа светаго.

Матей, гл. 1, 17–18.

Сега май че е време да запознаем читателя с родословието на Исус и да припомним обещанията, които Яхве дал на патриарсите. Това интересно родословие — интересно главно със завършека си — е изложено в евангелието. Затова е необходимо да му отделим място.

Напълно допустимо е по времето, когато пречистата дева всеки момент трябвало да се освободи от бременност и същевременно да си остане девственица, патриарсите да са изпратили при Яхве делегация, за да изразят пред него радостта си по повод на това, че в прякото им потомство ще се появи на бял свят младенец, комуто пророкът е предопределил да спаси човешкия род и да изкупи греха, сторен от Адам и Ева.

Пръв пред всевишния се явил Авраам^[1] и казал:

— Господи боже, като награда за верността ми към твоите небесни закони ти ми обеща, че ще стана праотец на благословен род и че между моите преки потомци ще има месия. И ето времето дойде. О, всемогъщи боже! Твоите клетви са свети и неизменни, ти ще удържиш думата си.

— Разбира се, Аврааме, и то на драго сърце.

— Господи, аз родих Исаака.

Исаак дошъл и рекъл: „Аз, боже, родих Иакова“. Иаков дошъл и рекъл: „Аз родих Иуда“. Иуда дошъл и рекъл: „Аз родих Фареса“.

Фарес дошъл и рекъл: „Аз родих Есрома“. Есром дошъл и рекъл: „Аз родих Аминадава“. Аминадав дошъл и рекъл: „Аз родих Наасона“. Наасон дошъл и рекъл: „Аз родих Салмона“. Салмон дошъл и рекъл: „Аз родих Вооза“. Вооз дошъл и рекъл: „Аз родих Овида“. Овид дошъл и рекъл: „Аз родих Иесея“. Иесей дошъл и рекъл: „Аз родих Давида“.

Тогава се явил Давид. Йехова приятелски го потупал по бузата и казал:

— Мили Давиде, ти винаги си бил мой любимец. Затова аз повторих пред тебе обещанието, което бях дал на Авраама. В историята ти, скъпи мой, ще се наричаш прародител на месията.

Давид церемониално се поклонил и казал:

— Аз родих Соломона.

Соломон дошъл и рекъл: „Аз родих Ровоама“. Ровоам дошъл и рекъл: „Аз родих Авия“. Авия дошъл и рекъл: „Аз родих Аса“. Аса дошъл и рекъл: „Аз родих Иосафата“. Иосафат дошъл и рекъл: „Аз родих Иорама“. Иорам дошъл и рекъл: „Аз родих Озия“. Озия дошъл и рекъл: „Аз родих Иотама“. Иотам дошъл и рекъл: „Аз родих Ахаза“. Ахаз дошъл и рекъл: „Аз родих Езекия“. Езекия дошъл и рекъл: „Аз родих Манасия“.

Явил се Манасия. Той бил готов вече да назове името на своя син, но господ махнал с ръка и го прекъснал:

— Другите както и да е, но тебе, Манасия, добре те познавам — рекъл той. — Здравата ти провървя, че попадна в списъка на предците на месията. Не искам да те упреквам, но ти цял живот си бил негодник, каквото рядко се среща. На твоята съвест тежи не едно нечестиво деяние: ти се кланяше на дявола, ти заповяда да разсекат на две Исая, едного от любимите ми пророци. Всеки момент може да се роди Христос — няма мислиш, че ще му бъде лесно да те има сред своите предци?

— Истина е — съгласил се Манасия, — признавам, че бях нечестивец и не вярвах в моя бог. В угода на идолите аз наредих да пречукат твоя пророк Исай^[2]. Но нали и това е истина, господи, че не съм престъпвал законите на морала като Соломон, никога не съм спекулирал с прелестите на жена си като Авраам, не съм син на блудница, като оня шишко Вооз^[3].

— Прощавайте, стори ми се, че казахте нещо по мой адрес — разтревожил се Вооз.

— Какво има? За какво става дума? — залюбопитствали Авраам и Соломон.

— Господ ме упреква в светотатство — отговорил Манасия, — а аз привеждам смекчаващи вината обстоятелства. И сравнявам себе си с вас. Готов съм да се съглася, че за месията не е кой знае колко съблазнително да ме зачисли между своите прародители. Но мисля, че заради мене той съвсем не трябва да се черви повече, отколкото заради майката на Вооз, госпожа Раав, йерихонската блудница...

— По-тихо, по-тихо! — прекъснал го всевишният. — Защо да разравяме цялото това мръсно бельо в присъствието на всички тези невръстни херувими и серафими? Укротете се, гълъбчета! Приятелю Манасия, прощavam ти всички твои лудории и не си струва да критикуваш останалите предци на Христа. Хайде да продължим нашата екскурзия в генеалогията, която е твърде занимателна, и цели да докаже, че аз съм удържал обещанията си, дадени пред Авраам и Давид. И така, кого си родил ти, Манасия?

Манасия отговорил:

— Аз родих Амона.

Амон дошъл и рекъл: „Аз родих Иосия“. Иосия дошъл и рекъл: „Аз родих Йоакима“. Йоаким дошъл и рекъл: „Аз родих Иехония“. Иехония дошъл и рекъл: „Аз родих Салатилия“. Салатил дошъл и рекъл: „Аз родих Зоровавеля“. Зоровавел дошъл и рекъл: „Аз родих Авиуда“. Авиуд дошъл и рекъл: „Аз родих Елиакима“. Елиаким дошъл и рекъл: „Аз родих Азора“. Азор дошъл и рекъл: „Аз родих Садока“. Садок дошъл и рекъл: „Аз родих Ахима“. Ахим дошъл и рекъл: „Аз родих Елиуда“. Елиуд дошъл и рекъл: „Аз родих Елеазара“. Елеазар дошъл и рекъл: „Аз родих Матана“. Матан дошъл и рекъл: „Аз родих Иакова“.

Яков се надигнал от мястото си.

— Уф! — въздъхна Яхве. — Само ти остана, мили мой, Яков номер две.

— Да, да, господи, съвсем неотдавна ти ме зачеркна от списъка на живите, но синът ми още е жив и здрав.

— Ти пък кого си родил?

— Аз родих Йосифа — отговорил Яков.

Патриарсите се спогледали.

— Значи тоя Йосиф ще бъде баща на месията? — попитал Авраам.

— Съвсем не, Йосиф е само мъж на някоя си Мария, която ще роди въпросния Христос.

— Точно така! — забелязал Давид, който си мислел, че всичко е разбрал. — Тоя Йосиф, мой потомък, ще бъде баща на обещания ни от вас месия.

— Не бе, дявол да ви вземе!... Йосиф няма нищо общо с него. Той е мъж на Мария и толкова. А останалото не ви засяга.

Патриарсите дълго си шушукали нещо, а след това възкликнали:

— Излиза, господи, че ти си се подиграл с нас?!

— Тогава за какъв дявол ми е цялата тая генеалогия — казал Авраам, — щом последният от моя род съвсем нищичко не е направил за появяването на месията на бял свят?... Мене просто са ме измамили!

— Всички нас са ни измамили! — подхванали останалите.

Богът отец ударил с юмрук по писалището, си (било изключително писалище, украсено с брилянти).

— Ама че инати! — викнал той. — Бъкел не могат да разберат, само чакат да им дадеш наготово решението на загадката!

— Щом искаш, нека бъде загадка — намесил се Давид. — Но нали ти ми обеща, че месията ще произхожда от моя род. Да или не?

— Обещах.

— А на мене? — нахвърлил се върху бога Авраам.

— Няма спор. Именно затова ваш пряк потомък е дърводелецът Йосиф, съпругът на Мария, която утре ще стане майка на Христа.

— Какво говориш, господи — развикала се в хор цялата компания. — Щом тоя Йосиф е само платоничен съпруг...

— И така да е, вас какво ви засяга?

— Тоест как какво ни засяга?! Ти престъпваш обещанието си!

— Извинете, моля, но...

— Ти се измъкваш!

— Ни най-малко.

— Е, това е вече много!

И фалшивите прародители на месията затропали с крака, без дори да се мъчат да скрият яростта, в която ги хвърлило сие жестоко разочарование.

Всевишният загубил търпение, той също излязъл от себе си.

— Гръм да ви поразя! — ревнол той с неузнаваем глас. — В края на краищата от вас ми дойде до гуша! Махайте се оттук, и то по-живо! Вашите претенции са просто нелепи. Аз изпълних обещанието си, защото съм непогрешим. Йосиф не е баща на месията и въпреки това месията произхожда от вашия род. Не ви ли стига това, че аз го твърдя? И не е работа за вашия ум, защото тук има тайна.

Но патриарсите продължавали да буйстват и тогава Саваот заповядал:

— Престоли, Власти, Начала! Я изхвърлете всички навън!

За един миг заповедта била изпълнена.

Ето защо евангелието с всички средства се старае да ни докаже, че Исус Христос произхожда от Давида и Авраама, макар да не е син на Йосиф, прекия потомък на тези двама любими на бога патриарси.^[4]

Но да се примирим, братя мои, с тая галиматия и да повярваме в нея, без да разбираме абсолютно нищо.

[1] Според библейските предания Авраам е древноеврейски патриарх, родоначалник на еврейския народ. Със своята праведност и силата на вярата си Авраам превъзхождал всички старозаветни праведници — така твърдят защитниците на религията; но дори в Стария завет има разкази, които убеждават в абсурдността на това твърдение. Авраам се почита не само в юдаизма, но и в християнството и в исляма. ↑

[2] „Манасия беше на дванайсет години, когато се възцари, и царува в Йерусалим петдесет години; майка му се казваше Хефциба. Той вършеше, каквото беше му угодно пред очите на господ, подражавайки гнусотиите на ония народи, които господ бе прогонил пред лицето на Израилевите синове. Той отново издигна оброчищата, които баща му Йезекия бе унищожил, въздигна жертвеници на Ваала и направи дъбрава, както стори израелският цар Ахав; кланяше се на всичкото небесно войнство и му служеше... Той направи истукан на Астарта... А при това Манасия проля и твърде много невинна кръв, та напълни с нея Йерусалим от край до край, освен своя грях, дето въвлече Иуда в грях, да върши негодно пред очите господни“ (Четвърта книга Царства, гл. 21, 1–4, 7, 16). ↑

[3] В Стария завет има редица легенди за Соломон, който съвсем не говорят за високи морални устои на този „благ й мъдър“ цар, както го наричат богословите и свещенослужителите. Той не се гнусял от подлост и убийства, когато искал да постигне целта си: по заповед на Соломон умъртвили брат му Адония, приятеля му военачалника Иоав, той прогонил свещенослужителя Авиатара и т.н. и т.н. А ето какво се казва в библията за неговото отношение към семейството и брака: „Цар Соломон залюби, освен фараоновата дъщеря, и много жени чужденки — моавитки, амонитки, идомейки, сидонки и хетейки — от ония народи, за които господ бе казал на Израилевите синове: не влизайте при тях, й те да не влизат при вас, за да не склонят сърцето ви към своите нозе. Към тях се прилепи Соломон с любовта си. Той имаше седемстотин жени и триста наложници“ (*Трета книга Царства, гл. 11, 1–3*).

Не по-привлекателна личност е бил и патриархът Авраам. Всъщност той е бил истински сутеньор. За това свидетелства следният епизод (а подобни епизоди не са малко!): „А когато се приближаваше до Египет, рече на жена си Сара: ето, аз зная, че ти си жена хубава; и египтяни, като те видят, ще рекат: тази е негова жена; и ще ме убият, а тебе ще оставят жива; затова кажи, че ми си сестра, та да помина добре покрай тебе, и да ми остане жива душата чрез тебе. И когато дойде Авраам в Египет, египтяни видяха, че Сара е много хубава жена; видяха я и фараоновите велможи и я похвалиха на фараона; и я взеха в дома фараонов. И покрай нея Авраам поминуваше добре; и той имаше дребен и едър добитък и осли, слуги и слугини, мъски и камили“ (*Битие, гл. 12, 11–16*).

Във втора глава на Книга на Иисус Навин става дума за някаква ерихонска блудница Раав. В евангелие от Матей (*гл. 1, 5*) между предците на Иисус се споменава Вооз, син на Раав. ↑

[4] За да не ме упрекнат, че измислям всевъзможни нелепости и ги приписвам на така наречените „свещени“ книги, цитирам дословно първите шестнадесет стиха от Евангелие от Матей:

„Глава 1. — Книга за живота на Иисуса Христа, син Давидов, син Авраамов. — 2. Авраам роди Исаака; Исаак роди Иакова; Иаков роди Иуда и братята му; — 3. Иуда роди Фареса и Зара от Тамар; Фарес роди Есрома; Есром роди Арама; — 4. Арам роди Аминадава; Аминадав роди Наасона; Наасон роди Салмона; — 5. Салмон роди

Вооза от Раав; Вооз роди Овида от Рут; Овид роди Иесея; — 6. Иесей роди цар Давида; цар Давид роди Соломона от Уриевата жена; — 7. Соломон роди Ровоама; Ровоам роди Авия; Авия роди Аса; — 8. Аса роди Иосафата; Иосафат роди Иорама; Иорам роди Озия; — 9. Озия роди Иоатама; Иоатам роди Ахаза; Ахаз роди Езекия; — 10. Езекия роди Манасия; Манасия роди Амона; Амон роди Иосия; — 11. Иосия роди Йоакима; Йоаким роди Иехония и братята му през време на преселението Вавилонско. — 12. А след преселението Вавилонско Иехония роди Салатиила; Салатиил роди Зоровавеля; — 13. Зоровавел роди Авиуда; Авиуд роди Елиакима; Елиаким роди Азора; — 14. Азор роди Садока; — Садок роди Ахима; Ахим роди Елиуда; — 15. Елиуд роди Елеазара; Елеазар роди Матана; Матан роди Иакова; — 6. Иаков роди Йосифа — мъжа на Мария, от която се роди Исус, наричан Христос“.

Когато четеш евангелието, неволно те поразява грамадата от крещящи глупости и противоречия. Кажете не е ли абсурдна религиозната доктрина, която до голяма степен е основана върху непорочността на Мария и под страх от анатема забранява дори за секунда да се допусне, че Йосиф е съпричастен в раждането на месията? А наред с това евангелието, като извежда родословната линия на инертния съпруг на Мария от Давид и Авраам, най-ревностно се стреми да докаже, че бог бил изпълнил обещанията си към патриарсите и месия щял да бъде техен потомък. Какъв величествен паметник на глупостта.

Но и в това най-абсурдно твърдение евангелието си противоречи. Така например родословието на Христа в изложението на свети Лука и в изложението на свети Матей далеч не е едно и също. Ето как излага генеалогията на месията евангелистът Лука:

„Глава 3. — 23. Исус, когато начеваше служението си, беше на, около трийсет години, и беше, както мислеха, син Йосифов, Илиев, — 24. Мататов, Левиин, Малхийев, Ианаев, Йосифов, — 25. Мататиев, Амосов, Наумов, Еслимов, Начеев, — 26. Маатов, Мататиев, Семейев, Йосифов, Иудин, — 27. Иоананов, Рисаев, Зоровавелев, Салатиилев, Нириев, — 28. Мелхийев, Авиев, Косамов, Елмодамов, Иров, — 29. Иосиев, Елиезеров, Иоримов, Мататов, Левиин, — 30. Симеонов, Иудин, Йосифов, Ионанов, Елиакимов, — 31. Мелеаев, Маинанов, Мататиев, Натанов, Давидов, — 32. Иесеев, Овидов, Воозов,

Салмонов, Наасонов, — 33. Аминадавов, Арамов, Есромов, Фаресов, Иудин, — 34. Иаковов, Исааков, Авраамов...“

Така че свети Матей и свети Лука са единомисленици в така нареченото родословие на Исус Христос от Авраам до Давид; но от Давид нататък тези евангелисти, и двамата вдъхновени от гълъба, явно си противоречат: по думите на Матей родът е вървял през Соломон, а според Лука бог изпълнил обещанието си чрез друг, Натановия клон на Давидовия род. И — о, чудо на чудесата! — тези два противоположни клона въпреки всичко завършват с дърводелеца Йосиф; ето колко всемогъщ е Йехова!

Извод: и двете родословни линии на Исус Христос, посочени в евангелието, не само будят смях, защото резултатът им разрушава всички техни построения, но на това отгоре се намират в крещящо противоречие помежду си, което пък е връх на глупостта. ↑

ГЛАВА VII

РОЖДЕСТВО И ПАСТИРИ

В тая същата страна имаше пастири, които ношуваха на полето и пазеха нощна стража при стадото си. И ето, яви се пред тях ангел господен, и слава господня ги осия; и се изплашиха твърде много. И рече им ангелът: не бойте се: ето, благовестя ви голяма радост, която ще бъде за всички човеци; защото днес ви се роди в града Давидов спасител, който е Христос господ... Когато ангелите си отидоха от тях на небето, пастирите си рекоха един другиму: да идем до Витлеем, и да видим случилото се там, за което ни възвести господ. И дойдоха бързешком и намериха Мария и Йосифа, и младенеца да лежи в яслите.

Лука, гл. 2, 8–11, 15–16.

Вече знаем, че на Йосиф му стигал един сън, за да се успокои. Този примерен годеник обещавал да стане неоценим съпруг. Напразно, ей богу, напразно Мария се страхувала от женитбата!

Веднага след брачната церемония дърводелецът заявил, че той и жена му ще спят поотделно. Дали е останал верен на думата си? Евангелската легенда не дава никакви указания за това. Всичко понататък говори, че непорочната дева от Назарет вероятно невинаги се е отнасяла толкова сурово към почтения си съпруг. Но да не избързваме.

Истината ни принуждава да признаем (и ние го правим на драго сърце), че поне отначало Мария се задоволила с единственото посещение на светия дух^[1].

Йосиф от своя страна много се гордеел с честта, която му се паднала. Нито, че не бил баща на месията — не е дребна работа дори само да те наричат така! Той с радост се обявил за законно татенце на очаквания младенец и обградил Мария с най-нежни грижи.

През ония дни кесарят Август издал заповед да се извърши преброяване на всички поданици на Римската империя^[2]. Тогава Юдея

била част от тази могъща държава; управлявали я наместници на кесаря, един от които бил и споменатият по-горе тетрарх Ирод.

По нареждане на императора всеки поданик се регистрирал не там, където се е родил или живеел, а в мястото, откъдето произлизало семейството или родът му. Затова Йосиф, който принадлежал към Давидовия род от град Витлеем, трябвало да отиде да се регистрира във Витлеем.

Времето се оказало твърде неудобно за пътуване: налагало се да напуснат Назарет, а Мария била вече пред раждане.

Едва съпрузите се добрали до Витлеем и започнали родилните болки на младата жена. Йосиф се втурнал в странноприемницата, но за съжаление всички стаи бил заети от пристигнали.

Какво им оставало да правят? Наложило се да търсят какъвто и да е подслон. Настанили се в първата попаднала им кошара. И тук през студената зимна нощ, без чиято и да е помощ, Мария родила нашия герой направо върху сламата, служеща за постилка на добитъка. Наистина потискаща обстановка за появяване на божество!

Но излишно е да скърбим по повод на това по-скоро комично, отколкото печално произшествие. По-добре да пожалим бедняците, с които подобни нещастия се случват неведнъж, и не по тяхна воля. Защото не трябва да се забравя, че Исус всичко е предвидил и сам си е пожелал такава жалка участ, че никой не го е карал да се ражда в кошара и че само по собствено желание на Исус бикът и оселът са били удостоени с честта да чуят първия му божествен писък. Да си запазим съчувствието за онези действително нещастни хора, които за нищо и никакво понасят къде по-страшни злочестини.

Но Йосиф бил щастлив: ето го, ето неговия месия, той го държи на ръце, той го повива, той му гука! Именно той и никой друг отсега ще се смята за татенце на малчугана. Каква слава!

Излишно е да говорим, че на Йосиф му било писано да се слисва. Но за него сюрпризите едва започвали.

Най-напред от всички околни хълмове започнали да се стичат пастири, за да се поклонят на сина му.

Не вярвате ли, че в самия разгар на зимата — това станало на 25 декември — по хълмовете са бродели пастири? Да, да, любезни читатели, истински живи пастири, онези, които пасели стадата си в

студената зимна нощ. Учудва ли ви това? А пък църквата ни го гарантира с честната си дума.

Тези пастири се намирали на хълмовете край Витлеем и пасели там овцете. Внезапно те видели ярко сияние. Небесата се разтворили и оттам като град се посипали ангели; те започнали да тръбят и вдигнали невероятен шум. Шумът изглежда е бил наистина оглушителен, защото, както казва свети Лука, пастирите „се изплашиха твърде много“.

— Не бойте се, пастири — рекли им ангелите. — Ние се явихме, за да благовестим огромна радост на вас и вашия народ. Слушайте сега: току-що се роди спасител. Отидете в града по главния път, а там свърнете в третата улица наляво. Преди да направите петдесет крачки, до шестия фенер, ще видите неголяма кошара с открената врата. В кошарата ще намерите млада жена, бик, старец, осел и голичък младенец. Тъкмо тоя младенец е месията. Чели ли сте книгите на пророците? Разбира се, че не сто ги чели, та вие сте неграмотни. Но това не е важно. Знайте, че пророците възвестиха идването на месията; целият свят го чака вече четири хиляди години — както виждате, не от вчера. Днес дългоочакваният месия е тук под носа ви. Хайде, тръгвайте по-бързо за Витлеем и ще го намерите там!

Пастирите наставали, а ангелите се възнесли натам, откъдето се сринали, и запели с цяло гърло: „Осанна! Осанна! Осанна във висините богу, и на земята мир, и между човеците благоволение!“

Не минал и час и пастирите изпълнили кошарата и се проснали пред малкия, който пищял, както обикновено пищят децата на негова възраст. Те се покланяли пред него и принасяли в дар масло, мляко и всевъзможни видове сирене.

Йосиф им благодарял, стискал им ръцете и пъхал сиренето в торбата си. С радостни сълзи на очи той казал:

— Това е за детето!...

[1] Свещеният текст, цитиран от професора при богословския факултет в Руан абат Фоар в неговата книга „Животът на Исус“, гласи; „След брачната церемония младата съпруга се върнала в своя дом; но Йосиф не я познал до деня, когато тя родила син и го нарекла Исус“. (Цитат от Вулгата (Vulgata) — название на католическата латинска библия, текстът на която на Тридентския събор (1546) е признат за

единствено правилен латински превод и се смята за равен по боговдъхновеност и авторитет на оригинала. Всъщност в този превод, направен още в края на IV век от един от църковните отци — Иероним (330–413), имало маса грешки, възникнали в резултат на преписването. През 1590, 1592, 1593 и 1598 г. римските папи направили редица опити да отстранят грешките. Изданието от 1598 г. било признато за окончателен вариант, който не подлежи на коригиране. Но и в него са останали значителни отклонения от Вулгата на Иероним.).

— А после? — ще попита любознателният читател. — После?...
Ще видим. ↑

[2] Август (63 г. пр.н.е. — 14 г. от н.е.) римски император (цезар или кесар) (27 г. пр.н.е. — 14 г. от н.е.). Братов внук на Юлий Цезар, той в 27 г. пр.н.е. взел името Цезар Август (т.е. свещен или възвеличен от боговете). Август успял да съсредоточи в ръцете си цялата светска и духовна власт; през 12 г. пр.н.е. той бил избран за велик понтифик (жрец) на римската религия. По-късно Август бил провъзгласен за божествен (divus) и бил, учреден негов култ. Из цялата Римска империя издигали статуи на Август и храмове в негова чест. При Август Римската империя владее колосални територии. Една от римските провинции била Юдея, разположена на полуостров Мала Азия.

В ония времена в Римската империя доста редовно се провеждали преброявания (предимно за определяне на годните за военна служба и за установяване на данъци в зависимост от притежаваното имущество). Но най-близкото до това време преброяване в Самария и Юдея било извършено едва 6–7 години след раждането на митичния Христос и не обхванало Галилея, където се намирал митичният град Назарет (историческата наука с положителност установи, че такъв град в територията на Палестина през I в. от н.е. не е съществувал). ↑

ГЛАВА VIII

ВЪПРЕКИ НЕПОРОЧНОСТТА МАРИЯ ВСЕ ПАК СЕ ОЧИСТВА

А когато се изпълниха дните на нейното очистяне, според закона Мойсеев, донесоха го в Йерусалим, за да го представят пред господата.

Лука, гл. 2, 22.

След като изпълнил всички формалности, свързани с преброяването, Йосиф побързал да напусне Витлеем, това негостоприемно градче, където девствениците били принудени да раждат в конюшни.

Той взел жена си и малкия и тръгнал за Ерусалим, та според обичая да принесе младенца в храма.

След осем дни, пак според еврейската религия, малкият Исус трябвало да бъде обрязан.

По повод на това обрязване между учените богослови са се водели разгорещени дискусии. Кой е извършил тази операция? — питали се християнските лекари. Евангелистите мълчат за това, а пък би било интересно да се изясни тази проблема.

Най-съобразителните предполагат, че този свещен обред е бил извършен не от някой друг, а от Йосиф: по този начин, бащата, който го отгледал, сам пролял първите капки божествена кръв.

Но няма да си губим времето за установяване вероятността на тези предположения. По-добре да отбележим учудващата непоследователност на бога, който слиза на земята специално за да ликвидира еврейската религия и вместо нея да основе друга, а преди всичко разрешава (защото нищо не става без негово знание) да го подложат на един еврейски обред^[1].

Едновременно с операцията обрязване на новородените младенци се давало име. Нашият герой бил наречен Исус; това име архангел Гавриил предложил на Мария по време на посещението си в

Назарет. Както приживе, така и след смъртта си Исус бил наричан с безкрайно много други имена, включително и прозвището Христос, което значи „спасител“, Слово или по-точно живо Слово, помазаник или миропомазан и т.н.

Но да се даде име на младенеца още не е всичко.

Според Мойсеевия закон^[2] било недостатъчно да се принесе младенецът в храма: необходимо било да се извърши и обредът очистяне на майката.

Духовенството от паметивека се е отличавало с рядка изобретателност в начините да забогатява на чужд гръб. За обреда очистяне жената, която църквата обявявала за осквернена от раждането, била длъжна да принесе в дар на свещениците гургулица и агне, а ако нямала, да се компенсира с известна парична сума. Колкото за агнето, то било запичано на жертвения олтар, след което отивало в дома на свещеника и той имал отлично печено. Парите също преминавали в неговия джоб.

Мария не виждала нужда да отстъпва от установения обичай. Естествено, тя би могла да се позове на това, че намесата на светия дух ни най-малко не я е осквернила, че тя е още по-непорочна от когато и да било и затова не се нуждае от никакво очистяне. Но очевидно тя самата не е била убедена в своето целомъдрие толкова, колкото нейният мъж, дърводелецът.

Впрочем, тя постъпила правилно, като отишла в Ерусалимския храм, защото благодарение на това имала щастието да срещне там стареца Симеон, същия, който благословил съюза ѝ с Йосиф, и да чуе от устата му молитвата, приведена в евангелието.

Въпреки почтената си възраст Симеон бил отличен физиономист. Той от пръв поглед познал Мария и Йосиф, а когато му показали младенеца Исус, старчето възкликнало с дискант:

— Сега мога да умра спокойно, защото очите ми видяха спасителя на народа Израилев!

[1] Християнството отхвърля обреда обрязване. Въпреки това свещенослужителите на християнската религия и до днес в редица манастири и черкви (те са около 20) пазят като реликва обрязаната плът на Христос, като навсякъде тя се представя за автентична. ↑

[2] Мойсей — в библейската митология пророк (XVI–XV в., пр.н.е.), на когото се приписва спасяването на древните евреи от преследванията на египетските фараони (изходът от Египет), написването на така нареченото Петокнижие (първите пет книги на Библията), установяването на законодателство за еврейския народ и други деяния.

Научната критика на Библията отдавна вече е стигнала до извода, че Петокнижието на Мойсей не е могло да бъде написано от един човек. То представлява сборник от митове и предания, различни по старинност и произход. Всички предания за Мойсей се намират почти изключително в Петокнижието и почти изключително са свързани със законодателни кодекси, появили се в сравнително по-късни епохи и само изкуствено пренесени в древността. Окончателната редакция на Петокнижието датира от V в. пр.н.е.

Всички данни на археологията и историята свидетелстват, че Мойсей и неговите деяния спадат към областта на митологията. ↑

ГЛАВА IX

ВЪЛШЕБНАТА ЗВЕЗДА

А когато се роди Иисус във Витлеем Иудейски в дните на цар Ирода, ето, мъдреци от изток дойдоха в Йерусалим и казваха: де е родилият се Цар Иудейски? Защото видяхме звездата му на изток и дойдохме да му се поклоним.

Матей, гл. 2, 1–2.

По това време далеч на изток имало много дребни държавици. Управлявали ги монарси, които се наричали влъхви или маги, защото се занимавали с магия, астрология и тем подобни науки^[1].

Трима от тези монарси мъдреци били приятели; те се събирали по ред ту у единия, ту у другия и заедно работели върху своите магьоснически книги.

Имената на тези учени властелини не били известни на евангелистите, но достопочтеният Беда, английски монах, живял през VIII век^[2], получил по този въпрос божествено откровение и благодарение на него сега целият католически свят знае имената им наизуст.

И така, те се наричали: първият — Мелхиор, вторият — Гаспар и третият — Валтасар.

Достопочтеният Беда, който знаел за тях далеч повече от четиримата евангелисти, взети заедно, ни съобщава множество разнообразни сведения: „Мелхиор бил беловлас старец с голяма брада. Гаспар, който, напротив, бил млад, не носел брада; той бил червенокож. Колкото до Валтасар, той принадлежал към черната раса и не се бръснел“.

През една ясна есенна нощ нашите трима мъдреци се намирали в обсерваторията на единия от тях и наблюдавали небесните светила, като се мъчели да открият някаква неизвестна дотогава комета. И изведнъж виждат, че на небосвода се е появила необикновено ярка

звезда, която веднага започнала да извършва някакви странни движения. Наблюдателите били поразени.

— Виждате ли тази звезда? — обърнал се Мелхиор към приятелите си. — Тя се движи, нали?

— Да, да, мести се отдясно наляво, а след това отляво надясно — потвърдил Балтазар.

— Нещо повече! — извикал Гаспар. — Струва ми се, че тя танцува полка!

Какво може да означава това? — замислили се влъхвите.

Мелхиор като председател на научното дружество внесъл следното предложение.

— Хайде, приятели, да се оттеглим за някой и друг час в отделни кабинети и там на тишина и спокойствие основно да проучим това явление, а после да се съберем отново и да обсъдим резултатите от своите изчисления.

Така и сторили.

За около три часа учените монарси изпъстрили с цифри планини от пергамент. За това късо време те побледнели и се смъкнали в лицето — дотолкова ги изморила работата. Когато се върнали в голямата зала на обсерваторията, те с тържествен вид сложили на масата своите изписани пергаменти, след което отново отишли за малко до прозореца.

Загадъчната звезда продължавала да сияе пред тях и да се носи по небето в лудешки танц.

— Странно, много странно — мърморели влъхвите, сядайки пак около масата.

Пръв взел думата Мелхиор.

— Аз изчислих колко скока прави светилото за седемнадесет минути; това число умножих на 4 228 695, а от произведението извадих 5372, остатъка разделих на 47, после извърших двадесет и девет умножения и толкова изваждания и деления; като всеки път използвах един и същ множител, един и същ умалител и един и същ делител. Ето моя краен резултат.

И Мелхиор показал едно дълго, предълго число.

Гаспар и Валтасар също се потрудили усърдно и извършили множество математически действия, като взели за основа на своите изчисления първото хрумнало им число.

Въпреки това — наистина чудо! — полученият от тях резултат цифра по цифра съвпадал с резултата на Мелхиор.

Монарсите мъдреци се спогледали и тримата в един глас възкликнали:

— Резултатите от нашите изчисления за движението на звездата неопровержимо доказват, че в околностите на Ерусалим тази зима ще се роди нов цар юдейски и понеже този цар е бог, ние трябва да отидем на поклонение при него.

Знаменито нещо е математиката! Тия точни науки са великолепни!

Забележете, аз ни най-малко не преувеличавам: в самото евангелие се казва, че не ангелът е възвестил на влъхвите за раждането на Христос, не; от движението на звездата, от нейните премествания те направили извода, че в околностите на Ерусалим и т.н...

Тъй като самата звезда не им казала нищо, то следователно ключът за тази феноменална проблема те са намерили чрез своите необичайни пресмятания.

— Ще отидем да се поклоним на новия юдейски цар — потвърдили отново решението си Гаспар, Валтасар и Мелхиор.

Те не губили напразно време, за да се сбогуват с жените си, и поели на път, без дори да помислят, че по време на отсъствието им, което можело да се окаже твърде дълго, подвластните им държави ще останат без управници.

Пътуването продължило четири месеца. В самото начало на февруари тримата монарси пристигнали в Ерусалим.

Въз основа на своите изчисления учените властелини знаели, че в Юдея ще се роди пор цар; но тези изчисления не посочвали точното място, където трябвало да стане това необикновено раждане. Те обаче имали безупречен водач — същата оная звезда. Тя вървяла пред тях, сияела и денем, и нощем. Достатъчно било да я следват. Така тя ги довела в Ерусалим няколко дена след като Мария изпълнила обряда очистяне и принесла своя младенец в храма.

[1] Няколко века преди нашата ера в Асирия и Вавилон процъфтявали астрологията и подобни „науки“, които се занимавали с изучаване на небесните светила и предсказване на човешката съдба въз основа на тяхното разположение на небето. Евангелската легенда

разказва, че трима източни влъхви дошли да се поклонят на родилия се младенец Исус. Впоследствие благодарение на старанията на църковните отци и други проповедници на християнството, които се мъчели да издигнат авторитета на Христа, тези трима магьосници се превърнали в мъдрите царе Каспар (Гаспар), Мелхиор и Валтасар. ↑

[2] Беда, наречен „достопочтен“ (673–735) — англосаксонски учен монах от Нортъмбърленд. За трудовете му по история в Англия го нарекли „баща на историята“. Написал петтомна „Църковна история на англите“, в която е изложена историята на Британия от времето на Юлий Цезар до 731 г.

Беда е написал много коментарии към отделни книги на Стария и Новия завет, а също и редица „жития на светци“. ↑

ГЛАВА X

ПОКЛОНЕНИЕТО НА ВЛЪХВИТЕ

Те изслушаха царя и заминаха. И ето, звездата, която бяха видели на изток, вървеше пред тях, докато дойде и се спря над мястото, дето беше младенецът.

А като видяха звездата, те се зарадваха с твърде голяма радост.

И като влязоха в къщата намериха младенеца с майка му Мария и паднаха та му се поклониха; и като отвориха съкровищата си принесоха му дарове: злато, ливан и смирна.

Матей, гл. 2, 9–11.

Когато пристигнали в Ерусалим, нашите влъхви научили, че новият цар се е родил преди шест седмици. Те били тръгнали на път около три месеца преди появяването му на бял свят.

Не е трудно да си представим колко изумени са били жителите на Ерусалим при вида на разкошния керван на източните монарси. Подобно великолепие отдавна не били виждали; хлапетата се струпали на улицата и възхитено зяпали камилите, покрити с наметки от скъпи тъкани.

Влъхвите си взели гид и той ги завел при царя. Тъй като техните изчисления не показвали, че новороденият княз няма нищо общо със семейството на цар Ирод, те се надявали да намерят достопочтеното пеленаче в главния градски дворец.

Цар Ирод бил крайно поразен, когато неговите короновани колеги, пристигнали от далечни страни, се обърнали към него на най-чист еврейски език със следните думи:

— Драги събрате, дойдохме да ви поздравим с благополучното раждане на вашия син.

— Как така?! — възкликнал Ирод. — Жена ми отдавна вече не е раждала!

— Но ние с математическа достоверност знаем — възразил Мелхиор, — че преди четиридесет дни се е родил бъдещият юдейски цар. Ако той не принадлежи към вашата династия, няма ли да бъдете любезен да ни посочите къде можем да го намерим?

— Слушайте, какви ги дрънкате вие? — попитал Ирод.

— Ваше величество, на нас ни се яви звезда, вълшебна звезда, звезда, която се движи. Тъкмо тя ни доведе в тия места. Сам разбирате, че щом звездата си позволява подобни волности, значи има сериозни причини. С една дума, ние сме убедени в своето твърдение. Изучили сме основно науката за небесните светила и можем само да повторим въпроса си: ако бъдещият юдейски цар не е във вашия дворец, кажете ни къде се намира?

Ирод се смутил от убедеността, с която говорели тези учени владетели. Той си помислил, че такива почтени люде едва ли биха тръгнали през девет земи в десета, яздейки камили, само за да се пошегуват с него. А тъй като Ирод смятал, че бъдещият юдейски цар може да бъде само неговият законен наследник, мисълта за някакъв си тайнствен съперник го изплашила до смърт.

Но като опитен човек външно той не проявил нито сянка на тревога и с усмивка на уста отговорил на влъхвите:

— Новината, която ми съобщавате, скъпи мъдреци, е наистина неочаквана, но тя ме изпълва с радост. Моля ви, продължавайте да следвате вашата звезда и когато намерите бъдещия юдейски цар, върнете се в двореца и ми кажете къде е неговата резиденция. Аз също ще бъда щастлив да направя визита на августейшия младенец.

— О, ние не сме тръгнали на обикновено посещение при него! — обадил се Гаспар. — Бъдещият юдейски цар ще бъде по-могъщ от всички нас. Ние отиваме при него на поклонение.

— Ах, такава ли била работата! — възкликнал Ирод. — Тогава й аз искам да му се поклоня. Не можете да ми откажете това удоволствие.

Ирод предложил на влъхвите по чашка вино с бисквити и те си тръгнали, като обещали след завръщането си да му съобщят точния адрес на бъдещия цар.

От тази минута Ирод бил обзет от най-силна тревога. Той бил толкова разстроен от внезапната вест за раждането на конкурента, че дори и не помислил да се възползва от най-простия начин за

откриването му. А този начин бил такъв: по примера на влъхвите Ирод трябвало просто да тръгне подир звездата. Но тази мисъл не му дошла в главата.

Валтасар, Мелхиор и Гаспар сами се потътрили след блуждаещото светило. И къде си мислите, че ги довело то след всички тези странствания? В Назарет? Съвсем не!

Като се регистрирал в книгата за преброяването, Йосиф със семейството си напуснал Витлеем и поел към Ерусалим, за да представи Исус в храма. След това не им оставало нищо друго, освен да се върнат у дома си, в родния Назарет, но те, кой знае защо, отново отишли в негостоприемния Витлеем, тъй като, ако се вярва на евангелието, поклонението на влъхвите е станало във Витлеем.

Напразно биха ни възразявали, че то се е състояло преди принасянето на Исус в храма. Бих отговорил, че това е немислимо: тъй като Ирод знаел за раждането на месията и го търсел, младенецът Исус сигурно не би избегнал царския гняв, ако в такова тревожно време родителите му биха имали непредпазливостта открито да занесат детето в синагогата, та първосвещеникът Симеон публично да извърши с него съответния обред^[1].

Разсъждавайки логично, ако изобщо е уместно да се говори за логика, когато става дума за евангелските басни — семейството на Йосиф най-напред изпълнило всички формалности, които от Мойсеевия закон били свързани с обредите приношение и очищение, а после без каквато и да било нужда се върнало във Витлеем. Впрочем откъде да знаем: може дърводелецът да си е забравил в кошарата някоя и друга дузина яки за ризи?...

И така, звездата спряла в града Давидов, точно над легендарната конюшня. В нея безспорно още се намирали бикът и оселът. Колкото до Йосиф, ако се вярва на свети Матей, той отсъствал.

Влъхвите, се казва в Новия завет, „като влязоха в къщата, намериха младенца с майка му Мария и паднаха та му се поклониха; и като отвориха съкровищата си, принесоха му дарове: злато, ливан и смирна“ (*Матей, гл. 2, 11*).

Даровете на влъхвите вечно ме хвърлят в недоумение.

Църковните писатели съобщават подробно какъв подарък е направил всеки от влъхвите и трябва да признаем, че двама от тях не са проявили особена щедрост.

Мелхиор отворил ковчето си и поднесъл цялото му съдържание: то било пълно със злато. Гаспар подарил тамян — нещо не особено ценно. Валтасар сложил пред яслите малко смирна — ароматична смола, която съвсем не струва повече от тамяна.

За монарси, пристигнали отдалеч, Гаспар и Валтасар са проявили невероятно скъперничество. И наистина, не си струвало да се влачат бог знае къде, за да занесат такива подаръци!

Тамянът пак както и да е: подаръкът, разбира се, е нищожен, но в него поне може да се види желание да се подмажеш. Евтино му е излязъл на Гаспар поднесеният от него комплимент...

Но Валтасар... Ах тоя Валтасар! Какъв скъперник!... Мъничко смирна — това е всичко, с което дарил своя бог!... Е, кажете, не е ли обидно? Какво е означавала вашата смирна, Валтасар? Достопочтеният Беда ни обяснява същността на работата: „Смирната в ръцете на царя негър напомняла, че синът човешки ще умре“. Древните хора действително са използвали смирната за балсамиране на покойниците. Какво ще кажете? Наистина, каква мила проява на внимание, какво подходящо подаръче: смола за балсамиране — на новороденото!

Лично аз не мога да се съглася с обяснението на английския монах: според мене Валтасар е бил просто скъперник, който мъчно е развързвал кесията си за подаръци; но аз не съм склонен да го подозирам, че е искал да си направи лоша шега с месията, като му е поднесъл при раждането това, което може да послужи при погребение. Аз мисля така: както е известно, смирната наред с други вещества се използва от фармацевтите за изготвяне на средства, давани на бебетата, за да не си мокрят пелените; вероятно Валтасар именно с такава цел е поднесъл своята смола. Това ми се струва по-вярно.

Така или иначе, заедно със златното ковчеже влъхвите успели да пробутат и тамяна, и смирната си. Но Мелхиоровият дар трябва да се признае наистина за царски. Дори ако е поднесъл средно голямо ковчеже, златото в това сандъче пак трябва да е възлизало на около тридесет-четиридесет хиляди франка, което в ония времена е представлявало една кръгличка сума.

Но ето нова загадка за моето простодушие: за това твърде прилично състояние в евангелието по-нататък изобщо не се споменава. Обратно, в „свещеното писание“ се казва, че Мария и Йосиф винаги са мизерствали. Колкото до Христос, той е бил направо сиромас и цял

живот е бил издържан от щедри и предприемчиви жени с доста съмнително поведение, но с тях ще се заемем по-нататък.

Обстоятелството, че Мария толкова бързо е прахосала подареното от Мелхиор злато, дава основание да се предположи, че младата мургава красавица си е имала някакви тайни страсти. Кой знае, може би тя е скрила от Йосиф неочакваната печалба, която ѝ донесло посещението на стария влъхва! Надявайки се да увеличи съкровището си, палавницата може да е играла на лотария и не е изключено в резултат на това да го е проиграла до последния грош.

[1] Могат да възразят още, че установената от църквата дата на поклонението на влъхвите е 6 януари, докато сретение господне се е състояло на 2 февруари и следователно посещението на влъхвите е станало преди очистянето на Богородица. На това ще отговоря: датите в църковния календар изобщо противоречат на здравия разум. И наистина, как да се обясни, че поклонението на влъхвите се е състояло на 6 януари, а избиването на младенците (негова последица според католическия календар) е станало девет дни преди това, т.е. на 8 декември?

Цялата работа е там, че християнската легенда от край до край е измислица; що се отнася до свещенослужителите, тяхната лъжа е просто безсъвестна, а противоречията в техните бабини деветини — крещящи. ↑

ГЛАВА XI

СВЕТОТО СЕМЕЙСТВО БЯГА В ЕГИПЕТ

И като получиха насъне откровение да не се връщат при Ирода, те заминаха по друг път за страната си.

А след като си отидоха, ето, ангел господен се явява насъне Йосифу и казва: стани, вземи младенеца и майка му, и бягай в Египет, и остани там, докле ти кажа: защото Ирод ще търси младенеца, за да го погуби.

Матей, гл. 2, 12–13.

Без да подозират нищо, нашите трима влъхви били изпълнени с готовност да удържат обещанието си, което дали на Ирод. Те се канели да навестят тетрарха и да му съобщят къде се намира конюшната, служеща за резиденция на неговия бъдещ конкурент. Трябва да кажем, че те за малко не се забъркали в една крайно неприятна история. Но за щастие Яхве от висините наглеждал сина божи (наречен така, защото се родил от гълъб).

Една нощ на тримата влъхви се присънил еднакъв сън. Нечий глас ги предупредил:

— Да не сте посмели да идете при Ирод. Той е злодей, замислил е лошо нещо против малкия, при когото ходихте на поклонение. Повече не си показвайте носа в Ерусалим, а по-добре се приберете по друг път.

Влъхвите послушали съвета.

Как са успели да се озоват у дома си, като заобиколили пътя, по който дошли в Ерусалим — за това в „свещеното писание“ не се говори. Изглежда някаква друга, а може би пак същата звезда и този път им е послужила за водач. Когато се завърнали, те естествено заварили поданиците си разтревожени от дългото им отсъствие и отново взели в ръцете си кормилото на управлението. Но ето нещо интересно: монарсите, извършили осеммесечно пътешествие, включително пътя натам и обратно, за да се поклонят на новото

божество, дори и не помислили да въведат в страните си неговата религия. Фактически у нито един историк не намираме сведения в Персия, областта, където се намирали владенията на монарсите мъдреци, някога да е съществувал култ към Христа.

Впрочем всичко това са дреболии. Да се върнем по-добре към Йосиф. Не много след поклонението на влъхвите на дърводелеца му се присънил архангел Гавриил (в „свещеното писание“, забележете, сънищата играят много голяма роля). Небесният пратеник го предупредил за опасността, която заплашвала малкия Исус.

— Ставай, Йосифе — казал архангелът, — вземай малкия и майка му и си плюйте на петите! Идете в Египет, той не е далеч оттук, само да прекосиш Арабия. Библията казва, че на Авраам за такова пътешествие са му отишли около шестдесет години, но с оглед на общия прогрес вие ще се доберете там далеч по-бързо. Хайде, бягай Йосифе, бягай, докато не е късно, защото от утре Ирод започва да търси младенеца Исус, за да го погуби.

Йосиф не чакал дълго да го молят. Още преди да се съмне, събудил жена си, която лежала на сламената постеля и бълнувала за светия дух.

— Жено, ставай бързо! — викнал ѝ той.

— Какво има? Какво е станало? — питала Мария, като триела очи.

— Ставай, ставай! — повтарял съпругът.

— Ах, Йосиф, вие сте невъзможен! Защо трябваше да ме будите?

— Не е време за сън, женичке моя: цар Ирод се готви да убие Исус. Да не би да искаш да се захващаш с могъщия тетрарх. Разбирам, че твоят син е бог и няма да позволи да го погубят, но според мене е още рано да разчитаме на божествената сила на малчугана. Затова много по-разумно е да се махнем по-далеч от подготвяното клане. Я взимай по-добре своя дебеланчо и да се дигаме оттук.

При тези думи, произнесени със заповеден тон, съпругата на дърводелеца станала.

— Щом ще се махаме, да се махаме — казала тя. — Но кой ще мъкне нещата ни? Надявам се разбирате, че освен детето аз не мога да нося нищо.

— О, мадам, не се безпокойте: ще вземем магарето.

— Но то не е наше. Някой го е оставил в конюшната. Елементарната порядъчност не ни дава право да си го присвоим.

— Прощавай, но ние не действаме в свой личен интерес: ние се грижим за спасението на сина. А нима Исус не е господар на света?

Нямало място за възражения. Въпросът за магарето бил решен. Мария го яхнала, взела на ръце синчето си и те потеглили.

Когато над хоризонта се появило слънцето, светото семейство било вече далеч от Витлеем. Бегълците вървели цял ден. Привечер, по здрач, те били обкръжени от някакви подозрителни типове със свирепи физиономии.

— Парите или живота! — изревал главатарят на шайката.

Мария скрила от Йосиф, че взела със себе си ковчежето със златото, поднесено от влѣхвата. Затова на искането на разбойника Йосиф с възхитителна наивност отговорил:

— Гълъбчета, имате грешка: ние съвсем не сме богати пътници, за каквито изглежда ни вземате. Самият аз съм беден дърводелец и почти без нищо напуснах родния си край. Трионът и рендето — ето цялото ми богатство. Тази млада жена е моята съпруга, а малчуганът не е никой друг освен месията, когото пророците обещаха на еврейския народ.

Разбойникът очевидно бил чел пророчествата и дори вярвал в тях. Той паднал на колене пред непорочната майчица и я замолил да му прости безцеремонното донякъде отношение.

— Мадам или мадмоазел — обърнал се той към нея, — наричат ме Димас. Аз съм крадец по професия, но това не ми пречи да бъда деликатен. Моля да ми простите, че ви задържах, а за това, че ви изплашихме, разрешете да ви поканим да пренощувате у нас. Аз също имам момченце и то, горкото, е болно. Елате у дома. Там ще се чувствате добре. А колкото до вашия бебчо-месия, пребиваването му в моя дом ще ми донесе щастие.

— Какво ще кажеш за тази покана — попитал Йосиф Мария. — Струва ми се, че тя е направена от чисто сърце. А освен това времето като че ли е на дъжд. Можем ли да допуснем божественият малчуган, поверен ни от Яхве, да хване хрема?

— Между крадците също се срещат порядъчни хора — отговорила пречистата дева. — Да приемем поканата.

Християнската легенда не е запазила други спомени за бягството в Египет. Първата нощ семейството на Йосиф прекарало в дома на разбойника Димас, с когото пак ще се срещнем по-късно, в края на този разказ. На другия ден, когато Йосиф напуснал гостоприемното жилище на обирника, болното дете вече било здраво.

Трябва да добавим, че край дома на Димас имало, извор, в който Мария плакнела пеленките на своето божествено чедо, защото макар Исус и да бил божество, над него имали власт всички закони на човешката природа.

До наши дни в околностите на Витлеем показват на поклонниците извора на Димас, където са били прани пелените, изцапани от младенеца Христос. В памет на това пране изворът до ден-днешен понякога върши големи чудеса.

ГЛАВА XII

ЦАР ИРОД СЪЩО ИМА НЕРВИ

Тогава Ирод, като се видя подигран от мъдреците, твърде много се ядоса и прати, та изби всички младенци във Витлеем и във всичките му предели, от две години и надолу, според времето, което бе точно узнал от мъдреците.

Матей, гл. 2, 16.

Както казахме, дар Ирод подозирал за появяването на бял свят на малкия божи помазаник. По думите на влъхвите, които явно били в течение, на новороденото било писано впоследствие да стане юдейски цар; това означавало, че той, Ирод, бил заплашен със сваляне от престола. Тетрархът бил много разтревожен, още повече че държал на короната си.

Цар Ирод наредил да поканят в двореца първосвещениците и книжниците. Разказал им подробно за посещението на влъхвите и за това, което му съобщили, като споменал по-специално за случая с блуждаещата звезда, и им поставил въпроса ребром:

— Кое в цялата тая история отговаря на действителността?

Първосвещениците отговорили:

— Да, ние видяхме кервана на царствените влъхви, видяхме на небето блуждаещата звезда, но не знаем какво означава това.

— Излиза, че вие сте просто магарета! — гневно креснал цар Ирод. — Само като си помисля, че влъхвите, които никога не са чели книгите на вашите пророци, по движението на светилото са изчислили, че недалеч от Ерусалим ще се роди нов цар, а вие, вие, които учите всички на ум и разум в Ерусалимския храм, вие, които знаете на вода предсказанията на пророците, вие нямате понятие за това, което трябва да стане! Къде се е видяло такова нещо?! Вие, господа, даром получавате парите си! Я бързо ми разтълкувайте смисъла на пророчеството, иначе няма да се отървете от бесилото!

Тази перспектива не била по сърце на книжниците и първосвещениците. Те домъкнали всичките си книги и трескаво ги запрелиствали.

Нищо в библията не посочвало с достоверност, че ще се роди юдейски цар в епохата на кесар Август. Но след като трябвало на всяка цена да се угоди на Ирод, те му превели един откъс от пророк Михей (гл. 5, 2), където се казвало:

„И ти, Витлееме Ефратов, малък ли си между хилядите Иудини? От тебе ще ми излезе оня, който трябва да бъде владика в Израиля и чийто произход е открай време, от вечни времена“.

Кога и как ще се роди този цар — за това пророчеството на Михей мълчало.

Пак за да не противоречат на Ирод, учените юдеи изказали мисълта, че може да се види съвпадение между това твърде мъгляво предсказание и алгебричните изчисления на влъхвите.

— Добре — помислил си Ирод, — ще трябва Витлеем да се постави под наблюдение.

Той изпратил свещениците, без да им съобщи за коварния план, който вече обмислял. А той наистина обмислял коварен план.

Между представителите на юдейското духовенство поне един човек е могъл достатъчно точно да осведоми цар Ирод по интересувания го въпрос. Този човек бил първосвещеникът Симеон, който участвал в обредното очистяне на Мария и принасянето на Исус в храма: нали Симеон — читателят сигурно помни — бе осенен от божия благодат и от пръв поглед позна месията. Повече от вероятно е, че Симеон е присъствал на събранието на първосвещениците в двореца на тетрарха. Защо тогава не е казал онова, което му е било известно? Ясно е, че Яхве, който на 2 февруари го направил толкова приказлив, този път му е запушил устата.

Ирод решил да дочака завръщането на влъхвите, но те, подчинили се на небесния глас, тръгнали по друг път и заобиколили Ерусалим.

Раздразнението на цар Ирод ставало все по-силно, докато накрая той изпаднал в страшна истерия. Яростта му нямала граници. Той изпотрошил всички съдове, ударил плесници на всичките си слуги, нагрубил съпругата си, която не била виновна за нищо, изскубал си

доста косми от главата и дори си навехнал ръката, когато замахнал да удари с юмрук по огледалото.

Заминал за Витлеем, като взел палача и неговите помощници. Там Ирод свикал именитите граждани:

— Не са ли се появявали тук наскоро трима източни монарси? — попитал ги той.

— Точно така, ваше величество, бяха тук. Трима монарси, възседнали разкошни камили, вървяха след някаква звезда и я последваха в конюшнията.

— В конюшнията?

— Да, да, ваше величество, в конюшнията, където се беше настанило едно старче с жена си, която тия дни роди дете.

— Сигурни ли сте?

— Как не, ваше величество. В нашия град няма и три хиляди жители — отговорили градските първенци. — Ние тук всички се знаем и няма мислите, че появяването на трима чужди монарси е могло да остане незабелязано? Ние здравата се слисахме, когато видяхме как тримата монарси, възседнали своите камили, тържествено се запътиха към конюшнията!... Към най-забутаната кошара, направена в скалата, където обикновено държат добитъка си пастири и бедни селяни.

Ирод се замислил за миг, след това пак подхванал разпита:

— А къде са сега тези трима странни царе, дето отишли при обитателите на конюшнията?

— За това вече, да си признаем, не знаем нищо. Те не се обръщаха към никого, не питаха никого за нищо, защото изцяло се бяха доверили на звездата си, и изчезнаха така неочаквано, както се бяха появили.

— А старчето с жена си и новородения младенец още ли са в конюшнията?

— Не, ваше величество, в едно прекрасно утро или по-вярно през една прекрасна нощ те също изчезнаха. Някакъв сиромас, дяволът го беше накарал, си оставил магарето в конюшнията, та те и магарето му откараха. Ние, разбира се, не знаем що за семейство е това, но личи си, че не са порядъчни хора.

— Стига! — изръмжал Ирод. — Вие криете от мене истината. Криете този необикновен младенец, заради когото тримата царе, водени от своята звезда, пристигнаха във Витлеем.

— Кълнем се, ваше величество...

— А аз не вярвам! По политически съображения аз съм заинтересован това дете да не живее нито секунда повече и ми е нужна гаранция, че то не ще се изплъзне от ръцете ми. Затова господин палачът и неговите помощници, които имам чест да ви представя, веднага ще се заемат с изстребването на всички витлеемски момчета на възраст до две години.

Вдигнал се общ вопъл. Именитите граждани, облени в сълзи, се хвърлили в нозете на цар Ирод. Но той бил неумолим.

— Палачи! — викнал той. — Чухте ли моята заповед? Изпълнявайте задължението си!

Палачите тозчас се втурнали да претърсят градеца, който се състоял от двеста-триста къщи, и когато надвечер слънцето се скрило зад хоризонта, те вече се били справили със своята кървава задача: в градчето, което едва наброявало три хиляди жители^[1], били унищожени по твърдение на църквата двадесет хиляди невинни младенци.

Що се отнася до бога отец, той и пръста си не помръднал, за да предотврати чудовищното клане. Съдбата на невинните жертви на царския гняв е трябвало (така поне ми се струва) да представлява особен интерес за малко от малко праведния съдия. Една въздишка на всевишния е стигала, за да запази от смърт всички тези дребосъчета, които, ако разсъждаваме трезво, съвсем не са могли да бъдат виновни за раждането на Христос. Но този път бог Саваот не сметнал за нужно да се спусне от своя облак и безучастно се взирал в кървавата касапница.

[1] Витлеем никога не е имал повече от три хиляди жители; това е максималният брой на неговото население. ↑

ГЛАВА XIII ИСУС В ЕГИПЕТ

А след като умря Ирод, ето, ангел господен се явява насъне Йосифу в Египет и казва: стани, вземи младенеца и майка му и иди в земята Израилева, защото измряха ония, които търсеха душата на младенеца.

Той стана, взе младенеца и майка му, и дойде в земята Израилева.

Матей, гл. 2, 19–21.

Разстоянието между Витлеем и Илиопол, египетския град, в който според християнското предание се е укривало семейството на Йосиф, е не по-малко от четиристотин километра. Прибавете към това, че бегълците е трябвало да прекосят Арабската пустиня в най-широката ѝ част, напълно лишена от пътища, че са вървели през пясъци и камънаци, където без компас (или най-малкото без помощта на пътеводна звезда) е било просто немислимо да не се заблудят, и ще разберете, че бягството в Египет в никакъв случай не е могло да бъде увеселителна разходка за светото семейство.

Но майката девственица и нейният съпруг не се заблудили. Те вървели и вървели право пред себе си и ангелите от време на време им сочели пътя. Нощем напълно минавали без фенер: „тялото на божествения младенец излъчвало наоколо ярка светлина“.

Но как е останало живо по пътя през пустинята магарето, което взели от конюшната — това никой не знае.

Църквата смята, че всевъзможни чудеса са съпътствали светото семейство и по всякакъв начин са облекчавали неговото пътешествие. Пътищата сами се стелели пред тях и жалко, че изчезвали, щом семейството на Йосиф преставало да се нуждае от тях. Пясъците на пустинята — уви, също временно — се превръщали в плодородни земи, където за миг разцъфвали йерихонски рози. Плодовете били на техните услуги буквално на всяка крачка. И за Йосиф не

представлявало никакво усилие да ги бере: дърветата сами свеждали клони насреща му.

Ясно е, че в подобни условия светото семейство лесно е могло да премине и две пустини. Още повече, че арабските лъвове, тигри и дори драконите (защото по това време драконите съществували) на цели тумби се стичали при Исус и се хвърляли в нозете му в знак на преклонение пред неговата святост.

Местопребиваването на семейството на Йосиф в Египет бил град Илиопол, или Он, днес Матариех, на осем километра от Кайро. Никой не знае с какво са се занимавали блажените емигранти през годините на своето изгнание. За най-ясния епизод от тогавашния живот на Исус напомня днес манастирът на коптските монаси в Матариех: тук срещу известна такса на поклонниците показват дивата смоковница, която богородица удостоила с велика чест, като накърмила под сянката и своето дундаче.

Вие вероятно ще кажете, че тая смоковница е трябвало да изсъхне вече от старост. Нищо подобно! Тя е по-зелена от когато и да било и въпреки своите хиляда и деветстотин години е запазила цялото очарование на младостта.

Този, който не вярва в подобни чудеса, нека отиде в Матариехския манастир и нека прекара там само някакви си двестатриста години, а аз ще чакам известия от него.

Друго чудо, в което всеки може да се убеди, без да заминава никъде, е чудото с фурмите. Купете си кесийка фурми и ги изяжте. На всяка костилка от този плод ще забележите малко кръгче като буквата „О“. Преди на фурмите не е имало никакво „О“ — костилките са били съвсем гладки.

Ето какво се случило: когато Исус бил на годинка и половина, майка му веднъж му дала фурми. Дребосъчето, което дотогава бърборело нещо неразбираемо, при вида на фурмите изведнъж възкликнало: „О, прекрасни плодове!“ Малкото „О“ върху костилките на фурмите е останало като вечен спомен за този чудотворен възглас.

По думите на свети Бонавентура^[1] светото семейство прекарало в изгнание седем години. През цялото това време малкият Исус бил под грижите на майка си, която го хранела от своята гърд. Мляко от девственица — ето ви още едно чудо. Малчуганът, както подобава на син, си играел с татковите инструменти, а таткото, както подобава на

баща, майсторял за него кубчета. С една дума, ранното детство на Христос, ако не се смятат някои дребни чудеса, минало като детството на всички дечица и не е изключено малкият да е бършел божествените си сополи в маминия ръкав или в края на роклята ѝ.

Ангелите постоянно държали Йосиф в течение на всичко, което предприемал Ирод. Така той научил за избиването на двадесетте хиляди витлеемски младенци. Можете да си представите как се е радвал, че е офейкал навреме!

Йосиф научил и за едно съвсем зашеметяващо събитие. Рахил, любимата жена на стария Яков, сина на Исаак, Рахил, погребана в Рама, недалеч от Витлеем, в деня на клането се събудила в гроба и издала жален стон, който бил чул на разстояние четири километра. Това чудо е засвидетелствано в евангелието: „глас бе чул в Рама, плач и ридания, и писък голям; Рахил плачеше за децата си, и не искаше да се утеши, защото ги няма“ (*Матей, гл. 2, 18*).

Когато Ирод умрял, ангелът незабавно съобщил това на Йосиф. Той си помислил, че е дошло време да се върне в Галилея, продал заведението си и отново поел за родния Назарет (*Лука, гл. 2, 39*).

За да приключим с Ирод, ще се спра на едно съществено противоречие между твърдението на историците и евангелистите. Историческите документи свидетелстват, че Ирод е умрял точно четири години преди датата, която църквата посочва като рождена дата на Христа.

Ако не се смята тази дреболия, във всичко останало християнската легенда е безупречно отражение на истината. И така, цар Ирод действително е бил злодей, убиец на малки деца. Проклета да е паметта на тоя изверг, който дори след смъртта си приемал царете влъхви и устройвал кървави кланета!

[1] Бонавентура (1221–1274) — един от видните религиозни дейци през средните векове. Той учел, че християнските истини могат да бъдат постигнати не с разума, а с божествено озарение. Бонавентура оставил маса религиозно-мистични съчинения. В XV век бил канонизиран, а в XVI в. бил провъзгласен за един от петимата велики отци на църквата. ↑

ГЛАВА XIV

ИСУС — ВУНДЕРКИНД

И когато той стана на дванайсет години, те отидоха в Йерусалим по обичая на празника;

а когато се връщаха, след свършване на празничните дни, отрокът Исус остана в Йерусалим...

Подир три дни го намериха в храма, да седи между учителите, да ги слуша и запитва;

всички, които го слушаха, чудеха се на разума и отговорите му.

Лука, гл. 2, 42–43, 46–47.

Растящ и изпълващ се с премъдрост — такъв рисува Исус евангелистът Лука. Църковните отци добавят: „Неговият ум се пробуждаше с развитието на тялото му“ (*ръкописите на Ватикана, Синая, Беза*).

Обърнете внимание: оказва се, че в момента на зачатие божественият разум на Христос още не е бил в пълен разцвет. Значи, когато се е премятал в майчината утроба, той е бил най-обикновен зародиш? Значи, докато младите му органи са били несъвършени, неговият божествен ум също е бил несъвършен? Странно, странно...

Малкият Исус не избегнал затрудненията, с които се сблъсква всяко дете, но на него поне му провървяло, че в умствено отношение се развивал необикновено бързо.

Нищо не му струвало отведнъж да се научи да чете: достатъчно било само да го пожелае. Но той предпочел да не го пожелае и започнал да се учи на четмо като всички деца — от сричането.

Първата му учителка била неговата майка: тя го учела да чете по библията. „В священото писание се говорело за самия него — пишат богословите, — Мария знаела кой е той, така че като го учела, в същото време не забравяла да се покланя пред него.“

Представям си ясно как са минавали тези уроци, придружени с покланяне; те наистина са били доста забавни.

Мама. Исус, разкажи урока.

Момченцето. Мамо, успях се и не успях да го науча...

Мама. Тогава покажи домашното си.

Момченцето. Мамичко, знаеш, че бях много разстроен, защото на едно изречение съвсем се запънах. А после направих едно огромно мастилено петно и, честна дума, хвърлих тетрадката в огъня...

Мама. Калпазанин! За наказание днес няма да получиш десерт.

Момченцето (хленчейки). Мамо, мамичко, няма повече!...

Мама (на себе си). Какво направих! Накарах моя бог да плаче...

Момченцето (успокоява се). Аз пък искам десерт, искам! И ти нямаш право да ме лишаваш от десерт, защото аз съм властелин на света!

Мама (скръстила молитвено ръце). О, господи мой, Исусе Христе, моля те, не се сърди на майка си, твоята робиня! Ще ти дам огромна филия хляб със сладко, о, мой божествени господарю!

Момченцето. Чудесно, мамичко, ето така е по-добре! Ти си знаменита! Да смятаме, че урокът е завършил, затова, мамче, падай на колене и ми се покланяй!

Майката коленичи и се покланя на момченцето.

Не бива да се мисли, че винаги е било така. Развитият не за годините си Исус обикновено съвестно си учел уроците и идвал на занятията със старателно написано домашно. Това, на което го учела мамичка, като между другото му се покланяла, било от полза за детето.

Когато Исус станал на дванадесет години, Йосиф напомнил на Мария, че според еврейския закон трябва да отведат малкия в Ерусалим.

Действително, на тази възраст еврейското момче отчасти се освобождавало от родителската опека. Отвеждали го в синагогата и то си слагало на главата лента с филиактерии — късчета пергамент, изпъстрени със свещен текст, — така то ставало „син на закона“, длъжен да изпълнява всички негови предписания. А едно от главните предписания било да посещава Ерусалим по време на празника пасха.

Отрокът Исус бил дванадесетгодишен (*Лука, гл. 2, 42*), когато за първи път заедно с родителите си отишъл в Ерусалим. Назарет се

намирал на сто и двадесет километра от Ерусалим. Пътуването траяло три-четири дни.

Светото семейство прекарало в Ерусалим и седемте пасхални дни. Водели Исус в храма и във всички панаирни бараки, където показвали брадати жени, великани и тем подобни. Пасхата била истински национален празник, от който, както през всички времена, се възползували всевъзможните шарлатани, за да обират зяпльовците.

След свършване на празненствата Йосиф и Мария се накатали да си вървят и се присъединили към кервана, който потеглял към Назарет. В края на първия ден от пътуването бащата и майката изведнъж открили, че синчето им е изчезнало някъде: те го загубили, както се губи най-обикновен чадър.

Ще цитирам евангелието:

„А когато се връщаха след свършване на празничните дни, отрокът Исус остана в Йерусалим; и не забелязаха това Йосиф и майка му. Като мислеха, че той върви с дружината, изминаха един ден път, и го търсиха между роднини и познайници; и като го не намериха, върнаха се в Йерусалим и го търсеха“ (Лука, гл. 2, 43–45).

— Ама че беля! — суетял се Йосиф. — Не си ли спомняш, Мария, дали той беше с нас, когато излизахме от бараката с шестглавата крава?

— Не съм сигурна, но ми се струва, че беше.

— Да, да, тогава Исус беше с нас и ние му купихме вафли... Стоп! Зная къде сме го загубили!...

— Къде?

— При очарователната Береника, русалката!

— Ами!

— Главата си залагам!

— Аз пък мисля, че месията е останал в зверилника, при дресираните кучета... Забеляза ли, Йосиф, какъв интерес събудиха те у него, особено пуделът, който ходеше по въже?

— Може и да си права... Хайде да идем в кметството, да научим къде са се дянали тия дресьори.

— Дано само тия проклети клоуни не са отвели нашия малък Исус! — завайкала се Мария. — Не искам синът ми да стане въжеиграч!...

— Не се вълнувай, скъпа, не се вълнувай — успокоявал я Йосиф.
— Ще го намерим: уверен съм, че той е в кметството, при портiera, заедно с изгубените ключове...

Те го търсили навсякъде, обърнали се към градските власти, отбивали се в увеселителните заведения: Исус сякаш потънал в земята!

Йосиф просто изпаднал в отчаяние. Не можел да повярва в сполетялото го нещастие; скубел си косите и се укорявал — и трябва да кажем, не без основание — в лекомислие. Вече му се привиждал страшният съд и той чувал гръмовития глас на всевишния:

— Ела тук, Йосифе!... По-близо, по-близо! Сега ще те стрия на прах!... Аз ти доверих моя син, по-точно сина на гълъба, за да го гледаш. Това дете е месия, предстоеше му да изкупи греховете на човешкия род... Разчитах на тебе и се надявах, че ще съумееш да отгледаш божествения малчуган, както бих направил аз, ако имах време да сляза на земята... А какво излезе? Едва навършило дванадесет години, и ти взе, че го изгуби! Не, това нехайство надхвърля всички граници!... Знаеш ли ти, че по твоя вина човешкият род не дочака спасение? Ами че моят месия изобщо не можаха да го намерят?! И ти си мислиш, че това ще ти се размине? Твоето лекомислие е престъпление и ти ще понесеш сурово наказание. Затова аз те осъждам на трижди вечен затвор в ада. Ти си го заслужи!

Клетият дърводелец непрекъснато се питал дали всичко това не е сън — толкова невероятно му изглеждало сполетялото го нещастие. Той през половин час разравял по един от куфарите си, за да провери дали пък малкият немирник Исус не се е скрил там.

Мария била просто убита от мъка. Тя предпочитала да изтърпи каквито и да е страдания само и само да се избави от терзаещата я тревога.

Безрезултатното търсене продължило два дни и чак на третия ден те намерили момчето „в храма, да седи между учителите, да ги слуша и запитва; всички, които го слушаха, чудеха се на разума и отговорите му“ (Лука, гл. 2, 46, 47).

Очевидно Исус наистина е бил вундеркинд. Той влязъл в храма смело и уверено като у дома си и веднага задал няколко заплетени въпроса на най-изкусните богослови и с голямо удоволствие ги насадил на пачи яйца.

Но учителите от храма не се нуждаели от хитрост на заем. Тук се намирало висшето еврейско духовенство: „Хилел, почитан наравно с Мойсей и още запазил цялото величие на старостта; непреклонният Самай, който завързвал всичко, което развързвал Хилел; Йонатас, син на Юзиел, чието слово било толкова пламенно, че птиците, когато прелитали над главата му, или изгаряли, или се превръщали в серафими^[1]. Наред с тях родителите на Исус могли да видят още свещеника Симеон, същия, който пророкувал по време на церемонията очистяне, и Йосиф Ариматейски, сенатора“.

И малкият Исус смаял всички тези хора. Той посвоему заплитал и разплитал сложните теологични проблеми. В края на краищата всички сметнали за по-благоразумно да замълчат. Исус никому не давал да каже дума и те с отворени уста слушали неговото глаголстване.

Но въпреки слисването, което тази сцена предизвикала у Мария, тя не могла да забрави какво е преживяла и си изляла мъката в горчиви упреци:

— Какво значи това, немирнико? Избягал от родителите си и докато баща му и майка му не знаят какво да мислят и го търсят по целия град, той си седи тук и философства! Марш в къщи, хаймана такава!

Исус, който винаги знаел какво да каже, отговорил насмешливо, като успял да се измъкне:

— Туй то! А защо ви е трябвало да ме търсите? Не знаете ли, че аз трябва да се занимавам с въпросите, свързани с моя баща?^[2]

Но Йосиф, който се смятал за единствен законен татко, не искал да слуша подобни шеги. Той хванал малчугана за ухото и го измъкнал от храма, след което светото семейство в пълен състав се отправило за Назарет.

Има основания да се предполага дори, че Йосиф, за да избегне подобни лудории, веднага сложил край на по-нататъшното учение на момчето и оттогава започнал да го учи на занаят. Той го взел в работилницата и нашият млад мислител станал прост ученик на дърводелец, докато манията да поучава не го овладяла отново.

И наистина, когато съгражданите на Исус чули как той поучавал в назаретската синагога, възкликнали (това е казано в евангелието): „Та това е дърводелец, синът на Мария“.

До тридесет години Исус живял спокойно, трудил се в работилницата, като боравел с триона и рендето, а когато Йосиф умрял, той заел неговото място.

Сега ни предстои да видим как той с цялата сериозност се заел с онова, което наричал своя божествена мисия и което в последна сметка се свеждало до скитосване и празнословие.

От деня, когато Исус започнал с часове наред да дрънка, седнал между учителите в Ерусалимския храм, той станал достоен да го наричат Слово — езикът му наистина мелел добре!

[1] *Мисма*, Сука, 28; Баба–Батра, 134. ↑

[2] „И когато го видяха, смаяха се; и му рече майка му: чедо, защо ни направи тъй? Ето, баща ти и аз твърде много се измъчихме да те търсим. Той им рече: защо сте ме търсили? Не знаехте ли, че аз трябва да съм в онова, що принадлежи на отца ми?“ (*Лука*, гл. 2, 48–49). ↑

ПЪРВИТЕ СТЬПКИ НА СЛОВОТО

ГЛАВА XV

СЕМЕЙСТВОТО НА ИСУС НЕ ВЯРВА В БОЖЕСТВЕННОСТТА НА СВОЯ СРОДНИК

Защото нито братята му вярваха в него.
Йоан, гл. 7, 5.

*И като чуха близките му, отидоха да го приберат,
понеже се говореше, че бил извън себе си.*
Марко, гл. 3, 21.

И така до тридесет години Исус бил опора на доста многобройното си семейство.

Йосиф, както видяхме, „не познаваше Мария, докле тя роди своя първороден син, който беше Христос“; но затова пък после бързо си наваксал пропуснатото.

Разбира се, Мария, която като годеница с ужас си мислела как ще преживее цял живот с дърводелеца, лека-полека се освободила от опасенията си и в края на краищата се убедила, че нейните момински страхове са били безпочвени.

Кавалерът, който ѝ поднасял лилии, се оказал общо взето славно мъжле: под неговата груба външност се криело нежно сърце.

Освен това сега вече е съвсем ясно, че в действителност Йосиф бил далеч по-свеж, отколкото е можело да изглежда, и бил напълно способен да сложи в джоба си и младия Пантер и другите връстници на Мария.

С време девствено-невинната съпруга разбрала, че като е запазила своята непорочност цяла и невредима, за да роди месия, тя е направила достатъчно и е изпълнила по всички правила дълга си към бога.

А пък и на светия дух не му било нужно да слиза отново на земята, за да зачене втори Христос.

Мария не била обвързана с никакви обещания. Наистина още като момиченце тя дала в храма обет за девственост; но нима от този обет не я освободил самият първосвещеник, който я благословил под венчилото? А хората не се женят, за да си играят на орехи:

Колкото до обещанията, които дала пред себе си и които се състояли в това, да не нарушава никога условията, поставени по време на годежа ѝ, това, разбира се, било глупост. Колко пъти момичето се зарича: „Ще бъда благоразумна“, но щом му падне случай да вкуси забранения плод, веднага добавя: „... от утре!“ Клетвите, които даваш пред себе си, винаги са много нетрайни.

Йосиф трябвало твърде ловко да маневрира. Ясно е, че той се стараел с нищо да не засегне чувствителната си млада съпруга. След раждането на сина на гълъба — главата си залагам, че това е така — той си останал все така сдържан в ухажванията. В това всъщност се състояла неговата тактика: въпреки преклонната си възраст Йосиф не проявявал излишна прибързаност.

Ни най-малко не бих се учудил, ако се установи, че инициативата е излизала от самата Мария. В края на краищата, защо пък не? Постепенно Мария се привързала към дърводелеца: той се държал с малкия Исус като истински баща, спасил от гибел божественото дундаче, хранел го, възпитавал го като свое родно чедо.

Уверен съм, че постепенно съпругът е престанал да изглежда на Мария чак толкова противен; в неговия дрезгав глас започнала да долавя някакви нежни нотки, пък и маниерите му ѝ се сторили твърде приятни. И ето че една вечер тя си помислила: „Горкичкият Йосиф! Аз съм прекалено строга към него, а пък той е толкова мил с мен!...“

Когато на жената ѝ идват подобни мисли в главата, значи ще се случи нещо сериозно.

В резултат на всичко това и четирима евангелисти признават, че Исус е имал братя и сестри (*Матей*, гл. 12, 46–50; *Марко*, гл. 3, 31–35; *Лука*, гл. 8, 19–21; *Йоан*, гл. 7, 3–10). Имената и броят на сестрите не са известни, затова пък в Новия завет точно се посочват имената на братята, които са били четирима: Яков, Иосия, Симон и Юда (*Марко*; гл. 6, 3).

Свети Епифаний^[1], църковен отец и извънредно компетентен човек, упорито настоява че тези братя и сестри на Исус са били деца на Йосиф, родени от първия му брак.

Разправяйте тия приказки на някой друг, хитрецо отче Епифаний.

Първо, в евангелието никъде не се казва, че дърводелецът е бил вдовец, когато се оженил за Мария.

А освен това съществува една легенда, призната изцяло от църквата, легенда, която досега не сме споменавали и на която е уместно да се спрем именно тук.

Когато татко Йоаким и мама Ана променили намеренията си да посветят Мария на служителите на храма и решили да я омъжат, всички претенденти за ръката ѝ се събрали и се споразумели малката да се падне на онзи от тях, който излезе най-целомъдрен. Уредили своеобразен конкурс по непорочност. Изпитанието се състояло в следното: всеки претендент донесъл обикновена суха пръчка и всички те се доверили на божията воля в очакване на знамение свише. И станало чудо: всички пръчки си останали сухи, а само една пръчка, пръчката на Йосиф изведнъж разцъфнала — върху нея се появила великолепна лилия. Тази лилия била по-красноречива от всякакви думи.

Молим читателя да ни извини, че не му разказахме по-рано за това събитие, но нали никога не е късно да се каже нещо интересно.

И най-сетне, ако Йосиф е имал деца от първия брак, ние щяхме да ги видим във Витлеем по време на преброяването и той щеше да ги помъкне със себе си в Египет.

Затуй, преподобни свети Епифаний, запазете по-добре тази версия за себе си, защото онзи, който се стреми да докаже прекалено много, не доказва нищо.

Напълно естествено е да се предположи, че Исус е бил най-голям между братята и сестрите си, че те са се родили скоро след завръщането му от Египет и че Христос е бил главният печеловник на семейството, както след смъртта на Йосиф, така и докато е бил жив.

Когато навършил тридесет години, двама от братята му вече били пораснали и Исус сметнал, че сега близките му ще могат да минат без него, и решил да се заеме с проповедничество.

Отначало, когато се проявила склонността на Христос към празнословие, в семейството му се присмивали. Всички с недоумение свили рамене, когато той заявил, че възнамерява да раздвижи света само с един звук на гласа си.

Неговите братя, роднини и приятели били отчаяни и сигурно, когато се срещали, са водели такива разговори:

— Как е Исус?

— Вчера го видях. В главата му е все неговата идея...

— Значи не му е минало?

— За съжаление, не.

— Какво, все още ли иска да преобърне човешкия род?

— И дори по-упорито отпреди!

— Искрено съм огорчен от това; особено ми е жал за неговата майчица: тази чудесна жена не е заслужила такова нещо.

— Какво да се прави? Ще трябва да се примирим. Исус не е с всичкия си, а на всичко отгоре е инак като старо магаре. Наумил си е да проповядва — и ще проповядва.

— Ох, какви ли няма да ги надрънка!...

— Не зная какво ще вземе да бръцолеве на зяпачите, но, разбира се, ние, неговите братя, нямаме намерение да го слушаме. И без това ушите ни проглуши с измислици за оня свят: един час да го послушаш и можеш да се побъркаш. Затова, щом го прихване, ние веднага се разбягваме от къщи.

— Тъжна работа; вижда се, че съвсем си е загубил ума...

— Самата истина.

— Какво нещастие за семейството ви! Клетникът, зле ще свърши...

С тези думи роднините и приятелите се разделяли, като клатели печално глава.

Мислите, че преувеличавам? Прочетете в евангелие от Йоан (гл. 7, 5): „Защото нито братята му вярваха в него“. Ако това не ви е достатъчно, прочетете от свети Марко (гл. 3, 21): „И като чува близките му, отидоха да го приберат, понеже се говореше, че бил извън себе си“.

Ако по времето, когато у Исус едва се е пробуждала страстта към скиталчество, Йосиф е бил жив, може би той е щял да вземе някакви мерки. Но старчето отдавна се било преселило при праотците. Изглежда е умрял по най-обикновен начин, защото в евангелието не се споменава дори при какви обстоятелства е хвърлил топа дърводелецът.

С една дума, Исус така или иначе е имал семейство и то не е вярвало в неговата божествена мисия. За лакея си великият човек

никога няма да бъде гений — за родния си брат пророкът никога няма да бъде пророк.

[1] Епифаний (397–403,) — кипърски архиепископ. Разпространявал християнството в Египет и Персия. Написал „Анкорат“ („Котва на вярата“) и „Панарий“ („Домашна аптека“). ↑

ГЛАВА XVI

ТУК СЕ НАМЕСВА ЙОАН КРЪСТИТЕЛ

И в ония дни дойде Иисус от Назарет Галилейски и се кръсти от Йоана в Йордан.

И когато излизаше от водата веднага видя да се разтварят небесата, и духът като гълъб да слиза върху него.

Марко, гл. 1, 9–10.

Нека установим някои дати, за да поизмъчим малко привържениците на християнската легенда. Въз основа на неопровержими исторически доказателства е установено, че Ирод е умрял през април 750 година от основаването на Рим^[1]. Същевременно с декрет на непогрешимите папи за начало на християнската ера е прието да се смята годината на раждането на Христос, която пак съгласно светейшото папско мнение отговаря на 753 година по римското летоброене.

Следователно от смъртта на Ирод до раждането на Христос са минали девет месеца от 750 година, цялата 751, цялата 752 година и 753 година без шест дни, т.е. всичко около четири години.

Църквата твърди още, че Исус започнал да проповядва на тридесетгодишна възраст, проповядвал три години и умрял на тридесет и три години. Тук като че ли всичко е ясно.

Но ето какво се казва в евангелие от Лука (гл. 3, 1–2): „А в петнайсетата година от царстването на Тиберия кесаря, когато Понтий Пилат управляваше Иудея, Ирод^[2] беше четвъртовластник над Галилея, Филип, брат му, — четвъртовластник над Итурея и Трахонитската област, а Лисаний — четвъртовластник над Авилиния, при първосвещениците Ана и Каиафа, биде слово божие към Йоана, син Захариев, в пустинята“^[3].

Освен това Новият завет твърди, че Йоан започнал да проповядва само няколко месеца преди първата публична проява на Исус.

От друга страна е известно, че кесар Август, който бил наследен от Тиберий, умрял на 19 август 767 година от основаването на Рим; значи петнадесетата година от управлението на Тиберий е започнала на 19 август 781 година от римската ера и следователно Исус тогава е бил не на тридесет, а само на двадесет и осем години.

Оттук следва, че евангелието, макар и да е продиктувано от светия дух, и този път явно си противоречи само. Ако приемем, че Христос е пристъпил към своята дейност на тридесет години, ще трябва да признаем, че той се е родил две години преди началото на християнската ера. Не е ли забавно това?

Не си струва обаче да се спираме на подобни дреболии. По-добре да се върнем към Йоан, сина на Захария.

Йоан от дете обичал да се шляе без работа. Той не играел с връстниците си, а отивал в пустинята и там се развличал, като си говорел сам. Неговата пустиня била необработената земя между Хеврон и Ерусалим; тя представлявала хълмиста верига, тук-таме пресечена от сухи безплодни долини. Само хилави храсталаци оживявали малко еднообразния облик на варовиците, чиято ослепителна белота уморявала очите. Но към Мъртво море изчезвала дори и тази оскъдна растителност: там царяло пълно униние.

Така изглеждала пустинята, в която Йоан пребивавал до тридесетгодишна възраст. Пита се: с какво се е хранил там? Може би бог Саваот му е пращал от небето печени пълпидъци? Евангелистът Матей съобщава, че Йоан поминувал само с пушени скакалци^[4].

Рядко пътешественици срещали нашия смахнат, разказвали за него на местните жители и доста любопитни хора идвали да позяпат тоя чудак, който от сутрин до вечер огласял пустинята със своите вопли.

„Пригответе пътя на господата — викал той неуморно, — прави правете пътеките му; всеки дол ще се изпълни, и всяка планина и рътлина ще се снишат, кривините ще се изправят и неравните пътища ще станат гладки“ (Лука, гл. 3, 4–5).

Освен това в „писанието“ се казва, че този свят човек никога не си стрижел косата. Дългата коса, коженият пояс и камилската кожа — ето цялото му одеяние.

Забавните чудачества на Йоан донякъде го направили известен.

Като забелязал интереса към своята персона, синът на Захария се заселил на брега на Йордан. Той предлагал на своите посетители да се потапят до пъпа във водата и отгоре на това им изливал ведро на главата. И винаги се намирили любители, които нямали нищо против да вземат участие в една толкова невинна забава.

Но ето че веднъж заедно с тълпата любопитни при своя братовчед се явил лично Исус. Йоан никога по-рано не го бил виждал, но веднага го познал.

— С какво мога да ти бъда полезен? — обърнал се той към Христос.

— Как с какво?! Аз също дойдох да ме кръстиш — отговорил Исус.

— Ти се шегуваш! — изумил се Йоан. — Аз трябва да бъда кръстен от тебе, а ти идваш при мене!

— Я остави тия церемонии — прекъснал го Христос. — Засега ти изпълняваш функциите на кръстител и затова ме кръщавай.

Йоан решил, че ще бъде неучтиво да откаже. Той взел сина на Мария на ръце, потопил го във водата и го облял, както правел обикновено.

Когато Христос, отърсвайки се от водата, излязъл от Йордан, небесата изведнъж се разтворили, оттам изхвъркнал гълъб (впрочем това напълно е могло да бъде и патица) и кацнал на рамото на Исус. Тогаваш Исус чул как птичето ясно произнесло:

„Този е моят възлюблен син, в когото е моето благоволение“
(*Матей*, гл. 3, 17).

За съжаление, хората, които присъствали на тази сцена, не чули думите на гълъба. Иначе те още тук, без да се помръднат от мястото си, биха приели новата вяра — това е съвсем очевидно. Но въпреки магическата поява на птичката — свещения дух, никакво покръстване на присъстващите не последвало. Работата е там, че Йоан бил единственият свидетел на чудото; всички останали, изглежда, са си били запушили ушите и затворили очите.

Свети Юстин^[5] добавя, че щом кръщението на Исус се извършило, Йордан се превърнал в огнена река (*Диалог с Трифон*, §88).

А на мене, кой знае защо, ми се струва, че реката се е превърнала в море от пуш и всички са пили от него на провала.

[1] Трудовете на историка Жосева не оставят никакво съмнение относно точната дата на смъртта на Ирод. ↑

[2] Става дума за Ирод Антипа. Този Ирод Антипа бил един от синовете на Ирод Велики, същия, който четири години след смъртта си се стремил да унищожи младенца Исус. ↑

[3] Тиберий, Клавдий Нерон — вторият, римски император. Получил властта в 14 г. от н.е. Умрял в 37 г. Следователно събитията, описвани в евангелията, се отнасят към времето, когато Тиберий е бил император. Но източниците не споменават и дума за нито едно от събитията, изложени в евангелията. Никъде не се споменава не само смъртта на Исус, но не се говори и за чудесата, които уж съпровождали смъртта му: затъмнение, земетресение и т.н., макар че за подобни явления незабавно се съобщавало в Рим. Всички опити на духовниците да извлекат от сведенията за Тиберий каквито и да е данни, потвърждаващи съществуването на Исус, излязоха безрезултатни.

Пилат Понтий — римски прокуратор (наместник) на Юдея от 26 до 36, г. Фактът, че в документите от времето на Пилатовото управление никъде не се споменава Христос, потвърждава митичността на този герой.

Съобщението за двамата първосвещеници Ана и Каяфа е съвсем недостоверно, тъй като според законите на юдейската религия в дадено време, е можело да има само един първосвещеник. ↑

[4] „А сам Йоан носеше дреха от камилска вълна и кожен пояс на кръста си; а храната му беше акриди и див мед“ (*Матей*, гл. 3, 4). ↑

[5] Юстин Мъченик (ок. 105–166) — раннохристиянски богослов, автор на апологията „Беседа с Трифон — юдея“, „Апология“, а също и на списъка на раннохристиянските ереси. ↑

ГЛАВА XVII

В КОЯТО СЕ РАЗКАЗВА КАК НА ДЯВОЛА МУ СКИМНАЛО ДА ИЗКУШАВА БОГА

Иисус, изпълнен с духа светаго, върна се от Йордан, и поведен беше от духа в пустинята; там той биде изкушаван четирийсет дена от дявола и нищо не яде през тия дни; а като се изминаха те, най-сетне огладня... И като свърши всички изкушения, дяволът отстъпи от него до някое време.

Лука, гл. 4, 1, 2, 13.

Няма по-прилепчива зараза от глупостта. Йоан Кръстител имал болезнена страст към пустинята. Щом Иисус бил кръстен, тази мания се появила и у него. Йоан се хранел само с пушени скакалци; Иисус решил да го надмине.

Недалеч се намирала обширна местност, съвсем като пустинята, където се бил заселил Йоан. Тъкмо натам се запътил Христос. Той установил резиденцията си на хълм с много пещери. Впоследствие този хълм бил наречен Планината на четиридесетте дни в памет на шестседмичното пребиваване на Марииния син.

В тази пустиня нямало дори и келяв скакалец, за да си утолиш глада, там нямало абсолютно нищо освен диви зверове. Пророците са оставили твърде цветисто описание на тази унила местност. Именно там сред хищниците Иисус прекарал в пълна самота месец и половина. Евангелистът Марко също отбелязва, че единствената му компания са били дивите животни (гл. 1, 13).

Иисус, преуспял в своето усъвършенстване повече от Йоан — защото така или иначе той бил бог, — през цялото това време примирал от глад. В интерес на истината трябва да кажем, че именно поради божествената същност на Иисус от негова страна това не е кой знае какъв подвиг. Ако ще говорим за чудо, то се състои по-скоро в това, че чакалите, лъвовете и леопардите не превърнали Христовата плът на бифтеци, тъй като те също не са имали какво да ядат и затова

спокойно биха могли да се възползват от месото на онзи, комуто било текнало да се навре в техните владения.

Наистина на всемогъщия бог не му струвало нищо да се направи неосезаем, ако на хищниците им хрумнело да забият ноктите си в „Словото, станало плът“.

„И ангелите му служеха“ — добавя евангелистът Марко. Интересно е да се знае с какво именно, щом Исус се е обрекъл на пълен глад? Разбира се, те не са му поднасяли на сребърно блюдо антрекот с ябълки. С какво, пита се, са служили на Исус? Впрочем аз се досещам: най-вероятно е те да са му чистили обувката.

В това време на дявола му дошла в главата странна идея: той решил да подложи Христос на изкушение. Сатаната бил разгневен до такава степен от раждането на месията, появил се на бял свят, за да изкупи страшния първороден грях, че той даже не си дал труд да поразмисли, макар и в такъв дух: „Ако има някой безгрешен, това безусловно е господ бог. Просто невероятно е да си позволи той да извърши грях! Така че няма защо да си губя времето за някакво си глупаво изкушение“.

Сатаната не помислил за всичко това и се запътил да извърши черното си дело с надежда да преуспее.

„Ако успея да вкарам Христос в някоя неблагоприятна история — помислил си той, — ще стане много весело! Господ бог в преизподнята — бива си го това! Ще видят тогава какъв огън ще разпаля под моя казан!...“

И коварният изкусител, като си подсвирквал весело, се понесъл към Йерихонската пустиня.

Бил четиридесетият ден от Исусовия пост. Въпреки всички божествени предимства синът на Мария усетил, че го присвива под лъжичката. Четиридесет дни нямал никакъв апетит, но накрая проклетият стомах напомнил за себе си.

За това недвусмислено е казано в евангелието: „Там... четирийсет дена... нищо не яде...; а като се изминаха те, най-последно огладня“ (Лука, гл. 4, 2).

Тогава пред него се явил Сатаната. С дяволска учтивост той се поклонил ниско пред Исус и започнал така:

— Нима ти изобщо не си се опитал да се избавиш от стомашните колики? Но кой ще ти повярва! Да имаш пред себе си толкова камъни и

да не заситиш с тях глада си — това би било прекалено наивно!...

Исус повдигнал рамене.

— Аз не се шегувам — продължил дяволът. — Но ти наистина ли си син божи? Ако е така, достатъчно е само да заповядаш на тези камъни да се превърнат в хляб и те ще сметнат за свой свещен дълг да го направят.

Такова било първото изкушение. Да допуснем за миг, че Исус е последвал съвета на Сатаната: аз не виждам в това никакъв смъртен грях. Производството на хляб чрез чудо не е деяние, което да заслужава адски мъки. Напротив, множество светци са били канонизирани от църквата именно защото са вършили подобни фокуси. И нима самият Исус по-късно не е правел аналогични чудеса, и то многократно?

Целият грях тук може да се състои в нарушаване на поста, който Исус трябвало да съблюдава по заповед на татко Саваот. Но точно в този момент постът свършил, защото от този ден Исус отново започнал да яде!

Въпреки това Христос не се поддаде на дяволското изкушение. Той отговорил на Сатаната:

— На мен не ми е нужно да превръщам тези камъни в хляб, защото не само с хляб ще живее човекът, а с всяко слово, което излиза от устата божи.^[1]

Сатаната не намерил какво да възрази: очевидно Божието слово наистина е доста калорична храна. Ако аз бях готвач на епископ и той ми заповядаше да му сготвя яйца на очи, а аз му почетях от Библията, интересно как би се отнесъл той към това?...

И така, дяволът не започнал спор: на него му оставали още две средства Той сграбчил Исус в лапите си и полетял с него по въздуха до Ерусалим, където го пуснал върху крилото на храма. Богословите смятат, че това е било върхът на Соломоновата портика, която излизала на източния бряг на извора на Йордан. Покривът на високата портика се издигал над двора на храма. Тогавя дяволът посочил тълпата, изпълнила площада, и започнал да подстрекава Исус да направи нещо необикновено:

— Я погледни! Не е малка височина?! Ето ти, миличък, подходящ случай да покажеш на какво си способен. Скачай долу! Ти няма защо да се боиш, че ще си счупиш ребрата: ангелите те пазят и

навреме ще те подхванат, за да не би, не дай си боже, да натъртиш божествените си пети.

Исус устоял и на второто изкушение. И не извършил онова, което е запретиено на боговете. И този път той отхвърлил дяволското предложение с най-прости думи.

— Някъде пишеше: „Не изкушавай господа бога твой“ — гласял отговорът.

Тогава Сатаната отново сграбчил своя бог Исус и полетял с него толкова високо, колкото могъл. Накрая го пуснал на върха на огромна планина. От тази планина, както твърди евангелието, се виждали „всички царства на света“. Но колкото и да е била висока тази планина, трудно е да се обясни по какъв начин от нейния връх е могло да се обгърне с поглед цялата земя, след като знаем, че тя има форма на кълбо. Струва ли си обаче да се спираме на такива дреболии?...

Сатаната показал на Исус „всичките царства на света и тяхната слава“ (*Матей, гл. 4, 8*).

— Ама че хубост! — възкликнал той. — И всички тези огромни владения ми принадлежат. Аз ги раздавам на когото си поискам. Искаш ли да ти подаря някое и друго? Впрочем, ти може би искаш всичките? Моля, готов съм да ти ги дам, но при едно условие: ако ти, мой боже, паднеш пред мене ничком и се поклониш на мене, дявола.

В отговор на такова предложение Исус би трябвало да се изсмее в лицето на дявола, защото, като е казвал това, Сатаната явно не е бил с всичкия си.

И наистина, Христос, който дотогава покорно търпял адските обятия на дявола и извършил в тези обятия няколко въздушни полета, тоя път започнал да упорства.

— Не, стига толкова! — промърморил той с недоволен тон. — Махай се оттук по-бързо! Виж го ти какво му се дощяло — да си сменим ролите! Не, стари мошенико, ти си длъжен да ми се покланяш и да ми служиш. Дотегнаха ми твоите номера. Махай се оттук, нечиста сила!

Дяволът не чакал да го молят: той се подчинил безропотно и съкрушен от неуспешния опит за изкушение, изчезнал в преизподнята^[2].

[1] „И приближи се до него изкусителят и рече: ако си син божи, кажи тия камъни да станат на хлябове. А той му отговори и рече: писано е: «не само с хляб ще живее човек, а с всяко слово, което излиза от божите уста».“ (*Второзаконие, гл. 8, 3*) (*Матей, гл. 4, 3–4*). ↑

[2] На желаещите да се убедят, че в разказа за изкушаването на Исус строго съм се придържал към текста на „свещеното писание“, препоръчвам следните източници: Евангелие от Матей, гл. 4, 1–11; Евангелие от Марко, гл. 1, 12–13; Евангелие от Лука, гл. 4, 1–13. ↑

ГЛАВА XVIII

СЛОВОТО ПОЛУЧАВА ПЪРВИТЕ ПРИЛАГАТЕЛНИ

На другия ден пак стоеше Йоан, и двама от учениците му.

И като се вгледа в Исуса, който вървеше, рече: ето агнеца божии.

Като чуха от него тия думи, двамата ученици отидоха подир Исуса.

Йоан, гл. 1, 35–37.

Докато Христос със своята снизходителност към дявола му позволил да го мъкне ту по покривите на храма, ту по билото на планината, Йоан продължавал да си дере гърлото още по-ревностно отпреди, като огласял със своите вопли мирните брегове на Йордан.

Малко по малко в Ерусалим се понесли слухове, че във Витания се е появил някакъв чудак, който ръси хората с вода и ги потапя в реката, и че за един от кръстените по този начин хора Йоан говорел: „Тоя беше, за когото казах: идещият след мене ме изпревари, защото съществуваше по-напред от мене“ (Йоан, гл. 1, 15).

Като научили това, някои членове на синедриона, върховния съвет на юдейското духовенство^[1], се обезпокоили и се замислили: трябва ли да позволяваме на тоя Йоан Кръстител да продължава своите религиозни чудачества? Не е ли той опасен конкурент, намислил да създаде нов култ? Или може би към него трябва да се отнесем просто като към един от многото побъркани, чието безумие не представлява ни най-малка опасност?

За да действа съвсем сигурно, синедрионът упълномощил неколцина свои членове да заминат при Кръстителя и дипломатично да го проучат. Избраните за тази мисия представители били от сектата на фарисеите, които заемали у юдеите приблизително същото положение като йезуитите при католиците^[2]. Фарисеите образували своеобразна религиозна община; нейните членове водели светски живот и се

ползвали с голямо уважение; те се занимавали с политика, лекували всички болести със заклинания и най-вече се стремели да господстват над своите съграждани и едновременци. Накъсо, това били честолюбиви интриганти.

Делегатите пристигнали във Виталия.

— Кой си ти? — обърнали се те към Кръстителя. — Не си ли месията, когото очакваме?

— В никакъв случай! — отговорил Йоан. — Аз месия? О не, съвсем не.

— Да не би да си Илия^[3], който изчезна преди няколкостотин години, и сега отново да си се върнал на земята?

— Не, не съм Илия.

— Но поне си пророк, нали?

— Ни най-малко.

— Кой си ти в края на краищата?

— Аз съм гласът на всемогъщия в пустинята: оправете пътя господен!

На фарисеите станало ясно с кого имат работа. Но един от тях, който смятал, че Йоан няма право да къпе своите посетители, му задал още един въпрос.

— За какъв дявол тогава кръщаваш, щом не си месия, не си Илия, нито пророк?

Йоан отговорил уклончиво:

— А какво ви влиза в работата, че кръщавам? Аз кръщавам с вода, но посред вас стои един, когото вие не познавате: той е идещият след мене, който ме изпревари и комуто аз не съм достоен да развържа ремъка на обуцата му!^[4]

Фарисеите останали доволни. Всеки можел да схване като адресиран към себе си комплимента от последната фраза на Кръстителя. Те се върнали в Ерусалим и доложили на синедриона за резултатите от своето разследване.

Мнението им вероятно било такова:

— Приятели, ние видяхме Кръстителя! Истински маниак! Наистина, дори от умопобъркан рядко можеш да чуеш такива врели-некипели! Ние не поставяме въпроса, доколко е опасен той. Щом му харесва да седи в пустинята и да си дере гърлото, нека си седи! Главата му не е в ред — това е то.

На другия ден след посещението на фарисеите Исус, който слязъл от високата планина, където се оставил да го замъкне дяволът, на свой ред се явил при Йоан Кръстител.

Синът на Захария, щом съзрял своя сродник, завикал:

— Ето го! Ето агнеца божи! Ето онзи, който взе върху си всички грехове на света!

Присъстващите не видели ни агне, ни овен и не обърнали внимание на виковете на Йоан.

Но той продължил:

— Аз не го познавах, не познавах агнеца божи. Но той иде след мене и е над мене, защото съществуваше по-напред от мене.

— Това вече го каза — забелязал някой.

— Е и какво? Пак ще го кажа. И ако вие попитате защо кръщавам с вода, знайте: за да стане тоя агнец явен на Израиля.

Около Йоан се насъбрала тълпа. Присъствието на любопитни въодушевявало Кръстителя и той се разпалвал все повече.

— Аз видях свети дух — крещял Йоан, — видях го, видях го! От небето се спусна гълъб, кацна върху агнеца и остана върху него. Готов съм да се закълна в каквото щете: аз не го познавах. Но оня, който ме прати да кръщавам, ми рече: „Над когото видиш да слиза духът и да остава върху него, този е, който кръщава с дух свети“ (Йоан, гл. 1, 29–34).

На никого и през ум не му минало, че Йоан има предвид Исус, и публиката започнала да се разотива, като всеки си тълкувал посвоему безумието на Кръстителя.

На другия ден Йоан Кръстител отново бил на същото място с двама галилейски рибари: Андрей и Йоан, сина Заведеев, Вторият бил съвсем младо момче с дълга руса коса — просто красавец!

Край тях минал Исус. Този път Кръстителят посочил с пръст сина на Мария и пак заповтарял като латерна:

— Обърнете внимание на този светъл шатен. Той именно е агнецът божи, за когото ви говоря през цялото време.

Йоан и Андрей оставили Кръстителя и последвали Исус. Обърнал се Исус, видял ги да вървят по петите му и ги попитал:

— Какво търсите?

Отговорили му:

— Кажете ни само къде живееете?

— Е, щом е така, тръгвайте с мене — казал Исус.

Той ги завел в една изоставена колиба, където нощувал понякога, и когато влезли, затворил добре вратата след тях. Било четири часът след пладне.

Какво е станало в колибата — за това в евангелието не се казва нищо. За какво е разговаряло Словото с първите си две прилагателни, си остава тайна.

Така или иначе, Андрей и хубавецът Йоан били очаровани от новия си познат. Андрей разказал за него на брат си Симон, също рибар, и го довел при Исус.

Исус се обърнал към Симон със следните думи:

— Ти си Симон, нали? Слушай тогаз, от днес аз те прекръствам и ти ще се наричаш Петър, което значи „камък“.

Симон се съгласил да го нарекат Камък.

На следния ден пак там, на брега на Йордан, Исус срещнал четвърти галилеец на име Филип. Той бил родом от Витсаида, от града на Андрей и Симон-Петър.

— Върви след мене — казал му Исус. — Който ме обича, той върви след мене.

Филип тръгнал след Исус.

Накрая, по настояване на Филип към тази малка компания се присъединил и някой си Натанаил, син на Толмей (Бар-Толмей), наречен по този случай Вартоломей.

Когато го представили на Исус, месията казал:

— Бога ми, това е истински израилтянин! Момчето ми харесва!

— Слушай, откъде ме познаваш? — поинтересувал се Вартоломей.

— Аз те видях.

— Че кога е било това?

— Преди да те повика Филип.

— И къде?

— Как къде? Под смоковницата (*Йоан, гл. 1, 48–50*).

— Не думай! — ахнал Вартоломей. — Ти наистина си юначага! Готов съм да се обзаложа, че ти си синът божи, царят Израилев.

Исус продължил:

— Учудва ли те това, миличък? Ти повярва, защото ти казах, че съм те видял под смоковницата. Но това не е нищо: почакай и ще има

да видиш!

— Какво толкова мога да видя? — любопитствал Вартоломей. Останалите ученици също въпросително гледали Христос.

— Ще видиш... ще видите небето отворено и ангелите божи да възлизат и слизат над мене (*Йоан, гл. 1, 50–51*).

Предвкусвайки изумителното зрелище, учениците се разскачали от радост.

Така Исус съставил първоначалното ядро на апостолите. В него влезли: Андрей, Йоан, Симон-Петър, Вартоломей и Филип.

Словото било допълнено с пет прилагателни — ученици, които на свой ред привлекли към него нови привърженици.

[1] Синедрион — върховен съд у юдеите. Синедрионът се намирал в Ерусалим и се състоял от 72 членове под председателството на първосвещеника. Равините и талмудистите отнасят възникването на синедриона към времето на Мойсей. Синедрионът решавал множество важни въпроси от обществения живот. Така например той решавал въпросите за войната и мира, обсъждал назначаването на правителствени длъжности и т.н. Преди покоряването на Юдея от римляните синедрионът се ползвал с правото да издава смъртни присъди. По-късно неговата власт била ограничена: за изпълнение на смъртната присъда било необходимо съгласието на римския наместник. ↑

[2] Таксил има предвид сходството между методите на действие на йезуитите и фарисеите, които не се спирали пред нищо при разпространяването на своята вяра.

Орденът на йезуитите бил създаден от испанския идалго Игнатий Лойола в 1534 г. за разпространяване на католицизма между еретиците и езичниците и съществува до ден-днешен. Той има голямо влияние в католическия свят, а огромните средства му дават възможност да издържа маса йезуитски училища в различни страни и да води широка пропаганда.

Фарисеи (древноевр. „перушим“ — отделени, обособени) — религиозно-политическа партия в Юдея (I в.), която се състояла от богати робовладелци, търговци и висши жреци. Фарисеите провеждали политика на приспособяване към римския гнет, чиято тежест прехвърляли върху гърба на трудещите се, а самите те

извличали изгода за себе си. Религиозното учение на фарисеите се характеризирало с вяра в безсмъртието на душата и задгробното въздаяние, а също с изискване за ограничаване свободата на човешката воля. Фарисеите предизвиквали омразата на трудещите се маси не само защото защищавали интересите на едрите робовладелци, но и защото се смятали за единствени представители на „богоизбрания“ народ и третирали останалите като нечисти. ↑

[3] Илия — митичен древноеврейски пророк, когото бог уж прибрал жив на небето. ↑

[4] Цялата тая безсмислица е приведена в Евангелие от Йоан (гл. 1, 26–27). ↑

ГЛАВА XIX

ЗА ТОВА, КАК БОГ СЕ ЯВИЛ НА СВАТБА

Така Исус тури начало на чудесата си в Кана Галилейска и яви славата си; и учениците му повярваха в него.

Йоан, гл. 2,11.

С тази малка компания от петима ученици Христос потеглил на път. Отпърво тръгнали към Назарет. Нямали нито каляска, нито коне, затова преспали една нощ в Сихем, а втората — в Ел Ханиим, пресекли пеша Есдрелонската равнина и как да е се добрали до неизвестното градче, където живеело семейството на Исус.

Нашите страници — не бива да забравяме — нямали нито грош в джоба си: и шестимата изоставили своите къщурки и не много доходния си, но затова пък напълно честен занаят и отсега нататък решили да живеят за сметка на милозливите глупаци. Несъмнено те налагали контрибуция на попадащите им по пътя кокошарници и овощни градини, така че на походната им трапеза винаги имало по нещо за десерт.

Освен това те разчитали на известна подкрепа от страна на назаретските приятели, но когато се озовали там, семейството на Исус не било в къщи: отишло било недалеч на сватба.

Чудесно — казал Исус, — ще идем и ние на сватбата.

И те се запътили за Кана, само на някакви си четири километра от Назарет, където скромни занаятчии женели дъщеря си.

В Юдея сватбата се смятала за голямо събитие, затова дори в бедните семейства тя се празнувала твърде тържествено и пищно.

Когато се появил Исус, съпроводен от петима спътници, тържеството било вече в пълен разгар. Всички предвидени от обичая церемонии били вече изпълнени и работата отивала към сватбеното пиршество. Нашите скитници дошли тъкмо навреме: паднал им удобен

случай хубаво да си пийнат и хапнат за чужда сметка, още повече че понякога сватбеният пир продължавал по няколко дни наред.

Без угризения на съвестта те се присламчили към поканените, а домакинят, който не желал да ги сконфузва и да помрачава общото веселие, се престорил, че не е видял нищо.

Мария се опитала майчински да смъмри Исус, но неговата синовна почителност съвсем не превишавала благовъзпитанието му и той доста дръзко я прекъснал:

— Жено, какво общо имаш ти с мене?

Евангелие от Йоан (*гл. 2, 4*) привежда тези повече от груби думи с такава невъзмутимост, сякаш това е най-обикновеният и естествен отговор, който един син може да даде на майка си.

Забележете впрочем: тези думи изобличават Исус не само като грубиянин, но и като възплъщение на невежеството. Хайде да беше Йосиф, на него Исус, в интерес на точността, как да е би могъл да му каже: „Ние нямаме нищо общо“. Но да изтърсиш нещо такова на родната си майка?! Това наистина е образец на глупостта и простацината!

Нека кажат бащите и майките: не е ли заслужавал за подобна груба постъпка един здрав плесник по тила?

Исус може да бъде оправдан само от едно обстоятелство: вероятно, преди да влезе в залата, той си е пийнал повечко и от това му се е замаяла главата.

Но не е ли все едно? Както повечето майки, и Мария си имала слабости: тя само се обърнала към домакина и слугите и каза:

— Добре, не му пречете, нека прави каквото иска.

И така, цялата света компания седнала на общата маса. Андрей, Симон, Йоан, Филип и Вартоломей, на които по-рано никой и очите не бил видял и които не получили никаква покана, без много да се церемонят, заели най-почетните места.

Ясно е, че тая публика набързо пресушила всички бутилки и след известно време гостите започнали да искат още вино.

На Исус — той също искал да си оплакне гърлото — отвътре му напирало да натисне с все сила педалите на всемогъществото си. Той решил да пусне в ход своята божественост и да сътвори чудо.

В залата, където се състоял пирът, имало шест каменни делви. Към края на пиршеството ги пълнели с вода, та гостите да си измият

ръцете.

Христос извикал слугите и им рекъл:

— Напълнете делвите с вода!

Слугите ги напълнили до горе.

— А сега налейте от тях и поднесете на гостите!

Слугите направили така, както им заповядал.

И — о чудо! — водата се превърнала във вино, и то какво!

Бащата на невестата случайно си помислил, че зет му е подготвил този сюрприз за гостите, и се обърнал към новия си роднина:

— Възхищавам се от вас! Вие постъпвате не като другите! Обикновено най-напред поднасят хубаво вино, а после, когато гостите се напият, им пробутват някакъв боклук, като смятат, че сега вече те всичко ще преглътнат. Вие, напротив, отначало ни нагостихте с хубаво вино, а сега ни предлагате още по-добро. Това е похвално, приятелю мой, много похвално! Вие заслужихте моето уважение (*Йоан, гл. 2, 10*).

Но младоженецът добре си знаел колко бутилки е имал. И не можел да не въздаде дължимото на странстващия дърводелец: като превърнал внезапно най-обикновената вода в превъзходно вино, той напълно се разплатил и за себе си, и за своите приятели, явили се без покана на празника. По такъв начин Исус, на когото отначало гледали накриво, изведнъж станал герой на празненството.

Благодарение на Исус потекла река от най-добри вина. Всички се натряскали здравата и едва намерили пътя на връщане.

И така, с първото си чудо Христос се проявил като покровител не на някой друг, а на пианиците.

ГЛАВА XX

СКАНДАЛ В ЕРУСАЛИМСКИЯ ХРАМ

Приближаваше Пасха иудейска, и Иисус възлезе в Йерусалим и намери в храма продавачи на волове, овци и гълъби, и менячи на пари седнали.

И като направи бич от върви, изпъди от храма всички, също и овците и воловете; и парите на менячите разсипа, а масите им прекатури.

Йоан, гл. 2, 13–15.

Можете да си представите какъв шум е предизвикал в Назарет разказът за това чудо. Но земляците на Иисус не вярвали много в неговата чудодейна сила.

— Чухте ли — казвали назаряните, когато се срещали на другия ден след сватбата в Кана, — чухте ли за Иисус, сина на дърводелеца?

— Е? Какъв друг фокус е направил?

— Вчера ни в клин, ни в ръкав се изтърси на сватбата у Елеазар.

— Никак не ме учудва, при неговото нахалство!...

— Но не само това: на всичко отгоре доведе и някакви си петима приятели. Не се знае къде се е запознал с тях; той ги нарича свои ученици...

— Е, по-нататък?

— Пиха на провала, а когато всичко беше вече изпито, дърводелецът сам направи вино...

— Направил вино? Че от какво?

— От вода.

— Ясно: боядисал е с нещо водата, както правят всички търговчета.

— Не бе, казват, че освен чиста вода не е имал нищо...

— Откъде знаете? Вие Да не би да сте били на сватбата?

— Аз самият не бях, но ми разказа Набей, а Набей го научил от Матусаил, той пък го научил от Иосиас от Гедеон, на когото за всичко

това съобщил братовчед му Гиркан.

— О-о-о! Ами че той Гиркан се пада чичо на булката, рижата Ноеми, нали?

— Точно така.

— Но на него не може да му се вярва! Та той е отчаяно пиянице. Сигурно както винаги се е натряскал, а след това вече дърводелецът е могъл да го убеди в каквото си иска!

— Ти хубаво се сети, напълно е възможно! Впрочем там всички са били едни...

— Какво да говорим! Тоя Исус просто им се е присмял и толкоз! Това чудо е обикновено мошеничество в негов стил.

Действително ако чудото в Кана е накарало всички в Назарет да заговорят за него, намерили са се и доста хора, които то е накарало да вдигат рамене от недоумение.

Това става очевидно от евангелието.

Йоан, един от учениците Христови, присъствал на сватбата, не може да скрие досадата си всеки път, когато му се налага да говори за назаряните.

Така той пише: „От Назарет може ли да излезе нещо добро?“ (Йоан, гл. 1, 46). На същото мнение бил и Вартоломей.

Изводът е: ако не се броят гостите, които са били на сватбата, но за съжаление не са си дали труд да предадат своите впечатления на потомците, и Йоан, знаменитият трик с превръщането на водата във вино у никого не среща доверие.

Исус бързо съобразил, че със своя репертоар няма да пожъне успех в Назарет, и побързал да напусне този град, където и зъбите му познавали.

Той се запътил към бреговете на Генисаретското езеро: там и природата била по-живописна, и хората — по-прости. Освен това около езерото били пръснати много вили, в които твърде весело прекарвали времето си галилейските красавици, а нашият обесник Исус не странял от обществото на млади и хубави грешници. Особено прочути били с красавиците си крайбрежните градове Капернаум, Магдала и Тивериада. И най-сетне, самите брегове на Генисаретското езеро били безкрайно удобни за Исусовите проповеди. Достатъчно било да излезе с лодка в езерото и като се обърне към събралите се на брега зяпачи, да дрънка, каквото му дойде в главата. При появяването

на тогавашните полицаи той веднага вдигал котва и с пълна пара се устремявал към противоположния бряг.

Най-напред Христос спрял в курортния град Капернаум, но не останал там дълго.

Като решил, че историята в Кана вече е забравена, Исус намислил да се представи този път в самия Ерусалим. Било пред пасха; кервани от всички краища на Галилея се проточили към свещения град. Исус и петимата му другари по съдба заедно с други просяци, богомолци и скитници се присъединили към един такъв керван.

Когато стигнали в Ерусалим, първата мисъл на Исус била да посети храма. Навалицата там била толкова голяма, че нямало къде игла да падне. По-добро място, за да привлече вниманието към себе си с някоя скандална постъпка, не можело и да се измисли. А Христос вече си имал нещо на ум.

Храмът по това време бил препълнен с търговци, които продавали всевъзможни предмети, необходими за жертвоприношенията. На двора, на площада, в съседните улици и дори пред самия вход на храма било струпано всичко онова, което можело да дотрябва при богослужението. Както в наши дни около църквите и в притвора на катедралите в услуга на набожните се урежда истински пазар на предмети на благочестието, така по времето на Христос търговците предлагали на вниманието на богомолците предписваните от закона жертви. Сега това е разнообразен асортимент от свеци, ликове на светци, броеници, всякакви реликви, малки икони с текстове на пламенни молитви, религиозна литература и други боклуци, които ловките търговци навират на наивните хорица, вярващи, че греховете им ще бъдат опростени. Тогава това били гълъби на жертвоприношенията на бедняците и стада говеда и овце за жертвоприношенията на имотните. Агне се колело само на пасха. Юдеите, които живеели в отдалечени градове и идвали в Ерусалим веднъж в годината, пестели цялото си благочестие за този голям религиозен празник. И тогава на един път изпълнявали обетите, натрупали се за дванадесетте месеца, и наведнъж отправяли всички молитви. Оттогава, както виждате, малко нещо се е променило.

За да се получи представа за онова, което е ставало на пасха около Ерусалимския храм, достатъчно е да се посети Парижкият пантеон по време на празника, посветен на света Женевиева.

Това бил истински пазар, където имало всичко, включително и сарафи — дори от тях не се чувствал недостиг. Според библейското предписание (*Изход, гл. 30, 11–16*) всеки бил длъжен да плати на свещениците „откуп за душата си“. Но след завладяването от римляните юдейските пари станали рядкост и повечето поклонници носели само монети с изображението на кесаря. Разбира се, било немислимо такива пари да се поднасят на господата бога. По този случай еврейските свещеници уредили пред входа на храма бюра за обмяна на валута. Личи си, че тогавашните свещеници не са били глупци! За правото на обмяна те вземали по една сребърна монета, която пускали в джоба си без каквито и да е угризения на съвестта.

И ето че там се явил Исус, придружен от своята свита.

— Виж ти! — промърморил Симон-Петър, като опулил очи. — Че тук има купища пари по тия маси! Само като си помисли човек, че ние нямаме нито грош...

— А я колко волове, ами овните! — добавил Андрей.

— Да, добре ще ни дойде едно агънце на шиш — размечтал се Вартоломей.

— Аз с готовност бих се заел с чифт гълъби — многозначително произнесъл Йоан.

Шестимата бродяги се спогледали.

— Внимание! — казал Исус. — Пазете се да не ви смажат!

С тези думи той сграбчил връзка въжета и като обезумял се хвърлил в гъмжилото от търговци. Като ритал бясно с крака, той преобърнал тезгясите на сарафите и парите със звънтене се посипали по земята. В същото време той пердашел, с каквото завърне воловете, овните, овцете и агнетата, които с мучене и блеене се разбягали пред него. Колкото до гълъбите, с които Исус бил роднина по бащина линия, той трошал клетките им и викал с пълно гърло:

— Вън оттук, безсрамни търгаши! Вие осквернявате молитвената обител! Превръщате я в свърталище на крадци!

В този момент настанало сбиване. Ако Исус би бил принуден да се отбранява сам, той би си изпатил здравата, защото търговците добре биха му наместили ребрата. Един човек, колкото и силен да е той, не може да устои в ръкопашна схватка на стотици разярени търговци, обкръжени от съчувстваща им тълпа. И обратно, шайката нехранимайковци, направила описания в евангелието скандал, лесно

можела да увеличи паниката без особен риск за себе си. Няма съмнение, че именно така е станало.

Исус се нагърбил с най-трудната част на това блестящо начинание, а неговите петима приятели, поддържани от други скитници, с които успели да се запознаят в Ерусалим, му помагали.

Поводът за скандала не бил измислен лошо.

Между нас казано, това е било само предлог. И ето защо мисля така: Исус е бил бог, не споря; бидейки бог, той е обладал ясновидска дарба, а обладавайки такава дарба, той е знаел предварително, че християнските свещеници ще търгуват с предмети на благочестието на прага на своите църкви, също както са правели юдейските свещеници на прага на Ерусалимския храм. Тъй като е бог, Исус е жив и сега и е всемогъщ — това не подлежи на съмнение. Бидейки жив, той вижда, че днешните християнски свещеници имат същата търговска жилка като юдейските свещенослужители от ония времена. И щом всемогъщият Исус въпреки това не поваля в праха продавачите на броеници и тамян, наводнили със стоката си притворите на своите църкви, значи той смята, че търговията не осквернява неговия божествен дом. Като имаме предвид божествеността на Исус, трябва несъмнено да направим извода, че синът на гълъба чисто и просто е разиграл комедия, като изгонил от Ерусалимския храм търговците под предлог, че не бивало да се търгува с предмети на благочестието в светото място.

Цялата работа е там, че Исус е искал да си спечели известност в столицата на Израил, а същевременно да се сдобие с пари и храна за своите ученици.

Когато зашеметената тълпа се поокопитила, някои се обърнали към побъркания скитник с въпроса, защо е постъпил така.

— Защо? — гордо отговорил Христос. — Да не би да съм длъжен да давам отчет пред вас? Та аз съм месия, дявол да го вземе!

— Месия? — изумили се хората. — А как ще го докажеш?

— Много просто: достатъчно е да разрушите този храм и аз се наемам за три дни да го въздигна.

— Бива си го! — викнали юдеите. — Този храм е, граден четиридесет и шест години, та ти ли ще го въздигнеш за три дена? За кого ни вземаш? (*Йоан, гл. 2, 18–20*).

— Аз не се отказвам от думите си — отговорил Исус. — Кой иска да се хванем на облог?

Този път думите на Христос били посрещнати с гробно мълчание. Словото възтържествувало, без да стане нужда дори да прави чудо.

Трябва да се предполага, че заради удоволствието да поспори никой от присъстващите не би взел да разрушава свещения храм. При това те нямали при себе си необходимите инструменти. И най-сетне, унищожаването на обществените сгради се наказвало от закона.

Колкото до сарафите и търговците на овни, те си имали по-сериозни грижи, отколкото да изясняват колко струва самохвалството на нашия герой: едните събирали монетите си, а другите се втурнали да гонят разбягалия се добитък.

Като се възползвал от всеобщото смущение, предизвикано от неговото невероятно високомерие, Исус се скрил в тълпата и се присъединил към учениците си, които по всяка вероятност не са си губили времето напразно.

ГЛАВА ХХІ НИКОДИМ

Измежду фарисеите имаше един човек, на име Никодим, началник иудейски.

Той дойде при Исуса нощем и му рече: Рави, знаем, че си учител, дошъл от бога, защото никой не може да прави тия чудеса, които ти правиш, ако бог не бъде с него.

Йоан, гл. 3, 1 — 2.

Вероятно си спомняте посланиците на фарисеите, изпратени от синедриона при Йоан Кръстител. Спомняте си, че тези делегати се върнаха в Ерусалим с твърдото убеждение, че лапачът на скакалци от бреговете на Йордан не е с ума си.

Но в интерес на истината трябва да призная, че един от фарисеите се измъчвал от съмнения. Той никому не казал нищо, но когато вечерта се върнал в къщи, сам си задал редица въпроси:

— Кой е той? Най-обикновен луд ли е тоя Йоан? Или пък наистина е осенен от божия благодат? Може би той е дърдорко, който плещи всякакви безсмислици? А възможно е да е истински пророк. Но той го отрича, отрича и това, че е Илия. Той излива ведра вода върху главите на хората и възвестява за пришествието на господина, комуто, според неговите думи, той е недостоеен да развърже ремъка на обувката. Дошъл ли е вече този господин? Ще дойде ли той или не? Може ли да се вярва на тоя Йоан или не? Дали трябва да съобщя където му е мястото, за да затворят тоя мошеник в лудницата? Или трябва да ме поръси по врата с йорданска водица?

Нашият фарисей бил съвсем объркан. Наричали го Никодим. Името му е станало нарицателно: когато искат да кажат на някого, че е глупак, обикновено си служат с израза: „Ти си същински Никодим!“

Откак Никодим видял Йоан Кръстител, той бил като на тръни. Крадешком поглеждал камериера си, градинаря, готвача и си мислел:

— Ами ако това е месия? Той ми слугува, а аз може би не съм достоен дори ремъка на обуцата му да развържа...

После се вглеждал внимателно в своя слуга и разсъждавал:

— Ех, Никодиме, Никодиме! Защо ще му е на месията да се явява в такова време? Никога още вярата в бога не е процъфтявала като сега, никога хората не са били толкова набожни. Всяка година на празника пасха храмът е претъпкан до немай-къде с поклонници, пристигнали от всички краища на Юдея. Не, по нищо не личи вярата да е към своя залез, значи месията ще дойде по-късно.

Нощем, когато Никодим си лягал в меката постеля, съмненията отново започвали да терзаят душата му и той заспивал с мисълта за Йоан Кръстител.

Оттогава животът на нерешителния сенатор станал нетърпим (между другото Никодим по съвместителство бил член на юдейския сенат).

И ето, когато Исус устроил описаната по-горе вакханалия и Никодим чул за нея, той бил поразен и съзрял в случилото се цяла редица съвпадения с пророчеството на Йоан Кръстител.

— Човек, който прекатурва тезгясите на сарафите — мислел си той, — естествено е особен човек и не всеки ще се осмели да развърже ремъка на обуцата му.

И той за кой ли път вече се попитал: може би тъкмо той е месия?

Никодим решил за всеки случай да разбере от самия Исус дали пророците не са възвестили именно за него.

Но макар че господин Никодим изгарял от нетърпение да сложи край на съмненията си, той съвсем не искал да се компрометира: дочакал нощта и чак тогава тръгнал да посети Исус.

Той успял — евангелието не посочва по какъв начин — да открие седалището на нашия скитник и почукал на вратата.

Тъй като се смятал за дипломат, Никодим не започнал разговора с разпит. Той намислил да научи всичко от дърводелеца, като го предразположи към откровеност.

Никодим се поклонил доземи на Исус и го нарекъл „рави“.

Юдеите имали две думи, които започвали с „ра“, като едната изразявала най-голяма почит, а другата, обратно, била най-груба ругатня. Тези думи са „рави“ и „рака“.^[1]

Да наречеш човека „рави“ било равносилно на най-голяма похвала, а да го наречеш „рака“ било може би по-лошо, отколкото публично да му зашлевиш плесница.

— Рави — с меден глас се обърнал Никодим към Исус, — всички знаем, че сте учител, дошъл от бога, за да ни поучава. Цял Ерусалим в един глас прославя чудесата, които правите за наше общо удоволствие. А щом вършите чудеса, значи бог е с вас.

Не е ли възхитителна дипломацията на лукавия сенатор? По това време Исус още не бил извършил нито едно чудо в Ерусалим. Все още имал в актива си само историята с претворяването на водата във вино пред пияната компания в Кана — ловко изпълнения трик, който здравата разсмял невярващите назаряни. Във всеки случай дори този фокус и да е бил чудо, слуховете за него още не били стигнали до столицата. Никодим не знаел нищо за него, но за да спечели веднага симпатиите на Христос, сметнал, че няма да е зле, ако за начало майсторски го поласкае.

Но Никодим имал работа със силен противник.

Исус подпрял ръце на хълбоците си и отговорил:

— Много сте любезен. Но аз зная защо сте дошъл тук: искате да получите точни сведения за моята мисия. Ала, приятелю мой, за да съзре човек царството божие, трябва най-напред да си направи труда отново да се роди.

Отговорът, както виждате, е твърде мъгляв. Никодим изпаднал в пълно недоумение.

— Простете ми — казал той, — но не можах да разбера добре смисъла на вашите думи. Как така човек ще може да се роди, когато е вече стар? Нима той може да се върне в майчината утроба, за да се появи за втори път на бял свят?

Това напушило Исус на смях:

„Ама че глупак! — мислел си той. — Не разбира от намеци! Щом е така, ще трябва да му помогна.“

И той казал:

— Истина, истина ви казвам, драги ми Никодим, ако някой не се роди отново от вода и дух, не може да влезе в царството божие.

— От вода?...

— Разбира се, от вода и дух.

— Как да се разбира това?

— Там е цялата работа: не ви е топнал във водата моят братовчед Йоан, гълъбът не е дъхнал върху плешивата ви глава. Затова бъкел не разбирате. Роденото от плътта е плът, а роденото от духа е дух.

Никодим опулил очи.

Исус продължил:

— Не се чудете на това, което ви разказвам. Всичко това е много сериозно. Повтарям, че ви е необходимо да се родите отново. Гълъбът си отваря човката, където му хрумне, и вие чувате гласа му, но не знаете откъде идва той и къде отива. Така е с всеки, който се е родил от гълъб.

— Това пък какво е? — възкликнал Никодим. — Съвсем не мога да проумея това, което ми наприказвахте; изглежда, то не е за моя ум. Да вземем например и гълъба, от чийто дъх се раждат хората; или например ваната, която трябва да взема при братовчед ви Йоан, за да се родя втори път — как е възможно всичко това?

Тук вече Исус си придал учуден вид и казал:

— Ай-ай-ай! Вие сте такъв опитен богослов и член на синедриона, а не можете да разберете за какво намеквам. Странно, много странно.

— Но аз наистина не разбирам!

— Истина, истина ви казвам, аз не твърдя нищо, което не зная и не съм в състояние да докажа. Онова, за което говоря, аз съм го виждал, а вие ме зяпате, като че ли разказвам приказки. Но ако не ми вярвате, когато говоря за водата и духа, т.е. за земното, как ще ми повярвате, когато заговоря за небесното? Та нали никой не е възлязъл на небето освен слезлия от небето син човешки, който пребъдва на небето. И както Мойсей издигна медната змия в пустинята...^[2] Слушате ли ме?

— Слушам, карайте нататък!

— Та ето... тъй трябва да се издигне синът човешки...

— Но каква е връзката?...

— Та всеки, който вярва в него, да не погине, а да има живот вечен. Защото, любезни приятелю, бог толкоз обикна света, че отдаде своя еднороден син. Вие се учудвате? И все пак е така. Защото бог не изпрати сина си на света, за да съди света, а за да бъде спасен светът чрез него. Обяснявам ви всичко това, за да знаете, че синът божи е... той е някой, за когото дори не се досещате!...

Този разговор е поместен изцяло в Евангелие от Йоан, гл. 3, 1 — 17. Забележете, драги читателю, че аз се въздържам от намеса, защото никак не ми се иска да ви се случи същото, което станало с Никодим, когато си тръгнал от срещата с господата.

Бедният сенатор бил хвърлен в бездна от недоумения. Най-напред го заинтригувал Йоан Кръстител, сега пък го шашардисал Марииният син. Между другото, по самохвалство Йоан Кръстител не можел да се хване и на малкия пръст на своя братовчед.

Никъде в евангелието не се казва, че Йоан Предтеча е бил поне малко от малко красноречив. Съвсем друго нещо е Исус. Наистина в неговите речи често не достигал смисъл, затова пък той можел с часове да дрънка, без да затвори уста: това не му струвало ни най-малко усилие. Когато господ говорел глупости, не се стискал.

На бедния Никодим няколко дни главата му се пръскала от безсмислените фрази, които му намляла тая божествена мелница. Когато се прибрал в къщи, в ушите му бучело и му се струвало, че все още чува неспирното бръмчене.

С една дума, той замислил хитра маневра, но претърпял несполука. Върнал се у дома същият глупак, какъвто си бил и още по-упорито се питал:

— Месия ли е той или не? Дали пък Йоан Кръстител не е месията? Или Исус. А може би просто никой. Дали е с ума си Йоан? Може Исус да ми се е присмивал? Как да се родя отново? Дали да кажа на колегите си в синедриона, че скоро ще дойде синът човешки? Или по-добре да им кажа за нищо да не се тревожат и по-малко да дават ухо на несвързаните приказки на всевъзможните шутове? Ами ако съобща за всичко това на Ирод? Впрочем, може би трябва да почакам, докато почувствам върху голото си теме дъха на гълъба?

[1] Рави (евр.) — учител. Рака — древноеврейска ругатня. ↑

[2] Има се предвид библейският разказ за лутанията на еврейския народ по време на бягството от Египет. Народът бил недоволен от бога, тъй като в пустинята, през която им се налагало да вървят, нямало нито вода, нито храна. И тогава разгневеният бог наизпратил отровни змии. „И дойде народът при Мойсея и каза: съгрешихме, дете говорихме против господата и против тебе; помоли се господу да премахне от нас змиите. И Мойсей се помоли (господу) за

народа. И рече господ на Мойсея: направи си (медна) змия и я окачи на върлина, като знаме, и (кога ухапе някого змия) ухапаният, щом я погледне ще остане жив“ (*Числа, гл. 21, 7–9*).

Богословите, позовавайки се на евангелие от Йоан, виждат в медната змия първообраза на Исус Христос, носещ наказание за греховете на хората: „И както Мойсей издигна змията в пустинята, тъй трябва да се издигне син човечески, та всякои, който вярва в него, да не погине, но да има живот вечен“ (*Йоан, гл. 3, 14–15*). ↑

ГЛАВА XXII

ЙОАН КРЪСТИТЕЛ ПОПАДА В НЕБРАНО ЛОЗЕ

... Защото сам Ирод бе проводил да хванат Йоана и го свърза в тъмницата, зарад Иродиада, жена на брат му Филипа, понеже се бе оженил за нея.

Защото Йоан говореше на Ирода: не ти е позволено да водиш братовата си жена.

Марко, гл. 6, 17 — 18.

Но да не си помислите, че този път Исус се установил в Ерусалим; той бил страшно непоседлив и не можел дълго да се задържи на едно място. Освен това след побоя над търговците в храма на Исус и неговите ученици им станало тясно в Ерусалим и те продължили странстването си из Юдея.

Но накъде тръгнал той? Не се знае. Учените богослови предполагат, че към границите на Идумея, и се опитват да приведат съответните доказателства. Няма да спорим с тях за такава дреболия.

Така или иначе, Исус не се е разхождал нито по хълмове, нито из безплодната пустиня: в евангелието се казва, че след паметната пасха той започнал да кръщава точно така, както правел Йоан.

Синът на Захария е можел да сметне подобна конкуренция за незаконна, но той бил душа-човек.

Това не може да се каже за учениците на Йоан Кръстител; лапачът на скакалци действително приключил с това, че събрал около себе си неколцина психопати, които споделяли налудничавите му идеи. Тези чудаци се отнасяли към занаята си като към свещенодействие и потапяли хората във водата с безпримерна сериозност. Те смятали — не без известно основание, — че процедурата с изливането на ведро вода върху главата е изобретена от техния учител, и затова, когато научили, че Исус също се е заловил за тази работа, се развикали, че това е грубо подражателство.

И ето, те отишли при Йоан Кръстител и се обърнали към него със следните думи:

— Учителю, имаме някои и други новини за високия светъл шатен, когото на времето ти кръсти още на бреговете на Йордан.

— Прекрасно, приятели мои. Е, и как е той?

— Той е фалшификатор. Занимава се с имитации: започнал да кръщава по наш пример и го върши така, сякаш откак се е родил, друго не е правил. Но най-досадното е, че всички отиват при него.

Чувствате ли цялата горчивина на тая жалба?

Йоан Кръстител и неговите ученици отдавна вече били престанали да кръщават безплатно и ето че съвсем наблизко се появил конкурент. Учениците се разгневили много от това.

Поставете се на тяхно място: занаятът им едва-що почнал да носи печалба и ето взел, че се появил някакъв си измамник и развалил цялата работа. Имало от какво да се разярят.

Но Йоан слушал оплакванията им с невъзмутимо спокойствие. Повдигнал рамене и така отговорил на учениците си:

— Слънцето свети за всички, конкуренцията е душата на търговията. Човек не може да има нищо, което да не е получил от небето. Трябва, приятели мои, да гледаме на нещата по-широко! Винаги съм ви казвал, че аз не съм Христос, че аз съм изпратен от небето само да известя за неговото пришествие.

— Добре де — отвърнали учениците, — но нали ти си първият, на когото е дошла идеята за ведрото с вода? Христос можеше да се съобрази с това и да не подкопава нашата търговия.

Йоан пак свил рамене.

— Разсмивате ме! — възкликнал той. — Послушайте по-добре, ще приведа едно сравнение: съпруг е този, който има съпруга — така ли е? А когато човек присъства на сватбата на свой приятел, той се радва на щастието на приятеля който се жени. Така и аз се радвам, че моят братовчед Исус е щастлив, като кръщава. Вместо да му завиждам, аз се радвам. По това се познават истинските приятели! Исус расте с всеки изминат ден, а аз според силите и възможностите си ставам все по-малък. И така, да живее моят братовчед!

Тъй като тези разсъждения не убедили учениците, синът на Захария добавил:

— Вижте какво, кротки мои агънца, ние произхождаме от земята, а моят братовчед е дошъл от небето. Оттук следва, че той стои над нас. Надявам се, това е ясно?

Учениците се усмихнали:

— Престанете най-сетне да се смеете! — извикал Йоан Кръстител. — В края на краищата вие ще ми дотегнете. Исус е син на гълъба, а гълъбът е бог. И сигурно не току-тъй гълъбът е родил на света син! А бог, мисля, че обича своя син. Затуй послушайте съвета ми и оставете по-добре Исус на мира, понеже вярващият в сина има вечен живот, а невярващият в сина не ще види живот и над него е надвиснал гневът божи. Толкоз!

Този път учениците сметнали за безполезно да спорят. Те си останали на своето мнение, но решили да не противоречат на наставника: да разубедят Йоан Кръстител било немислимо.

Той не мислел да се обижда на Исус за това, че му подражавал. Сякаш нищо не било станало, продължавал да излива ведра с вода върху хорските глави и дори си намерил ново занимание: станал политически оратор и се заловил да критикува правителството.

Тетрарх на Галилея бил Ирод Антипа, син на Ирод Велики от неговата четвърта жена — самарянка на име Малтас. Тоя Антипа имал брат Филип, тетрарх на Батанея, Трахонитида и Гавланитида. Той бил син на Мариамна, дъщеря на първосвещеник и трета жена на Ирод Велики.

Филип се оженил за една от своите племенници, прекрасната Иродиада, много властна и темпераментна млада особа.

Веднъж Антипа се намирал в двора на своя брат Филип и до уши се влюбил в Иродиада, която му била не само снаха, но и племенница.

Дълго Антипа се мъчил да потисне в себе си тази растяща страст, но в края на краищата не могъл да ѝ устои. Тогава той поканил брат си Филип и жена му на обед, дал в тяхна чест разкошен пир.

Филип бил озадачен.

— Странно — мислел си той, — днес моето братле е дяволски любезно с мене. Ясно, че иска да ме моли за нещо. Вероятно замисля война срещу съседния княз и сега, между двете мезета, ще ми поиска помощ. Ама че злодей, ама че хитрец! Но аз разбирам всичките му лукавства!

Всъщност Филип не разбирал нищо. За никаква война не мислел Антипа. За да окаже чест на гостите си, той сложил жена си до Филип, а Иродиада седнала до него.

По време на обедата Антипа непрекъснато притискаше коляното на своята прелестна съседка, а Филип без всякаква задна мисъл усърдно си доливал вино.

Едни изискани блюда се сменяли с други, а Антипа все притискаше и притискаше коляното на Иродиада. Накрая поднесли десерта.

— Филип — обърна се към брат си тетрархът на Галилея, — трябва да ти кажа нещо.

— Аха! — помислил си Филип и произнесъл не без известно лукавство. — Хайде говори, скъпи Антипа.

— Само че не сега, след обедата.

— Както предпочиташ.

— Разбираш ли, Филип, това, което искам да ти кажа, не е за пред нашите дами.

— И таз добра! — учудено възкликнал тетрархът на Батанея.

Значи съвсем не се касаело за военен съюз. Тогава какво можел да означава загадъчният вид на брат му Антипа? Двете съпруги не бивало да присъстват на разговора: безспорно ставало дума за някаква деликатна сделчица...

Крайно заинтригуван, Филип набързо излапал десерта си и без дори да избърше със салфетката своята омазана със сладко физиономия, станал от масата. Антипа го последвал.

Владетелните братя се хванали под ръка и по подземния проход тръгнали към градината.

— Е, какво искаш да ми кажеш?

— Скъпи мой, жена ми до такава степен ми е омръзнала, че просто не мога да я гледам. Реших да се разведе с нея.

— Сега разбирам защо не можеш да говориш с мене на масата... Но чуй, Антипа, жена ти съвсем не е лоша, тя е много миличка...

— Може, но аз я разлюбих, обичам друга...

— Това вече е по-лошо... Тогава разведи се с жена си, щом не я обичаш, и се ожени за оная, която си залюбил. Но само не забравяй, че твоят тъст е суров човек. А при това и силен: той е цар на Арабия, има

многобройна войска. Ясно е, че няма да остави тая работа така, и ще ти обяви война...

— Прав си! Но аз безумно обичам новата си възлюбена!!!

— Добре си се наредил, нещастнико! Искрено ти съчувствам... Ти сам знаеш, Антипа, колко те обичам. Можеш да разчиташ на мене. Ако тъстът ти нахлуе в твоята територия, аз ще ти се притека на помощ, обещавам ти.

— Благодаря, Филип.

— Така че, ожени се повторно! Надявам се, ще ме поканиш на сватбата си?

— Филип, ще ти кажа всичко... Искам да се разведе с жена си, но не мога да се ожения за тази, която обичам.

— Защо?...

— За съжаление, тя е омъжена...

— Че отвлечи я!

— Много си бърз!... Понякога обстоятелствата са такива, че не можем да не се съобразяваме с тях... Мисля, че ако ти се влюбеше в жената на най-добрия си приятел, нямаше да я откраднеш.

— Да, случаят е доста тежък.

— Ако можехме да се споразумеем, ако той ми беше толкова предан, че да ми отстъпи жена си, тогава работата щеше да е в кърпа вързана!

— Ами опитай, Антипа. Иди при тоя приятел и откровено му признай всичко.

— Той ще ме прати по дяволите!

— Откъде знаеш? Не всички си загубват ума от страст като тебе, мой бедни Антипа. Има и други. Ето аз например. За мене жена ми е нещо като мебел, и то не най-важният.

Антипа си отдъхнал с облекчение и вече по-смело добавил:

— Филип, ти ми вдъхваш бодрост. Обещах да ти кажа всичко... и ще ти кажа всичко...

— Аз познавам ли твоята възлюблена?

— Познаваш я.

— Може би мога да ти стана посредник в тая работа?

— Можеш.

— Тогава кажи ми името на мъжа и ако той принадлежи към категорията, за която ти говорих, аз се наемам да го убедя да се разведе

с жена си, за да ти доставя удоволствие.

— Но, разбираш ли, Филип... скъпи Филип...

— Какво още има?

— Разбираш ли...

— Говори най-сетне, дявол да те вземе!

— Да ти кажа? Ти искаш?... Тогава слушай: мъжът си ти!

— Ах, това ли било! Значи ти обичаш Иродиада?

— То да я обичах само!... Но аз я обожавам, боготворя я! Отсега Везувий вече не е в Неапол, Филип, а в моите гърди!...

С тези думи Антипа с все сила се ударил с юмрук по корема. Филип бил потресен. Но когато първото му смайване отминало, той избухнал в смях:

— Весела история! — възкликнал той. — Съвсем не съм очаквал!... Ти обичаш жена ми и досега си мълчал за това?

— Какво да се прави, Филип! Понякога се случва така, че не можеш да викаш за любовта си под път и над път!...

— С една дума, ти си влюбен, ще се разведеш и искаш аз също да се разведа... Последен въпрос: моята жена обича ли те?

— О, господи!... Кълна се, че твоята чест ни най-малко не е опетнена...

— Стига ми твоята дума... Е добре, Антипа, скъпи мой Антипа, щом обичаш Иродиада, която в края на краищата и на двама ни се пада племенница, аз ти я отстъпвам. Аз се развеждам, а ти я вземай и да ти е честита!

— Аз не смеех дори да намекна за това.

— Ама че глупак!

И братята нежно се разцелували.

Ако този обрат на работата доставил удоволствие на някого, това била Иродиада. Затова пък той не бил по вкуса на жената на Ирод Антипа. Без да чака оповестяването на нейния развод със съпруга ѝ в официалния печат, тя с достойнство се оттеглила в крепостта Махер, разположена в една от планините, които опасват от изток Мъртво море.

Филип удържал на думата си: разводът бил даден по взаимно съгласие и Антипа тържествено се оженил за Иродиада. Бившият съпруг присъствал на сватбената церемония и може дори да се предположи, че се е подписал като свидетел, ако, разбира се, през оная епоха съществувал такъв ред.

Накъсо, Филип се отнесъл към Антипа наистина братски и Антипа не знаел как да му изрази своята признателност.

Сред любовните излияния той казвал на Иродиада:

— Друг на негово място сигурно би постъпил иначе... Филип не е човек, а злато!

И той притискал Иродиада до сърцето си.

— Филип винаги се е отнасял добре към мене — отговаряла тя. — На неговото великодушие дължим щастието си.

Тя нежно слагала главичката си на рамото на Антипа и влюбените си шепнели, като се дарявали взаимно с целувки:

— Да даде бог дълъг живот на нашия чудесен Филип.

Но намерил се един господин, когото тази братска сделка хвърлила в изстъпление. Това бил Йоан Кръстител.

Когато при него в пустинята идвали странници, за да получат ведро вода върху главата, той споделял с тях становището си за поведението на Ирод.

— Каква мерзост! Истински скандал! — ревял Йоан. — Тоя цар е дважди кръвосмесител: неговата нова жена му се пада племенница и снаха едновременно! Позор! Позор!

— Простете — възразявали някои. — Колкото до брака между чичо и племенница, такова нещо не се върши за пръв път под небето и вие сам не намирахте нищо осъдително, когато за Иродиада се ожени нейният чичо Филип. Що се отнася до забележката ви относно снахата, щом Филип се е развел доброволно и на законно основание, какво против може да имате вие?

— Какво мога да имам против?... На мене това не ми харесва — и толкоз!

— Но личният живот на хората не трябва изобщо да ви засяга.

— Засяга ме! Не желая тази омразна ми брачна връзка да продължава!

— И как мислите да я унищожите?

— Ще викам от сутрин до вечер и от вечер до сутрин, че Ирод е негодник, а Иродиада му е лика-прилика.

— И нищо няма да постигнете. От това, че ще викате и ще се възмущавате, царят едва ли ще се върне при предишната си жена.

— Каквото ще да става, но вие не може да ми забраните да викам.

— Но ще станете за смях! Накрая Ирод ще се разгневи и ще ви сложи зад решетките.

— Не ще посмее.

— И по-лошо ще дочакате!

Йоан Кръстител не се вслушвал в доброжелателните съвети. Той започнал да разпространява всякакви слухове за Ирод.

Отначало тетрархът се забавлявал с тоя търговец на ведра с вода, който се заловил да осъжда поведението му. Но в края на краищата това му дотегнало и той поискал ясновидецът от бреговете на Йордан да го остави на мира. Ала Йоан Кръстител пет пари не давал. Тъй като предупреждението не подействало, Ирод издал строга заповед. При Йоан Кръстител дошли полицаи.

— Докато се ограничавахте с водните процедури, никой не ви безпокоеше — обърнал се към него старшият полицай. — Фарисеите съобщиха, че главата ви не е в ред, но вашите безвредни чудачества все още можеха да се търпят. Сега обаче станяхте опасен. Вие системно хулите правителството. Твърдите, че проповядвате религия, а нали религията учи на подчинение към властите. Излиза, че сам си противоречите, а това доказва, че сте стигнали до пълна невменяемост. И понеже това трае вече твърде дълго, ние имаме честта да ви арестуваме.

Хванали Кръстителя, конфискували ведрото, а колибата запечатали. След това го заточили в крепостта Махер, в същата крепост, където избягала първата жена на Антипа. Но с тази само разлика, че разведената жена си живеела на свобода, а Йоан Кръстител седял зад желязна решетка и под сигурен катинар — положението не било весело, особено за жител на пустинята и любител на широките хоризонти.

Вместо да подейства на предтечата успокоително, арестът напълно го извадил от равновесие. Когато една лястовица хвъркнала от крепостната стена и се устремила в пространството, Йоан Кръстител разтърсил ръце през решетката и извикал след нея като екзалтиран:

— Мила лястовичке, литни при Ирод и му кажи, че е загубил цялото ми уважение и това ще му донесе нещастие!

ГЛАВА XXIII

ИСУС ПОКОРЯВА САМАРЯНКАТА

Отговори жената и рече: нямам мъж. Исус ѝ казва: добре каза, че мъж нямаш; защото петима мъже си имала, и тоя, когото сега имаш, не ти е мъж; това право си каза.

Казва му жената: господине, виждам, че ти си пророк.

Йоан, гл. 4, 17–19.

Макар Исус да бил всемогъщ, той не можел да бъде включен в категорията хора, които е прието да се наричат храбреци. Нещо повече, по природа си бил малко страхопъзльо.

Когато научил за арестуването на Йоан Кръстител, той съобразил, че скоро може да дойде и неговият ред, и побързал да смени местопребиваването си.

В стремежа си да посмекчи комичното впечатление от това страховито бягство евангелието обяснява, че Христос предприел тази стъпка не по собствена воля, а по внушение свише: светият дух се намесил и този път. Това сполучливо обяснение на обстоятелствата е съумял да даде не някой друг, а свети Лука (гл. 4, 14).

И така, понеже по това време нашият странник кръщавал край границите на Идумея и решил да насочи стъпките си към Галилея, той трябвало да прекоси цяла Юдея, а след това и Самария.

Апостол Йоан се нагърбил да ни опише това пътешествие.

Към пладне — колко точен е Йоан в своите спомени^[1] — Исус пресякъл границата между Самария и Юдея. И ето че отляво на пътя се показал самарянският град Сихар, обкръжен от градини и пасбища. Но умореният от вървенето Исус не отишъл в града. Той спрял до един кладенец, точно до мястото, където започвала долината, в която било разположено градчето.

Учениците му се запътили към Сихар, защото провизиите им били на привършване и се налагало да помислят за някакво

препитание.

Когато останал сам, Исус седнал на пейката под навеса (на Изток кладенците обикновено са покрити с навес, под който има пейка). Той се замислил с какво да си наточи вода: ведро наблизко нямало, на капака висяло само едно въже. Хората, които идвали за вода, си носели собствена стомна, връзвали я за въжетото, напълвали я с вода и си я отнасяли в къщи.

Исус изгарял от жажда и му оставал единственият начин да я утоли — да смуче просмуканото с вода въже. Той вече бил готов да го направи, когато видял по пътя жена със стомна на рамо. Това била самарянка — млада, стройна и хубава.

„Тъкмо навреме“ — помислил си нашият бродяга и я зачакал да се приближи.

Изведнъж през ума му минало, че видът на непознатия мъж може да изплаши сихарската красавица и тя току-виж побягнала. Наистина източните жени са невероятно стеснителни и плашливи. Те обикновено не ходят за вода ей така, посред бял ден. Тъй като знаят, че мъжете са предприемчиви хора, те отивали на кладенеца не другояче, а вкупом, и то към залез. А тая жена си вървяла съвсем сама и ни най-малко не се изплашила дори когато забелязала, че на пейката до кладенеца се е разположил един як момък. Ясно е, че не е била прекалено добродетелна — нямало място за съмнение.

Жената завързала стомната за въжетото, пустила я в кладенеца и си наляла вода.

— Дай ми да пия! — без да го усуква, казал Христос.

Самарянката погледнала към непознатия. Очевидно учтивостта не била главното му достойнство. По изговора и облеклото хубавицата разбрала, че има работа с юдей.

— Странно — отговорила тя не без ирония, — как ти, юдеят, искаш да пиеш от мене, самарянката?

А трябва да се знае, че между самаряни и юдеи съществувала дълбоко затаена омраза. Гордите синове на Юдея смятали своите съседи от Самарянската земя за недостойни същества.

Исус обаче не бил склонен да проявява високомерие: бил прежаднял. Но странно нещо: той ловък фокусник, който на сватбата в Кана успял да направи вино, тук, в Сихар, се оказва неспособен да си направи вода.

Клетникът изгарял от жажда и за да получи няколко капки влага, от която толкова се нуждаело пресъхналото му гърло, решил да пококетира със самарянката.

— О! — възкликнал той в отговор. — Има вода и вода. Както е известно, на тоя свят няма и две неща еднакви. Аз те моля да ми дадеш да пия, а ти ми отказваш. Ако знаеше кой се обръща към теб, нямаше да ми откажеш, а сама щеше да поискаш от мене жива вода.

— Но ти се подиграваш с мене! — казала самарянката. — Интересно как ще я наточиш? Кладенецът е дълбок, а ти нямаш ведро, ни стомна. Нима можеш да надхитриш нашия баща Яков, който ни даде тоя извор и сам пиеше от него, и децата му, и добитъкът?

С тези думи хубавицата, която дълбоко в душата си била много добро същество, напълнила стомната с вода, поднесла я на Исус и той се напил.

— Послушай — започнал той пак, — водата от този кладенец съвсем не утолява жаждата, а водата, за която говоря, избавя от нея завинаги. Ако ти се напиеш от моя извор, вовеки няма да ожаднееш.

„Ама че шегобиец“ — помислила си самарянката и казала:

— През това време ти спокойно можеше да ме напоиш със своята вода, та никога повече да не ми се допие.

Исус хитро смигнал:

— Иди повикай мъжа си и го доведи тук, аз на драго сърце ще се запозная с него.

Самарянката се закискала.

— Но аз нямам мъж — казала тя.

— На кого ги разправяш тия? Ти ли нямаш мъж? Та ти си им забравила сметката. Имала си един, втори, трети, четвърти, пети — цял куп! И тоя, когото сега имаш, не ти е мъж. Знам ги аз тия, милинка!

Жената се вгледала внимателно в лицето на Исус и извикала:

— Ей богу, ти направо ме уби! За всичко се досети от пръв поглед!... Може би си магьосник? Значи вярно са ми казали, че ерусалимските книжници знаят всичко... Сега вече ми е ясно, че ти си ерусалимски книжник. А по неугледното ти облекло не личи. Впрочем възможно е вашите учени винаги да ходят парцаливи... Но я виж колко лесно можем да се разберем... Истинска глупост е това, което разделя нашите народи: бащите ни са се молили на бога ей на тази планина, а ти казваш, че мястото, където трябва да се покланяме, е в Ерусалим.

Исус притеглил към себе си самарянката.

— Повярвай ми — казал ѝ той, — идва време, когато дори не на тая планина и не в Ерусалим ще се покланяте на вашия създател. Този, на когото ще се покланяте, душице, ще бъде месията, Христос.

— Вярно, вярно, в храма казваха, че ще се появи някакъв си месия и че той ще ни поучи на туй-онуй. Но къде е тоя месия?

— Ами че аз съм!

— Хайде де!

— Уверявам те, можеш да повярваш на думите ми.

Самарянката, като всички жени с леко поведение, била много набожна. Нищо не ѝ трябвало, освен да се покланя на някого. Тя се хвърлила в нозете на нашия скитник и започнала да му целува ръцете. Исус се радвал на своя успех.

Изведнъж се появили учениците.

„Ама че проклетия — изругал на себе си Исус, — кой дявол ги домъкна точно в момента, когато красавицата се отпусна“.

Самарянката се смутила, че я заварили да целува ръцете на мъж, скочила бързо и побягнала, като си оставила стомната.

Жителите на Сихар, като я срещнали по пътя толкова объркана, започнали да я разпитват:

— Какво те е сполетяло? Къде си се понесла? Пребледняла си като мъртвец!

— Как да не съм! — отвърнала жената. — Срещнах един човек, когото не съм виждала никога по-рано, и се оказа, че знае всичко за мене. Той каза, че е Христос. Ами ако е истина?

Жителите на Сихар естествено веднага се запътили към кладенеца, където се намирал странният субект, за когото току-що им разказала жената.

Нашият герой, като се видял в центъра на всеобщото внимание, не пропуснал случая да хвърли прах в очите на хората: когато приятелите му предложили да хапне, като казали: „Яж, учителю“, той отговорил високо, така че всички да чуят:

— Напразно, приятели мои, ми предлагате ядене. Благодаря ви, но аз имам храна, която вие не знаете.

Слисаните ученици си казвали един друг:

— Вероятно някой вече го е нахранил и това ще да е онази жена, с която го заварихме.

„Но Исус изобщо нямал предвид телесна храна — отбелязва един богослов. — Той се радвал много, че хвърлил в душата на самарянката искрата на своята божествена любов, сърцето му се наситило с това и затуй забравил за всякакъв друг глад“.

Ето защо Исус рекъл:

— Моята храна е да изпълнявам волята на оногова, който ме е пратил, и да върша неговото дело.

Жителите на Сихар си помислили:

„Просто да го ожалиш, ако той разчита на тая кокошка“.

Исус продължил, като се обръщал към своите другари:

— Повдигнете очи и бъдете любезни да погледнете вашите ниви. Вие казвате, че времето за жътва ще настъпи след четири месеца. А аз твърдя, че нивите вече са побелели и узрели за жътва. И ще добавя: често се случва един да сее, а друг да жъне. Въпреки това и единият, и другият са доволни. Разберете правилно намека ми: аз ви изпратих да жънете необходимото за прехраната и докато бяхте далеч, тук се яви жена, която пожънах аз.

Докато Исус си правил шеги в този дух, наобиколили го любопитни. Мнозина, възхитени, че им се паднало да чуят сина божи, го поканили да остане в техния град, и той прекарал там два дена.

Самарянката, срещнала Исус край кладенеца, разказала на всички за новия познат, който според думите ѝ бил просто очарователен.

Жителите на Сихар отговаряли на самарянката:

— Че тебе е смаял, това е напълно възможно, но той и на нас наприказва какво ли не. Като го послушахме, ние повярвахме, че той наистина е Христос и ще бъде спасител на света.

Така поне се казва в евангелието. Тъй като сам не съм присъствал, не мога да гарантирам, че самаряните са произнесли точно тези думи. Но и не го отричам, съвсем не. Аз само констатирам и насочвам вниманието ви към това, че дори в евангелието не намираме нито един що-годе убедителен признак за покръстването на целия град.

Жителите на Сихар заявили, че Исус е Христос и че той ще спаси света. Но нито един от тях не се присъединил към малобройния ескорт от ученици. Така че това покръстване общо взето е имало твърде платоничен характер.

Така Христос се явил за пръв път на своите съотечественици (Йоан, гл. 4, 1–42).

Започнал с чудо за угода на една пиянска компания. В Ерусалим за пръв път се прочул фактически като скандалджия. А когато решил най-сетне да се открие пред хората, най-напред покорил сърцето на една недостойна жена. Защото всички коментатори са съгласни, че самарянката, която Христос срещнал при кладенеца, е била развратница.

[1] Като си помисли човек само, че Йоан е писал евангелието си като деветдесетгодишен старец! Каква удивителна памет! ↑

ГЛАВА XXIV ПЪРВОТО ФИАСКО

Когато чуха това, всички в синагогата се изпълниха с ярост; и станаха, та го изкараха вън от града и заведоха на връх рътлината, на която бе построен градът им, за да го блъснат надолу. Но той премина посред тях и си отиде.

Лука, гл. 4, 28–30.

Като приключил пропагандата в Самария, Исус се върнал в Галилея и поел към Назарет.

Насмешките, с които го посрещнали назаряните след събитията в Кана, не давали покой на Исус, но той не се отчайвал и мечтаел да види някога земяците си, които го познавали като прост дърводелец. Слухът за скандала в Ерусалим, мислел си той, трябва да стигне и в Назарет. Ако по пътя успее да затвърди славата си с още нещо, в скромното му градче го очаква истински триумф.

За тази цел навсякъде, където му паднел случай, той се представял за учен, твърде осведомен по всички богословски въпроси.

Приемали го в синагогите и го молели да изнася проповеди. Оставям на читателя да прецени колко охотно е давал съгласието си нашият миропомазан син на гълъба и дали езикът му е работел ловко.

Първият попаднал пасаж от библията му е служел като тема за безкрайни словоизлияния.

Забележете, че макар Исус да не получил образование, той с пълно право се наричал доктор по богословие. Това, което би било незаконно от страна на някой друг, от негова страна изглеждало съвсем естествено; той бил син на гълъба, пипето му сечало и безсмислицата, която можела да излезе от неговата уста, била пророчество, тъй като изхождала от божествено същество. Само гълъбът, негов баща и компаньон в светата троица, е носел отговорност за речите му; те са били внушени от гълъба и в случай на някаква грешка вината естествено би паднала пак върху същия този гълъб.

И така, Исус продължавал да си върши своето, без да се опасява от критика. Когато пристигнал в едно селище, той най-напред побързал към синагогата, където тъкмо имало богослужение.

По онова време всички синагоги се строели еднотипно. Те се отличавали помежду си само по богатството и размерите, които съответствали на значението на града. Всяка от тях представлявала дълга зала, разположена между две портики, а в края на залата се намирало светилището. В синагогите нямало икони и олтар, но затова пък имало дървена ракла, където под покривало се съхранявали „свещените“ книги на Израил. Този предмет от мебелировката, напомнящ по форма сандъка, в който бог седял по време на нощния си разговор с юношата Самуил^[1], заемал почетно място в синагогата.

Но най-почитаната част на синагогата било светилището. Именно там се намирали седалките, на които си почивали достопочтените задници на книжниците и фарисеите; там били и местата, предназначени за най-състоятелните вярващи, защото богатите във всички времена са се ползвали с особеното уважение на духовниците, а светата кесия била и е за тях най-свято измежду светите неща.

В средата на синагогата се издигала своеобразна естрада. От нея равинът четял „свещените“ книги и наставлявал вярващите.

Колкото до паството, то можело да се настани под кораба, разделен с преграда на две части — едната за мъжете, другата за жените.

Пред раклата със „свещените“ книги денонощно горял неугасим светилник.

Покривът на синагогата трябвало да се издига над всички околни домове, а ако не покривът, то поне високият връх, който отдалеч напомнял камбанариите на съвременните черкви или минаретата на мюсюлманските джамии.

На колоните до входа висели касички за събиране на пожертвования, винаги готови да погълнат даренията на доверчивите наивници.

Както виждате, основателите на християнската религия са прекопирали всички изобретения на юдаизма до най-дребните подробности.

Начело на всяка синагога стояли равин и съвет на старейшините (наричали ги пастири). Този синклит ръководел всички религиозни служби, съдел, управлявал, наказвал и дори изгонвал от общината онези, които са се осмелявали да не приемат сериозно целия този свещен панаир. А в крайни случаи, когато дързостта на богохулника преминавала в светотатство, съветът на пастирите можел да окове провинилия се във вериги и да го изпрати в синедриона, върховния духовен съд в Ерусалим.

Главна роля в съвета при синагогата играела една персона с доста сладко име — „ангел“. Най-често това бил някой прегърбен старец, от чиято беззъба уста се точели лиги, спаружен като изсушена ябълка и плешив като яйце. Въпреки това високопарно го наричали ангел, при все че в резултат на това вярващите можели да си създадат не особено високо мнение за небесните жители.

След достолепните старци се нареждал така нареченият шамас, второстепенен свещенослужител, в чиито задължения влизало да подава на четеца или кантора^[2], „свещените“ книги, да отваря и затваря вратата и да подготвя всичко необходимо за обредите.

Що се отнася до реда на службата, той бил веднъж завинаги определен със специални разпоредби. При входа трябвало да си потопят пръстите в „света“ вода, с други думи, да си умият ръцете. Жрецът простирал умитите си ръце пред себе си и четял молитвата. След това всички присъстващи запявали псалом. Всеки се стараел да пее повече или по-малко в такт, но все едно какофонията била невъобразима и само пронизителните провиквания на кантора прорязвали хаотичния рев. После свещеникът се обръщал към молещите се с назидание и те в хор му отвръщали: „Амин!“

След това се редели осемнадесет благословии и накрая главното блюдо — проповедта. Обикновено се потял местният равин, но когато в синагогата се оказал някой известен пристигнал богослов, тозчас го замъквали на подиума, за да послушат мъдри речи.

Исус пристигнал в Назарет точно в ден на тържествено богослужение. Привържениците на Исус предварително се събрали в синагогата, за да му уредят подобаващо посрещане. Но засега те се смесили с тълпата и чакали.

Миропомазаният се понагласил. Сведущите богослови твърдят, че този ден той е носил дълго широко наметало, а на главата си —

кърпа, превързана като на бедуин с връвчица през челото. От всекидневните му дрехи останала само ризата.

Тук му е мястото да кажем, че тая риза заслужава особено внимание. Тя нямала нито един шев. Разбирате ли? Нито един! И служела на Исус от деня на раждането му!!!

Тази идеална риза притежавала удивително свойство: тя растяла и се разтягала с растежа и развитието на Исусовото тяло. Членовете на Исус наедрявали, ставали по-мускулести и дори от време на време се напрягали. Но ризата нито веднъж не се спукала. Когато на Исус му пораствало шкембенце, ризата се разширявала, а когато стопанинът ѝ стопявал тлъстинките, вълшебната риза се свивала. Исус я запазил до самата си смърт. По-късно ще научим какво е станало с нея, защото с това одеяние също е свързана специална легенда.

И така, добрият приятел на самарянката внезапно се появил в назаретската синагога със своята бедуинска премяна. По даден знак сподвижниците му в хор завикали:

— Учителят! Докторът! Докторът от Ерусалим! Нека говори! Нека говори!

В същия миг, сякаш наистина мнозинството присъстващи пожелали да го слушат, Исус се втурнал към подиума и бързо измъкнал от ръцете на шамаса дългия папирусен свитък, навит на пръчица от слонова кост; на такива свитъци записвали някога „свещените“ текстове.

Исус разгърнал папируса и започнал да чете, по-точно, дал си вид, че чете:

— Пророчество на Исая... Внимание! „Дух господен е върху мене; затова ме помаза да благовестя на бедните, прати ме да лекувам ония, които имат сърца съкрушени, да проповядвам на пленените освобождение, на слепите прогледване, да пусна на свобода измъчените, да проповядвам благоприятната господня година!“ (*Исай, гл. 61, 1–2*) (*Лука, гл. 4, 18–19*).

Не е трудно да се разбере как нашият хитрец е възнамерявал да използва този умело избран цитат.

Като навил свитъка, той го върнал на служителя и си седнал.

„И очите на всички в синагогата бяха насочени в него“ — твърди евангелието (*Лука, гл. 4, 20*).

Тогава той тържествено изрекъл:

— Дами и господа! Днес предсказанието, което ви прочетох, се изпълни.

Думите му прозвучали като благовещение.

Тълпата вярващи, винаги готова да погълне всичко, което ѝ забъркат, стига да ѝ го поднесат достатъчно тържествено, като омагьосана гледала Исус в очите и ловяла всеки звук, който излитал от премъдрите уста на учения богослов.

Исус вече искал да продължи, когато един от присъстващите, по-малко наивен от останалите, изведнъж се развикал:

— Стойте! Да пукна, ако това не е синът на Йосиф! Ей богу, та това е нашият дърводелец!

Достатъчен бил тоя възглас, за да рухне цялото очарование на Исус. Този, който познава впечатлителността на тълпата и нетрайността на нейните симпатии, лесно ще разбере как внезапно се е променило настроението на събраните.

Тук-таме вярващите от самото начало си мърморели:

„Къде ли съм виждал тоя момък? Позната мутра...“

А когато по-малко наивният извикал: „Това е дърводелецът“, цялата синагога му отговорила хорово, само че не „амин“, а „и таз добра!“.

И тогава започнала бурята. Всеки се чувствал оскърбен, всеки се мъчел да си отмъсти и ехидните въпроси се сипели върху миропомазания от всички страни:

— Хей, Исус, къде ти е рендето?

— Какво безочие!

— Как са домашните ти, пророче?

— Приятели, той искаше да ни изиграе!

— Ти какво, смени дърводелското ренде с фокусничеството? По-лесно е да се кривиш пред хората, отколкото в къщи, а?

— Намерил се кой да тълкува пророците, особено Исай! Дето го разсекли на две с дърводелски трион!^[3]

— А кой ти даде докторска титла? Да не би татко Йосиф?

— Дърводелецът затуй се е заловил за Исай — още веднъж да го убие!

— Връщай се при тезгяха си, Исусчо!

— Щом си доктор, изцери себе си най-напред! Та ти не си с всичкия си, нещастнико, ти трябва да се лекуваш!

Насмешките се сипели като град върху сина на гълъба. Той се мъчел да отклони бурята. Възползвал се от секундната пауза, Исус отново заговорил, като надвиквал шума.

— Чух, че някой ми извика: „Лекарю, изцери себе си!“ Разбирам ви. Разбирам по виковете ви, че не ми вярвате много. Естествено бихте искали при вас, в Назарет, да извърша същите чудеса, които сте чули, че съм направил в Кана Галилейска; тогава бихте ми повярвали. Позволете ми да си послужи с едно сравнение. Когато в дните на пророк Илия три години и шест месеца не паднал дъжд и настанал голям глад по цялата земя, Илия отишъл да помогне само на една вдовица и това била езичницата Сарепта Сидонска. Тъй също много прокажени имало в Израил при пророк Елисей^[4]. Но кого изцерил Елисей? Може би, мислите, че е изцерил някого от своето племе? Нищо подобно! Той изцерил Нееман, сирийския военачалник. Но щом такива пророци като Илия и Елисей са предпочитали да вършат чудеса пред чужденци, защо и аз да не последвам примера им?

Отговорът, както виждате, е доста нахален. Естествено той предизвикал общо недоволство. „Като чуха това, всички в синагогата се изпълниха с ярост“ (Лука, гл. 4, 28). И как не! Те, жителите на Назарет, били сравнени с езичници и прокажени! Това вече било прекалено.

Този път Исус чул не ропот, а единодушен вопъл на негодувание:
— Долу! Перни му един по врата! Удряй!

Събраните се хвърлили върху оратора, смъкнали го от катедрата и го изхвърлили от синагогата с ритници и юмруци.

Исус изял пердаха, но само се подсмивал под редките си мустачки. При всеки удар с пестник по врата или с коляно по-ниско от гърба той доволно си мърморел:

— Удряйте, скъпи съграждани, старайте се, бийте! Сега ще видите как ще ви слисам!

И те наистина проявявали усърдие, без дори да подозират какво им се готви. Гонели миропомазания пред себе си, като го пришпорвали с плесници и удари по врата. Така го докарали до близката планина, която се издигала над града. Там от върха се спускала урва и нашите неверници явно възнамерявали да хвърлят нахалния дърводелец от порядъчна височина.

Но когато стигнали до ръба на пропастта, Исус неочаквано пуснал в ход своята божествена същност: отстранил всички, „премина сред тях и си отиде“ (Лука, гл. 4, 15–30).

Назаряните буквално позеленели. Но Исус така ги озлобил, че въпреки чудото нито един от тях не повярвал в него.

Синът на гълъба бил много огорчен от това. Поне един да бил повярвал, той би могъл да се гордее с блестящия урок, който дал на недоверчивите си съотечественици: нали им показал всемогъществото си! И така, чудото отишло на вятъра и само му напомняло за несполучливата реч в синагогата. Това било пълен провал.

Помислете си само! Бог и третинка от бога едновременно, той оказал на Назарет огромна чест, като повече от двадесет години се смятал за негов гражданин, и ето как му се отблагодарило родното място.

Той не си пожалил труда да разтълкува на съгражданите си, че предсказанията на Исай са се изпълнили, а те дружно го освиркали подобно на тенор, изпискал на някой висок тон.

Самолюбието на Исус било сериозно уязвено.

Колкото до апостолите, нито ги видели, нито ги чули по време на пердаха. Може някой от тях и да се е застъпил за учителя, може дори да се е опитал да го спаси от гибел в бездната, но евангелието, кой знае защо, не споменава за това. Странно... Вероятно, като видели, че работата е лоша, верните ученици на Христа са решили да стоят понастрана и са били твърде учудени, когато учителят им се върнал от планината цял и невредим. Ако Исус ги беше попитал: „Къде се дяхахте?“ — те сигурно биха отговорили, че са направили всичко, което е зависело от тях, за да спасят скъпия учител от гибел, но всичките им усилия се оказали напразни, защото блъсканицата в синагогата... яростта на тълпата... и така нататък и тем подобни.

[1] Според библейското предание бог се явил на бъдещия пророк Самуил, когато той бил още момче. Бог няколко пъти се обръщал към Самуил, докато той спял в храма край „божия ковчег“ (Книга първа Царства, гл. 3, 1 — 14). ↑

[2] Кантор — главен певец в синагогата. В католическата църква кантори се наричат хористите, а у протестантите канторът е учител и диригент на църковния хор, органист. ↑

[3] Исай — един от митичните древноеврейски пророци. Приписват му една от книгите на Стария завет, в която той предсказва идването на мѐсия. Според библейската легенда Исай по заповед на цар Манасий бил разсечен на две с дървен трион. ↑

[4] Елисей — един от библейските пророци, ученик и последовател на Илия, който бил видял възнасянето на Илия на небето.

↑

ГЛАВА XXV

ИЗЦЕЛЕНИЕ ОТ РАЗСТОЯНИЕ

А Иисус му рече: ако не видите личби и чудеса, няма да повярвате.

Царедворецът му каза: господи, дойди, докле не е умряло детето ми.

Иисус му каза: иди си, син ти е жив. И човекът повярва думата, що му каза Иисус, и си тръгна.

Когато той вече слизаше, срещнаха го слугите му и му обадиха: син ти е жив.

Йоан, гл. 4, 48–51.

Прогонен от Назарет, Исус тръгнал към Кана, а оттам продължил и така обиколил всички градчета, разположени край брега на Тивериадското езеро. В предишната глава казахме вече какво е било общо взето населението на тези градчета. Всъщност това били модни курорти, където се стичала жадна за развлечение публика и, естествено, най-отраканите девиси от цяла Юдея и Галилея.

Евангелието твърди, че Христос бил убеден и образцов скитник; цял живот той си бил останал гол като пушка и никога не знаел къде ще подслони глава.

Струва ми се, че евангелистите преувеличават.

Исус не е бил чак толкова прост, че да няма никакво пристанище. Да допуснем, че му е харесвало да нощува под открито небе — не възразявам, — но никой не ще ме накара да повярвам, че за балдахин над главата винаги му е служел обсипаният със звезди небосвод. Още повече че жените загубвали ума си по него — това е общоизвестно. Не е чудно, че той честичко завързвал най-интимни отношения с леконравни дами.

Повечето от тях били просто развалени жени, които били махнали с ръка на всичко и му пуснали края. Именно те навсякъде посрещали Исус най-радушно.

Многобройни потвърждения на това без усилие може да се намерят на всяка страница от евангелието.

Поради това обстоятелство едва ли някой ще повярва, че нашият любезен и красноречив герой чак толкова често е нощувал на улицата.

И тъй, той пътешествал от Кана в Емаус, от Емаус в Тивериада, от Тивериада в Магдала, от Магдала в Генисарет, от Генисарет в Капернаум, от Капернаум във Витсаида, от Витсаида в Хоразин и навсякъде предизвиквал фурор: чарът му имал неотразимо въздействие! Нашият малко недодялан прелъстител е бил оригинален, а както е известно, любителките на забранените плодове винаги са изпитвали непреодолимо влечение към всичко, което поне с нещичко се отличава по вкус от предъвкваното всеки ден.

Веднъж, когато Исус се разхождал из Кана, към него неочаквано се приближил един от царедворците на Ирод.

„Ай-ай-ай! — казал си нашият артист. — Май ще дяла нара в дранголника с моя братовчед Йоан Кръстител!“

Петимата ученици — те все още били само петима — тревожно се заозъртали, като се приготвили да офейкат и предварително си търсели някое по-закътано местенце.

Свило се сърцето на всички от компанията и краката им се разтреперили; но тоя път се отървали с лека уплаха.

Царедворецът нямал никакви враждебни намерения: той държал в ръцете си свитък, но това съвсем не било заповед за арестуване.

Храбрият войник — царедворецът имал военен чин — току-що бил получил от Капернаум писмо от домашните си, в което се казвало, че синът му се е разболял и всеки момент може да умре.

Евангелието не посочва името на царедвореца. Някои богослови предполагат, че това е бил някой си Манаил, син на царската кърмачка, или „възпитаник на Ирод“, т.е. негов млечен брат; той се споменава между първите християни (*Деяния на светите апостоли*, гл. 13). Други твърдят, че това е бил домоуправителят на Ирод, Хуз, чиято съпруга Йоана заедно с други жени от Галилея последвала Христос (*Евангелие от Лука*, гл. 8, 3). Впрочем името му няма никакво значение.

Царедворецът научил за нашия скитник от многобройните слухове, които се носели из града. Той бил превърнал водата във вино,

четял в сърцата и разказвал на всеки срещнат за най-тайните му помисли и дела — накъсо, прочул се като истински вълшебник.

Известно е колко обичат безделниците клюкари в малките градчета да раздуват и преувеличават и най-малкото нещо. Благодарение на измислиците на наивните провинциалисти Исус се превърнал за мнозина в несравним лечител, който знаел тайнствени и сигурни средства срещу всякакви болести.

С една дума, макар че бившият дърводелец още не бил извършил нито едно що-годе забележително изцеление, той вече си спечелил славата на знаменит знахар. Впрочем с право: в края на краищата той бил син на гълъба, а щом си роден от гълъб, никакво чудо не може да ти се опре.

И така, царедворецът застанал пред Исус със сълзи на очи:

— Учителю! — рекъл той. — Прочетете това писмо, което получих от Капернаум.

Исус взел папируса и плъзнал поглед по редовете.

— Какво общо имам аз? — попитал. — Нямам чест да познавам нито вас, нито сина ви. Разбира се, печално е, че младият човек се е разболял, и аз искрено ви съчувствам.

Но царедворецът съвсем не бил дошъл при Исус, за да изслушва банални съболезнования.

— Учителю! — пак започнал той. — Вчера около леглото на моя син се събрал консилиум от най-добрите лекари. Най-учените доктори заявили, че детето ми е обречено. Няма да го бъде вече...

— Много печално.

— Как си позволявате? Та аз съм баща! Но вие, учителю, нима вие не можете да спасите моя свиден син?

— Какво говорите? Не съм казал такова нещо.

— Моля ви, заклинам ви във всички светии, готов съм дори да застана на колене пред вас — виждате ли? — само спасете, излекувайте сина ми! Той умира!

Исус подпрял с длан брадата си и за минута потънал в размисъл.

После казал:

— Ако не греша, вие ме молите за чудо... Не мога да ви откажа. Но позволете една забележка: всички вие юдеите сте еднакви! Докато не ви направя чудо при първо поискване, никой не вярва в мене.

Царедворецът бил готов на всичко.

— Господи! — провикнал се той със сърцераздирателен глас. — Моля ви в името на всичко най-скъпо за вас, побързайте в Капернаум, докато горкият ми син е още жив!

Каква възхитителна наивност, нали? Царедворецът е вярвал в свръхестествените способности на Христос, щом е отишъл да го моли за чудо. Но ако Исус е можел да върши чудеса, защо му е било да се мъкне при постелята на умирация в Капернаум? Със същия успех той е можел да направи малкия си фокус от разстояние.

Във всеки случай Исус решил точно така да постъпи. Несъмнено в Кана си е имал някаква среща вечерта и никак не му се искало да извърви в жегата десетки километри. И защо ли, щом нещастното момче е можело да бъде спасено без излишни грижи?

Затова, когато царедворецът повторил молбата си, Исус му възразил:

— Приятелю мой, защо собствено да ходя при леглото на вашия син? Сега той е жив.

— Жив? — извикал бащата. — Иска ми се да вярвам. Но все едно, не му остава дълго да живее...

— Не, не, синът ви се чувствава като млад бог!

— Господи, възможно ли е?

— Идете при него и ще се убедите. Раз, два, три — вашият син е изцерен.

Успокоен от тези думи, царедворецът се запътил за Капернаум. Било седем часа местно време, което днес отговаря на един часа след обед.

Нашият царедворец толкова вярвал в думите на скитащия чудотворец, че дори не бързал да види сина си. По пътя той спрял и пренощувал в един крайпътен хан.

На сутринта едва потеглил на път и видял слугите си да бързат при него, в Кана.

— Радвай се! — завикали те, като смятали, че съобщават изключителна новина. — Твоят син е здрав!

— Зная — отговорил той флегматично. — А кога му стана по-леко?

— Вчера, в седем часа.

— Бях сигурен в това.

Излишно е да се говори, че слугите изобщо не разбирали откъде се взела у господаря им тази дълбока проникателност. Те още дълго си блъскали главата, но нищо не могли да измислят.

Що се отнася до царедвореца, той разказал всичко на домашните си „и повярва той и целият му дом“ (*Йоан, гл. 4, 46–54*).

На свой ред и ние, драги читатели, без колебания можем да включим този случай в актива на Исус. Този път той се държал напълно като бог... Жалко само, че тази митична личност в действителност никога не е съществувала.

ГЛАВА XXVI ОБЛАДАН ОТ ДЯВОЛА

Имаше в синагогата човек с нечист дух, който извика и каза:

О, какво имаш ти с нас, Иисусе Назареецо! Дошъл си да ни погубиш ли? Зная те, кой си ти, светия божий.

Но Иисус му запрети, като рече: млъкни и излез из него!

Тогава нечистият дух, като го стърси и изкрещя с висок глас, излезе из него.

Марко, гл. 1, 23–26.

Доста различно се отнасяли през ония дни към Иисус в Назарет и Капернаум: докато в първия град не можели да търпят Христос, във втория той вече си спечелил славата на солиден чудотворец.

Вартоломей, любимецът Йоан и другите трима ученици разказвали на всеки, който искал да слуша, многозначителната история със сина на царедвореца. Те вложили цялото си старание и още на следния ден мнозина се стекли да видят скитащия изцелител.

Този следващ ден бил събота, ден на сабата, еврейската неделя, когато набожниците непременно отивали в синагогата.

В събота богослужението започвало от ранно утро. Иисус не пропуснал да се яви в синагогата в часа, когато там имало най-много народ. Любопитните се стичали на тълпи. Всеки се настанявал по-удобно и гледал да заеме такова положение, че с най-голямо внимание да се наслаждава на необичайното красноречие, готово да потече от божествените уста.

Иисус си оправил гънките на ризата, пригладил с ръка яката си и засукал ръкави. Живото Слово се готвело за солидно словоизлияние.

Иисус се прокашлял предварително, за да прекрати разместването на столовете в синагогата. Когато желаният резултат бил постигнат, станало толкова тихо, че и муха да бръмнела, щяло да се чуе.

Като отстъпило крачка назад, Словото прекарало ръка по брадицата си, отпуснало божествената си брадичка върху божествената гръд, после внезапно пристъпило напред, простряло ръце с ефектен жест и произнесло следните очарователни фрази:

— Дами и господа! Днес пред вас съвсем не говори закален в словесните битки боец, както несъмнено смятате, затова от самото начало моля почитаемата публика за снизхождение. Не, уважаеми дами и уважаеми господа, аз не съм оратор. Възпитан и откърмен в семейство на дърводелец, аз не можех още от най-ранните си години да засуча заедно с майчиното мляко меда на сладкодумието и злъчността на риториката. Нека книжниците и фарисеите се занимават със словесни усуквания, а аз ще бъда щастлив и горд, ако моите прости слова поне до известна степен привлекат вашето внимание...

Той спрял за секунда, за да оцени ефекта от своето встъпление. Повечето мъже, възхитени от това толкова скромно и сдържано начало, седели с широко отворени уста. Жените фиксирани Исус с очи и си шушукали.

— Какъв мил прорицател! Той е просто възхитителен! Какъв опияняващо изящен стил! Очарователен е! Божествен!

Исус бил удовлетворен — и продължил:

— Благодаря ви, дами и господа, за милостивото снизхождение. Ще положа всички усилия, за да оправдая вашите очаквания.

Нова пауза с многозначително покашляне. След това, като преминал веднага на въпроса, Исус възкликнал:

— В живота на всеки народ настъпва момент, когато гъсеницата се превръща в пашкул, а от пашкула излита пеперуда. Влязъл в съприкосновение с божеството, народът се отърсва от вековното вцепенение, изправя се и закрачва напред, за да завоюва нови хоризонти. Вчера никому неизвестният прост бедняк днес изведнъж започва да излъчва ослепително сияние, а блестящият богаташ смутено отстъпва в сянка.

— Превъзходно! Възхитително! — зашепнали най-възторжените слушатели.

— В такъв миг гласът божи докосва не само обвивките на душите, но прониква дълбоко, в светая светих на сърцата и разлива в тях благоуханието на вярата. Внезапно вдъхновение осенява отвергнатите от обществото грешници и те осъзнават, че е време да

смъкнат веригите си, да изпълнят предопределения им свише дълг, който...

Тук Исус бил прекъснат от силен вопъл, който се раздал от ъгъла на синагогата. Живото Слово се задавило на половин дума. Слушателите наскочили от местата си и се покатерили на столовете, като се мъчели да открият нахалника, дръзнал да пресича една толкова блестяща реч.

— Вън тоя кресльо! Изхвърлете нахалника! — раздали се възмутени гласове.

— Да му върнат парите за билета и да се маха! — разпискали се дамите.

Исус прострял ръце над тълпата, като се мъчел да възстанови тишината. Но кресльото продължавал да надава диви вопли и жестикулирал като луд. Общата суматоха се засилвала.

Внезапно един от присъстващите, очевидно надарен с по-голяма проникателност от останалите, познал скандалджията и извикал:

— Та той е луд, обладан от дявола!

Това съобщение не учудило никого: хора, на които дяволът изиграл лоша шега, като се вселил в тялото им, през онази епоха можело твърде често да се срещнат на всички обществени места, дори в храмовете.

Днес няма обладани от дявола и на нас ни е трудно да си представим как са изглеждали тези енориаши. Остава ни само да се доверим на учените богослови, които описват подобни смахнати с всички подробности.

Напразно докторите от всевъзможни медицински факултети уверяват, че фактът на обладаността на отделни индивиди от дяволи или зли духове не се потвърждава от най-новите изследвания; напразно съвременната наука твърди, че състоянието, в което изпадат така наречените роби на Сатаната, фактически е резултат от умствено разстройство — църквата плюе на медиците и на науката. А за да потвърди своята версия, църквата се позовава на многобройни и толкова отдалечени по време случаи, че те за съжаление вече не могат да бъдат проверени.

Казват, че някога имало обладани, които с помощта на вселилите се в тях зли духове вършели наистина феноменални неща.

Ако се вярва на богословите, проучили основно дадения въпрос, това е ставало по следния начин.

Рано сутрин дяволът се явявал при лицето, което възнамерявал да завладее. За целта той се превръщал в полуживотно-получовек. Например човекокуче или човекожаба. Когато нещастният се изплашел достатъчно и от ужас се вцепенявал, дяволът влизал в него през устата.

„Когато се настани в тялото на обладания — пише един от авторитетните църковни отци, епископ Сегюр, — дяволът става негов пълновластен господар. Той бодне нещастния, гложди го, разкъсва сърцето и вътрешностите му и го измъчва по всевъзможни начини. При това той издава най-гнусна воня: от обладания бие остра миризма на сира или на стар пръч. Понякога най-често то се случва с жени — дяволът кара жертвите си да бълват непристойни ругатни. Някои обладани той издига във въздуха и пренася в ада, където те с ужас наблюдават мъченията на прокълнатите души. Други обладани дяволът превръща в животни, дървета или плодове. В яростта си той може дори да изпепели нещастния, но все пак някои обладани от зли духове оздравяват и си връщат предишния вид благодарение на светената вода и молитвите на свещениците. Мнозина обладани живеят сред отвратителни пълзящи гадове или трупове. Имало е между тях и такива, които доброволно са подписвали договор с него. Тия нещастници предварително са обречени на вечни мъки. И най-сетне, има обладани, които не изпитват никакви страдания: това са тези, които се ползват с покровителството на княза на мрака. Дяволът ги защитава, учи ги да правят злато, открива им бъдещето и тайните на преизподнята, а също ги дарява със способност да вършат чудеса, разбира се, не свети, а с помощта на черната магия и чародейството. Затуй и душите на тия съучастници на дявола са обречени и загубени безвъзвратно“.

Обладаният от Капернаум явно спадал към категорията жертви на най-зловредния нечист дух. Той се гърчел по пода на синагогата, като придружавал своите вопли с неприлични движения на тялото. Така поне твърди абат Фоар и естествено аз не мога да го опровергая.

Заедно с тълпата този смахнат се промъкнал в синагогата незабелязано, но думите на сина на гълба не закъснели да упражнят върху неговия квартирант — дявола, своето въздействие и той се издал. Като не можел повече да се сдържа, побърканият започнал да

изригва чудовищни ругатни, обвинявайки сладкодумния пророк във всички смъртни грехове. В последна сметка той не бил чак толкова виновен, защото с неговите уста говорел самият дявол.

Отначало скандалното поведение на лудия възмутило тълпата, но постепенно всички се успокоили: първо, обладаният не носел отговорност за своите думи и постъпки и, второ, зрелището било достатъчно вълнуващо. Схватка на дявола с пророк — какво може да бъде по-занимателно?

Исус, божество от главата до краката, предварително бил уверен в своята победа. Той позволил на смахнатия да се изкаже, а след това поискал да го доведат по-близо:

— Какво искаш? — обърнал се синът на гълъба към обладания от лукавия.

— Да ни оставиш на мира — това искаме! — отговорил онзи. — Какво търсиш при нас, Исусе Назареецо! Дошъл си да ни погубиш ли? Зная, зная те кой си: светия божи!

Това дяволско признание в последна сметка можело само да поласкае Исус: то констатирало божествения му произход. Благочестивите коментатори на евангелието твърдят, че Сатаната заговорил така от страх, като роб, когото бият с камшик и той под ударите възхвалява господаря си с надежда да го омилостиви.

Въпреки това Исус отблъснал това ласкателство. Той направо се приближил към обладания и като заплашил вселилия се в него зъл дух, строго заповядал:

— Млъкни и излез от него!

„Тогава нечистият дух, като го стърси и изкрещя с висок глас, излезе из него“ (*Марко, гл. 1, 26*).

Зрелището вероятно е било твърде странно.

Нещастният едва не си изкълчил челюстите, за да пусне навън дявола, а след това се надигнал и си седнал, сякаш нищо не е било. Дори върху тялото му, толкова дълго време служило за обиталище на сатанински сили, не останала никаква следа.

Възхищението на присъстващите нямало граници. От обикновен вражалец Исус изведнъж се превърнал в чудотворец.

Сред евреите имало извънредно много бесни и за изгонване на бесовете от тях съществувала твърде сложна церемония, но Исус се справил без нея.

Така например Йосиф разказва, че дяволът бил извлечан през носа на обладания с халка от вълшебен корен. В такива случаи побеснелият се въргала по земята, а дяволът, за да докаже, че действително е излязъл от него, трябвало да обърне всички съдове с вода, наредени наоколо на определено разстояние.

И така, Исус минал без обичайния ритуал. Достатъчно било да изрече няколко думи и царят на тъмата изскочил из завладяното от него тяло. И при това обладаният се излекувал напълно, макар че начинът на лекуване бил от прост по-прост.

„Що е това? — питали се един друг слисаните капернаумчани. — Какво е това ново учение, та и на нечисти духове той властно заповядва и те му се покоряват?“ (Марко, гл. 1, 21–27).

ГЛАВА XXVII

ЧУДО НА ЧУДЕСАТА

А привечер, по занизк слънце, довеждаха при него всички болни и хванати от бяс. И целият град се бе събрал пред вратата. И той изцери мнозина, които страдаха от разни болести: изгони много бесове, и не оставяше бесовете да казват, че знаят, какво той е Христос.

Марко, гл. 1, 32–34.

Така изведнъж Исус си спечелил солидна репутация, поне в Галилея.

Но нашият бог не бил от хората, които се задоволяват с толкова. Още повече че имал в запас пълно решето с други чудеса.

Едва Исус заедно с тълпата възхитени капернаумчани излязъл от синагогата и към него се устремил Симон-Камен и извикал така, че да го чуят всички околни:

— Господи, нещастие!

— Какво има? — попитал Исус.

— Нали знаеш, господи, че семейството ми живее във Витсаида?

— Зная.

— Но семейството на жена ми живее тук.

— Наистина, спомням си: ти ми разказа, че си се оженил за девица от Капернаум... Та какво е станало, стари приятелю, не си ли щастлив с нея?

— Аз сега не за нея...

— А за кого?

— За тъща си. Старицата хванала някъде огница и се боя да не се помине.

— Твоята тъща?

— Да, господи.

— Нищо не разбирам. Тъщата се разболяла и ти се тровиш за това? Чудно...

— Никак не е чудно, господи. Моята тъща не е тъща, а истинско съкровище.

— Тоест тъща, която не прилича на другите?

— Точно така, господи. Добрата старица ми е скъпа и аз те моля да я изцериш.

— Не мога да ти откажа, приятелю. Заведи ме при тая феноменална тъща!

Симон-Камен, без да чака втора покана, се запътил към дома на болната и синът на гълъба го последвал.

Скоро влезли в дома. Това била скромна къщичка. Тъщата, за която ставало дума, лежала на тънка постелка и бълнувала: огницата я тресяла не на шега.

При вида на Исус болната започнала да дрънка врели-некипели, но миропомазаният не се обидил. Общо взето той бил добродушно момче.

— Виждаш ли, тя вече не знае какво говори — промърморил един от синовете на рибаря Йон. — Тая нейна треска тревожи всички ни. Когато бълнува, тя плещи такива неща, че ни иде в земята да потънем. И така е от сутрин до вечер и от вечер до сутрин.

— Да, сериозна работа — съгласил се Исус.

Той напипал пулса на болната, а след това се обърнал към огницата също като към нечистия дух в синагогата.

— Огницо! — възкликнал той. — С какво право си се вселила в тялото на тая чудесна жена?

Но очевидно огницата не била такъв майстор в приказките като нечистия дух и тя нищо не отговорила.

— Огницо, огницо! — отново възкликнал Исус. — Какво мълчиш? Не знаеш ли кой съм. Хайде въл! По-живо!

Като изрекъл тези думи, той хванал болната за ръката, повдигнал я и с едно докосване възвърнал силата и живота на изнемоцялото тяло.

[1]

И така, треската изчезнала и болната дори не се чувствала отпаднала, както е обикновено в такива случаи. В същия миг тъщата на Симон-Камен се вдигнала на крака и като си спомнила за тенджерата на печката, изтичала в кухнята да обере пяната на бульона.

След още няколко минути, здрава като бик, тъщата вече слагала масата и гощавала зет си и цялата почтена компания.

Това било вече второ чудо поред. Капернаумци нямали време да се опомнят.

— Господи, възможно ли е това? — шушукали си махленските клюкарки. — Какъв е тоя човек, дето с една дума прогонва бесове и болести?

Сега вече всички гледали на Исус като на вълшебник от екстра категория, но никой дори не подозирал, че своята способност да върши чудеса той дължи на божествения си татко-гълъб. Впрочем да беше обяснил на тълпата, че баща му е птичка небесна, това не би учудило никого.

Както и да е, всевъзможните болни, чули за чудотворните изцеления, извършени от Исус, се разтреперили от радост и в душите им изгряла Надеждата, че най-после ще се избавят от своите страдания.

Наложило им се обаче да чакат, докато залезе слънцето и денят свърши, защото съботата у евреите се смятала за свещен ден на почивката, когато човек по закон не можел дори да си намести навехнатия крак: нали и това е работа!

Но щом залязло слънцето, улиците на Капернаум се изпълнили с тълпи сакати. Гражданите никога още не били виждали подобна процесия; те сякаш се озовали в някакво кошмарно царство на изродите.

Маларици се тресели с цялото си тяло, обладани от демони се гърчели в епилептични припадъци, малоумни се кривели грозно и забавлявали градските дечурлига, повечето показвали пред очите на хората отвратителни язви и уродливи отоци, нещастници, болни от хорея, се въртели в зловещо хоро, сред което на талиги карали неподвижни паралитици. В този карнавал липсвали само обезглавени със собствените глави под мишница.

Скоро ревящата тълпа наобиколила дома на Симон-Камен, където според сведенията бил отседнал великият лечител.

— Рави! Рави! — викали сакатите. — Смили се над нашите мъки! Изцери ни!

Исус не чакал дълго да го молят. Като се има предвид, че чудесата не му стрували абсолютно нищо, би било направо неприлично да се пазари с нещастните просители.

И така, като строил пациентите, Исус започнал прегледа.

Той се докосвал с ръка до страдащите и с една дума ги изцелявал — по-просто не може да се измисли!

Когато идвал ред на обладан от зъл дух, Исус заповядвал на злия дух да напусне завладяното от него тяло. В отговор нечистият дух изригвал такива хули, че дори на плешивите им настръхвали косите, но не се осмелявал да не се покори и излизал през устата или през ноздрите. При това дяволът не забравял да възкликне:

— Ангел да ме вземе, ти си бил силен, щом успя с една дума да ме изхвърлиш от моето жилище... Ти наистина не си обикновен пророк, а син божи!

Живото Слово не се ласкаело кой знае колко от подобни комплименти. Напротив, то било оскърбено от това, че нечистите духове толкова безцеремонно разкриват божественото му инкогнито. Евангелието подчертава, че той заплашвал дяволите и им забранявал да говорят за онова, което знаят, т.е. че е Христос.

На пръв поглед това поведение може да се стори странно, но достатъчно е да се поразмисли малко, за да се разбере колко логично е било то.

Като се представял за простосмъртен, Исус възхищавал съвременниците си като ненадминат изцелител, и, обратно, ако те биха научили за истинския му произход, всичките му чудеса не биха му донесли никаква слава. За онзи, който от нищо създал цял свят, да излекува треска или да изправи изкривен гръбнак не е кой знае какво постижение!

Цяла нощ миропомазаният се занимавал с изцеления. Не отстъпвал и пред най-сложните случаи. Какъвто и сакал или болен да се явял пред него, той простирал ръка — и недъгът изчезвал.

Това изобилие от чудеса накарало евангелиста Матей да се позамисли. Възникнал въпросът: какво е направил Исус с безбройните болести, от които освободил хората? И Матей стигнал до извода, че божественият изцелител ги взел върху себе си.

Наистина с чудесата този ден, по неговите думи, се изпълнило пророчеството на Исая: „Той взе върху себе си нашите немощи и понесе болестите“ (*Матей, гл. 8, 14–17*).

Както знаем, Исус се явил на нашата планета, за да вземе на себе си всички грехове на човешкия род. Не трябва да се забравя, че над всеки от нас е тегнело бремето на първородния грях, извършен от

Адам и Ева, когато в земния рай те изяли ябълката и по този начин нарушили най-строгата заповед на своя бог-отец. Тогава бог Йехова казал:

— Вие сторихте грях. И ето, за да не го повтаряте повече, от днес нататък вашият род ще страда от болести, които никога не сте познавали. А най-важното — отсега вие ще умираете, вместо да се ползвате от обещаните ви блага на вечния живот.

Като се ръководели от тези думи в библията, юдеите гледали на болните като на хора, които бог е наказал за някакви тайни грехове.

Ето защо за първо качество на праведника се смятало безупречното здраве.

Затова и Исус се заловил да изцереява болните. Нали по този начин той очиствал душите им от грехове!

Когато последният сакат си отишъл, като хвърлил пред вратата на Симон-Камен ненужните му патерици, вече се развиделявало. Цяла нощ Исус не затворил очи. Той станал, тръгнал през същия Капернаум и търсел някое усамотено място за утринна молитва.

Но очевидно в книгата на съдбата е било написано, че този ден не ще му дадат нито миг спокойствие. Щом отворили очи, жителите на Капернаум забелязали, че техният изцелител е излязъл, и се втурнали да го търсят.

Особено се отличил Симон-Камен със своите приятели. Те били толкова чевръсти, че първи открили потъналия в размисъл Исус.

— Радвай се! — завикали те. — Сега всичко е наред. Славата ти е неоспорима. Твоите чудеса ти спечелиха множество привърженици. Хората на тълпи те търсят и искат нови чудеса.

— Не, за един път стига толкова — възразил Исус. — Хубавото е сладко, когато е малко. Пък и без това канернаумци бяха удостоени с прекалено много милости от моя страна, а аз съм слязъл на земята не само заради тях. Има и други села и градове, които се нуждаят от услугите ми. Време е да тръгваме на път.

Едва изрекъл тези думи, и тълпата, която следвала учениците му по петите, обкръжила Исус от всички страни. Мъчели се да го убедят, че в Капернаум ще му бъде по-добре откъдето и да било другаде, че ще му дадат прилично жилище и ще го хранят до пресита за сметка на града и че изобщо тук той ще се чувствава като риба във вода.

Особено настойчиво го увещавали жените. Няколко ни една, която да не се опитвала да съблазни Исус. Те правели лукави муцунки, умилквали се около него и мъркали като влюбени котки:

— Ще видите, рави, с какво внимание и грижи ще ви обградим!

— Животът ви ще бъде пълен с такава топлина, с толкова блаженство...

— В другите градове можете да се сблъскате с грубияни, които ще ви оскърбяват като в Назарет, а у нас...

— Ще треперим над вас...

— Ще ви галим...

— Ще ви глезим...

— Ще ви величаем...

— И обичаме...

— Да, да, ние всички ще ви обичаме!

Исус бил очарован от толкова многообещаващите молби, но уседналият живот, както знаем, не го привличал.

— Душички — отговорил той на игривите капернаумки, — вие сте наистина прелестни и аз едва ли някъде ще намеря такъв радушен прием. С удоволствие бих останал във вашия приветлив Капернаум, но уви! Дългът ме зове, овцици мои! Аз съм длъжен да дам светлината на моите скромни дарования на онези, които са лишени от нея. Ето защо моля да ме извините.

Решимостта на Исус била непоколебима и никакво кокетирание не можело да го спре.

Капернаумските махалуши, особено собственичките на странноприемници, ненапразно искали Исус да остане. Те прекрасно разбирали, че слухът за вълшебните изцеления ще привлече в града, където е отседнал чудотворецът, многобройни гости, и Капернаум бързо ще се превърне в най-модерния курорт на Тивериадското езеро. Ако Исус останел в Капернаум, бъдещето на града щяло да бъде осигурено. Всички жители разбирали това. Мъжете вече предвиждали блестящите сделки, жените предвкусвали сладостта на бъдните победи и мечтаели за вечери в интимна обстановка и за брилянтни огърлици, подарени от пристигналите чужденци.

От всичко това трябвало да се откажат. Всичките им надежди рухнали като картонена къщичка, когато живото Слово за последен път тържествено се заклело да не се заселва за постоянно в нито един от

градовете. С неподражаема изисканост Исус се сбогувал с капернаумци, обещал им да се върне и заминал (*виж Евангелие от Марко, гл. 1, 28-39; от Лука, гл. 4, 38-44*).

[1] „Като се приближи, той я хвана за ръка и я повдигна: и огницата веднага я остави, и тя им прислужваше“ (*Марко, гл. 1, 31*). ↑

ГЛАВА XXVIII

ИСУС ПРАВИ ЧУДЕСА В РИБОЛОВА И ПРОДЪЛЖАВА ИЗЦЕЛЕНИЯТА

Симон му отговори и рече: наставниче, цяла нощ се мъчихме, и нищо не уловихме; но по твоята дума ще хвърля мрежата.

Това като сториха, те уловиха голямо множество риба, та и мрежата им се раздираше.

И кимнаха на другарите, които се намираха на друг кораб, да им дойдат на помощ; и дойдоха, и тъй напълниха двата кораба, че щяха да потънат.

Като видя това, Симон-Петър падна пред колената Иисусови и рече: иди си от мене, господи, понеже аз съм грешен човек.

Защото ужас обзе него и всички които бяха с него, от тая ловитба на риби, хванати от тях: тъй също и Иакова и Йоана, синове Зеведееви, които бяха другари на Симона. И рече Иисус на Симона: не бой се; отсега ще ловиш човеци.

Лука, гл. 5, 5–10.

След като излязъл от Капернаум, Иисус тръгнал по брега на езерото на север и спрял в селцето Витсаида, откъдето били родом първите му ученици.

Вече знаем, че на бреговете на Йордан Иисус се запознал със синовете на Йоана — Симон, когото нарекъл Петър, т.е. Камен, и брат му Андрей, — а също с Йоан, син Зеведеев, с Филип, който бил от неизвестен произход, и с Натанаил, син на Бар-Толмей (оттук, Бартоломей или Вартоломей). Всички те с изключение на Вартоломей били родом от Витсаид, или Витсаида, където водели скромния живот на прости рибари.

Като канели своя учител в родното си село, първите ученици се надявали да завербуват там нови привърженици. По-точно, хлапакът

Йоан имал по-голям брат; „свещеното писание“ го нарича Големия Иаков. Него не станало нужда дълго да го уговарят. Йоан му разказал за безгрижния живот на просяците, които могат да не вършат нищо, за бляскавата слава, очакваща всекиго, който се присъедини към тях, и веднага посветил брат си в своята вяра.

Сега вече Исус имал шестима ученици. Известно време те прекарвали във Витсаяда, където престоят им бил ознаменуван с едно необикновено произшествие.

По брой на жителите Витсаида изобщо не можела да се сравнява с Капернаум. При това тя била едно от най-бедните селища в околностите на езерото. Изобщо повечето земяци на Христовите ученици били бедняци и се препитавали с риболов, т.е. едва свързвали двата края.

Въпреки това учениците рибари с радост посетили местата, където са се появили на бял свят. Поискало им се дори да си припомнят миналото и отново да хванат своите мрежи. Но естествено след толкова време лентяите били загубили цялото си умение.

Симон-Камен, или просто Петър, ако така ви харесва повече, бил виновникът за цялата тая история: една вечер, когато Исус тръгнал да се поразходи из околността. Петър започнал да увещава колегите си.

— Я слушай, Голям Якове — казал той. — Да вземем ли да идем на риба тая нощ? Тогава на заранта ще покажем на нашия учител какво можем. Е, какво ще кажеш?

— Бива — съгласил се Яков. — Татко Зеведей ще ни даде най-добрата си лодка, а и моята мрежа ще свърши работа. Ще сварим такава рибена чорба, че пръстите да си оближеш!

— Чудесно го измислихте! И ние идваме! — завикали Андрей, Филип и малкият Йоан.

Дори Вартоломей, единственият, който не бил рибар, горещо подкрепил идеята и с радост се присъединил към експедицията.

На бърза ръка позакърпили вехтите такъми и всичките шестима се явили при Зеведей, бащата на Големия Яков и малкия Йоан.

— Здравей, татко! — казал единият от синовете. — Как вървят работите, старо?

— Горещо, деца, горещо!

— Видяхме те преди малко да се връщаш от риболов. Значи през нощта няма да ловиш?

— Едва ли... Пък и времето е такова, че не си струва да излизаш в морето^[1]. Когато изтеглях лодката към брега, вятърът вече подухваше. Водата се набразди и цялата риба е отишла в средата, на дълбокото, тъй че не чакай добър улов през нощта.

— Ние пък тъкмо искаме да ви помолим да ни дадете лодката за през нощта — намесил се в разговора Симон-Петър. — Услужете ни, татко Зеведей, на сутринта ще ви я върнем.

Татко Зеведей станал, излязъл от колибата, която се намирала на самия бряг, и както подобава на стар морски вълк, внимателно огледал хоризонта.

— Става! — изрекъл той накрая. — На драго сърце ще ви дам лодката; морето е слабо развълнувано, точно време за разходка. А колкото до рибата, направо ще ви кажа: днес и кротуша няма да хванете! Така че по-добре не се надявайте.

— Времето може да се промени, а освен това често най-добрият улов идва, когато най-малко го чакаш.

— Тъй да бъде. За лодката не се боя; Големия Яков и Симон ще се справят с нея. На добър път, рибари, и наслука!

Шестимата юначаги само това чакали. Те горещо благодарили на стареца и му обещали непременно да се върнат до пладне на другия ден.

Татко Зеведей килнал шапка и се върнал в колибата, като ехидно си подсвирквал един модерен псалом.

— Ама че глупаци! — възкликнал той, когато останал сам. — По-добре да бяха послушали стария Зеведей. Сега цяла нощ ще киснат във водата и да ме обесят, ако хванат дори една жаба.

А шестимата приятели вече били далеч и с пълно гърло ревели весела лодкарска песен. След няколко минути вдигнали котва и — плувай, моя лодке!

Но старата лисица Зеведей се оказал прав.

Колкото и да хвърляли мрежите, дори в най-дълбоките места, нищо не се хващало. На средата на езерото те се опитали да влачат мрежата след лодката, като вдигнали всички платна. И пак нищо. Когато се върнали към брега, те повлекли мрежите по самото дъно. И пак нищо.

Впрочем, не съвсем: из крайбрежната тиня смелите рибари измъкнали няколко стари тенджери, някакви парцали, едно-две умрели

кучета и цяла колекция строшени гърнета.

Когато изгряло слънцето, и шестимата били измъчени, озлобени, гладни, мокри и мръсни като цигани. А в лодката нямало дори една кротуша!

Объркани и ядосани, те не смеели да се погледнат в очите.

— Толкоз пък да нямаме късмет! — мърморел Големия Яков.

— Да, проклетият му татко Зеведей си разбира от работата — налял масло в огъня Филип. — Къде ще се мерим с него!

— Колкото до рибата, той е голям познавач — съгласил се малкият Йоан.

— Я го остави него! — отрязал Симон-Камен. — Сега е по-важно какво ще каже нашият учител, когато разбере, че цяла нощ сме се мотали и за чорбата сме уловили само псовисали кучета.

И докато те си разменяли горчиви забележки, Исус действително се появил на брега на няколко крачки от злополучните рибари.

— Наредихме се! — измънкал Андрей. — Дръжте се сега.

Исус се приближил.

— Виж ти! — казал той. — Какво, отново ли ви се прииска да ловите риба?

— То не за рибата — смутено отговорил Симон-Камен. — Просто нощта беше хубава и ние решихме да се поразходим с лодка. Пък като излязохме, рекохме и мрежите да хвърлим... Не за друго, а просто така, за развлечение! Времето е неподходящо за риболов.

— Виждам, виждам — насмешливо продумал Исус. — Вместо риба сте уловили само стари дрипи и счупени гърнета. Но може би сте сгрешили, може би сте хвърляли мрежите не там, където е трябвало? Опитайте ли да влачите мрежата след лодката към средата на езерото?

— Ами!... И това беше за смях, за шега.

— И в това ли не ви провървя? Странно, много странно. Готов съм да се обзаложа, че днес рибата само чака да попадне в мрежата!

Големия Яков засенчил очи с ръка, за да прилича още повече на баща си Зеведей, и с тон на специалист отговорил:

— Моля за извинение, учителю, но ти грешиш. Времето е неблагоприятно. До залез рибарите няма какво да правят в морето.

— Така ли? — провикнал се Исус. — Аз ли греша? Ще видим. Сега ще ви покажа на вас... Слушай, Петре, не си ли съгласен да продължиш разходката и да вземеш и мене?

Апостолите се спогледали. Те едва се държали на крака от умора, но никому не се искало учителят да ги сметне за кекави.

— Тръгваме — съгласили се те в хор. — Всички по местата!

След половин час те били вече далеч от брега. Духал свеж вятър и бърчел повърхността на езерото.

— Хайде, приятели! — изкомандвал миропомазаният. — Хвърляйте мрежата!

Ловците на умрели кучета представлявали жалка картинка. Въпреки това те се подчинили с вид на хора, които предварително знаят, че вършат нещо безполезно.

Но какво било смайването им, когато мрежите се оказали пълни с риба!

— Е, какво? — попитал Исус. — Какво ще кажете сега? Според вас времето е неподходящо, а според мене е тъкмо за риболов. Казвам ви: колкото пъти хвърлите мрежата днес, тя няма да се върне празна.

Апостолите не могли да се опомнят. Като изсипали рибата в лодката, те отново хвърлили мрежата и тя пак се оказала пълна: рибата напирала навън през всяка дупка и вървите едва не се скъсали.

Край тях минавала друга лодка: някакви рибари се връщали с празни ръце. Апостолите ги извикали на помощ и след четвърт час двете лодки били пълни до горе.

За апостолите-рибари това било истинско откровение. Те паднали на колене пред Христос и Симон-Камен казал от името на всички:

— Учителю, ти си наистина всемогъщият господ. Иди си от нас, понеже ние сме всичко на всичко прости рибари.

Странно изявление, нали? Всеки би очаквал учениците да се зарадват, че между тях се е намерил някакъв индивид, способен да твори чудеса. Но не щеш ли, вместо това те изпаднали в ужас.

За да ги разберем, трябва да знаем едно старо поверие: древните евреи смятали, че човек, който е видял бога, е пътник за оня свят. Затова Петър, синовете Зеведееви и всички останали се изплашили не на шега: никой не искал да мре.

Наложило се Исус да ги успокоява:

— Не се бойте от нищо! — казал той.

После, като намекнал за неуспешния нощен лов, добавил:

— Щом без моя помощ и каракуда не можете да уловите, ще трябва да си смените професията: от днес аз ще ви направя ловци на човеци^[2].

След това те се върнали в селището.

Но ако някой е бил буквално сразен от техния невероятен улов, това бил татко Зеведей.

— Е, знаете ли, това е вече прекалено! — развикал се той. — Такъв улов, и то в такова време! Дяволска работа! Това наистина е чудо на чудесата!

Този ден Исус имал пълна възможност да просвети своите ученици, без да чака второто възкресение, т.е. втория ден след смъртта си, та небесната светлина да озари душите им.

Действително във Витсаида апостолите научили, че ще станат ловци на човеци, но всички коментатори на евангелието са единодушни, че нито Петър, нито неговите другари разбрали истинския смисъл на тези пророчески думи.

Единствен свети Амвросий^[3], живял през първите векове на нашата ера, е успял да обясни тоя откъс от Евангелие от Лука.

„Исус — твърди тоя църковен отец — направил чудо с ловенето на риба, за да покаже на апостолите колко голяма власт над човешките души предава в ръцете им. Това чудо образно въплъщавало тяхната мисия. От този ден те трябвало да напуснат Генисаретското езеро заради людското море и да живеят в постоянен труд и грижи сред вълните на човешките страдания. Те трябвало да сменят мирния си живот с бурен и страшен, но за това ги очаквала неоценима награда: жалкия си поминък те оставяли, за да служат на небесата, грубите си рибарски такъми заменяли с мрежите на евангелието, които не убиват уловеното, а, напротив, съхраняват, запазват и издигат към светлината онези, които са били в бездната на мрака“ (*Свети Амвросий, Лусат, книга IV*).

Такъв бил значи занаятът на ловците на човеци! Следователно вашият енорийски свещеник, скъпи читатели, също е ловец на човеци. Негов инструмент са мрежите на евангелието. Излиза, че когато проповядва някаква невъобразима глупост, като се запъва в аптекарския латински или семинарския църковнославянски, той ви измъква от бездната на мрака и ви издига към светлината. Вие сте неговата риба.

За съжаление, говорейки за блестящото бъдеще, което Исус обещал на апостолите, свети Амвросий не могъл да познае: всички те завършили твърде плачевно. От шестимата ученици, присъствали на чудото по време на риболова, петима били осъдени на смърт и екзекутирани като обикновени нехранимайковци, а шестият, Йоан, умрял като малоумен.

Но както и да е. Макар и шестимата наши хубавци да не схванали добре какво подразбирал техният учител под новата професия — ловци на човеци, — те поне се успокоили и отново се проникнали с доверие към него. Някой повече не молил Исус да си отиде. Напротив, те сами окончателно изоставили всичко, за да го последват.

Заедно с учениците си миропомазаният „ходеше по цяла Галилея, като поучаваше в синагогите им, проповядваше евангелието на царството и изцеляваше всяка болест и всяка немощ у народа“ (*Матей, гл. 4, 23*).

Ще посочим още един случай на вълшебно изцеление.

Веднъж Исус отишъл в един град, чието име, за съжаление, е останало неизвестно. Там при него се приближил някакъв човек, проснал се ничком и започнал да моли Христос да го излекува.

Този нещастник страдал неописуемо: тялото му разяждаше една от най-страшните болести — проказа.

Проказата, която поражда кожата на болния, и придава вид на дебела слонска кожа, затова медиците наричат тази разновидност слонова проказа. В Европа тя се среща много рядко, затова пък в Египет, Арабския Изток и изобщо в Азия това е обикновено явление. Причините, които предизвикват проказата, не са изяснени до днес, затова не е чудно, че в древността евреите са я смятали като наказание свише за най-тежки тайни грехове и престъпления.

Кожата на болния от слонова проказа надебелява, загрубява, пука се, в подкожната съединителна тъкан се натрупва белезникава течност или слюз, която постепенно се сгъстява и образува плътна, подобна на восък маса. Понякога кожата на прокажените достига половин сантиметър дебелина. Болестта поражда цялото тяло, но по-често долните крайници, особено колената и ходилата. В такива случаи краката се покриват с отвратителни язви и подпухват. Болните имат треска, висока температура, измъчва ги неутолима жажда и в същото

време почти не могат да ядат и с мъка преглъщат само минималното количество храна, необходимо за поддържане на живота. Тези пристъпи се повтарят всеки месец, ако не и по-често, и всеки път тялото на болния отича все повече; накрая подутите членове достигат наистина чудовищни размери. От всичко това не е трудно да се разбере защо прокажените винаги са вдъхвали ужас и отвращение.

Фанатизмът е неделим от жестокостта и в това отношение евреите не са правели изключение. Прокажените са били прогонвани от обществото, достъпът в Ерусалим им е бил забранен, те са били обречени да се скитат из полята, а когато се нуждаели от храна, те са просели милостиня, като отдалеч са викали градските стражи.

Освен това те били задължени да ходят в дрипи като оплаквачки на погребение, да бръснат главите си до голо, да закриват устата си със специална превръзка и под страх от незабавна смърт да предупреждават за присъствието си всеки минувач със зловещия вик: „Зъл дух! Зъл дух! Аз съм зъл дух!“

Жреците се опитвали да лекуват някои прокажени: това били богаташи, внезапно поразени от страшната болест. В библията, в Книга Левит, подробно е описана подобна процедура на очистяне.

Заедно с прокажения жрецът отивал по-далеч от града, като вземал две врабчета — „живи чисти птици“. Едното врабче жрецът заколвал „над глинен съд, над жива вода“. После жрецът потапял живото врабче и пръчица от кедрово дърво в кръвта на жертвата, поръсвал седем пъти прокажения с тази кръв, след което веднага пускал живото врабче на воля. Сега прокаженият трябвало да изпере дрипите си, да се умие добре и да обръсне всички косми по тялото си. Седем дни той прекарвал затворен, а на осмия още веднъж се умивал и обръсвал, принасял в жертва „две мъжки шилета без недостатък и едно женско шиле без недостатък, и три десети от ефа пшенично брашно, смесено с елей, за хлебен принос и един лог елей“, както и значителна парична сума на жреца за труда му. След като получил хонорара си, жрецът произнасял тайнствени заклинания и намазвал с овча кръв, смесена с брашно и елей, дясното ухо на болния и палците на дясната му ръка и на десния му крак. После, като излеел на главата му останалия елей, жрецът обявявал прокажения за очистен (*Левит, гл. 14*).

Разбира се, прокаженият си оставал прокажен, но този обред го освобождавал от наложените му от закона жестоки ограничения и му давал право да живее и се лекува, както си иска. При добри условия той е можел действително да оздравее, защото слоновата проказа по принцип е излечима, и тогава суеверните хора приписвали тази заслуга на свръхестественото могъщество на жреците.

Нашият прокажен, за когото в Евангелие от Марко се споменава веднага след вълшебния риболов, очевидно не е имал средства за обреда очистяне. Съвсем ясно е, че като научил за пристигането на Исус, той се затекъл при него, колкото го крака държат, и викал високо: — Господи! Ако поискаш, можеш да ме очистиш!

Тогава Исус се смилил над него, прострял ръка, докоснал живия мъртвец и казал:

— Искам, очисти се!

И страшната болест, за излекуването на която били нужни дълги години най-грижливо гледане, в същия миг преминала безследно.

Така в личната сметка на живота Слово се появило още едно чудо, и то твърде достойно.

Апостолите били възхитени. При това бившият прокажен явно си струвал загубеното време: той тутакси паднал на колене и се чудел как да изрази своята напълно обяснима радост. Но синът на гълъба прекъснал неговите благодарствени излияния.

— Приятелю мой — казал той, — ако искаш да ми направиш удоволствие, не разказвай на никого за всичко това. Защото аз по природа съм скромен, стеснителен човек. Достатъчно ще бъде да отидеш и се покажеш на първосвещениците, та ако стане нужда, да могат да ти издадат свидетелство за оздравяване.

Изцеленият с чудо правилно разбрал намека. Вместо да си държи езика зад зъбите, тръгнал да разправя наляво и надясно за своето оздравяване, така че скоро след това Исус не можел да си откъхне: където и да отидел, всевъзможни болни го обсаждали на всяка крачка (*Марко, гл. 1. 40–45*).

И славата му се разнесла из цяла Сирия. При него идвали отвсякъде. Апостолите сами представяли на Исус всички немощни, страдащи от различни болести и припадъци, обладани от зли духове и лунатици, и разслабени и той изцелявал всички поред, без да прибегва до каквито и да е лекарства (*Матей, гл. 4, 24*).

Под лунатици — точно така са наречени в евангелието — трябва да се разбират болни от офталмия, или нервно разстройство на зрението, което по-рано се обяснявало с влиянието на луната.

Общонародното признание започнало вече да дотяга на Исус и той се оттеглил от големите градове. Освен това той не искал да привлича вниманието на прекалено мнителния Ирод.

Като постъпил по този начин, синът на гълъба проявил нужната предпазливост.

Когато няколко дни след изцеряването на прокажения той се върнал в Капернаум, там го очаквали фарисеи и книжници, събрали се не само от цяла Галилея, но и от Юдея и дори от самия Ерусалим.

Представете си само колко упорити били тия хора! Христос извършил толкова чудеса и такива чудеса, че всеки друг на тяхно място би повярвал в божествеността на великия изцелител. А вместо това те придиричиво изучавали историята на болестта на изцерените и си затваряли очите пред най-главното — неземния произход на Исус. По-голямо заслепение човек не може дори да си въобрази!

Затова пък жителите на Капернаум се държали къде по-умно. Живото Слово вършело чудо след чудо. Затова всички капернаумци единодушно решили да го признаят ако не за бог, то във всеки случай за първокласен магьосник.

И ето, когато се разнесъл слух, че Исус е удържал на обещанието си и отново е дошъл в Капернаум, към къщата, където отседнал той, се втурнали цели тълпи. Вътре и отвън се събрала такава навалица, че никой вече не можел нито да влезе, нито да излезе.

— Боже, колко съм щастлив, че те виждам жив и здрав! — един през друг възклищавали посетителите.

— Повярвайте, аз също се радвам, че вие всички сте живи и здрави! — отговарял Исус.

— Ако в нашия град няма вече болни, това е само благодарение на тебе, учителю.

— Приятели, аз съм винаги на вашите услуги. Може би все пак е останал някой обладан от зъл дух, някой лунатик или в най-лошия случай някой прокажен?

— Не, господи, нито един.

— Жалко, т.е. толкова по-добре! За другите градове не може да се каже същото.

— По дяволите, не можеш да бъдеш в петдесет града едновременно! Блажени са само ония, които са се сподобили да видят твоите чудеса!

Исус се подсмихнал при мисълта за наивността на тези хора, които си въобразявали, че неговото всемогъщество има граници. Как не! Ако той пожелаел, нищо не би му струвало да се появи не в петдесет града, а наведнъж във всичките населени места по земята и да изцери всички болести в света! И ако той не го е направил, то очевидно само защото не искал да разглезва прекалено своите съвременници.

Докато Исус бил зает с подобни размисли, покривът на къщата внезапно се разтворил.

Източните къщи обикновено имат плосък покрив с капак. Капернаумци се качили на покрива и отворили тъкмо този капак. През отвора се подали ръце и ето че четирима мъже внимателно спуснали долу парализик заедно с постелята му: това бил последният болен в Капернаум.

Тези, които го носели, се отчаяли, че няма да могат да се промъкнат до вратата през многобройната тълпа; по-лесно било да се качат отгоре и да проникнат в къщата по не съвсем обикновен начин.

Исус бил поласкан от тази нова проява на вярата в него. Той протегнал ръка към разслабения и казал:

— Повярвай ми, друже, ти си болен заради греховете си. Но отсега ти се прощават греховете!

На това място в Новия завет научаваме, че в тълпата Христови поклонници се били промъкнали неколцина съгледвачи на синедриона. Като чули последните думи на живото Слово, шпионите си зашушукали:

— Това момче е нахално до немай-къде! Не стига, че лекува болните, но отгоре на това им опрощава греховете! А с какво право? Кой може да прощава греховете освен бога?

Но Исус „веднага узна с духа си“ помислите на съгледвачите и се обърнал към тях със следните думи:

— Хей вие, защо размишлявате това в сърцата си? Моите думи ли ви шокираха? В такъв случай имайте добрината да ме посъветвате кое е по-лесно — да кажа на разслабения: „Прощават ти се греховете“ или „Стани и се дигай оттук“!? Мълчите? Но за да знаете, че имам

право да прощавам греховете, аз казвам на тоя паралистик: „Стани, вземи си одъра и върви у дома си!“

Разслабеният веднага станал, взел си одъра и излязъл.

Буря от аплодисменти проехтяла из цялата къща. А шпионите се измъкнали, като засрамено процедили през зъби:

— Дяволска работа! Такова нещо не бяхме виждали! (*Марко, гл. 2, 1–2*).

В евангелието не се казва, че фарисеите веднага се събрали на съвет и започнали да обмислят как да хвърлят Исус в крепостта Махер, където вече излежавал наказанието си неговият братовчед, Кръстителя. Не е трудно обаче да се предположи, че именно от този ден те твърдо са решили да се избавят от знахаря, който им създал прекалено много грижи.

[1] Така с гордост местните жители наричали своето мъничко Тивериадско езеро. ↑

[2] Баснята за вълшебния риболов се среща само в едно от четирите евангелия — у Лука (*гл. 5, 1–11*). Жалко, наистина! Такова чудо би могло да заинтересува и останалите евангелисти! ↑

[3] Амвросий (4–5 в.) — един от отците на църквата. Борил се за твърда, силна църковна организация, обявявал се против ересите, за чистота на християнските догми. Написал пет книги „За вярата“. ↑

ГЛАВА XXIX

ПЪРВА НАГРАДА ЗА ПОДЛОСТ

След това Исус излезе и видя едного митаря на име Левий, който седеше на митницата, и му рече: върви след мене. И той, като остави всичко, стана и тръгна след него.

И пригответе за него Левий у дома си голяма гощавка; и там имаше много митари и други, които седяха на трапезата с тях.

Лука, гл. 5, 27–29.

Обикновеният ескорт на живото Слово се състоял всичко на всичко от шестимата ученици. Скоро към тях се присъединил седми.

В онези времена, когато според уверенията на евангелието станали фантастичните приключения, от които се е състоял прословутият живот на Исус, Юдея, както вече казах, се намирала под властта на римляните. Във всички завоювани страни победителите назначавали бирници да събират данъците, наложени на победените.

В страната на Яков тези бирници се наричали митари.

Отначало това име носели римските конници, които откупували правото да събират данъците в една или друга провинция.

Отивал някой римски богаташ при императора и му казвал:

— Слушай, не си ли съгласен да ми отстъпиш срещу откуп всички данъци от еди-коя си провинция? Каквато и да е годината, добра или лоша, ти ще си получаваш по един милион, а освен това ще се отървеш от всички административни грижи. Работата е изгодна. Всяка година аз ти плащам един милион, поемам всички разходи по управлението, а ти ми подписваш пълномощно да събирам данъците и налозите от името на Римската империя.

Обикновено императорът сключвал сделката.

Не е трудно да си представим, че всеки такъв откупчик в стремежа си да получи колкото може по-голям доход изсмуквал кръвта и потта на населението в провинцията.

В случаите, когато се касаело за по-значителни провинции, работата се поставяла на по-широка нога и в нея участвали цели финансови обединения. Тези обединения или компании имали в Рим свои официални представители, а из цялата откупена провинция разпращали отделни митничари, които следели вноса и износа на обложените с данъци стоки и определяли — повече или по-малко справедливо — тяхната стойност.

Евангелистите наричали митарите именно тези служещи, които са били своего рода финансови и съдебни надзиратели на римския цезаризъм. Обикновено на тази длъжност назначавали местни хора от завоюваната провинция. Тъй като знаели езика, обичаите и ресурсите на своята страна, те се справяли с трудните си задължения много по-добре от чужденците.

Длъжността митар, между нас казано, не се смятала за много почтена. Заемали я хора, които не страдали от особена любов към своята родина, защото на тях им се вменявало в дълг да изсмукват и последната капка пот от народа, за да тъпчат кесията на чуждия деспот. В Юдея митарите се ползвали горе-долу с такава популярност, на каквато днес биха се радвали данъчните инспектори, ако им хрумне да скубят французите в полза на германските оръжейни крале.

Не е трудно да си представим, че тези митарите, презирани и мразени от всички, едва ли са могли да се смятат за цвят на нацията; най-често ги вербували измежду най-долната измет, готова да продаде за паница леща интересите на родната страна. Съвсем естествено е, че подобни хора не са се спирали пред никакъв произвол и злоупотреби. Системата на откупите се израждала в система на грабеж, а думата „митар“ скоро станала синоним на „обирник“. Цицерон^[1] без колебания нарича откупчиците, или митарите, „най-гнусни между хората“ (*Se officiis I, 42*). Известният гръцки писател Стобей^[2] говори за тях като за „мечки и вълци в човешки образ“ (*Serm. II. 34*). С една дума, евреите гледали на митарите като на изроди, паднали по-ниско от престъпниците и продажните момичета. В интерес на истината трябва да добавя, че те са имали достатъчно основание за това.

И тъкмо сред тази утайка синът на гълъба си намерил седмия ученик. На него му било обидно, че те са само шест, и той отдавна вече си казвал, че е време да комплектува щата на апостолите до пълна дузина.

За тази цел Исус започнал да посещава всички гуляйджийски свърталища в Капернаум.

Преди всичко той обиколил най-подозрителните кръчми. С най-голямо внимание се вглеждал в постоянните посетители на тези вертепи, намесвал се в разговорите им и тогава, между две чашки тръпчив алкохол, се завързвали подобни диалози:

— Как вървят работите, приятелю? — попитал Исус.

— Моите работи? Искате да кажете, как вървят работите на моята малка Сидония? Не мога да се оплача! Няма и две години, откак ѝ дадох занаята в ръцете, но моята дебеланка ще направи кариера... Миналата седмица докопа един дъртак-сенатор... Лошото е, че старият пръч е ревнив до немай-къде.

— Значи, самият ти нямаш определено занятие?

— А бе то аз имам, но сега в нашата работа настъпи временен застои... Да ви кажа, днес са се навъдили толкова глупаци, дето, без да му мислят много, се навират в политиката, че правителството е вдигнало на крак цялата полиция... Само се опитай да си подадеш носа на широкия друм, и веднага ще налетиш на представители на властта. А те, за да си оправдаят заплатата, днес не прощават и на нас, грешните, когато не успяват да хванат за яката заговорниците.

— Но с какво се занимаваш?

— Ние работим по керваните.

— А същевременно, ако не греша, доставяме и момичета!

— Винаги на вашите услуги, милостиви господине.

Исус гледал възхитено събеседника си и си казвал:

„Бива си го този каналай, няма що! С удоволствие бих го кръстил и направил свой апостол. Мисля, че останалите ученици също не биха възразили. Но да потърсим още; може пък да се намери нещо по-добро от този мошеник. Който търси, винаги намира!“ И той продължавал да търси по всички градски вертепи.

Най-сетне на брега на езерото Исус веднъж се натъкнал на ниска къщурка с мръсни прозорци и надпис: „Митница“. Там било леговището на капернаумските митари.

Миропомазаният се наврял в компанията на тия мерзавци, поговорил с един, с друг. Вниманието му привлякъл някой си Левий. Заразпитвал го. Бащата на Левий, небезизвестният Алтей, от ранни години научил синчето си на всевъзможни мръсотии и направил от

него завършен негодник. Трудно било да си представиш човек, паднал по-ниско от тоя Левий, опетнил се с всички възможни престъпления. Ако в Юдея обявели конкурс за подлеци, той сигурно всяка година щял да получава първа награда.

Сутенъор, мошеник и доносник, той въплъщавал в себе си всички грехове и пороци. Едва ли би се намерил такъв долен тип като него. А сега той бил стигнал до дъното на низостта и предателството: макар и евреин, Левий служел на враговете на своята родина.

„Точно такъв апостол ми е нужен!“ — помислил си Исус.

И без излишни думи веднага изложил пред достославния Левий своята програма.

Когато приключил, Христос попитал:

— Е, какво мислиш за това? Искаш ли да влезеш в моята компания?

— Дадено! — отговорил митарят. — Твоите мисли са и мои мисли. Съгласен съм.

— Превъзходно. В такъв случай тръгвай след мен.

— Тръгвам.

Митарят станал, стиснал ръцете на колегите си от митницата и излязъл заедно с Исус.

По настояване на Христос той си сменил името. От този ден Левий се превърнал в Матей. Тази именно почтена личност е съчинила едно от четирите евангелия (*виж евангелие от Лука, гл. 5, 27–28; от Марко, гл. 2, 13–14; от Матей, гл. 9, 9*).

[1] Цицерон Марк Тулий (106–43 г. пр.н.е.) — бележит оратор, адвокат, писател и политически деец в Древния Рим. В своите произведения „За държавата“, „За законите“, „За задълженията“ („*De officiis*“) и други изразявал идеалите и настроенията на аристократическия слой на римските робовладелци. ↑

[2] Стобей Йоан (VI в.) — византийски компилатор, родом от град Стоби (Македония). За възпитанието и образованието на своя син Септимий съставил сборник от цитати и откъси от над 500 древни философи, историци, поети, оратори. Този сборник е важно помагало при изучаване историята на литературата и философията. ↑

ИСУС СЕ ЗАЛАВЯ ЗА РАБОТА

ГЛАВА XXX КЪПАЛНЯ „ВИТЕЗДА“

Болният му отговори: да, господине, но си нямам човек, който да ме спусне в къпалнята, кога се раздвижи водата; когато пък аз дойда, друг слиза преди мене.

Иисус му казва: стани, вземи одъра си и ходи.

И той веднага оздравя, взе си одъра и ходеше.

А тоя ден беше събота.

Йоан, гл. 5, 7–9.

Докато Исус не чувствал повече или по-малко единодушна поддръжка, той се колебаел и съмнявал, но когато — след провала в Назарет — в Капернаум го посрещнали с ентузиазъм, той си казал, че е дошло времето решително и безвъзвратно да се заеме с изпълнението на възложената му мисия. Макар и успехът му да бил твърде относителен, все пак бил успех и той можел да направи следващата крачка, защото вече тръгнали след него.

Доста неувереният дебют на живото Слово се забавил с около една година. Така че ние отново се срещаме с нашия скитник в навечерието на следващия пасхален празник.

Исус не пропуснал да посети още веднъж Ерусалим. Но сега решил да не прави скандали в храма, въпреки че сарафите и търговците се развъртели там още повече отпреди. В това решение нямало никаква логика. Едно от двете: или търговците оскверняват храма, или не го оскверняват. Веднъж Исус заявил, че го оскверняват, и за да остане последователен, трябвало отново да изрази по този повод благородното си негодувание, както направил предишната година, и да не отстъпи, докато търговците не се откажат от своето светотатско търгашество.

Но логиката и скромността били еднакво чужди на сина на гълъба.

И така, тази година той решил да остави търгащите на мира.

Вместо да се яви в храма и да започне своите разобличения, Исус тръгнал към банята, която се намирала при Овчи порти. Наричала се къпалня „Витезда“. Последната дума на древноеврейски означава „дом на милосърдието“.

Всъщност Исус не се отдалечил много от храма. Овчите порти затова именно се наричали Овчи, защото през тях прекарвали овците, които след това били продавани за жертвоприношения.

Къпалнята представлявала доста обширен басейн, свързан с горещи минерални извори, чиято вода съдържала желязо. Основателите на това заведение съчинили подходяща легенда, която привличала тълпи от посетители.

Според легендата от време на време ангел господен слизал от небесата в къпалнята и раздвижвал водата. Тогава първият и единствен (!) клиент, който се хвърлил в басейна веднага „след раздвижване на водата, оздравявал от каквато болест и да е бил налегнат“.

Всички жители на Ерусалим вярвали в тази измислица и болните на тълпи се стичали в къпалня „Витезда“. Те с нетърпение очаквали момента, когато водата ще закипи. Убедени, че ангелът господен раздвижва водата с незрима ръка, всички се хвърляли един през друг в басейна и всеки се стремил пръв да се гмурне в чудодейните струи.

Предварително ми е известно какво ще кажат по този повод умните и просветени хора. Ще кажат:

— Собствениците на банята „Витезда“ са много ловки мошеници. Естествено, те сами са измислили отначало докрай легендата, която се носела сред наивната публика. А внезапното кипване на водата в басейна се обяснява с периодичното активизиране на горещите извори. Това е всичко.

В планините около Ерусалим действително са открити много извори със съдържание на желязо и сяра както с обикновена температура на водата, така и горещи. По-специално, в недрата на планината, на която се издигал храмът, се оказало цяло подземно езеро. Този огромен резервоар с вода за пиене бил прочут още в древността и бил смятан за едно от чудесата на Ерусалим, тъй като помагал на неговите жители да издържат и най-продължителните обсади. За това говори още Тацит^[1] в своята „История“ (книга V, гл. 12).

Сравнително неотдавна монахините от прословутия орден „Дамите на Цион“ при полагане на основите на сиропиталището „Сие человек“ попаднали на древни цистерни, подхранвани от обилни извори; запазилият се до днес водопровод от тези цистерни минава под оградата на храма.

За съществуването на многобройните подземни извори евреите са знаели още от дълбока древност: в псалтира за тях се казва: „речните потоци веселят града божи, жилището на всевишния“ (*Псалом 14, 5*). Йезекиил, оня знаменит пророк, който ял сандвичи с човешки изпражнения, също бил възторжен поклонник на тази свещена река. Той ѝ посветил първите дванадесет стиха от четиридесет и седма глава на своите пророчества, където по-точно се казва: „Изпод прага на храма тече вода към изток... Тая вода тече към източната част на страната, ще слезе в равнината и ще се влее в морето, и водите му ще станат здрави... и всяко живеещо същество, що пълзи там... ще бъде здраво; и риби ще има твърде много... там всичко ще бъде здраво“ (*Йезекиил, гл. 47, 1–12*).

— Следователно — ще кажат в заключение господа скептиците — великото банско чудо е било най-обикновено явление. То не е трудно да се обясни. Обикновено къпалня „Витезда“ се е снабдявала с вода с нормална температура. От време на време, когато собствениците на заведението са имали под ръка някой достатъчно ловък симулант, за когото са били сигурни, че пръв ще успее да се гмурне, те са пускали от дъното на басейна най-горещата вода. Тази вода се смесвала със студената, повърхността на басейна сякаш кипвала и всички крещели, че се е явил невидим ангел. В същата секунда мнимият болен се хвърлял с главата надолу и изскачал от водата, като с викове съобщавал, че за един миг се е излекувал от всички болести. Останалите болни следвали неговия пример и също се къпели, а понеже водата на изворите в края на краищата наистина е имала някакви целебни свойства, болните са получавали известно облекчение. То се приписвало на чудодейната сила на ангела, който развълнувал водата, и всеки се връщал у дома си с твърдата увереност, че ако му било провървяло и успеел да стартира пръв, от болестта му не би останала и следа.

На подобни доводи на умните и компетентни хора учените богослови отговарят по следния начин:

— Когато се касае за вярата, изобщо не бива да се мисли и разсъждава. Щом в евангелието, написано под диктовката на гълъба, т.е. на светия дух, е казано, че ангелът господен незримо е раздвижвал водата в басейна, като същевременно ѝ е придавал чудодейни свойства, на това трябва да се вярва и точка по въпроса! Имало ли е там горещи извори или не — няма значение. Свещеното писание твърди, че в къпалня „Витезда“ са ставали чудеса — значи тя е била чудотворна.

Може да се попита:

— А няма ли да кажете дали този свръхестествен басейн се е запазил до наши дни?

Отговор:

— Да, запазил се е. В Ерусалим досега показват на поклонниците басейна, разбира се, не безплатно, защото всичко, което напомня легендата за живота на Христос, е толкова скъпо на добрите християни, че те като добри християни са готови да платят всякаква цена. Нещо повече, сега в Ерусалим демонстрират на вярващите цели две къпални „Витезда“, като собственикът на всяка една от тях е готов да удостовери в писмена форма, че именно неговата къпалня е автентична и истинска, онази същата, която е съществувала в евангелските времена. Първата от тези къпални се намира между Харамата и портата на свети Стефан; втората също е наблизо, край черквата „Св. Ана“. Тя беше открита от господин Мос, френски архитект, на когото преди няколко години беше възложено да реставрира статуята на света Ана. Можем да се надяваме, че още при първите нови разкопки в този район на Ерусалим ще бъде намерена трета къпалня „Витезда“ и тя ще бъде единственият истински оригинал, както и двете предишни.

— А какво ще кажете за чудесата? Те все още ли се извършват в някой от тези къпални басейни?

— Колкото до чудесата, за тях вече не се чува.

В наши дни болните отиват да се лекуват на други места. Те смятат, че напразно ще си губят времето, ако чакат ангелът да раздвижи водата в къпалнята.

И наистина, що ли пък ангелите да си развалят спокойствието заради такава празна работа! Дори ако някоя от моите прелестни читателки помоли своя ангел пазител да ѝ подаде сапуна в банята, той ще ѝ се изсмее в очите. Тия небесни създания, някога толкова

услужливи към хората, днес съвсем са се разхайтили. Това е наистина печално.

Уви, къде сте вие добри стари времена, библейски и евангелски?
Чудеса тогава е имало колкото щещ.

Разбира се, юдеите с възторг са говорели за този басейн, където е било достатъчно да дочакат ангела, който раздвижвал водата, и възшебните изцеления се посипвали като от рога на изобилието. Главното е било да се гмурнеш пръв.

Но докато, излекуваните по този начин болни благославяли небесата, в същата къпалня имало немалко сакати, на които никак не им вървяло.

Между тях бил един парализиран. Тридесет и осем години наред го донасяли в къпалня „Витезда“, но понеже той не можел да се движи, винаги се намирал по някой хитрец да го изпревари.

Лесно е да си представим отчаянието на този несретник.

Много по-трудно е да се разбере защо той не е могъл да склони нито един от своите носачи да го бутне във водата в нужния момент и същевременно ги е карал тридесет и осем години наред да го влачат от къщи до Овчи порти и обратно. Впрочем, да оставим това.

Исус се появил в къпалнята точно когато нашият разслабен окайвал съдбата си.

Живото Слово било придружено от тълпа зяпачи. При вида на парализираните клиенти на банята не могли да удържат смеха си — естествено, всички го познавали и той отдавна бил станал за мезе.

— Не разбирам какво смешно има тук? — учудил се Исус.

Посетителите един през друг започнали да му показват парализираните и да разказват неговата история. Всеки се стараел да надмине по остроумие останалите. Техните подигравки така озлобили болния, че обикновеното му униние се сменило с неудържима ярост.

Исус никога още не бил имал по-благоприятен случай да докаже на жителите на Ерусалим, че божественият гълъб наистина му е татко.

Той се приближил до разслабения, който не можел да помръдне дори върха на пръста си, и попитал:

— Искаш ли да се излекуваш?

— Що за въпрос! — изръмжал парализираният. — Че за какво ще ме донасят тук ето вече тридесет и осем години!

— Но доколкото разбирам, без особен успех.

— А че как! Та аз не мога и една крачка да направя. Как да се излекувам, кажи де! Всеки път, когато водата кипва от ръката на ангела, в нея винаги успява да се мушне някой друг.

— Нима никой не ти помага?

— Да ми помага? За тази сбирщина от идиоти е много забавно, че аз винаги закъснявам. На тях, знаеш, им е смешно! Аз дори не се надявам, че на някого от тях ще му дойде в главата милосърдната мисъл да ме бутне в басейна, макар и с един здрав ритник. Аз дори не бих се разсърдил на такава мила шега, по-скоро обратното.

— Ти наистина си за съжаление.

— Все някога ще ме съжалят... Но ти пък защо си дошъл тук? Да ме окайваш ли? Или без тебе са малко простаците, които се гаврят с мене? А ако наистина ме съжالياваш, застани до мене и щом водата кипне, хвърли ме долу!

Исус свил рамене.

— Стани! — обърнал се той към паралитика след кратка пауза. — Стани, вземи си постелята и ходи!

Болният отначало помислил, че синът на гълъба му се присмива. Той за малко не се разсърдил, но изведнъж почувствувал, че кръвта в жилите му потекла по-бързо.

— Господи боже мой! — промърморил той. — Я виж, пръстът ми като че ли мърда!

И наистина, той размърдал пръстите си без никакво усилие.

— Ето че и кракът ми потръпва!

Той раздвижил най-напред десния, а после и левия си крак.

— Охо, сега и ръцете ми се съживиха... Всичко е наред!

И бившият паралитик се замаял като котка, настъпена по опашката.

Зрителите били възхитени. Теляците не могли да се опомням от изумление. Седмината апостоли се надували като паун и заемали високомерни пози, сякаш и те имали заслуга за това чудо.

А Исус добродушно потривал ръце и доволен наблюдавал всичко, което ставало.

— Безкрайно съм ти благодарен! — извикал бившият паралитик и от възторг се кълчел по най-невероятен начин. — Ти наистина си най-изкусният изцелител, когото познавам.

С тези думи той намотал рогозката, която му служела за постеля, още веднъж благодарил на живото Слово и хукнал навън.

Но щом изскочил от банята, нашият изцерен чул виковете на двама полицаи.

— Ей ти! — изревали те. — Накъде си се затичал?

Бившият паралистик се спрял.

— Бързам да се покажа на близките си — отговорил той. — Искам да ги зарадвам с оздравяването си.

— Я стой, приятелю! И не се опитвай да ни измамиш. Казваш, че си оздравял... Ясно, и сами виждаме... Но ти какво, не знаеш ли, че днес е събота, ден на сабата, когато строго се забраняват всяко занимание и работа.

Излекуваният по чудо отворил уста.

— Слушайте — измънкал той накрая, — откога оздравяването е станало работа?

— Стига дрънка, приятелче... За твоето здраве изобщо не става дума. Въпросът е за тая рогозка под мишницата ти.

— Какво общо има тук рогозката?

— По дяволите, и той още пита! Ти да не си малоумен? Тогава да знаеш: законите на Мойсей забраняват в събота всякакви преселения.

Наистина, според библейските закони в събота може само да се почива.

Какво трябвало да направи изцереният по чудо? Уличили го в нарушение на Мойсеевите наредби.

Когато разбрал, че полицаите ей сега ще му съставят акт, бившият паралистик решил да обясни какво именно му се е случило.

Отначало блюстителите на реда не искали да вярват на нито една негова дума. Струвало им се невероятно някой да се излекува, без дори да се е умил в кипящата вода на басейна... И те вече били склонни да откарат нарушителя в участъка.

За щастие на нашия изцерен, наоколо започнали да се събират зяпачи и скоро той и полицаите били обкръжени от цяла тълпа. Двайсетина зрители изразили желание да потвърдят под клетва, че бившият паралистик е разказал истината.

Въпреки това упоритите полицаи — а те били от сектата на фарисеите — настоявали да съставят акт. Фарисеите, както е известно,

били отчаяни формалисти и изисквали да се спазват строго всички закони на Мойсей.

И така, за да открият истинския виновник, те се обърнаха към бившия паралистик със следните думи:

— Готови сме да повярваме, че си бил болен и после си се излекувал. Значи някой те е излекувал и този някой е нарушил библейските наредби, защото в събота се е занимавал с лекуване.

— Но той не е лекар и не е работил! — възразил изцереният. — Той просто ми каза: „Стани и ходи!“ Чудото не е работа.

— Стига! Само представителите на властта имат право да тълкуват действащите постановления. Твоят чудотворец е нарушител!

— Но чакайте...

— Мълчи, ти казваме! Отговаряй на въпросите! Как е името му?

— Откъде да зная!... Ние не се познаваме. Днес го видях за пръв път. Такъв един, висок, светлокестеняв, косата му е дълга, а как се казва — да ме убие бог, не зная!...

Нищо повече не успели да изтръгнат от него. Изцереният действително не познавал Христос, а и зяплювците, които се тълпели наоколо, също не могли да дадат никакви сведения на полицаите.

Блюстителите на реда от немай-къде пуснали бившия паралистик и тръгнали да съставят рапорт за неизвестния знахар, който в нарушение на съществуващите закони лекувал в събота с чудеса.

От този ден Исус бил взет на мушка; подозрението веднага паднало именно върху него. Членовете на синедриона не забравили скандала в храма, предизвикан от живото Слово предишната година, и решили да поставят опасния скитник под постоянно наблюдение.

След няколко дни дръзкият нарушител се явил в храма и срещнал там бившия паралистик. Излекуваният се разкачал от радост при вида на своя спасител: той направо щял да се пръсне от желание още веднъж да засвидетелства своята дълбока признателност. Но Исус охладил ентузиазма му.

— Аз ти върнах здравето — казал той, — но не си въобразявай, че ще те лекувам цял живот! Трябва да знаеш, че болестта е наказание за греховете. Затуй повече не върши грехове, та да не прихванеш някоя друга болест. А ако все пак се разболееш, толкова по-зле за тебе! Честна дума, вече няма да се намесвам в това.

Бившият паралистик обещал отсега нататък да бъде послушно момче, а когато изцелителят се отдалечил, започнал да разпитва околните кой е този странен човек.

Между вярващите се намерили хора, които познавали Исус.

Те казали на излекувания името на неговия благодетел, а той на свой ред не закъснял да го разгласи навсякъде.

Новите и този път точни сведения потвърдили подозренията на синедриона. Веднага било взето решение да се възбуди углавно дело против нарушителя на Мойсеевите закони.

Следователите от свещения съд отишли при Исус и го подложили на разпит по всички процедурни изисквания.

— Принавате ли, че миналата събота сте излекували в къпалня „Витезда“ някакъв паралистик?

— Принавам.

— Занимавате ли се с лекарска практика?

— Не.

— Как така не? Човекът е болен, вие го лекувате и заявявате, че не се занимавате с лечителство! Впрочем не може да не сте знаели, че денят на сабата е отреден изключително за почивка.

Какво мислите, че им отговорил Христос?

Би могъл да възрази, че не бива да се смесва изцелението по чудо с обикновеното лечение с помощта на лекарства и лекарски предписания. Но той не го направил. Разпитът му дал повод за една предълга реч и той не закъснял да я произнесе.

С разточително многословие, като подчертавал всяка фраза с нелепи жестове, той се впуснал в приказки за това, че бащата непрекъснато върши нещо; че бащата има син, на когото е възложено да съди и управлява; че мъртъвците, ако им провърви и чуят сина, ще живеят вечно; че сам той няма своя воля и се покорява на волята на онзи, който го е изпратил; че неговият братовчед Йоан Кръстител е лампа, горяща и свещена; и най-сетне, че Мойсей е обвинителят, на когото те се уповават.

Цялата тая галиматия е толкова безсмислена, че смятам за излишно да я цитирам дословно. Нека моите читатели още веднъж се убедят: аз нищо не измислям! Всички фрази на Христос, споменати в тази книга, не са мои, а негови.

И така, ето несвързаната дрънканица на нашия митичен основоположник на християнството, изложена в пета глава на Евангелие от Йоан (19–47):

„Истина, истина ви казвам: синът нищо не може да твори сам от себе си, ако не види отца да твори; защото, което твори той, това твори също и синът. Защото отец обича сина и му показва всичко, що сам твори; и ще му покаже дела по-големи от тия, за да се чудите вие. Защото, както отец възкресява мъртви и оживотворява, тъй и синът оживотворява, които иска. Защото отец и не съди никого, но целия съд предаде на сина, та всички да почитат сина, както почитат отца. Който не почита сина, той не почита отца, който го е пратил. Истина, истина ви казвам: който слуша словото ми и вярва в оногова, който ме е пратил, има живот вечен, и на съд не дохожда, а е минал от смърт към живот. Истина, истина ви казвам: иде час и дошъл е вече, когато мъртвите ще чуят гласа на сина божи и като чуят, ще оживеят. Защото както отец има живот в себе си, тъй даде и на сина си да има живот в себе си, и даде му власт да извършва и съд, защото е син човечески. Недейте се чуди на това, защото иде час, когато всички, които са в гробовете, ще чуят гласа на сина божи и ще излязат: които са правили добро, ще възкръснат за живот, а които са вършили зло, ще възкръснат за осъждане. Аз не мога да правя нищо от себе си. Както слушам, тъй и съдя и моят съд е праведен, защото не търся моята воля, а волята на отца, който ме е пратил. Ако аз свидетелствам за себе си, свидетелството ми не е истинско. Има друг, който свидетелства за мене; и зная, че е истинско свидетелство, с което той свидетелства за мене. Вие бяхте пратили при Йоана и той засвидетелства за истината. Но аз не от човек приемам свидетелство; ала казвам това, за да се спасите вие. Той беше светилото, което гори и свети; а вие поискахте малко време да се радвате при светлината му. Аз обаче имам свидетелство по-голямо от Иоановото, защото делата, които ми даде отец да извърша, самите тия дела, що аз върша, свидетелстват за мене, че отец ме е пратил. И пратилият ме отец сам свидетелства за мене. А вие ни гласа му някога сте чули, ни вида му сте видели; и словото му не пребъдва у вас, понеже вие не вярвате ономува, когото е той пратил. Изследвайте писанията, защото вие мислите чрез тях да искате живот вечен. И те са, които свидетелстват за мене. Но не искате да дойдете при мене, за да имате живот. От човеци слава не приемам, но разбрах

ви, че нямате в себе си любов божия. Аз дойдох в името на моя отец и ме не приемате; но ако друг дойде в свое име, него ще приемете. Как можете вие да повярвате, когато един от другото приемате слава, а славата, която е от единного бога, не търсите? Не мислете, че аз ще ви обвинявам пред отца: има против вас обвинител — Мойсей, — на когото се вие упоавате. Защото ако да бяхте вярвали на Мойсея, щяхте да повярвате и на мене, понеже той за мене писа. Ако пък на неговите писания не вярвате, как ще повярвате на моите думи?“

Трябва честно да признаем, че и при максимално старание и най-доброжелателно отношение едва ли е възможно в това объркано бълнуване да се открие, макар и капчица здрав смисъл. Ако днес на някой нарушител на наказателния кодекс би хрумнало при разпита да дръпне подобна реч, веднага биха го изпратили за освидетелстване при психиатър.

Но и в ония времена никой естествено не разбрал нищо от тия врели-некипели. Пратениците на синедриона повдигали рамене и не знаели дали могат да смятат това разточително и несвързано Слово за вменяемо. В края на краищата те плюли на всичко и се отказали от мисълта да арестуват Исус. Според тях той сам не разбирал какво говори и едва ли можел да отговаря за своите постъпки (*Йоан, гл. 5, 1–47*).

Те се ограничили с това, че му пъхнали под носа списъка на забранените в събота занимания и го предупредили да бъде внимателен занапред.

Във връзка с това смятам, че не е излишно да запозная читателите с някои подобни забрани, смешни и нелепи като всички религиозни предписания.

Пълният им списък е поместен в така наречената Книга на равините. Аз ще посоча само най-типичните, за да покажа до какъв абсурд довежда фанатизмът.

В деня на сабата, или просто в събота, евреите били обречени на пълно и абсолютно бездействие.

„Забранено е в деня на сабата слепецът да ходи с тояжка. Забранено е на всички юдеи да носят какъвто и да е товар, било то ветрило, подвижна коронка на зъби или дори панделка, не пришита на хитона. Забранено е да се пише повече от една буква поред. Забранено е да се убиват насекоми, дори ако те жилият или хапят. Забранено е да

се разтрива която и да е част на тялото, ако имаш ревматизъм. Забранено е да си правиш гаргара с оцет на болния зъб, ако след това не гълташ течността, а я изплюваш. Забранено е да се сипва в курника повече зърно, отколкото могат да изкълват кокошките, та останалото зърно да не покълне и да не се окаже посято в деня на сабата. Забранено е на пътниците, забавили се по пътя през нощта в петък срещу събота, да продължат по-нататък, дори ако са замръкнали в гора или на полето, под дъжд или вятър, или пък в места, където ги заплашват разбойници“.

И не смятайте, моля ви се, че всичко това съм си измислил за собствено удоволствие. Всички изброени заповеди действително са съществували и са били спазвани през онези времена. Има дори сведения за един фарисей на име Шамай, който от четвъртък нататък не се решавал да повери на слугата си — езичник, и най-незначителната бележка, тъй като се опасявал да не би той да я връчи на получателя в деня на сабата.

Християните също не са по-назад от юдеите в областта на нелепите ограничения. Досега в някои страни неделното безделие се спазва толкова строго, колкото съботата у древните евреи. Съвсем неотдавна английските протестантски богослови обсъждаха такъв например злободневен въпрос: може ли в неделя да се ходи? И представете си, намериха се привърженици на пълната неподвижност!

[1] Тацит Публий Корнелий (ок. 55 — ок. 120) — известен римски историк. Неговите произведения „Анали“, „Истории“, „Германия“ и други представляват извънредно важни исторически източници, макар че в техния текст се срещат по-късни допълнения (например за Христос). ↑

ГЛАВА XXXI ФАРИСЕЙСТВОТО НА ФАРИСЕИТЕ

И влезе пак в синагогата; там имаше един човек с изсъхнала ръка.

И то следяха, дали не ще го изцери в събота, за да го обвинят.

А той казва на човека с изсъхналата ръка: изправи се напред.

Тям пък казва: в събота добро ли е позволено да прави човек, или зло? Да спаси ли една душа, или да погуби? Но те мълчаха.

И, като ги изгледа с гняв, нажален поради ожесточението на сърцата им, казва на човека: протегни си ръката. И протегна я, и ръката му стана здрава като другата.

Фарисеите, като излязоха, незабавно се събраха с иродианите на съвещание против него, как да го погубят.

Марко, гл. 3, 1–6.

Човек трябва да види в какво умиление изпадат християните, когато си спомнят неприятностите, причинени на Исус от фарисеите.

Ако им се вярва, след историята в къпалня „Витезда“ живото Слово било подложено на непрекъснати гонения. Навсякъде — в пустинята, и по пътищата, дори когато Исус си мислел, че най-последен останал сам с учениците си, шпионите на синедриона неуморно го следели и при най-малката възможност насъсквали безделниците срещу бъдещия пророк, като го изкарвали богохулник и нарушител на Мойсеевите закони.

В първата събота след пасха Исус решил да се върне в Галилея и тръгнал на път заедно със своите седем апостоли.

Вече знаем, че светата дружина смятала за свое всичко, което ѝ попаднало под ръка. И ето, под предлог че коремът им стърже, те се

намъкнали в една чужда нива, окъсали най-здравите класове, стрици ги и започнали да ядат зърната, като издухвали люспите.

Те естествено не знаели, че фарисеите не ги изпускат от очи. Несъмнено агентите на синедриона били преоблечени, иначе апостолите на Исус щели да бъдат по-предпазливи. И така, фарисеите внезапно открили своето инкогнито и се приближили до главатаря на нахалните крадци.

— Тоя път те пипнахме! — казали те. — Днес като че ли е пак събота?

— Събота е. Друго?

— Другото е, че законът най-строго забранява да се жъне и отвява зърното в деня на сабата! А твоите помагачи пред очите ни късаха и отвяваха зърното. Я да те видим как ще се измъкнеш сега!

— На вас да не би да ви плащат, за да ме размивате? — отвърнал Исус, който трудно падал по гръб. Откъде ви дойде на ум, че моите ученици са жънали и отвявали зърното? Ако ви е угодно, можете да ги наречете крадци, но не се опитвайте да им приписвате нарушение на съботните запрещения.

— Внимавай какво дрънкаш! — посъветвали го фарисеите, — по този въпрос отдавна вече е издадено съответното разяснение. Констатирано и утвърдено е, че да береш класове и да ги мачкаш в дланите си е все едно да жънеш и да вършееш. За твое сведение нашият духовен съд, чиито решения са непогрешими, на последното си заседание постанови, че дори ходенето по нивите трябва да се разглежда като вършитба и дори ловенето на мухи се квалифицира като забранен лов^[1].

Исус повдигнал рамене.

— За тълкуватели на библейските закони — забелязал той — не сте много подготвени.

— Така ли?

— Това е ясно като бял ден, с ваше позволение... Нима не знаете какво сторил веднъж Давид, когато огладнял? Влязъл в синагогата и изял жертвените хлябове, които никой нямал право да яде освен, разбира се, свещениците, а част от хляба дал на своите спътници. Това било по времето, когато първосвещеник бил Авиатар и когато...

— Ти остави Давид, ами я да видим как ще обясниш поведението на твоите приятели?

— Че много просто. Щом огладнелият Давид е могъл да вземе свещените хлябове и по този начин открито е нарушил Мойсеевите заповеди, можете ли да обвинявате моите гладни ученици, че за да поддържат живота си, са откъснали от нивата по една шепа класове?

Както се вижда, агентите на синедриона не са били опитни фарисеи. Иначе те биха могли да възразят на живото Слово, че то самото не знае много добре библията, първо, защото споменатият от Исус първосвещеник се е наричал не Авиатар, а Ахимелех, и, второ, Давид, когото Самуил помазал за свой наследник, е бил благословен от бога, а нашите скитници, естествено, не са имали благословия нито от бога, нито от който и да е първосвещеник.

Освен това Давид е имал право да изяде жертвените хлябове или, с други думи, хлябовете за приношение. Тези дванадесет хляба символизирали дванадесетте еврейски племена. Печели ги от най-хубавото брашно и ги слагали в олтара на синагогата на великолепна маса от черно дърво, украсена със злато. Тези хлебни жертвоприношения непрекъснато се подновявали, защото отивали на трапезата на свещениците. Юдейските свещеници принуждавали вярващите косвено — чрез бога — да ги снабдяват с всевъзможни провизии. Под формата на жертвоприношение те получавали агнета, овни, говеда за бифтеци и филе на скара и дори хляб от най-чисто брашно. Давид бил законен цар и пророк и затова можел да вкухва от всяка храна, принесена в синагогата, без да престъпва с това никакви закони.

И така, фарисеите, объркани от нахалството на живото Слово, не му отговорили нищо.

Тогава Исус рекъл:

— Мога да добавя още нещо. Нима за свещениците има ден на сабата? Не. Простите вярващи не трябва нищо да вършат в събота, но това не се отнася за свещениците. В храма няма ден на сабата. А пък аз, за ваше сведение, самият съм храм и затова, когато моите ученици се трудят около мене, те не вършат никакви нарушения.

Фарисеите не намерили какво да отговорят и се отдалечили.

Да се влиза в спор с такъв дърдорко било явно безполезно. Ето защо те се върнали в Ерусалим, за да напишат донесение за всичко, което видели и чули.

Колкото до миропомазания и неговите спътници, те спокойно си продължили нататък.

Като пророк Исус несъмнено още същия ден е трябвало да помисли за бъдещето, когато ролята на юдейските жреци ще премине към християнските свещеници. Действително сега ден за почивка е неделята и нашите, свещеници ни забраняват да работим в този ден. Наистина те самите в неделя се трудят с пот на чело, но понеже това е единственият им работен ден, те не се уморяват кой знае колко през цялата седмица.

Анекдотичният разказ за откраднатите класове е изложен в три евангелия: от Матей (*гл. 12, 1–8*), от Марко (*гл. 2, 23–38*) и от Лука (*гл. 6, 1–5*).

Това се случило на пътя от Ерусалим за Галилея. Но евангелистите не уточняват къде е спрял синът на гълъба, който се провъзгласил за подвижна синагога. Те се задоволяват с мъглявия намек, че козните на фарисеите, които се опитали да хванат миропомазания в нарушение на съботните забрани, съвсем вбесили Исус и оттогава той нарочно, напук на тях правел своите чудеса главно в събота, като предпочитал този ден пред всички останали дни на седмицата.

Така че още следващата събота той нарочно се отбил в синагогата и започнал да оглежда тълпата — дали сред молещите се няма да намери някой болен, когото би могъл да изцери.

Намерил се подходящ недъгав: дясната му ръка била изсъхнала. В еврейското евангелие — наистина Никейският събор го обяви за апокриф^[2] — се казва, че той бил зидар. Нека бъде зидар.

Къде и как го е сполетяло нещастieto — не се знае. Ясно е само едно: зидарят с изсъхналата ръка никак не могъл да свикне да държи мистрията с лявата си ръка и бил принуден да проси милостиня, за да не умре от глад.

Исус се запътил право към него.

Фарисеите — от тях човек нямало къде да се дене, веднага се досетили какво възнамерява той и побързали да се намесят.

— Прощавайте — обърнал се един от тях към Исус, — вие като че ли се готвите да лекувате този човек?

— Какво казахте? — сопнал се Исус, като се престорил, че не чул въпроса.

— Казах: не се ли готвите да използвате този човек с изсъхналата ръка, за да демонстрирате таланта си на изцелител?

— А защо ме питате за това, ваша милост?

— Защото, господине, днес е събота.

— Зная, господине!

— Вижте какво, господине, лекарската дейност е строго забранена в събота.

— Възможно е, ваша милост, но моята лекарска дейност няма нищо общо с медицината.

— Хиляди извинения, господине. Ще си позволя само забележката, че ако вие по какъвто и да било начин все пак изцерите оня с изсъхналата ръка, ще нарушите предписанието на сабата. Разбрахте ме добре, нали господине?

Всички вярващи, събрали се в синагогата, с живо внимание наблюдавали тази размяна на вежливи фрази, пълни със скрито ехидство. Кой ще вземе връх — все още било трудно да се реши. Но ето че живото Слово, което умеело да печели симпатиите на тълпата, отговорило със следното хитро сравнение:

— Бих искал да зная, ако в съботен ден единствената ви овца падне в яма, дали между вас ще се намери поне един човек, който няма да скочи в ямата и няма да измъкне овчицата си?

Ударът улучил в целта. Доводът на миропомазания бил посрещнат с одобрителен шум. Тогавя той почувствал, че мнозинството е на негова страна, и добавил:

— А нима здравето на човека не е по-скъпо от един овен? По-скъпо е! Значи не само може, но и трябва да се изцеряват хората дори в деня на сабата.

След това се приближил до зидаря с изсъхналата ръка и му заповядал:

— Покажи си ръката!

Той се подчинил. Исус внимателно огледал сгърчения крайник.

— Дами и господа — обърнал се той към присъстващите. — За да не говорят после злите езици, че аз ви баламосвам и че този човек е мой съучастник, с когото предварително съм се наговорил, моля всички да огледат дясната му ръка и да се убедят, че тя действително е изсъхнала.

И като се обърнал към зидаря, добавил:

— Хайде, приятелю, обиколи в кръг и покажи ръката си на всички тези дами и господа.

Зидарят направил, както му казали.

Недоверчивите зрители с всички сили го щипели по ръката, за да разберат дали той не е симулант, но тя наистина била суха и зидарят нито веднъж не охнал. Някакъв фарисей дори забил карфица в неподвижния крайник, но и този път сакатият не усетил болка.

Когато нашият маг и вълшебник се убедил, че тълпата му е повярвала, засукал ръкави и с висок глас продължил:

— Дами и господа, моля да се убедите: в ръцете нямам нищо, в джобовете също!... Единствено с усилие на волята аз сега ще възстановя кръвообращението в изсъхналата ръка на този нещастник. Хайде, приятелю, дай си дясната лапа. Чудесно... Внимание! Раз, два, три — ти си здрав!

При тези думи зидарят радостно извикал и започнал да мърда съживилите се изведнъж пръсти на излекуваната си ръка.

— Браво! Бис! Браво! — крещяла тълпата.

Фарисеите, цитирам буквално, побеснели. Но те схващали, че в дадения случай симпатиите на народа са изцяло на страната на Исус, и се оттеглили, като съскали през зъби заплашително и си шепнели:

— Брей че нахалник!

— Пак ни прати за зелен хайвер!

— Нищо, и на нашата улица ще дойде празник!

(Виж по въпроса евангелие от Матей, гл. 12, 9–21; от Марко, гл. 3, 1–6; от Лука, гл. 6, 6–11).

Синът на гълъба тържествувал. Въпреки това, като виждал, че фарисеите му слагат всевъзможни капани и чакат първата му невнимателна стъпка, за да си разчистят сметките с него, миропомазаният своевременно започнал да отстъпва. Рано или късно фарисеите биха успели да излъжат и насъскат тълпата срещу него и тогава с него би било свършено. Но „... неговият час още не бил дошъл.“

„Още не бил дошъл неговият час“, „времето му още не било дошло“ — повтарят служителите на християнската църква и с тази фраза обясняват всички шмекерии на господин Исус до момента, когато най-сетне го окачили на кръста.

Ако им вярваме, кроткият син божи бил заченат от своя колега — гълъба, специално за да изкупи първородния и всички прочие грехове на човечеството. Господ бог, единен в три лица, четири хиляди години седял в небесата и с досада гледал как хората се раждат с голямото тъмно петно на първородния грях върху съвестта си, с неизмиваемото петно, оставено им в наследство от дръзките любители на ябълчиците в земния рай. Не по-малко огорчение му причинявало и това, че след като се родели, грешните смъртни през краткия си живот се изхитрявали да извършат и безкрайно много други грехове и накрая душите им ставали по-черни от отдавна нечистен комин. Трябвало да се направи нещо. Но какво именно?

Тримата членове на троицата започнали да се съвещават.

Яхве, или Йехова, най-отмъстителният и злопаметният от тримата, казал:

— Щом тия хора са грешили, грешат и ще грешат — можете сами да се убедите в това! — нека вечно горят в ада в силен огън!

Но Исус, възплъщение на добротата, възразил: Не, не, ние трябва да стоим над дребнавата злопаметност!

— Какво, да не би да искаш тия негодници да се ползват от всички удобства и блаженства на царството небесно?

— Защо пък не?

— Но как ще изкупят те милионите, милиардите и трилионите извършени от тях грехове?

— С въпроса за изкуплението съм готов сам да се заема. Аз ще се възплътя в човек, така да се каже, ще вляза в човешка кожа и в даден час ще им позволя да ме разпънат. Така ще стана жертва и със себе си ще платя за всички съдове, изпотрошени от хората в тяхната земна кръчма.

Гълъбът не говорел нищо, но у него отдавна зреел самостоятелен план. Сега той решил, че е настанал благоприятният момент да се изкаже.

— Аз съм съгласен с предложението на Исус — изгугукал той. — В Назарет, в Юдея, има една девица, около която с удоволствие бих се поусукал. Нека някой от нашите архангели се спусне при нея да ѝ възвести за мене и да я обработи в съответния свети дух. С останалото се нагърбвам аз. Когато изтече определеното време, Исус ще се възплъти в младенец.

— Превъзходно! — подкрепил го Исус. — Ние ще наречем това тайна на непорочното зачатие. А когато се намеря сред хората, аз ще имам грижата моите нови сродници да ме осъдят на смърт и да ме разпънат на кръста на тридесет и три години, ни по-рано, ни по-късно!

— Ако тази перспектива те радва, миличък — промърморил Йехова, — аз няма да възразявам. Това е твоя лична работа. Но настоявам след твоето тържествено изкупление адът да не бъде окончателно премахнат. Ти ще заплатиш за всички грехове на едро, но грешниците трябва да отговарят на дребно, всеки за себе си. Дори ще създадем за тях нова кухня под името „чистилице“, че то не може да пържим всички наведнъж.

Такива били главните условия на договора, сключен между тримата членове на троицата.

Договорът влязъл в сила.

Както знаем от първите глави на тази книга, Исус се въплътил в син човешки и на тридесет и три годишна възраст, както ще видим по-нататък, действително позволил на фарисеите и на висшето юдейско духовенство да го арестуват и качат на кръста. Също така знаем, че въпреки благоволенieto на Исус към хората, въпреки че той изкупил всички минали и бъдещи грехове на човешкия род, Йехова съгласно договора, продължавал да мъсти на грешниците, като ги пържел било в чистилицето, било в ада.

Както и да е, Исус не можел да позволи на фарисеите да го спипат, „преди да е дошъл неговият час“.

Тъкмо затова, като видял, че изцеряването на зидаря с изсъхналата ръка вбесило фарисеите, той и този път си плюл на петите и офейкал по-надалеч, на северния бряг на Тивериадското езеро.

[1] Маймонид. Книга с наставления, гл. 7.

Маймонид (Мойсей бен Маймун) (1135–1204) — средновековен еврейски философ, теолог и медик. Роден в Кордова (Испания), емигрирал в Мароко, а след това като познавач на медицината бил поканен в Кайро на длъжността придворен лекар на Салах-ад-дин. В произведението си „Далалат ал-хай-рин“ („Пътеводител на заблудените“, или „Книга за наставления“) Маймонид се опитва да примири философското учение на Аристотел с юдаизма. Противоречието между религията и философията Маймонид се

стараел да отстрани чрез алегорично тълкуване на библейските митове. ↑

[2] Апокрифи (древногр. — таен, съкровен) — паметници на митологично-религиозната литература, близки по сюжет до канонизираните от църквата произведения, но отличаващи се от тях по трактовка и отхвърлени от църквата като лъжливи, греховни.

Апокрифните съчинения отразяват борбата на разни течения при формирането на религиозната идеология. На Никеийския събор (325) — конгрес на християнските духовници в гр. Никея — от множеството евангелия били отбрани четири: от Матей, Марко, Лука и Йоан. Те били признати за истинни, а останалите били отхвърлени и обявени за апокрифи, макар че принципна разлика между тях и апокрифите няма.

↑

ГЛАВА XXXII

КОМПЛЕКТУВАНЕ НА АПОСТОЛСКАТА ДРУЖИНА

Като видя народа, той се възкачи на планината, и когато седна, учениците му се приближиха до него.

И той, като отвори устата си, поучаваше ги...

Матей, гл. 5, 1–2.

Негова милост Исус се оттеглил на резервни позиции според предварително изработен план. В отстъплението си божественият чудак със седмината си апостоли се насочил към страната, която била управлявана от Филип.

Но както твърди евангелието, той бил последван от цели тълпи подлъгани от него хора от Галилея, Юдея, Ерусалим, Идумея и от бреговете на Йордан. Трудно е да си представим селянин или търговец, който би си зарязал работата заради удоволствието още веднъж да чуе живото Слово или да види още едно извършено с чудо изцеление. Принудени сме обаче да вярваме, щом така е казано в книгите, написани под диктовка на гълъба.

Любопитни зяпачи дошли дори от езическите страни, от такива като Тир и Сидон.

Толкова народ се насъбрал, че Исус се изплашил да не би да го смажат в блъсканицата и рекъл на Петър:

— Стига ми толкоз, до гуша ми дойде всичко това. По-скоро намери някаква лодка и да отплаваме на другия бряг на езерото!

И наистина, всички сакати и недъгави просто се били вкопчили в Христос, уверени, че дори докосването до неговата прословута риза без шевове може да им върне здравето.

Даже обладаните от дявола не устояли на тая масова епидемия. Те хващали Исус за краката и нечистите духове изскачали от тях, като гръмогласно признавали своето безсилие.

Всичко това, разбира се, много го ласкаело, но с време ставало уморително.

Някои дни имало такъв наплив на пациенти, че привечер миропомазаният не можел дори пръста си да мръдне от умора. Веднъж, както разказва свети Лука, Исус толкова се уморил, че избягал в планината и цяла нощ прекарал в молитва.

Дори най-учените богослови не знаят и думичка от тая дълга молитва, затова пък най-точно са определили планината, където е била произнесена тя. Според тях тази планина се намира между Капернаум и Тивериада. Днес арабите я наричат „Рога Хатин“, защото билото на това възвишение е раздвоено, а в подножието му се намира село със същото име.

Що се отнася до самата молитва, понеже никой не се сетил да я стенографира, ние привеждаме един приблизителен вариант.

— Отче мой! — така сигурно е възклищавал вторият член на божествената троица. — Господи, ама че мудна работа! За нищо на света нямаше да се превъплътя, ако знаех какво губене на време е това! И ако можеше да се започне отначало, естествено, не бих го направил. Ох-ох-ох, хубаво се наредих! Не съм могъл дори да допусна, че в Юдея и Галилея има толкова недъгави и обладани от дявола. Само днес съм излекувал бог знае колко болни. До всекиго трябваше да се докосна и сега ръцете ми са просто като отсечени. А като си помисля, че това е само най-леката част от моя земен път, косата ми настръхва! Какво лице бъде, когато най-сетне удари моят час и аз ще трябва да се предам в ръцете на опасните фарисеи, които и на сън кроят как да ме обесят? Ей богу, скъпи мой татко Саваот, ти сега сигурно ми се смееш там горе, в небесата! И прав си, о господи. Що за глупава идея ми дойде тогава на ум! За какъв дявол ми скимна да слизам на тая земя и да изкупвам всички смъртни и прочие грехове човешки? Ясно, чудел съм се какво да правя. Но сега няма какво да се говори! Щом виното е налято, трябва да се изпие. Амин. Уф-ф-ф!

На сутринта, когато слизал от Рогатата планина, Исус си спомнил, че няма да е лошо да прехвърли част от задълженията си на апостолите. Да им предаде способността да творят чудеса не било трудна работа. Ако работели всичките осем души, нямало да се уморяват толкова. Но веднага му минало през ум, че щатът на неговите ученици още не е попълнен. Без да губи време, Исус завербувал с помощта на седмината предишни апостоли още петима нови, за да станат цяла дузина.

Митарят Матей, син Алтеев, препоръчал за тази длъжност двамата си братя, за чиято лоялност гарантирал с главата си. Действително в евангелието се казва, че двамата нови ученици на Исус, Фадей и Яков младши, също били синове на Алтей.

Освен тях в шайката на светите бродяги се съгласили да влязат някой си Тома, по прякор Зилот, някой си Симон Хананеец или Кананит и някой си Юда от Кериат Юдейски, иначе — Юда Искарот.

Така те станали дванадесет, както дванадесетте сина на Яков и дванадесетте израилтянски племена.

Ето пълната номенклатура на нашите скитници: Симон-Петър и Андрей, синове на Йона; Филип, малкият Йоан и Големият Яков, синове Зеведееви; Натанаил, син на Толмай (псевдоним — Вартоломей), Симон Кананит; Левий (псевдоним — Матей), Фадей и Яков младши, синове на Алтей; Тома Зилот или Близнака, и накрая Юда Искарот.

Като попълнил щата на апостолите си — ще видим по-късно, че изборът не във всички случаи е бил сполучлив, — Исус съвсем забравил, че най-напред трябвало да им предаде способността да вършат чудеса; този дар те получили едва много по-късно, вече от светия гълъб. Вместо това Исус повел апостолите към любимата си планина и там им държал една предълга реч.

— Ах — възкликвал той. — Вие дори не си представяте колко щастливи са идиотите. Вярно е, че те не се досещат за своето щастие, но съдбата им наистина е достойна за завиждане, защото на нищите духом ще принадлежи царството небесно!... Ами онези, които се обливат в сълзи? Готов съм да се обзаложа, че вие ги съжалявате, но и те са щастливи, защото в края на краищата плачещите ще се утешат!... Освен това щастливи са кротките по душа като овце, защото ще наследят цялата земя!... Блажени са гладните и жадните за правда, защото ще дойде време, когато ще й се наситят до гуша! Блажени са които не държат в сърцето си зло, защото когато ги хванат в някоя лудория, и на тях ще им простят. Още по-блажени са онези, които ще видят бога, тъй като няма по-забавно зрелище: в сравнение с него дори оперетата е нищо. Но за да видиш бога, трябва да имаш чисто сърце. И така, блажени са чистите по сърце! Блажени са също противниците на всякакви свади, първо, защото и без бой можеш да минеш за голям бабаит, и, второ, привържениците на мирните средства за разрешаване

на конфликтите ще бъдат удостоени с титлата синове божи, а това не е дребна работа! Най-сетне, блажени са онези, дето несправедливо ги влачат по съдилищата, защото в определеното време те заедно с идиотите ще получат във вид на компенсация царството небесно.

Апостолите слушали тая безсмислица с удоволствие. Други слушатели нямало: той се погрижил първото издание на неговата проповед в планината да стане достояние на избраниците. Едва покъсно я пуснали в масов тираж за широката публика.

Но това далеч не било всичко.

Като се обърнал доверително към апостолите, Исус продължил:

— Моите думи са отправени към нищите духом и по-специално към вас. От гледна точка на духовните богатства вие далеч не сте милионери — в това имате голям късмет. Но ще ви провърви още повече, когато всички останали люде се опълчат срещу вас. Отвсякъде ще ви гонят през девет села в десето, ще ви хулят и ще злословят за вас до немай-къде, ще се гаврят с вас по всякакъв начин, а когато пък се стигне до съд, тогава цялото царство небесно ще ви се види тясно. Но това трябва само да ви радва и да ви весели, защото така ще бъде установено пълно тъждество между вас и пророците. А знаете ли какво са изтърпели пророците? Техните съвременници са положили доста усилия, за да им направят живота весел: биели ги с пръчки, завързвали ги за опашките на препускащи коне, хвърляли ги в ями с хищни зверове и дори ги разсичали на две! Та същото ви чака и вас. Както виждате, приготвена ви е блестяща кариера. А дотогава, предвкусвайки славните мъки, радвайте се и се веселете, приятели мои. Щастливото бъдеще ви е осигурено!

Добряците апостоли направили кисели физиономии: очевидно това бъдеще не им било много по вкуса.

— Не се огорчавайте, приятели! — продължавал Исус. — Така трябва. Така е писано в свещените книги и нищо не можем да изменим, нито вие, нито аз — писанията трябва да се сбъднат. Защото вие сте солта на земята, а ако солта загуби силата си, с какво ще се направи солена?

Апостолите смаяно се спогледали: те нищо не разбирали.

— Истина, истина ви казвам; солта не трябва да губи силата си, защото тогава не ще има с какво да я осолим. А ако солта престане да

бъде солена, за какво ще бъде годна тя, освен да се хвърли навън, за да я тъпчат човеците!

Аз нищо не съм прибавил. Това са думите на самия Исус Христос. Който се съмнява, може да ги прочете в пета глава на Евангелие от Матей.

— Вие сте солта — продължавал словоизлиянията си миропомазаният — и в същото време вие сте светлината на света. Нали не е едно и също, ако градът се намира на връх планината или в дъното на долината? В дъното на долината той не би се виждал, а на връх планината къде ще се скриеш? Или още едно сравнение. Когато запалят свещ, нали не я покриват с крина — тогава не би имало смисъл изобщо да я запалват! Обратно, свещта поставят в свещник и тя осветява целия дом. Тъй и вие сте светлината на света; затова не трябва да се криете под крина, а да светите от своите свещници.

Симон-Петър и останалите апостоли, изпаднали в явно затруднение, се чешели по тила.

— Още няколко думи, приятели — говорел в това време Исус. — Злите езици ще разправят, че съм дошъл уж за да наруша Мойсеевите закони и да опровергая предсказанията на пророците. Това не е вярно. Няма по-правверен юдей от мене. Мойсей е казал: „Не убивай!“ Аз отивам много по-далеч. Не само казвам: „Не убивай!“, но добавям: Проклет да бъде, който каже на брат си „Рака!“. Ругайте го, както искате, наричайте го, ако щете свиня, ако щете, сукин син, щом това ви харесва, само не му казвайте „Рака!“ Съвсем същото е и с тъжбите в съда, защото тях ги печелят само съдиите. По-добре е да се споразумееш с противника и да се помириш с него — иначе той ще те замъкне при съдията, а съдията ще те тикне в дранголника. Повярвайте ми, съветвам ви като приятел, защото искрено желая на всички ви доброто... Или друго нещо: Мойсей забранява прелюбодеянието. Но това не е всичко. Аз ви казвам: пазете се дори да гледате жената на съседа си независимо от това, дали е хубава или грозна като стара жаба! И ако забележите, че дясното ви око все пак поглежда към жената на съседа, не му мислете много, а извадете дясното си око и го хвърлете от себе си. Това е най-радикалното средство, други аз не признавам! По същия начин, ако някъде ви засърби и дясната ръка започне да ви съблазнява, отсечете без колебания тая дясна ръка и я хвърлете от себе си!

„Нещо много се разпени!“ — помислили си апостолите.

— Щом вече засегнахме тази тема, да поговорим малко за жените — не мирясвал синът на гълъба. — Не крия, че самият аз нямам нищо против жените. Но как са свикнали у нас? Щом мадам омръзне на мосю, той използва първия предлог, за да я изгони. Нима това е красиво? Казвам ви: мосю може да се отърве от мадам само след като мадам му сложи рога. Във всички останали случаи: дори ако тя е по-свадлива от тъща, дори ако ѝ доставя удоволствие да ви сипва захар в котлетите и сол в сладкото, сутрин да ви излива ведро вода върху главата, за да ви събуди, а вечер да ви налага с пръчка под формата на масаж — все едно, вие сте длъжни да я търпите.

— Лесно му е на него да приказва — прошепнал Големия Яков на ухото на Фадей. — Той познава жените само откъм добрата страна: всички капернаумски разпътници са луди по него. Но само веднъж да попадне на някоя заядлива вещица, веднага ще запее друга песен!

В това време Исус продължавал да плещи. Като си поел въздух, той започнал поредната тирада:

— Законът на Мойсей също така гласи: „Никога не споменавай напразно името божие“. Това, разбира се, не е лошо, но само то не е достатъчно. Знаете ли какво правят разните мошеници, когато искат да измамат ближните си? Те се кълнат в библията, в храма, в свещения град Ерусалим и си въобразяват, че това е позволено, че ще им се размине. Как не! Още повече че после те не изпълняват клетвите си. Тъй че, между нас казано, това е най-долната свинщина. В нищо не трябва да се кълнете. Вие нямате право да се кълнете дори в главата си, защото сами не можете да направите нито един косъм бял или черен, освен ако си боядисате косата. И изобщо когато ви попитат за нещо, отговаряйте просто: „Да, да“ или: „Не, не“, а ако не повярват на думата ви и поискат да се закълнете, отговаряйте: „Върви по... знаеш къде!“

Синът на гълъба си поел дъх и продължил:

— Още по-лошо е със закона за възмездие. Мойсей заповядва: „Око за око, зъб за зъб“. Ей богу, това е прекалено жестоко. Аз съм на друго мнение. Хиляди пъти по-добре е да изтърпиш и простиш всяка злина. Да предположим, твой неприятел се приближава до тебе на улицата, настъпва те по мазола и ти залепва плесница. Вместо веднага да се разправиш с нахалника, подложи му и другата си страна —

тогава ще види твоят неприятел! Или такъв случай: някой е хвърлил око на вашата риза и заради нея се кани да ви даде под съд. Кажете му: „Харесва ли ви моята риза? Вземете я, моля, а заедно с нея и горната дреха: подарявам ви я!“ И ако останете само по потник, не е беда: през лятото, в жегата, така е по-прохладно. Или да речем, на някого му кефне да ви накара да извървите с него хиляда крачки. Отговорете му: „Как, вие искате да измина с вас само хиляда крачки? С огромно удоволствие! Ако ще и още две хиляди!“

Мойсей изисква — продължи Исус — да обичаме своите ближни и да мразим враговете си. Аз го намирам нелепо. Да кажем по-добре така: обичайте онези, които ви причиняват зло. Ако някой ви преследва, ненавижда, клевети ви и ви проклина — обичайте го като най-добрия си приятел. Това поне ще бъде ново. И още — за милостинята. Това е деликатен въпрос. Лицемерите не могат и грош да дадат, ако предварително не проглушат целия свят за своите благодеяния. На нас не ли прилича да постъпваме така. Ако някога ни се случи да помогнем на някой нещастник, трябва да го сторим скришом, та дори лявата ни ръка да не знае какво прави дясната.

— Моля за извинение! — не издържал Симон-Камен. — Всичко това е много хубаво, но кога най-сетне ще преминем от думи към дела? Та досега ние самите винаги сме просили милостиня от другите и понеже нашият апостолски занаят не може да се нарече доходен, аз много-много не разбирам по какъв начин ще можем да проявим своето великодушие явно или тайно.

— Това нищо не значи! — без съмнение му отговорило живото Слово. — Като съм се заловил да ви проповядвам, аз все пак трябва нещо да говоря!

За наше огромно съжаление, в евангелието не е запазена тази кратка престрелка. Въпреки това тя сигурно е станала. Всъщност в своята знаменита проповед в планината Исус е преразказал редица положения, заимствувани от философи, живели много векове преди неговото раждане. Естествено, неговите ученици били смаяни: прекалено голяма била разликата между тези положения и всекидневната практика на апостолската шайка.

Но да се върнем към проточилата се реч на Исус, която представлява един вид теория на християнството, на това заплетено учение, в което честните и нравствени мисли приличат на бисерни

зърна в купище тор. Между другото, тези драгоценни наставления никога не са били прилагани на практика от свещениците и прочие фарисеи.

И така, живото Слово продължавало:

— Когато се молите, не произнасяйте молитвата на глас и не се молете прави: така правят свещениците-лицемери, за да ги виждат всички. Вие пък, напротив, се затваряйте в къщи, та никой да не ви види и чуе. Освен това помнете: колкото по-къса е молитвата, толкова е по-добра. Не забравяйте, че на земята живеят няколко милиарда души — няма нашият господ-бог може да изслуша всички! Уверявам ви, че ако молитвата продължава повече от половин час, тя сигурно не ще стигне до слуха на нашия небесен отец: на него времето просто няма да му стигне!

Чуйте и запомнете най-простата молитва:

„Отче наш, който си на небесата!“ По-добре би било да се каже: „вездесъщи“, но и така ще мине. „Да се свети твоето име“. Само между нас да си остане: името божие е свято от толкова отдавна, че е съвсем безсмислено отново да го освещаваме — излиза нещо като мокра вода, но да не се спираме на такива дреболии: „Да дойде твоето царство...“ Ето това не е излишно, струва си човек да го пожелае, и то с цялата си душа, защото спорът на нашия господ със Сатаната нещо прекалено много се затегна. Наистина глупаво е да молиш бога най-сетне той да победи — и на него самия му се иска, — но да се напомни за това на татко Саваот не вреди, а главно — нищо не струва... „Да бъде твоята воля както на небето, тъй и на земята“. Можете да ми възразите, че нищо по-глупаво от тази молба не може да се измисли и че да молиш всемогъщото същество да извърши това, за което то самото мечтае, е стопроцентов идиотизъм. Не споря, не споря. Тази фраза действително е глупава, впрочем и всички предидущи — в това вие сте абсолютно прави. Затова пък тя общо взето не звучи лошо, така че нека я оставим както си е. „Насъщния ни хляб дай ни днес“. И за себе си също трябва да се погрижим, нали?... „И прости нам дълговете ни, както и ние прощаваме на длъжниците си“. Това е пак същата песен за тайната милостиня, за която вече стана дума. Тъй като на нас никой нищо не ни дължи, ще ни бъде от лесно по-лесно да се представяме за великодушни добряци-кредитори, които не тормозят длъжниците си, и на това основание смело да изискваме и на нас да ни

простят всички дългове, които сме натрупали предостатъчно, защото откъдето и да сме минали, навсякъде сме живели на чужда сметка, като баламосвахме наивните глупаци... „И не въведи нас в изкушение“. Разбира се, подобна молба може да изглежда странна: да молим бога да не ни въвежда в изкушение и да не ни позволява да грешим — та това е истинска ерес! Все едно да се каже, че нашият господ бог е властелин на злото. Впрочем, защо пък не, щом нищо не се върши без неговата воля. И така, нека помолим бог да не бъде с нас Сатана... „Но избави ни от Лукавия“. Тази фраза допълва предишната. „Амин“.

Такава е същността на учението, изложено от Исус в неговата проповед в планината. Тази километрична проповед, която аз не се решавам да цитирам дословно от страх да не стана скучен на читателите си, съдържа един вид квинтесенцията на целия Нов завет. Неслучайно в евангелие от Матей тя заема цели три глави — пета, шеста и седма.

Зная, че е съмнително удоволствие да я четеш от начало до край, но това е необходимо. Винаги е полезно да се убедиш в аморалността и лицемерието на религията — това е именно случаят, когато лишният път не е излишен.

Аз говоря за лицемерие на християнството, защото в Христовото учение са включени няколко справедливи концепции само за да се замаскира неговата същност, и все едно, те на практика никога не се прилагат. Помнете си християните от всички времена. Нима те тайно дават милостиня? Напротив! Всичките им благотворителни начинания се придружават с рекламен шум и всеки техен дар подробно се описва за назидание на съвременниците и потомството. Нима те презират богатството? Нищо подобно! Техните черкви са украсени със злато и сребро, епископите им се гиздят с разкошни одежди, отрупани със скъпоценни камъни, а само издръжката на папата струва няколко милиона годишно. Нима те прощават обидите на своите врагове? Ами, по-скоро ще се обесят, отколкото да простят! Няма на света по-злопаметни от набожниците. Опитайте се да кажете на свещеника, макар и само четвърт от това, което знаете за него, и той ще ви помъкне по съдилищата.

Говоря за аморалност на християнството, защото тази част от християнското учение, която действително се осъществява на

практика, противоречи на всички представи за естествения човешки морал. Исус е проповядвал на учениците си отвращение към труда, докато именно трудът облагородява човека. А последователите на апостолите винаги са били безделници и мошеници. Много характерен в това отношение е един откъс от същата проповед в планината.

„Погледнете птиците — казал синът на гълъба, — че не сеят, нито жънат, нито житници събират; и вашият отец небесен ги храни. Не сте ли вие много по-ценни от тях? Па и кой от вас със своята грижа може да придаде на ръста си един лакът? Защо се грижите и за облекло? Взрете се в полските кринове как растат: не се трудят, нито предат; а казвам ви, че нито Соломон във всичката си слава не се е облякъл тъй, както всеки един от тях. И тъй, не се грижете и не думайте: какво да ядем, или какво да пием, или какво да облечем? Защото всичко това търсят езичниците и защото вашият небесен отец знае, че имате нужда от всичко това“ (*Матей, гл. 6, 26–32*).

За такава безсрамна възхвала на паразитизма просто не знаеш какво да кажеш. Какво ли би станало с човечеството, ако всички биха последвали съветите на миропомазания тунейдец? Боя се, че скоро бихме обрасли с козина и бихме се върнали в първобитното състояние.

Ето защо повтарям: онези, които са създали легендата за Христос и са вложили в устата на този митичен персонаж подобни наставления, са били долни измамници, проповядващи аморалност и лицемерие.

ГЛАВА XXXIII

ПРЕКЪСНАТОТО ПОГРЕБЕНИЕ

А когато се приближи до градските врати, ето, изнасяха мъртвец, едничък син на майка си, а тя беше вдовица; и много народ вървеше с нея от града. Като я видя господ, смили се над нея и рече ѝ: не плачи. И като се приближи, допря се до носилото: носачите се спряха, и той рече: момко, тебе думам, стани!

Мъртвецът, като се подигна, седна и почна да говори; и Исус го предаде на майка му.

Лука, гл. 7, 12–15.

След като апостолската дузина преминала предварителния инструктаж, Исус се спуснал от планината в Капернаум. Тук при него дошъл един центурион, или поручик, т.е. римски офицер, командващ взвод легионери, разквартирувани недалеч от езерото. Като се приближил, поручикът се обърнал към живото Слово със следната молба:

— Господи, у дома имам слуга, когото много обичам. Нещастният, съвсем се е схванал от ревматизъм и жестоко страда. Помогни му, господи!

— Добре — съгласил се Исус. — Ще дойда у вас и ще го излекувам.

— Защо ще си разваляш спокойствието, господи! Кажете само една дума и моят слуга сам ще се излекува.

Миропомазаният, възхитен от тази толкова дълбока вяра, изрекъл думата, за която го молели, и слугата на центуриона тозчас се избавил от ревматизма (*Лука, гл. 7, 1–10*).

На другия ден след това чудо Исус, както уверява евангелието, се озовал в Наин. Тази скорост при преодоляване на разстоянията не може да не смае онези, които поне в общи черти познават географията на Мала Азия. Работата е там, че от Капернаум до Наин има най-малко

около четиридесет и пет километра. Но Исус със своите апостоли покривал и много по-големи дистанции като Палечко с бързоходните ботуши.

Този ден в Наин имало погребение.

Христос видял погребалната процесия.

Няма нищо по-тъжно от източните погребения: роднините носят на носилка трупа, увит в платно и облян с благовония; пред тях вървят музиканти, които изтръгват от своите свирки жални и пронизителни звукове; зад носилката оплаквачки, на които е платено предварително, вият и нареждат в нестроен хор, като се бият в гърдите, вдигат ръце към небесата, раздират дрипите си и изскубват цели кичури от разчорлените си коси.

Изглежда този ден оплаквачите най-добросъвестно си били натрили очите с кромид, защото всички те проливали истински потоци от сълзи и изпаднали в най-дълбока горест и покруса.

Исус бил извънредно трогнат от тяхното отчаяние, макар че като бог е могъл да се досети, че всичко това не е нищо повече от един добре поставен фарс.

— Кого погребвате? — попитал той.

В евангелието не е споменато нито името, нито фамилията на покойника. Да го наречем просто Вдовинсон, защото той бил син на вдовица.

— Това е Вдовинсон — отговорил на Исус някой от местните жители. — Вчера взе, че изведнъж се спомина. И защо му текна това, никой не може да разбере! Ами че той беше единствен син на майка си, вдовицата. Горкичката! Понеже е вдовица, а той беше единственият ѝ син, сега тя остана без никаква опора.

Един от апостолите се приближил до божия помазаник и му прошепнал на ухото:

— Май че случаят е подходящ, за да направиш тук велико чудо, а? Това веднага ще ни вдигне акциите!

— И аз си мисля за това — отговорил Исус.

И действително, синът на гълъба се замислил. Дотогава той само изцерявал болни и прогонвал нечестиви духове от разни побеснели типове. Да съживи покойник — това било много съблазнително. След таква чудо никой вече не ще посмее да се усъмни в неговото всемогъщество.

Исус многозначително смигнал на учениците си.

Апостолите, които се смесили с тълпата, вече подстрекавали местните лапнишарани да молят за чудо.

— Оня високия, със светлокестенявата коса — казвали те — е истински пророк, какъвто още не сте виждали! Ако пожелае, той може да възкреси вашия Вдовинсон.

— Рави! Рави! — развикали се местните жители. — Смили се над сина на бедната вдовица!

Погребалната процесия спряла. Дърводелецът-изцелител се приближил до майката на Вдовинсон.

— Не плачи, добра жено — рекъл той.

— Ах, господине, лесно ви е да говорите, а аз така страдам, така се измъчвам... Ах, моят син, единственият ми син, опората на моите старини, загубих го аз!...

Свирачите и оплаквачките млъкнали. В тълпата си зашепнали.

— Тоя какво, наистина ли е пророк?

— Нещо не прилича...

— Напротив, прилича! Виж какъв вдъхновен поглед! Сигурно ще съживи покойника...

— Ами, никого няма да съживи!

— Ще го съживи!

— Няма да го съживи!

— Две срещу едно, че ще го съживи!

— Четири срещу едно, че няма да го съживи!

Тези, които казвали, че Исус имал вид на същински пророк, очаквали, че сега той ще се залови за работа по всички правила на изкуството, както някога Илия или Елисей.

За възкресяване на мъртвите съществувал цял ритуал, за който може да се прочете в библията. За да съживи покойника, пророкът трябвало да легне до него, да му отвори устата и многократно да духа в нея с все сила. Ето защо, когато околните видели, че Исус няма дори намерение да легне до Вдовинсон, те били доста учудени.

Наистина, Исус просто се доближил до погребалната носилка, докоснал я с ръка и казал:

— Хайде, млади човече, на тебе казвам, стани!

Като чул заповедта, покойникът подскочил като дяволче на пружинка, моментално разкъсал платното, разтъркал си очите и от

радост, че отново е жив, заревал с пълно гърло юнашка песен.

— Е, млади човече! — казал Исус. — В къщи ще си допееш песента! А сега прегърни своята майчица, най-очарователната между вдовиците, и живея щастливо, докато умреш отново.

Вдовинсон дошъл на себе си, но майка му никак не можела да се опомни.

Тя се хвърлила на колене пред Христос и обсипала с целувки крайчеца на неговата вълшебна риза без шевове.

Колкото до жителите на Наин, вместо да приветстват с овации великия чудотворец, те се изплашили до смърт. „И страх обзе всички — казва евангелистът Лука, — и славаха бога и казваха: велик пророк се издигна между нас!“ (Лука, гл. 7, 16).

Защо изведнъж такава паника?

Просто, защото добрите граждани на Наин са разсъждавали логично:

— Щом може да възкресява мъртвите с една своя дума, той е способен с един поглед да ни превърне в покойници!

И затова те си плюли на петите и хукнали накъдето им видят очите. Малко оставало да напълнят гащите.

Ха върви, че прави след това велики чудеса! Ей богу, не си струвало да си разваля спокойствието заради един толкова съмнителен успех (виж Евангелие от Лука, гл. 7, 11–16).

В това време възкръсналият прибрал погребалния си саван, отишъл на пазара и го продал на килограм като вторични суровини. С получените пари купил гъба, за да попиwa сълзите на оплаквачките: нали те старателно си били натрили очите с кромид и вече не можели да спрат предварително заплатения поток.

Колкото до представителите на погребалното бюро и гробарите, които загубили една изгодна поръчка, те положително са желаели на Исус всякакви неприятности. Майката на Вдовинсон сигурно е отказала да заплати наполовина извършената работа на първите и никому ненужната работа на вторите. И едните, и другите вероятно са подали срещу нея тъжба в съда и са искали компенсация на разходите около погребението. Но как е завършил техният процес, не зная.

ГЛАВА XXXIV

НЕПРИЯТНОСТИТЕ НА ЙОАН КРЪСТИТЕЛ

Йоан, като повика двама свои ученици, изпрати ги при Исуса да попита: ти ли си оня, който има да дойде, или другия да чакаме?

... И в тоя час той излекува мнозина от болести и недъзи и от зли духове, и на мнозина слепи дарува зрение.

И отговори им Исус и рече: Идете и разкажете Йоану, каквото видяхте и чухте: слепи прогледват, хроми прохождат, прокажени се очистват, глухи прочуват, мъртви възкръсват, на бедни се благовестува. И блажен е онзи, който се не съблазни поради мене!

Лука, гл. 7, 21–23.

В това време Йоан Кръстител стоял затворен в крепостта Махер. Режимът в този затвор не бил прекалено строг: оттам синът на Захария дори можел да следи най-внимателно всички дела и постъпки на своя братовчед. Той като преди си имал ученици и дори се изхитрявал редовно да ги поучава. Всичко това за сетен път доказва, че Ирод изобщо не е приличал на жесток тиранин, какъвто го рисуват християните, напротив, бил е самото олицетворение на търпимост и доброта.

Обикновено затворниците не знаят нищо за това, което става извън стените на тяхната тъмница, а попадне ли зад решетките главатар на шайка злосторници, на него още по-малко му позволяват да общува със своите съучастници. Въпреки това привържениците на Йоан Кръстител продължавали да скитосват из цялата страна, занимавали се с просия, кръщавали будалите, като им вземали парите, и честичко посещавали своя водач; очевидно за това са имали позволително, съставено и подписано по всички правила.

— Как е? — посрещал ги Кръстителят. — Какво ново?

— Фарисеите както винаги си въртят на пръста Мойсеевите закони. Готвят се да ни забранят да кръщаваме народа в събота.

— Това не ме учудва. А как вървят работите на Исус?

— Говори се, че правел чудеса по градове и села. Понякога дори го викали по къщите...

— Мътните да го вземат! Първото чудо, което трябва да направи, е да ме измъкне от дранголника. Разбира се, тук не ми е чак толкова лошо: яденето е съвсем прилично, леглото като за затвор е дори разкошно и директорът е добре разположен и много снизходителен към мене, но все едно, аз тук тъпея от скука! А така обичам свежия въздух на пустините!

Тези размисли навели Кръстителя на предположението, че може би Исус съвсем не е същият онзи месия, чието идване той трябвало да възвести: иначе как да се обясни тази разсеяност на живота Слово по отношение на собствения му предтеча?

И ето, Кръстителят избрал двама свои привърженици и ги изпратил при сина на гълъба със следното послание: „Бъди така добър да обясниш на приносителите на това писмо дали действително си онзи, който трябваше да дойде, или да очакваме другиго?“

Двамата кръстители се запътили да търсят Исус и го намерили в Наин. Когато изпълнили възложеното им поръчение, миропомазаният си казал:

„И таз хубава! Дори моят предтеча се съмнява в мене. На мене, разбира се, нищо не ми струва да го освободя от затвора. Ама има да чакаш, приятелче! Щом още се съмняваш в моята божественост, аз ще извърша такива чудеса, че всичките ти ученици ще се обещат и ще повярват, затова пък чудото, което очакваш, ще го видиш кога си видиш ушите“.

По една щастлива случайност, когато учениците на Кръстителя се явили при Исус, около него се тълпели всевъзможни болни и сакати: гърбави, слепи, хроми, безноги, безръки, прокажени, обладани от бесове, охтичави, страдащи от едра шарка, катар, воднянка, треска. Освен това около него се трупали плачещи хора, донесли в ковчези скъпите си покойници.

Исус се обърнал към пратениците на Кръстителя и казал:

— Значи, вашият учител не е уверен, че аз съм истинският месия? В такъв случай, отворете си по-широко очите и гледайте!

Той протегнал ръка, произнесъл няколко кабалистични думи, направил неразбираем жест. И в същия миг всички болни станали здрави, на всички сакати им пораснали липсващите членове, а всички покойници повдигнали чамовите капаци на ковчезите си, изскочили навън и се разтанцували от радост.

— Е, какво ще кажете сега? — попитал Исус. — Виждали ли сте подобни чудеса?

Учениците на Кръстителя били принудени да признаят, че чудото било първокласно.

— Идете да разкажете на Йоан продължил синът на гълъба — за това, което чухте и видяхте: слепи проглеждат и хроми ходят, прокажени се очистват и глухи чуват, мъртви възкръсват и аз на всички чета безплатни проповеди. И ако това не му послужи за урок, значи той просто не иска да вярва в мен.

Кръстителите се умърлушили. Те разбрали, че Исус действително е месия, но в същото време се убедили, че той изцерява всички поред, без да иска възнаграждение от никого. Това ги уязвило жестоко. Евангелието дава да се разбере, че когато учениците на Кръстителя научили, че Исус държи проповеди ей така, безплатно, съвсем се отчаяли.

Те повдигнали рамене и измърморили:

— Който раздава стоката даром, той вреди на търговията, чума да го тръшне!

Исус прекрасно разбрал какво искали да кажат. Ето защо той добавил:

— Я слушайте вие, какви са тия кисели физиономии? Ако аз произнасям речите си даром, това засяга само мене, ясно ли е? Освен това горко на оня, който бъде недоволен от мене. Той ще гори в ада и няма да изгори — това ви казвам аз!

Кръстителите не дочакали продължението и побързали да се оттеглят. Гълпата около Исус била на негова страна и отвсякъде вече се чувал ропот против някакви си непознати, позволили си да се усъмнят в извършените от него чудеса. Ама пък и контрольори се намерили! Някой и друг предлагали да догонят нахалниците и да им теглят един хубав бой, други открито хулели самия Йоан Кръстител, като го споменавали с най-силни думи. Миропомазаният почувствал, че е време да усмири прекалено ревностните си привърженици.

— Стига толкова! — казал той. — Всъщност Кръстителят не е чак толкова лош човек. Той е просто смазан от всички неприятности, които е принуден да търпи в оная дупка, пълна с дървеници. Недовареният грах и гнилата слама — ето цялата причина за неговото недоволство. И все пак това не му пречи да си остане пророк. Той събщи за моето идване, нарече ме агнец божи. Това беше твърде любезно от негова страна и ние трябва да му отдадем дължимото. Ето защо ви съветвам да не вдигате шум заради неговото лошо настроение. Това не е престъпление.

Тъй като някои все още се чудели, като слушали тези толкова благи слова, Исус добавил:

— Да, да, приятели мои, той не е виновен. Затова пък има други хора, къде по-зловредни от нещастните ученици на моя братовчед. Говоря за фарисеите. О, те никога не са доволни! Когато Кръстителят започна да се храни само със скакалци, те казаха, че той е обладан от зъл дух. Но ето, аз обичам да си хапвам като всички, не се отказвам и от пийване, а те твърдят, че съм водел неподобаващ начин на живот и че съм посещавал свърталищата на порока... Каквото и да направиш, те ще намерят нещо да се заядат! Затова най-доброто е да не се обръща внимание на тяхното плещене. Повярвайте ми!

Когато пратениците се върнали при Йоан Кръстител, той ги отрупа с въпроси:

— Е, как? Какво каза той?

— Той наистина е месия, това не може да се отрича — отговорили пратениците. — Прави чудеса и дрънка непрестанно. И ако той не те освобождава и не те измъква от тая крепост, то е само защото твоите затруднения са добре дошли за него. Ненаправно се казва, че близките роднини рядко се обичат. Ако ти беше чужд на Исус, той отдавна щеше да ти се притече на помощ, но ти си негов братовчед и затова е решил: да се оправя сам както знае!

— С други думи, нека седи в тъмницата до края на света!

И тогава, в отчаянието си, че божественото му братче го е изоставило, Йоан Кръстител си изскубнал четири кичура от косата и започнал да си бие главата о стената (*виж Евангелие от Матей, гл. 11, 2–19, от Лука, гл. 7, 18–35*).

ГЛАВА XXXV

ИСУС СИ НАМИРА ПРИЯТЕЛКА

Някой от фарисеите го помоли да яде с него; и той, като влезе в къщата на фарисея, седна на трапезата.

И ето, една жена от града, която беше грешница, като узна, че той седи на трапеза в къщата на фарисея, донесе алабастрен съд с миро; и като застана отзад при нозете му, плачейки, почна да облива нозете му със сълзи; и ги изтриваше с косата си, целуваше ги, и мажеше с миро.

Лука, гл. 7, 36–38.

Фарисеите, както вече казахме, не обичали Исус. Но въпреки цялата си неприязън някои от тях се отнасяли към него с известно любопитство. Тези хора искали да се запознаят по-отблизо с човека, който се ползвал със славата на велик изцелител. Вече видяхме как Никодим тайно отиде при сина на гълъба, за да поговори откровено с него.

Също така и в Наин се намирал един любознателен фарисей на име Симон. Той бил важна клечка в местната секта на фарисеите. И ето че веднъж той решил да провери всемогъществото на назарянина или поне просто да поговори с него в интимна обстановка.

Една сутрин Исус получил писъмце със следното съдържание:

„Фарисеят Симон утре дава прием. Той ще бъде щастлив да види в дома си Исус от Назарет.“

Нашият герой, който никога не губел надежда, незабавно съобщил на Симон, че приема поканата. И в уречения час той прекрачил прага на фарисейското жилище.

Според тогавашния обичай, когато искали да окажат чест на госта, при входа на дома му предлагали да си умие краката, поръсвали го с благовония и дори го целували по бузата.

Фарисеят, който просто искал да види как изглежда месията, пренебрегнал всички тези условности. Той посрещнал Исус доста

сдържано и се ограничил с най-баналните комплименти:

— Щастлив съм да се запозная... Много съм слушал за тебе и отдавна мечтаех да те поканя на закуска. Моля без церемонии ще хапнем каквото бог дал... Надявам се, че няма да ми се сърдиш.

Исус отговорил в същия дух. В последна сметка всички почести му били безразлични: главното било угощението да бъде на висота и в достатъчно количество.

Той спокойно седнал на масата и докато се водел разговор за времето, залегнал над печеното, като се стараел да погълне повечко. Всъщност така и трябвало да се държи: поканили го не от приятелство, а от любопитство, значи и той трябвало да се държи съответно.

В разговора се придържал към най-общи теми и изобщо не проявявал своето всемогъщество.

В това време из града се разнесъл слух, че Исус е на закуска у Симон. Отвсякъде се стичали, подтиквани от любопитство зяпачи и под различни предлози прониквали в дома на гостоприемния фарисей. Спазвайки обичаите на страната, слугите пускали всички в залата за пиршества. Просто не успявали да затворят вратата.

Тогава до дърводелеца изведнъж се промъкнала някаква жена, която се изхитрила да се навре в тълпата. Това била млада, доста леко облечена и все още хубавичка блондинка. В ръце си държала алабастров съд с благовонни масла.

Като се озовала до Исус, блондинката се хвърлила в краката му. Съдът паднал от ръцете ѝ и се счупил. Благовонията се разтекли по пода. Тогава хубавицата се разплакала от яд, разпуснала косата си, намокрила я в разлялото се миро и с тази импровизирана гъба започнала да изтрива прашните крачища на сина на гълъба.

Присъстващите се почудили при вида на този многозначителен обред. Според тогавашните обичаи той означавал решително обяснение в любов. Симон бил специалист в тия работи и веднага му станало ясно всичко.

В това време тя мажела, и мажела, и мажела петите, глезените, прасците и другите чувствителни места на Исус, а той примижавал, кикотел се и пискал от приятен гъдел, който му причинявала русата коса на хубавицата.

Всичко щяло да бъде наред, ама на — красавицата далеч не била с примерно поведение. С бели рози за добродетелност нямало да я

увенчаят никъде, а още по-малко в Юдея. Напротив, благодарение на своите похождения тя се ползвала със съвсем друга известност. Наричали я Мария. Тя била омъжена, но неотдавна изпратила съпруга си някъде по-далеч, като предварително го украсила с клонести рога. Неин съпруг бил някой си Папус, син Иудин, по професия законоводец. Хубавицата направила живота му наистина весел.

В първите дни на своето рогаосничество Папус се опитал да се възмуцава. Той дори ревнувал — за това пишат всички учени богослови — и заключвал горката Мария в къщи.

Това му помогнало колкото на мъртвец компреси. Мария украсявала главата на съпруга си с все нови рога. Градинарят, кочияшът, лакеят, готвачът, вратарят, момчето, което разносяло хляб, помощникът на бакалина, който донасял сметките — на никого не прощавала. Тя била ненаситна. Когато любовниците ѝ вече изнемогвали, тя все още жадно въздишала.

Едно прекрасно утро Мария се възползвала от краткото отсъствие на Папус и избягала с едно младо офицерче, което си била съгледала от прозореца.

Офицерът служел в гарнизона на Магдала. Мария се преместила в този град. На ядосания съпруг му стигнал умът да плюе на изменницата и да я забрави и тогава, непритеснявана от нищо, хубавицата му пуснала края, за да си навакса пропуснатото.

Най-набожните коментатори признават, че хубавата блудница, след като сложила рога на мъжа си, не простила и на любовника си. Накратко, нейните подвизи били толкова многобройни, че целият град споделил нейната слава и сега, когато говорели за Мария, не я наричали иначе освен „Магдалина“, защото за няколко месеца тя успяла да преспи с почти цялото мъжко население на Магдала.

Когато за пръв път видяла Исус, Магдалина решила:

— Да пукна, ако не хвана на въдицата си тоя хубавец!

Оттогава тя го преследвала навсякъде, хвърляла му сладки погледи и присъствала на почти всички негови чудотворни представления. Така и в Наин тя дошла тъкмо навреме, за да види чудото с възкресяването на сина на вдовицата. Накрая, ядосана от това, че Исус не я забелязва, тя дръзко проникнала в къщата, където миропомазаният се тъпчел на трапезата пъ фарисея Симон.

Сега вече Магдалина била уверена в успеха си. И действително, синът на гълъба не само я забелязал, но дори милостиво позволил на красавицата да го гъделичка и целува по краката.

Но фарисеят Симон бил крайно шокиран. Възможно ли е човек, който се представя за пророк, да бъде такъв слепец? Да позволяваш на бог знае каква дамичка да ти целува краката — това вече само по себе си е скандал. Но да не виждаш, че тая русокоса лепка е чисто и просто развратница — това вече е прекалено!

„Ама че мискинка! — казал си той. — Но и тоя Исус си го бива! Нека сега, разправя на когото си ще, само не на мене, че бил предвиждал бъдещето. Няма да е зле най-напред да се ориентира в настоящето. Едно от двете: или вижда, че има работа с проститутка от най-долна категория, или не вижда. Ако не, той е пророк колкото онова гърне под леглото, а ако да, в такъв случай голям дявол се е извъдил!“

Виждате докъде може да доведе недостатъчната вяра! Ето какво значи неправилна гледна точка!

Исус моментално прочел в душата на Симон всичко, което той мислел за него, и решил да му даде къс, но добър урок.

Като протегнал крака си към хубавицата, за да може по-удобно да го гъделичка, той се обърнал към фарисея и казал:

— Симон, искам да ти пошепна няколко думи.

— Хайде, пошепни ги — подсмихнал се домакинът.

— Един кредитор имал двама длъжници; единият дължал петстотин динарии, а другият петдесет. Когато видял, че едва ли ще успее да си върне парите, защото и двамата длъжници били бедни като синагогални мишки, той плюл на това и решил да бъде великодушен. Извикал ги и им казал: „Приятели, вие ми дължите някой и друг грош, но аз реших да ви облагодетелствам. Да забравим тая работа и толкоз!“ Естествено, длъжниците се развикали от радост и го обсипали с благодарности. Но кажи ми, Симон, кой от тях трябва да изпитва по-голяма благодарност към безкористния заемодавец?

— Разбира се, този, на когото е била опростена по-голяма сума. Как иначе?

— Ти правилно прецени.

— И после какво?

— Това, че моето сравнение се отнася за тебе и за тази жена.

— Ти какво, шегуваш ли се?

— Съвсем не! Напротив, говоря напълно сериозно. Когато влязох в дома ти, ти не ми предложи дори вода по обичая да си умия краката... О, не искам да те упреквам, просто констатирам факта... А тази жена ми напарфюмира петите с най-фини благовония. Искаш ли да помиришеш? Сам ще се убедиш как благоухаят те.

— И така ти вярвам, учителю.

— Ти не ме целуна дори по бузата, както е прието, а тя ме целува не по бузата, тя целува краката ми и виж с каква страст! Значи тази хубавка блондинка ме обича повече, отколкото ти и ми изразява своята признателност...

— Признателност? За какво?

— Как за какво? За услугата, която ѝ направих и за която ти дори не се досещаш.

— Но каква е тая услуга, моля те кажи!

— Аз имам власт да прощавам греховете, Симон. Може би се учудваш, но въпреки това... Когато сядах на трапезата, аз ти простих няколко греховце, които ти имаше на съвестта си, макар че ти, разбира се, нищо не забеляза. По същия начин, като позволих на тази жена да целува краката ми, аз очистих душата ѝ от пороците и можеш да ми вярваш, че тя отдавна вече се е нуждаела от това. Тая хубавичка блондинка е разбрала това и затова ме е обикнала... Тя именно е дължникът, на когото великодушният заемодавец опростил дълга от петстотин динарии.

Но Симон все още не бил убеден: по въпросите на вярата той се отличавал с чудовищно упорство.

— От къде на къде такава предпочитание към тая уличница? — попитал той.

— Това е напълно естествено: поради характера на нейните грехове. Аз имам непреодолима склонност към леките жени. Колкото повече една жена се отдава на любовта, толкова по-мила ми е тя. А на тази специално „и се прощават многото грехове, задето много обикна“ (Лука, гл. 7, 36–50).

Фарисеят Симон преглътнал това. Но душата му веднъж завинаги се затворила за учението на Исус Христос и той си помислил, че следващия път ще бъде по-предпазлив и няма да кани в къщата си гости с толкова съмнителен морал.

Евангелието пропуска края на тази история.

Всъщност съвсем очевидно е, че Магдалина, като видяла с каква благосклонност приема Исус нейните ухажвания, не се е успокоила от постигнатото. Аз например съм сигурен, че тя е завела сина на гълъба у дома си.

Когато мъж позволява на една жена да го гъделичка по ходилата с четчица от собствената си руса коса, той едва ли смята да се ограничи само с това.

Освен това, докато богословите са готови земята да преобърнат, за да докажат непорочността на Мария, майката на живото Слово, те дори не се опитват да твърдят, че Исус успешно се е съпротивлявал на ухажванията на многобройните девизи, с които е прекарвал дни и нощи.

Фарисеят Симон, който не вярвал в Христа, е можел да бъде шокиран от неговата безнравственост. Набожните лицемери, напротив, смятат всяка, дори съвсем недвусмислената благосклонност, проявена от който и да е персонаж със свещен сан, едва ли не за дар божи. Така ако свещеник, т.е. лице, в което се намира частица от благодатта господня, си позволи някоя лудория с малко момиче, добрите християни не виждат в това нищо лошо. Гражданските закони осъждат прекалено темпераментните свещеници, затова пък църковните закони ги оправдават. Служителят на Исус, пратен в затвора за прелюбодейство или развращаване на малолетни, веднага се провъзгласява за мъченик, а неговата жертва или съучастничка в прелюбодейството, се сподобява с благодат и става едва ли не светица.

Тогава защо самият Исус да не направи Мария светица, като я вземе за своя любовница?

Невярната съпруга на доктор Папус, която мамела всичките си любовници, включително и офицерчето от Магдала, намерила в обятията на сина на гълъба отдавна загубената си невинност. Тя горещо се влюбила в Исус и той бил много доволен от това. А как иначе! Нали той бил първият любовник на Магдалина, който нямал рога.

Ние ще се върнем пак към любовните похождения на Христос и Мария Магдалина. Съществуването на тази връзка се отрича само от някои богослови, известни със слепия си фанатизъм. И, напротив, тя безусловно се признава от многобройните църковни отци, поспециално от абат Дедоса де ла Бом, каноника на колегията на свети

Агрикола Авиньонски, прочутия автор на „Християда, или Възвърнатият рай“.

ГЛАВА XXXVI

СЕМЕЙСТВОТО СПОРЕД ИСУС ХРИСТОС

И му обадиха, като казваха: майка ти и братята ти стоят вън и искат да те видят. А той им отговори и рече: моя майка и мои братя са тия, които слушат словото божие и го изпълняват.

Лука, гл. 8, 20–21.

Весел и доволен от своята победа, господин Исус се върнал в Галилея, в околностите на Назарет. Непреодолимо го теглело към този град, където получавал само ритници и плесници. Сякаш се е бил заклел, че последната дума все пак ще бъде негова.

Отначало той се опитвал да си създаде тук репутация на пророк, като произнасял вдъхновени речи, но съгражданите му го взели на подбив. След това с измама се промъкнал в синагогата, за да разиграе ролята на учен доктор от Ерусалим, но те го познали, смъкнали го от катедрата и едва не го хвърлили от планината в пропастта. Този път синът на гълъба решил да постигне успех с помощта на жените.

Той вече предварително предвкусвал как ще смае земляците си, когато се яви придружен от Магдалина, дама наистина твърде ефективна и при това невероятно богата.

Да бъдеш обичан и да те обичат заради самия тебе — за това може само да се мечтае!

Ако Исус е имал такава мечта, сега тя се осъществила.

Той, просякът, бил обикнат от жена със завидно състояние. Той съвсем не бил хубав и въпреки това си намерил очарователна любовница, апетитна като сочна ренета.

Впрочем, какво говоря? Сега той имал не една, а цял куп влюбени в него почитателки! Навсякъде го следвал истински харем! Любимата султанка била, разбира се, Магдалина, но в интерес на истината трябва да отбележим, че не само тя дарявала Исус с вниманието си.

В евангелието се споменават имената на още две негови поклоннички: Йоана и Сусана. За Сусана няма никакви сведения освен това, че нейното име на древноеврейски означава „цвят на лилия“. Колкото до Йоана, свети Лука съобщава, че тя била жена на някой си Хуза, управляващ едно от именията на Ирод. Когато видяла веднъж Исус, тази Йоана си казала: „Ето мъжа, който ми е нужен!“ И като продала имуществото си, тя изоставила мъжа си, за да последва Христос.

— Който ме обича, ще тръгне след мен! — твърдяло живото Слово.

И наистина след него вървяла тълпа жени, бивши съпруги, избягали от мъжете си, или проститутки, вземащи на час или за един сеанс. Всички те били отчаяни любителки на забранените ябълки и всички били загубили ума си по своя господар и повелител.

Те така обожавали Исус, че били готови да го издържат със собствените си пари. Той от своя страна без стеснение се ползвал от добротата им.

И нека читателите не си мислят, че преувеличавам. В евангелието за това е написано черно на бяло.

Отворете евангелие от Лука, глава осма, втори и трети стих. Там е казано твърде прозрачно, че с него са били „... някои жени, които той е излекувал от зли духове и болести: Мария, наричана Магдалина, от която бяха излезли седем бяса, и Йоана, жена на Хуза, домакин Иродов, и Сусана, и много други, които му услужваха с имотите си“.

Както виждате, няма къде да бягате, господа попове!

Така е написано: „услужваха му с имотите си“ и подписано: „свети Лука“.

Предполагам, че ви е известно как се наричат типовете, които позволяват на жените да им „услужват с имотите си“. Това име е прекалено неприлично, за да мога да го напиша, макар че този, за когото става дума, напълно го е заслужил, затова моля за разрешение да заменя общоприетия термин с по-съвременен и по-малко грубо нарицателно име — алфонс.^[1]

И така, сутеньорът Христос смятал, че стои над всички предразсъдъци. Той започнал със скитничество и стигнал дотам, че преминал на издръжка на своите дами. Като тръгнал по този път, той неминуемо трябвало да свърши с бесилката, което в края на краищата

станало, защото кръстът в ония времена е играел ролята на вулгарната бесилка. Прелестен персонаж, нали? Свещениците избрали като образец за християнските овчици напълно завършен тип на герой. Те като че ли са решили просто да се подиграват с доверчивите наивници, като са създали легендата за съвсем, фантастичния богочовек, като са му приписали черти на скитник и сутеньор, вместо да направят от него почтен баща на семейство, добродетелен гражданин и честен труженик!

Но не, изглежда такава е самата природа на религиите, та те обожествяват и канонизират най-отвратителните човешки черти.

Това заслужава внимание. Създателите на култове, когато се заловят за работа, навярно разсъждават по следния начин:

— За да водим народа за носа, трябва да го накараме да повярва в някакво висше същество, нещо като свръхестествен палячо, който ние управляваме като марионетка. Но за да могат простите умове да разберат това висше същество и то да им стане близко, необходимо е да му придадем чисто материална форма, нужно е да го заставим да прекара поне няколко години в познатата на всички земна обстановка, в човешка кожа. Но ако започнем да боготворим истински човек, справедлив, честен, трудолюбив, достоен за всякакво уважение като син, баща и съпруг, надарен с всички добродетели на великите хора, за това няма да имаме никаква заслуга. Такива хора са уважавани и без нас и ние ще се окажем вън от играта. Нашата задача, задачата на богословите, е съвсем друга. Ние трябва да пожонглираме с алогизми, да натрупаме абсурд върху абсурд, да представим порока като добродетел, а злото като добро и като оплетем по този начин простите хорица, да овладеем умовете им. Затова нека превърнем нашия бог в последния скитник.

Като начало нека той има най-нелепия произход, да кажем — от птица. След това да го направим лош син и брат, а заедно с това и лентяй, който предпочита безделието пред труда. Вместо да уважава законите на своята страна, нека той непрекъснато ги престъпва и нарушава. Нека се занимава с шарлатанство, просия и кражби. Нека се влачи с проститутки, които да го издържат със спечелените от тях пари. Нека избира сподвижниците си между последните негодници и дори между такива отрепки като предателите на родната страна. Нека той сам прелюбодейства и оправдава прелюбодеянието. Нека

притежава всички възможни пороци: тщеславие, малодушие, нечестност и лъжливост. И нека жалкият му живот има напълно заслужен край: позорно да го окачат на бесилката между двама крадци, единият от които да се окаже негов приятел. И тогава, след като измислихме легенда, която от начало до край трябваше да въплъщава образа на Сатаната, ние ще кажем на народа: „Това е бог, молете се за него!“ А всички онези, които се окажат толкова слепи, че да не видят в тая басня нищо друго освен мръсотия, лъжа и престъпления, да бъдат навеки проклет и отритнати дори и ако самите те някога са били удостоени с обожествяване. Онези пък, които повярват в нашата легенда и се преклонят пред нашата богословска фикция — те са наша плячка! Те ще ни принадлежат тялом и духом и всичките им пари също ще потекат в джоба ни.

Ето единственото обяснение, което може да се даде по повод проблемите на боготворчеството. Колкото по-долен е персонажът, толкова по-лесно е да бъде представен за бог. Защото е съвсем очевидно, че не може да се създаде никаква религия, без предварително да бъдат измамани народните маси. Ето защо, за да се създаде нов култ, трябва най-напред да се преобърнат с главата надолу всички понятия за естествения човешки морал.

Именно като се ръководели от тези принципи, теоретиците на християнството създали мита за Исус и без никакво стеснение дали на своя герой чертите на човек, стигнал до най-долното стъпало на низостта.

И на това отгоре са имали наглостта да говорят, че дори роднините му се червели от срам заради него.

Когато семейството на Исус научило, че той отново е тръгнал за Назарет, всички негови близки се чудели къде да се даянат. Те проклинали злополучния скитник, който сякаш си бил поставил за цел да ги покрие с безчестие и позор.

Като се опитвали поне външно да спазват приличието, роднините си давали вид, че съжаляват Исус.

— Горкият момък! — отговаряли те на онези, които идвали да им разкажат за поредните щуротии на бившия дърводелец. — Той се е побъркал! Съвсем се е смахнал! Той вече не може да отговаря за постъпките си.

Но дълбоко в душата си те смятали своя мил роднина за изпечен негодник, който трябва колкото може по-скоро да бъде затворен в такова място, че да не може вече да прави своите номера.

За тази цел те всички вкупом тръгнаха да посрещнат Исус, за да го хванат и турят под ключ.

Тази подробност е отбелязана в Евангелие от Марко (гл. 3, 21): „... близките му отидоха да го приберат, понеже се говореше, че бил извън себе си“.

Това било семейна работа и в нея решили да участват всички сродници: братята, сестрите, братовчедите и дори майка му Мария не пожелала да остане настрана.

Начело на експедицията застанали четиримата братя на Христос: Яков, Иосия, Юда и Симон (Марко, гл. 6, 3).

Но когато стигнали до мястото на срещата, да се доберат до Исус се оказало невъзможно. Синът на гълъба изцерьявал поредния обладан от зли духове, който по думите на евангелиста Матей бил ням и сляп, а по думите на евангелиста Лука — само ням.^[2] Миропомазаният бил зорко охраняван от своите апостоли: той предварително им заповядал в никакъв случай да не пускат при него роднините му, ако изведнъж им хрумне да дойдат за него в Назарет. Както виждате, той не се доверявал много на своето семейство.

Всичко това станало на широкия път. Фаворитките на Исус си почивали в близката кръчма. Около живото Слово и неговите апостоли се насъбрала голяма тълпа.

Исус заповядал да доведат при него обладания от зъл дух.

— Надявам се, че не си глух? — попитал го синът на гълъба.

Той поклатил глава отрицателно.

— Чудесно! В такъв случай слушай какво ще ти кажа. Приятелю мой, ти си онемял и ослепял (ще се придържаме към версията на свети Матей), защото в тебе се е вселил нечистият. Вместо да те лекувам от немота и слепота, аз просто ще изгоня от тебе дявола и ти тогава ще прогледнеш и ще проговориш.

Обладаният или не обладан от зъл дух, във всеки случай слепоням, мечтаел да си възвърне зрението, а главно — способността да говори. Естествено, той не започнал да възразява срещу поставената от Исус диагноза. Той изгарял от нетърпение да се излекува.

— Ей, дяволе! — завикал Исус. — Кой ти е позволил да си избереш за жилище тялото на този човек? Хайде, излизай, аз ти заповядвам!

Вие, скъпи читатели, разбира се, не се съмнявате, че нечистият дух побързал да се подчини. Той изскочил от устата на сакатия и както винаги издавал гръмогласни вопли, за да не отстъпи от установения обичай. Изцереният тозчас отворил очи и започнал да разказва всякакви анекдоти само и само да покаже, че езикът му съвсем се е развързал.

Чудото, както и трябвало да се очаква, хвърлило във възторг тълпата зяпльовци. Само неколцината улични писари — евангелистите ги наричат книжници, — специално изпратени от фарисеите от Ерусалим, недоволно се намръщили и се обърнали към събраните:

— Добри хора! Вместо да се възхищавате от чудесата на този човек, вие би трябвало да го хванете за гушата и хубаво да му наместите кокалите! Как може той да прогонва обикновените бесове, ако не със силата на Велзевул, княза на бесовете? Ясно е, че той е в сговор с тях, не може да бъде иначе!

Намекът на книжниците улучил в уязвимото място; като образец на инсинуация това било просто находка.

Исус мигновено почувствувал опасността и отговорил на удара с удар.

— Какво разбирате вие, невежите, от такива работи? — провикнал се той. — Не смятайте дявола за такъв глупак! Та за какво ще ми помага той? За да го изгонвам после от обладаните от него? И таз хубава! Врагът човешки не е враг на себе си. Всеки дом, който сам се е разделил и стените му не се поддържат една друга, едва ли ще устои. И ако сатана изгонва сатана, той се е разделил сам против себе си: тогава как ще устои царството му?

Доводът бил солиден. При това и публиката била явно на страната на Христос. Книжниците побързали да си вземат шапките и да се измъкнат, докато е време, освиркани и осмени от тълпата.

Исус се възползвал от случая и произнесъл пред събралите се реч, в която по навик си служел с притчи. Разказал им историята за някакъв човек, който засял нивата си с добро семе. През нощта дошъл негов неприятел и засял същата нива с лошо семе. Доброто и лошото семе поникнали заедно, но лошото излязло плевел, който душел

пшеницата. Тогава, за да прибере хубавото зърно, този човек трябвало да оплеви цялата нива — работа, да си признаем, доста неприятна и уморителна; той можел да я избегне, ако беше попречил на своя неприятел да посее лошото зърно, т.е. плевелите.

Смисълът на тази притча, взета от стари източни предания, лесно се долавя:

— Това, което ви говоря аз, е доброто семе, затова вярвайте в моите думи. А главно, бог да ви опази да слушате онези, на които им хрумне да ме дискредитират, защото техните думи са плевели. Ако слушате моите врагове, ще престанете да се пазите, ще престанете да ми вярвате и тогава плевелите неизбежно ще задушат пшеницата.

Свещениците при случай и без случай припомнят тая притча, която те са сложили в устата на своя бог.

Противоположно на нея човешката мъдрост е създала пословицата: „Който слуша една камбана, слуша един звук“.

Следователно, за да си съставиш правилна представа за някакво учение, за някаква религия и нейните служители, трябва да се вслушваш не само в тези, които я възхваляват, но и в онези, които я критикуват.

Ненаправно свещениците са заменили мъдрата пословица с баснята за пшеницата и плевелите.

— Пазете се, овчици, млади и стари! — казват те. — Не четете антиклерикални книги и не слушайте атеистични лекции. Във вас още от люлката са насаждали вяра в нелепостта и доверие към порока. Тази вяра и това доверие вие ще запазите само ако избягвате всичко, което може да ви убеди в обратното.

От гледище на борбата за човешките души това е нечестен похват, но какво би останало от религията, ако тя се въоръжеше с честност?

И така, притчата допаднала на апостолите и тълпата.

Изблъскани най-назад, роднините на Исус се съвещаваха. Моментът бил явно неподходящ за залавяне на скитника. Събралите се вероятно биха оказали съпротива на едно открито отвличане.

Тогава семейството на Исус решило да прибегне до хитрост и най-напред да подмами миропомазания в някое скрито място. Братята казали, че искат да поговорят с него. Някой от тълпата предложил да им помогне.

— Рави! — обърнал се той към Исус. — Тук е цялото ти семейство: майка ти, сестрите, братята и всички твои роднини. Те специално са дошли от Назарет, за да се видят с тебе.

— Плюя аз на всички тях! — отговорил Исус. — Да си вървят там, откъдето са дошли:

— Почакай, рави, нима не чу: тук е твоята стара майчица!

— Казвам ти, че не ме интересуват!

Тълпата се разместила; Мария, братята и останалите роднини успели да се промъкнат малко напред. Като ги видял, миропомазаният извишил глас, та близките му да го чуят, и възкликнал:

— Нека ме оставят най-после на мира! Коя е моята майка?... Кои са братята ми?... Да не би да са тези, които са дошли от Назарет?... Смешна работа. Освен своите апостоли и добрите жени, които ме обичат, аз нямам друго семейство! Верните ми спътници — ето истинското ми семейство.

И като посочил хубавичкото момче Йоан, което се изпъчило от гордост, добавил:

— Ето любимия ми ученик. За мене той е и брат, и сестра, и жена, и майка. А колкото до тези, които се наричат мои роднини, те могат да се махат! Ясно ли е?

Сродниците на Исус били достатъчно благоразумни да не настояват. Срамувайки се повече от всякога заради недостойния член на своето семейство, те се оттеглили и махнали с ръка на него (*виж евангелие от Матей, гл. 12, 22–37, 46–50; гл. 13, 1–53; от Марко, гл. 3, 20–25; гл. 4, 1–34; от Лука, гл. 8, 1–21*).

Що се отнася до живото Слово, то изчакало тълпата да се разотиде и заедно с апостолите се запътило към странноприемницата при своите прелестни почитателки.

[1] Алфонс — презрително прозвище на мъж, получаващ възнаграждение, издръжка, от жена за полова връзка с нея (по името на героя от комедията на френския писател А. Дюма-син „Мосю Алфонс“, 1870 г.). ↑

[2] Ето какво казват по този повод Матей и Лука (*Матей, гл. 12, 22*): „Тогави доведоха при него едного от бес хванат, който беше сляп и нем; и го изцери, тъй че слепонемият прогледа и проговори“. Лука (*гл.*

11, 14): „Веднъж той изгони един бес, който беше ням; и когато бесът излезе, немият проговори; и народът се чудеше.“ ↑

ГЛАВА XXXVII

УСМИРЕНАТА БУРЯ И ПОБЕСНЕЛИТЕ СВИНЕ

Тогава учениците му се приближиха до него, събудиха го и рекоха: господи, спаси ни; загиваме!

А той им каза: защо сте толкова страхливи, малOVERЦИ? Тогава, като стана, запрети на ветровете и на морето, и настана голяма тишина.

А човеците се почудиха и рекоха: какъв е тоя, та и ветровете и морето му се покоряват?

... А далеч от тях пасеше голямо стадо свини.

И бесовете го молеха и думаха: ако ни изгониш, позволи ни да идем в стадото свини.

И той им рече: идете. И те излязоха и отидоха в стадото свини. И ето, сурна се цялото стадо свини низ стръмнината в морето и се издави във водата.

Матей, гл. 8, 25–27, 30–52.

Исус мечтаел да се поразвлече, но не се съобразил със своята пораснала популярност. Не успял той да размени и десет думи със своите одалиски, а пред кръчмата отново се събрала тълпа. Хората искали да го видят и чуят, мечтаели да го докоснат или по някакъв друг начин да изразят обожанието си.

Всичко това било съвсем не навреме.

Миропомазаният се извинил пред дамите, че няма да може да им прави компания.

— Чувате ли какво става? — казал той. — Тълпата всяка минута расте. Чувате ли как напират пред вратата? По-добре да се скрия: моите раздразненни поклонници все едно няма да ни оставят спокойно да прекараме нощта.

И така, той им казал „довиждане“ и изскочил от кръчмата през черния вход.

Заедно с апостолите се добрал до най-близкия пристан, където поискал да му намерят лодка. Тъкмо по това време една голяма ладия се готвела да вдигне котва и да тръгне за противоположния бряг на езерото.

— Тъкмо за нас работа — казал Исус. — Главното е да се озовем на другия бряг, нищо повече не ми трябва.

После се обърнал към собственика на ладията и попитал:

— Накъде ще отплувате?

— За Гергесина — отговорил той според Матей; у Марко и Лука той отплувал към Гадаринската страна.

Апостолите се качили след живото Слово.

Уморен от всевъзможните вълнения, Исус полегнал на куп въжа и задрямал. След няколко минути той вече хъркал и свирел през нос като ковашки мех.

Времето било чудесно. Свеж ветрец бърчел повърхността на езерото и издувал платната. Ладията весело се плъзгала напред.

Апостолите се събрали откъм защитената от вятъра страна, облегли се на фалшборда и си почивали, като лениво си приказвали.

Нашият учител наистина е нахалник, какъвто светът не е виждал — забелязал Фадей. — Натовари ни в лодката, а самият той няма пукната пара. Представям си каква физиономия ще направи стопанинът на ладията, когато доплуваме до Гергесина и дойде време да плащаме!

— Защо се тревожиш! — възразил му Симон-Камен. — Веднага си личи, че отскоро си при нас. Когато стопанинът на ладията ни поиска пари, както от другите пътници, ние просто ще си обърнем празните джобове, за да се успокои, а Исус, вместо да плати за превоза, ще му разкаже някоя притча.

— Добре ще бъде, ако стопанинът се задоволи с това! Но струва ми се, че тия моряци не са чак такива добряци. Боя се да не се наложи да плащаме със собствената си кожа...

Внезапно на хоризонта се появили черни облаци, разrazil се ураган и ладията заподскачала върху вълните.

— Ама че проклетия! — ругаели моряците. — Каква беля... Сега ще става, каквото ще става!

Стопанинът на ладията наредил да свалят платната, но скоро се развилняла такава буря, че неговата черупка се оказала в опасност.

Малкият Йоан като избраник на учителя, спял до Исус, сложил глава на гърдите му като на възглавница: учителят допускат подобна фамилиарност. Йоан се събудил от пръските и вятъра, а миропомазаният продължавал да хърка още по-силно от преди: не било толкова лесно да го събудят.

В това време положението ставало все по-сериозно. Вълните подхвърляли ладията, кормчията се напрягал пряко сили, като се мъчел да удържи кормилото, стопанинът на лодката си дерял гърлото да издава команди. Като връх на всички нещастия на дъното на лодката изведнъж се открила пробойна. Стопанинът се обърнал за помощ към пътниците: моряците и без това се щурали като обезумели. Пуснали помпата. За съжаление водата нахлувала по-бързо, отколкото я изпомпвали, и сега можело дори да се изчисли след колко време ще потъне ладията.

А Христос продължавал да хърка.

Накрая изплашените апостоли се спуснали към него и започнали да го дърпат.

Исус се прозял, протегнал се и попитал защо прекъсват съня му.

— Какво става с вас? — осведомил се той, като си придал учуден вид. — Толкова хубаво си спях!

— Но, учителю, ние загиваме. Лодката ей сега ще потъне. Спаси ни! Спаси ни!

— И за такова нещо ми разваляте спокойствието? Честно казано, не съм очаквал това от вас!

— Но послушай, учителю...

— О, маловерци, от какво сте се изплашили? Нима може да ви се случи нещо, щом аз съм между вас?

— Разбира се, равни, ти си прав както винаги, но водата се увеличава, помпата не може да я изхвърли и след пет минути ние всички ще станем храна за рибите.

— Ако ти пожелаеш...

Тогавата Исус станал и се обърнал към вятъра с горчиви упреци:

— Какво значи това, почтени ветре? Как смееш да ревеш и пициш и да клатиш тая лодка? Ти изплаши моите ученици! Не, това е вече прекалено... А кой изобщо ти е разрешил да духаш? Аз просто не намирам думи... Проклето ветрище, не зная какво ме възпира, но ей

богу, ако не престанеш да вършиш безобразия, така ще си изпатиш, че светът няма да те свърти!

В отговор вятърът засвирил още по-пронизително:

— Я стига! — извикал Исус. — Забранявам ти. Да мълчиш, когато говори Словото!

При тази заповед вятърът моментално стихнал и престанал да духа срещу ладията.

Сега Исус се обърнал към езерото, което продължавало да залива с вълните си палубата, опрял ръце на хълбоците си и се нахвърлил срещу непокорната стихия:

— А ти, Тивериадско море, не чу ли? Това, което казах на вятъра еднакво важи и за тебе. Твоите шеги не ми харесват. Не сме дошли тук да ни погълнеш. Веднага се успокой или и тебе хубаво ще те напляскам!

Тивериадско море утихнало, сякаш някой магьосник замахнал с вълшебната си пръчица. Моряците и пътниците не вярвали на очите си.

— Това се казва работа! — шепнели си те. — С такъв шега няма! Кой е този, че и вятърът, и морето му се подчиняват? Не бих искал да се сблъскам с него на тясна пътека...

Като си шушукали така, те буквално треперели от страх. Дори радостта, че са се спасили, не можела да заглуши ужаса им от всемогъществото на Христос. Ами ако на това момче изведнъж му хрумне да ги хвърли на луната? Само като си помисли човек...

Впрочем, по-нататък пътешествието минало съвсем благополучно. Дори водата, която проникнала в трюма, излязла обратно така, както влязла. И дупките в корпуса на ладията вероятно сами се запушили. Каквото и да казвате, чудесата са хубаво нещо!

Когато ладията доплувала до Гергесида, вече се зазорявало. Собственикът дори не помислил да иска пари за пътя от Исус и неговите спътници: той бил щастлив от това, че лодката му оцеляла благодарение на необикновения пътник. И, разбира се, през ум не му минало, че Исус, повелителят на стихии, е могъл сам да предизвика тази буря, та после да я усмири и да си припише още една заслуга. И наистина, на нашия миропомазан не му струвало нищо да причини буря в атмосферата: синът на гълъба бил всемогъщ, дори когато спял! И кой знае, може би Исус през сън е чувал разговора на своите

апостоли, обезпокоени от това, че нямат пари да си платят за пътуването?

И така, всички апостоли слезли на брега.

Първият, когото срещнали, бил един обладан от дявола, но този път това не бил обикновен луд. Такъв дори апостолите никога не били виждали.

Семейството му се отказало от нещастника. Вместо от време на време да устройва общоприетите припадъци, този обладан постоянно се намирал в състояние на буйна, лудост. Затова направо го изгонили извън чертите на града.

Той се заселил в една пещера в крайбрежните скали. Дрехите му отдавна заприличали на парцали; денем и нощем той тичал по хълмовете, както майка му го е родила, надавал диви вопли и всявал ужас у всички минавачи. При това с вида си той шокирал дамите.

С време бесният получил широка известност. В такова плачевно състояние той се намирал от много години и майките плашели с него непослушните деца, както сега ги плашат със злата баба Яга.

— Веднага да млъкнеш, безобразнико, че ще извикам лудия! — казвали те.

И разтрепераните малчугани млъквали и се криели в полите на майките си.

Понякога успявали да хванат нещастника. Връзвали го здраво, опасявайки се от буйния му нрав, но той притежавал такава сила, че разкъсвал всички въжета и дори железни вериги. Никой не можел да го укроти и той не признавал никого.

Ето какъв обладан срещнали апостолите, щом стъпили от ладията на брега. Можем да си представим какви неща е правел той!

Исус веднага разбрал с кого има работа. По навик той се обърнал направо към дявола, истинската причина за лудешкото мятане, скоковете и другите гимнастически упражнения на клетника.

— Отговаряй, нечестивце! — извикал той. — Отдавна ли си се вселил в този човек?

— Отдавна, много отдавна — отговорил дяволът с гласа на обладания. — Но защо са тия въпроси? Остави ме на мира! Какво общо имаш ти с мене? Ако аз терзая моя обладан, това си е моя лична работа... Укротявай си бурите, но само не ме мъчи! Ти усмиряваш

вълните, аз карам този тип да се гърчи — всеки си има занаят. Нима си се явил на земята само за да пречиш на лудите да лудеят?

— Нямам намерение да дискутирам с тебе — отсякъл Исус. — Нечисти дух, излез от този човек!

Но дяволът не възнамерявал толкова лесно да отстъпи своята плячка и дори не се помръднал.

— Да се не видиш макар! — извикал Исус след някое време. — Ти какво, не чуваш ли? Или чакаш специална покана? Или пък си някой от най-могъщите дяволи? Как ти е името, отговаряй?

Дръжте се сега, драги читатели. Оказва се, че този обладан бил обладан не от един какъв да е дявол, а от цял полк адски духове!

— Името ми е легион, защото ние сме много! — отговорили дяволите с гласа на обладания. — Ние сме шест хиляди парчета в едно тяло!

— Сега всичко е ясно — констатирал Исус. — Ето защо той се гърчи шест хиляди пъти по-силно от своите колеги. Е няма що, господа дяволи, и цял легион да сте, пак ще трябва да се ометете оттук!

В този момент, както твърди евангелистът Матей, всичките шест хиляди дяволи изпаднали в крайна тревога.

— Господи боже! — заваякали се те. — Ние ще напуснем тялото на този човек, щом ти ни заповядваш, но къде да се денем? Дай ни поне какъв да е подслон! Не ни прогонвай от тази страна!

Исус от сутринта бил в добро настроение.

Той се огледал и видял недалеч цяло стадо свине, които мирно риели земята със зурлите си, като явно търсели трюфели.

С един поглед той с божествена бързина преброил прасетата. Излезли точно шест хиляди^[1] — ни повече, ни по-малко. Случва се и такъв късмет!

Миропомазаният не се колебал нито секунда повече.

— Излизайте, господа бесове, не се бойте! — заповядал им той. — И влезте ей в ония свине!

Случилото се по-нататък почти не се поддава на описание.

Обладаният веднага се успокоил и станал кротък. Той седнал на голата земя и взел да си чисти ноктите, като флегматично поглеждал към апостолите.

Свинете пък, напротив, изведнъж заскачали, загрузтели, заквичали и почнали да се хвърлят една срещу друга. Едни танцували на задните си крака, други ходели на предните, трети правели мост и салтомортале и всичко това под такъв весел акомпанимент, че човек дори не може да си го представи. Много от тях се търкаляли по земята от възторг, а най-добрите започнали да играят на прескочикобила, макар че, честно казано, не излизало много изящно.

Апостолите се хванали за корема от смях.

Но ако някому не било до смях, това били пастирите на шестхилядното стадо. Те с тревога гледали побеснелите свине и се питали как ще свърши всичко това.

Горките свинари! Шегата на миропомазания им струвала скъпо. Като се наскачали и наиграли до насита, всички свине се спуснали към Тивариадското море, хвърлили се от стръмния бряг и до една се издавили.

Можем да смятаме, че собствениците на стадото са били разорени и е трябвало да тръгнат да просят. Малко нещо ли са шест хиляди свине! Това са пари!

Ако вие, драги читатели, се съмнявате в достоверността на моя разказ, можете да отворите евангелие от Матей (*гл. 8, 23–24*), от Марко (*гл. 4, 35–40; гл. 5, 1–20*), а също от Лука. (*гл. 8, 22–39*). Ще се убедите, че нищо не съм преувеличил.

Могат да ми зададат въпроса: откъде в страната, където повсеместно са се спазвали Мойсеевите закони, изведнъж се е появило стадо свине, и то наброяващо шест хиляди глави! Нали свинското у юдеите се е смятало за забранена храна и законът е предвиждал за нарушителите на забраната всякакви наказания, включително и смърт!

Признавам, че не съм в състояние да отговоря на този въпрос.

Но щом евангелието, продиктувано от светия дух, твърди, че е имало свине, значи е имало.

Остава ни само да се учудваме и да вярваме или, напротив, да си спомним още веднъж, че свещениците смятат поверените им християни за кръгли идиоти и затова не се стесняват да представят за свещена истина и най-явната лъжа, скърпена от крещящи противоречия!

[1] В българския превод на евангелието се говори не за шест хиляди свине, а просто за голямо стадо. ↑

ГЛАВА XXXVIII ГУЛЯЙЧЕ У МИТАРИТЕ

Всички плачеха и ридаеха за нея. Но той рече: не плачете; тя не е умряла, а спи. И смееха му се, защото знаеха, че тя е умряла. А той, като отпрати всички навън и я хвана за ръка, извика: момиче, стани! И възвърна се духът ѝ; тя веднага стана; и той заповяда да ѝ дадат да яде. И се почудиха родителите ѝ. А той им заповяда да не казват никому за станалото.

Лука, гл. 52–56.

След този подвиг живото Слово си въобразило, че местните жители ще го посрещнат с отворени обятия. Този път миропомазаният се излъгал. Щом слухът за свинското чудо се пръснал из околностите, жителите на Гергесида на тълпи започнали да идват при Исус, като го молели да напусне страната им.

Действително, защо им бил чудотворец, който можел всеки миг да всели бесове в техните свине, овни, патици, волове, котки, кучета и кокошки.

Миропомазаният се съгласил да се оттегли, но при едно условие: бившият обладан от дявола трябвало да прославя името му из цялата страна.

Изцереният поел това задължение и властите в Гергесида, които веднага се размърдали, щом станало дума по-скоро да се отърват от Исус, незабавно платили обратния път на живото Слово и неговите апостоли.

Завели светиите до самата лодка.

Собственикът на ладията попитал представителите на гергесидския градски съвет:

— Къде да закарам тези господа?

— Закарай ги, където ти кажат, само да е по-далеч оттук!

Исус помолил да го откарат в Генисарет. Понеже това градче се намирало на противоположния край на езерото, гергесинци с радост се съгласили.

Миропомазаният рано сутринта вкарал шест хиляди бесове в шест хиляди свине. В Гергесидската страна не останал дълго, така че още същия ден вечерта слязъл на Генисаретския бряг. Щом стъпил на сушата, Матей се обърнал към своите компаньони с примамливото предложение:

— Приятели! — казал той. — Всички умираме от глад. Та и как не — от снощи постим! Тия невежи гергесинци толкова бързаха да ни отпратят, че дори не ни предложиха да хапнем... Но слушайте, аз тук имам стари приятели. Митарите от Генисарет отдавна са се побратимили с всички митарите в Капернаум и те ще бъдат направо щастливи да уредят в наша чест първокласен банкет. Аз ще отида да ги предупредя, а после ще дойда да ви взема.

Матей тръгнал веднага.

Когато митарите научили, че Исус е изразил желание да погуляе в тяхна компания, те от радост заскачали до тавана.

При това Матей ги успокоил:

— Той наистина говори така, сякаш по книга чете, но общо взето нашият всемогъщ учител не е горделив. На масата той е душата на компанията. А пък колко е галантен, какъв е кавалер, че започне ли, пред нищо не се спира! Ако ви се намират някакви момичета, можете да бъдете сигурни, че ще се прояви.

— Наистина ли? Присъствието на дами няма ли да го притеснява?

— По никакъв начин.

— Но ти не знаеш кого имаме предвид, когато говорим за дами. Това са нашите изгори, разпътници, каквито и да търсиш...

— Колкото по-лоши са, толкова по-добре за него. Той си знае работата, ще видите!

— Тогава върви да го доведеш. А в това време ние ще сложим масата, ще извикаме дамите — пък каквото ще да става!

Исус бил възхитен, когато научил, че подготвят такова пиршество за него. Матей искал да му обясни, че неговите приятели, митарите от Генисарет, са славни пиячи въпреки презрения си занаят, че останалите глупци нищо не разбират нито от мошеничество, нито

от сутенъорство и така нататък и тем подобни, но миропомазаният го прекъснал с известната на всички поговорка: „Гладно сърце сладки думи не чува“.

— Запази си обясненията за друг път — казал той. — А сега, драги ми Матей, води ни при твоите приятели!

Светиите нахълтали в къщата, където ги чакали митарите. Излишно е да се казва, че това била една от най-съмнителните къщи в Генисарет. Девици с леко поведение се въртели наоколо като мухи на мърша и по десетина наведнъж се търкаляли от сутрин до вечер по леглата, на които през време на гуляите се разполагали гостите. Зрелището било достойно за най-долнопробния публичен дом.

Когато се появил Исус, придружен от апостолите, посрещнал го възторжен рев, в който вече нямало нищо човешко. Не е трудно да си представим в какво се е превърнал официалният обед: това било истинска оргия.

Домакините и гостите вдигнали такъв шум, че се насъбрали съседите. Вече било време за десерта, когато пируващите изпаднали в най-лекомислено настроение. Всеки вече бил вдигнал тост. Исус пил за здравето на малкия Йоан, любимия си ученик.

Именно по този повод се разгорял спор.

Йоан бил толкова миличък и миропомазаният така го глезел и проявявал такава нежност към него, та някой от сътрапезниците изказал мисълта, че всъщност не е Йоан, а Йоана. Той наистина имал ангелска муцунка, вълниста руса коса и сини очи, пълни със сладка нега. Можело да се закълнеш, че това е очарователна девойка.

Някои митари мислели, че мъжките дрехи на Йоан са просто маскараден костюм, и се опитвали да го прегърнат. Прекалено свенливото момче само се изчервявало, но не се съпротивявало.

И така, пируващите със смях спорели за неговия истински пол, когато съседите се втурнали в банкетната зала. Картината на разпътството, която се открила пред тях, ги поразила и оскърбила. Като видял, че Исус си дера гърлото повече от всички и бясно троши чинии, някой не се сдържал и му казал:

— Засрами се! Човек, който се представя за учен богослов, няма да буйства с такава измет.

В отговор Исус ударил с юмрук по масата:

— Какво? Как? Намислили сте да ме учите? Тези господа, представете си, са шокирани. А позволете ми да попитам, каква работа имате вие при нас?

— Извинете — възразил му един фарисей, — но вие се представяте за обществен деец, затова личният ви живот трябва да бъде пример за всички останали. И изведнъж виждаме, че вие пилеете скъпоценно време, като се тъпчете и пиянствате с митари и блудници!

— Той ни оскърбява! — заревали гуляйджиите. — Исусе, отмъсти му! Не го оставяй да пи обижда!

Тогава Исус с ехидна усмивка се обърна към фарисея.

— Да допуснем, че моите сътрапезници действително са такива — казал той. — Е, и какво от това? Моето присъствие между тях е напълно оправдано. Вие, останалите, сте непогрешими, а те по вашите думи са закоренели грешници. Но понеже мен ме боли за всички хора, аз трябва да се интересувам повече от грешниците, отколкото от безгрешните праведници. Лекарят е нужен не на здравите, а на болните.

Това изявление било посрещнато с гръм от аплодисменти. Като съобразили, че не е безопасно да се възразява на Исус, фарисеите си замълчали.

Но работата не свършила с това и живото Слово било принудено да изслуша упреци от друга страна.

Привлечени от шума и виковете, в дома се отбили учениците на Кръстителя и на свой ред се заловили с Исус.

— Нашият учител — казали те — гние в крепостта Махер. Държат го на черен хляб и застояла вода, а ти, неговият братовчед, се тъпчеш тук до пукване! Нима си забравил своя предтеча?... Та той е велик пророк. Ние го оплакваме, постим, за да се оприличим на него, носим траур за него, а ти...

— В края на краищата това ми омръзна! — с досада възкликнал Исус. — Да не би аз да съм виновен, че Кръстителят попадна като глупак в ръцете на Ирод?... А освен това, щом е такава работата, самият Кръстител неотдавна ме сравни с младоженец. Щом съм младоженец, трябва да има и сватба. От друга страна, когато младоженецът пирува, могат ли неговите приятели да постят? Те ще успеят да си стегнат колана, когато вече няма да бъда с тях, т.е. когато и с мене стане някоя неприятност.

И за да подчертае, че за него това е решен въпрос, живото Слово отвъртяло чепа на своята бездънна бъчва с притчи:

— Никой не зашива на вехта дреха кръпка от небелен плат, защото новопришитото ще се свие на дъжд, ще отдере старото и дупката ще стане по-лоша от преди. По същия начин никой не налива младо вино във вехти мехове, иначе меховете ще се спукат и виното ще изтече на земята. При това, ако сте свикнали със старо, отлежало вино, новото няма да е по вкуса ви и вие ще поискате старо вино, защото то е по-силно...

— Правилно — извикал някой. — Но какво искаш да кажеш с това?

— Как? Не разбирате ли намека ми?

— От тая безсмислица нищо не разбираме!

— Много жалко. Но аз си зная какво съм искал да кажа и това ми стига.

Исус се готвел вече да премине към следващата притча, когато до него се промъкнал през тълпата „ангелът“ на местната синагога на име Иаир.

— Учителю! — рекъл той. — Пред тебе е един смазан от скръб баща. Сам разбираш: аз се реших да вляза в този дом не защото ми е много весело, но за да те намеря, бях готов да обиколя всички вертепи. Впрочем, главното е, че те намерих. Та работата е такава: дъщеря ми, моята единствена дъщеря, умира! Сега, когато говоря с тебе, тя сигурно, вече е умряла. Но ти, казват, обладаваш чудотворна сила. Аз вярвам в тебе! Ела с мене, учителю, сложи ръката си върху моята дъщеря и аз съм убеден, че това ще бъде достатъчно — тя ще възкръсне!

— Най-после се намери поне един човек, който има доверие в мене! — възкликнал Исус. — Много добре! Няма да излъжа доверието му. Да идем при него, приятели и апостоли мои. После ще се върнем и ще си довършим гуляя.

Всички станали от масата и заедно с присъединилата се към тях тълпа тръгнали към дома на татко Иаир.

Получила се многолюдна процесия. Градските търговци при вида на такова множество народ изгаряли от любопитство и изскачали иззад тезгяхите.

— Накъде отивате? — обръщали се те към минаващите покрай тях хора. — По какъв случай е това шествие?

Отговаряли им:

— Исус се готви да вдигне на крака едно умиращо момиче!

Тълпата растяла с всяка крачка. Живото Слово трябвало вече със сила да си пробива път.

В това време към процесията се присъединила една добра гражданка и започнала да се провира напред. Лека-полека тя се приближила до миропомазания. Още пет-шест крачки и тя вече можела да го докосне с ръка. Блъсканицата наоколо била като по време на фойерверк и никой не ѝ обръщал внимание.

Тая добра жителка на Генисарет вече дванадесет години страдала от хемороиди и все не можела да се излекува. Анусът ѝ бил в ужасно състояние — във всеки случай евангелието подчертава тази подробност. За нещастната дама, която в Генисарет се стремяла да се докосне до Исус, в „свещеното писание“ е казано, че тя „страдаше от кръвотечение дванайсет години, и много бе претеглила от много лекари, потрошила всичко, що имала, и не бе получила никаква полза, а беше ѝ станало още по-зле“ (*Марко, гл. 5, 25–26*). Такава диагноза „да страдаш от кръвотечение“ няма в медицинските трудове; тя се среща само в Новия завет. Съвсем очевидно е, че светият дух, който е диктувал тази книга, в дадения случай е имал предвид не смъртоносното, но мъчително кръвотечение от пукнали се разширени вени в задното черво.

Дванадесет години хемороиди! Тази жена наистина е била великомъченица! Тя се е гърчела като върху горещи въглени и всяка минута се е чесала, мъчейки се да спре неудържимия сърбеж.

Но тази мъченица вярвала.

„Само да успея да се докосна поне до дрехата на Христос — казвала си тя, — непременно ще се излекувам!“

И ето най-сетне тя се озовала редом с великия изцелител. Тя решително се хванала за крайчеца на неговата риза и тогочас всичките ѝ хемороиди изчезнали.

Чували ли сте нещо подобно? Оказва се, че синът на Мария и гълъба е бил такъв чудотворец, че изцерявал, без да знае сам! Във всеки случай точно така е казано в евангелието. Исус дори не подозирал, че нещастната дама със своите стари хемороиди се

промъква към него, за да докосне дрехата му. И станало нужда от нов сорт чудо, за да научи той за вълшебното изцеление. Исус усетил нещо подобно на шок — като котка, от която изведнъж изскачат искри, когато я погледят срещу косъма. Това било чудото, което изхвъркнало от него и влязло в хемороидите на нашата добра женица.

Тогава Исус се обърнал към тълпата и попитал:

— Кой се докосна до дрехата ми? Кой беше?

— Какво приказваш ти? — отговорил му Петър. — Виждаш каква тъпканица е, народът напират от всички страни, а ти питаш: „Кой се докосна до дрехата ми?“ Все едно да търсиш игла в купа сено.

— Нещо не ми е добре — възразил Христос. — Почувствувах, че от мене изскочи чудо. Значи някой се е докоснал до мене.

Той обгърнал с очи тълпата и спрял поглед върху изцелената — един от онези божествени погледи, които проникват до дъното на сърцето и хемороидите.

Нещастницата, като видяла, че са я открили, и от страх да не разгневи великия изцелител с това, че скришом му измъкнала чудото, ни жива, ни мъртва паднала пред него на колене.

— Господи, господи! — молела се тя и се обливала в сълзи. — Само не ми връщай болестта!

Исус се подсмихнал:

— Дъще! — казал ѝ той. — Не съм чак такъв злодей. Разбира се, твоето изцеление не може да се обнародва, но от мен да мине. Толкоз по-добре за тебе.

Докато казвал това, към него си пробили път слугите на татко Иаир.

— Какво още се е случило? С тревога ги попитал ангелът от синагогата.

— Господарю, дъщеря ти умря — отговорили те. — Така че няма защо повече да безпокоим вълшебника.

Татко Иаир хвърлил към Исус умолителен поглед, който трябвало да означава: ти току-що избави от хемороиди някаква си проста женица. А аз, честна дума, знача поне мъничко повече от нея, така че бъди добър и направи сега чудо, което да отговаря на положението ми. Щом дъщеря ми окончателно е умряла, имаш прекрасен случай да се отличиш.

— Да вървим! — рекъл кротко Исус, който разбрал всичко.

Тълпата отново тръгнала напред. Скоро великият изцелител и придружаващите го лица стигнали до жилището на татко Иаир.

Когато влязъл в къщата, Исус видял оплаквачки, които вече се заловили за своята работа. О, те не губели време, тия търговки на сълзи на едро и дребно! Още не изстинал покойникът, а те са вече в опечаления дом. А тук пък още повече: смъртта на младата девойка им обещава цял ден добре платен плач.

Оплаквачките влагали цялото си старание и огласяли целия дом с първокачествени вопли и струващи скъпо сърцераздирателни ридания.

— За какво скърбите? — обърнал се Исус към тях. — Не плачете! Вашата девица не е умряла, тя спи.

Оплаквачките посрещнали думите му с насмешки.

— Как така не е умряла?

— Той иска да каже, че напразно сме дошли!

— Само това липсваше!

— Ама че шегаджия! Хубав лекар, щом не може да отличи спяща от покойница!

И те вече искали отново да занареждат, но Исус не им позволил.

— Всички да излязат оттук! — заповядал той. — В стаята ма покойната с мен ще останат само бащата и майката на момичето, а също и Петър, Яков и Йоан.

Всички се подчинили.

Тогава той хванал покойницата за ръката и й казал:

— Талифа куми! Девойко, на тебе казвам, стани!

Запомнете тези думи за в случай, че поискате да съживите някого. „Талифа куми!“ С помощта на тези пет срички Исус възвърнал живота на дъщерята на Иаир. Така твърди евангелистът Марко, който впрочем не е присъствал на тази операция. Колкото до евангелиста Йоан, той в своето евангелие не споменава с нито една дума това чудо, макар че всички църковни отци се позовават на него като на най-достоверен свидетел.

Като чуло магическото „талифа куми“, момичето станало; то не било на себе си от радост, че отново е живо, и се разтичало из цялата къща. Родителите били на седмото небе. Исус ги върнал към действителността.

— Радвам се, че можах да ви услужа — казал той, — но това не е всичко. Трябва да помислим малко и за горкото дете! Толкова време

нищо не е яло и сега навярно е страшно гладно. Трябва преди всичко да се нахрани.

След това миропомазаният се върнал в къщата на митарите, за да си довършат пиенето, както било обещано на приятелите и приятелките на апостол Матей (*виж евангелие от Матей, гл. 9, 10–26; от Марко, гл. 2, 15–22; гл. 5, 21–43; от Лука, гл. 8, 29–56*).

След тези достопамятни деяния Исус посетил още веднъж Назарет, но и този път там го направили за смях. Защото тъй било писано — назаряните да останат глухи към увещанията на своя земляк. Възниква само един въпрос: защо Исус е продължавал да упорства в едно толкова безнадеждно начинание? Като бог той е бил длъжен да знае и миналото, и настоящето, и бъдещето и не е трябвало да храни никакви илюзии по отношение на назаряните.

Евангелистът Марко съобщава в шеста глава (1–6), че жителите на Назарет и този път посрещнали Исус с дълбоко недоверие.

— Откъде ще се сдобие той с мъдрост и могъщество? — казвали те. — Нека тоя шарлатанин баламосва лапнишараните в другите градове, където никой не го знае. А ние и зъбите му познаваме! Че той е най-обикновен дърводелец! Не е ли той син на Мария? Не е ли брат на Яков, Иосия, Юда и Симон? И не са ли тук, сред нас, сестрите му?

„Никой не е пророк в своето отечество“ — с тъга си помислил миропомазаният и временно изоставил мисълта да спечели съгражданите си за своята вяра.

Той дори решил да си даде кратък отпуск. За тази цел Исус събрал дузината апостоли и произнесъл следната реч:

— От днес до ново нареждане ще ме заместват вие. Аз ви предавам всички мои пълномощия. Ще тръгнете без мене на турне по радиални маршрути и навред ще възвестявате, че царството небесно не е толкова далеч, както е прието да се мисли. Изцерявайте болни, възкресявайте мъртви, очиствайте прокажени, изправяйте гърбави и изгонвайте демони от обладаните. И да не сте помислили да спекулирате; чудесата няма да ви струват нито грош, затова бъдете любезни да ги правите безплатно. Но понеже само с любов и бистра водича не се живее, аз ви разрешавам да се ползвате от гостоприемството на онези, които поискат да ви поканят у дома си. Не забравяйте при това, че най-вече трябва да ви интересуват жените с леко поведение: на тези хубавички грешници може да се прости много.

Освен това ви препоръчвам малките деца — проявявайте към тях любов и снизхождение. И най-сетне, навсякъде проповядвайте моето учение. Бъдете мъдри като змия и кротки като гълъб.

На това предпазливият Симон-Петър възразил:

— Ние ще тръгнем, о господи, но ти ни прашаш при врагове. Между тях ние ще бъдем като овце сред глутница вълци!

— И много хубаво.

— Какво по-хубаво от това: вълците просто ще изядат овцете!

Отговорът, който Исус дал на Петър, заслужава специално да се подчертае:

— Мъртъв овен от вълци не се плаши!

Накрая те се сбогували. Апостолите поели на двойки в различни посоки, като обещали на Исус да го държат в течение на всички свои деяния. Исус пък, след като ги изпратил, отишъл да си почине в обятията на Магдалина, Йоана, Сусана и другите си обожателки (*виж евангелие от Матей, гл. 10, 5–42; от Марко, гл. 6, 7–13; от Лука, гл. 9, 1–6*). Допълнителни сведения може да се намерят у свети Климент Александрийски^[1], в пета глава на Второ послание до коринтяните.

[1] Климент Александрийски (II-III век от н.е.) — християнски богослов, един от отците на църквата, ръководител на църковното училище в Александрия. Защищавал и обосновавал християнството в съчиненията „Слово, целешо да увещае гърдите“, „Педагог“, „Стромати“ и много други. ↑

ГЛАВА XXXIX

В КОЯТО ЙОАН КРЪСТИТЕЛ ЗАГУБВА ЖЕЛАНИЕ ЗА ЖИВОТ

Дъщерята Иродиадина влезе, игра и угоди на Ирода и на сътрапезниците му. Царят каза на девойката: искай от мене каквото щеш, и ще ти дам.

И закле ѝ се: каквото да поискаш от мене, ще ти дам — дори и половината си царство...

И тозчас влезе бързешком при царя, поиска и рече: искам още сега да ми дадеш на блюдо главата на Йоана Кръстителя. И веднага, като изпрати оръженосец, царят заповяда да донесат главата му.

А той отиде, отсече му главата в тъмницата, и я донесе на блюдо, та я даде на девойката, а девойката я даде на майка си.

Марко, гл. 6, 22–23; 25, 27–28.

Ако някой нямал одалиски, за разлика от Исус, това бил Йоан Кръстител. Изнизали се дванадесет дълги месеца, откакто го арестували за прекалено откровени изказвания относно личния живот на цар Ирод.

Като се мъчели да разчувстват Исус, учениците на Кръстителя казвали, че в затвора държат учителя им на черен хляб и вонеща вода. Но те преувеличавали: по свидетелство на „свещеното писание“ с братовчеда на миропомазания в крепостта Махер се държали съвсем меко. Например ние вече знаем, че учениците на Йоан Кръстител безпрепятствено идвали при него и си отивали, като изпълнявали най-различни поръчки.

Евангелието добавя, че дори Ирод от време на време посещавал своя пленник и му искал съвети.

Вземете например евангелие от Марко, глава шеста, двадесети стих:

„... Ирод се страхуваше от Йоана, като знаеше, че той е мъж праведен и свят, и го пазеше; много работи вършеше от послушание към него и с приятност го слушаше“.

Ирод държал Кръстителя затворен тъкмо защото се страхувал от него, но това не му пречело да се отнася към него с голямо внимание. Така твърди евангелието. Следователно нашият братовчед Кръстител е бил привилегирован затворник.

Ако е имал поне капка съобразителност, той отдавна можел да излезе от затвора с огромни почести. Но този ахмак предпочитал да изпраща на Исус послание след послание.

Тъй като ограничената свобода на движение — всъщност единственото ограничение, което му било наложено — била непоносима за Йоан и понеже братовчедът Исус се държал с него като последен предател, Кръстителят би могъл преспокойно да стане доверено лице на Ирод, без да изпитва от това ни най-малко угризение на съвестта.

Тетрархът щял да бъде щастлив да се сдобие с такъв съветник!

Той несъмнено веднага би го освободил от веригите и би му предложил най-високата длъжност в своя двор.

Но Кръстителят не стига че не се възползвал от това, ами сам си развалял работите, както можел. Въпреки че се намирал изцяло във властта на Ирод, той при всяка среща продължавал да го обсипва с обидни упреци, заради неговата женитба. Естествено, тези неласкави изказвания били неприятни на негово величество. И като връх на всичко Кръстителят си спечелил смъртен враг в лицето на мадам Иродиада, която не можела да не се засегне от неговите думи.

Никога не се навирай в женски работи, казва една твърде разумна поговорка. И действително, това е една от главните причини, поради които могат да се скарат дори най-добри приятели. Да речем, ваш другар се е увлякъл по красавица, която според вас е по-страшна от световна война и която вие не можете да понасяте. Зарежете ги! Нека се любят и наслаждават колкото им душа иска. Боже опази, не си пъхайте пръста между чук и наковалня! Но ако не следвате това мъдро правило и намислите да давате на своя приятел съвети, които той не ви е искал, можете да бъдете сигурен, че няма да ви благодари. Дори след като прати по дяволите омръзналата му Дулсиня, едва ли ще се помири с вас. Това е проверено неведнъж досега.

Йоан Кръстител спадал към тая нетърпима порода глупци, които смятат за свой дълг да се месят в чуждите семейни работи.

Ирод не можел да се обърне към него за съвет по нито един държавен въпрос, без да чуе дотегналия му припев:

— Да, ваше величество, направете така и така, мисля, че това ще бъде правилно. Но политиката не е всичко. Не трябва да забравяте за своя личен живот и аз смятам за нужно да кажа, че на ваше място отдавна бих дал пътя на Иродиада и бих се върнал при предишната си жена. Това е ваше свято задължение, ваш пръв дълг пред бога и отечеството.

Ирод въсел вежди и мълчаливо си отивал.

А нощем, легнал до своята Иродиада, той си пател заради него. Ако тя, за свое нещастие, попитала: „Е, как е нашият Кръстител?“ — той процеждал през зъби: „Хич не ми говори... Всъщност той не е лош човек, но тая негова мания...“ — „Значи пак повтаря старата песен за нашия брак?“ — „Не ми говори...“ — „Мръсно животно!“ — заключавала Иродиада, като скърцала със зъби.

Иродиада била нервна и впечатлителна жена. Постоянно повтарящите се нападки на Йоан я докарали дотам, че само при мисълта за него изпадала в истерия. Братовчедът на Исус я хвърлял в ужас.

Отначало тя се задоволявала да го нарича: „Тоя тип, дето си пъха носа в чужди работи“. После прекръстила Йоан на „дърта вещица“. „Как е дъртата вещица? Още ли не е пукнала тая дърта вещица?“ И накрая той станал за нея „мръсно животно“.

„Мръсното животно“ е последният стадий в гнева на цариците.

След „мръсното животно“ остава само бесилката.

Тетрархът вече горчиво съжалявал, че е предавал на своята благоверна всички невъздържани думи на Кръстителя. Поради това, че не успял навреме да смекчи изобличенията на Йоан и да им придаде форма, по-удобна за преглъщане, сега трябвало да защитава своя пленник от яростта на Иродиада. А в нейната глава се появила натрапчива идея.

„Тоя проклет Кръстител няма да престане да си пъха носа в нашите работи, докато не го сложа под сатъра!“ — мислела тя денем и нощем.

Да се сложи под сатъра нос или глава — разликата не е чак толкова голяма. Иродиада не пропуснала да се възползува от това. И ето как станало.

Цар Ирод не си празнувал имен ден, защото нямало светец с неговото име: в онази епоха светците още не били измислени. Затова Ирод, следвайки римския обичай, празнувал рождения си ден.

Тази година той решил да уреди празненство в Махер.

По случай рождения ден бил устроен пир за велможите, военачалниците и галилейските старейшини. Всичко, което знаем за богатството на Ирод, за неговата разточителна щедрост и великолепието на двора му, ни позволява да мислим, че празникът и пиршеството са били за чудо и приказ.

Иродиада, която прекрасно познавала слабостите на своя съпруг, се заела с увеселението. Тя далеч не била глупава, тази Иродиада!

А самият Ирод Антипа се занимавал единствено с трапезата за пира и плащал останалите разноски.

Сякаш между другото царицата му казала:

— В края на вечерта ще организирам балетно представление.

Именно този балет бил замисленият от нея капан. Сега ще видите колко ловко скроила тя всичко.

Празненството вървяло по установения ред. Отначало гостите отлично се забавлявали и хубаво си пийнали. След това, когато и последните съдини се опразнили, всички преминали в синята гостна, където предварително бил поставен подиум за танцьорките. Ирод обожавал сладострастните танци, пренесени от Рим, затова побързал да седне на първия ред.

Започнала балетната програма. Танцьорките, една от друга по-съблазнителни, били избрани измежду най-добрите ученички на Терпсихора^[1]. Но най-прекрасната сред тях била, разбира се, Саломея, дъщерята на Иродиада от първия брак. В изкуството да си вдига краката тя нямала равна на себе си!

Очарователното дете изпълнило номера си сред викове на всеобщо одобрение. Букетите се сипели като дъжд на сцената. Ирод бил възхитен.

— Иродиадино дево, радвай се! — провиквал се той. — Каква грация! Какви антраша! Никога не съм виждал подобно нещо! Кълна

се, за такова удоволствие аз съм готов да дам на тази прелъстителка всичко, което поиска, та дори и половината царство!

— Да не съжаляваш за думите си, татенце! — казала Саломея.

— Готов съм да ги повторя! — разпалено отвърнал Ирод Антипа.

— Саломея изтичала при майка си и ѝ пошушнала на ушенцето:

— Мамичко, какво да си поискам?

— Поискай главата на Кръстителя — отговорила Иродиада.

И ето, милото създание се връща при Ирод, върти очички и чурулика с най-очарователна муцунка.

— Малката Саломея иска главичката на Кръстителя на едно хубаво сребърно блюдо — това е!

Такъв мръсен номер Ирод не бил очаквал. Той чак подскочил на стола, а после отпуснал глава на гърдите си като човек, който трябва хубаво да помисли.

Но придворните намерили каприза на Саломея прелестен и повтаряли в хор:

— Главата на Кръстителя! Главата на Кръстителя! Главата на Кръстителя!

За монарха няма нищо по-ценно от дадената дума — разбира се, ако е склонен да я удържи.

Антипа бил принуден да извика палача, когото предвидливата Иродиада предварително поканила на празненството.

— Гарсон — разпоредил се царят, — донеси на мадроазел Саломея главата на Кръстителя!

— На сребърно блюдо! — добавила Саломея, която искала да изпълнят поръчката ѝ по всички правила на етикецията.

След четвърт час нежната дъщеря поднесла на своята мамичка главата на несретния предтеча, сложена на горепосоченото блюдо.

Ако се вярва на свети Йеремия, който впрочем не е могъл да присъства на достопаментния пир, тъй като е роден триста години по-късно, Иродиада, водена от женска отмъстителност, веднага проболо с топлийка езика на пророка.

След това Йоан Кръстител окончателно загубил желание за живот.

Тази нощ и всички следващи тетрархът се измъчвал от кошмари. През цялото време му се присънвала неговата жертва. Кръстителят му се явявал, като се превъплъщавал от най-неочаквани предмети,

понякога доста интимни. На Ирод се струвало, че той изскача дори от нощното му шкафче. Тържествен и блед, синът на Захария отвсякъде го сочел с пръст и с дълбок бас го заклеймявал:

— Убиец! Убиец! Убиец!

Нещо повече, когато съобщили на Ирод за деянията на Исус, той отчаяно изхриптял:

— Зная какво е това... Туй е Йоан, когото аз обезглавих. Сега той е възкръснал, излязъл е от гроба и върши всякакви чудеса! (*Виж евангелие от Матей, гл. 14, 1–12; от Марко, гл. 6, 14–29; от Лука, гл. 9, 7–9*).

[1] Терпсихора — в гръцката митология една от деветте музични богини, които покровителствали изкуствата и науките. Терпсихора се смятала за покровителка на танца и хоровото пеене. Изобразявали я с лира в ръце. ↑

ГЛАВА XL

ЩЕ ТИ СЕ РИБКА И КРАВАЙЧЕ, АМА НЯМА

Той взе петте хляба и двете риби и като погледна към небето, благослови и разчупи хлябовете, и даде на учениците си, за да им ги наслагат: също и двете риби раздели на всички.

И ядоха всички, и се наситиха.

И дигнаха къшеи хляб и остатъци от рибите дванайсет пълни коша.

А ония, които ядоха хлябовете, бяха до пет хиляди мъже.

Марко, гл. 6, 41–44.

Но да се върнем при нашите апостоли, които миропомазаният разпрати по двама със специални поръчения във всички краища на Юдея. Едни от първите, те научили за печалната участ на Йоан Кръстител и без да чакат по-нататъшни указания, побързали да се върнат при Исус.

— Господи боже мой! Учителю! Разказаха ни такава страшна история, че косите ни настръхнаха!

— Каква е тая история!

— Лоша работа. Изглежда твоят братовчед Кръстителя са го изпратили при праотците. Казват, че му отсекли главата.

— Зная това. Такава е била волята господня!

— Какво общо има тук господ? Такава е била волята не на господа, а на мадам Иродиада, ако разбираме нещичко!

— Възможно е. Но тъй като нищо не се върши без предварителното божие благоволение, братовчед ми Йоан е бил обезглавен само защото така е решил моят баща на небесата.

— Твоят небесен родител не е много любезен към племенника си. Какво толкова се е заял с него?

— Неведоми са пътищата божии.

Това обяснение естествено не могло да успокои апостолите. Те питали дали не е по-благоразумно да се укрият някъде за известно време.

— Почакайте — отговорил Исус. — Трябва да погледна часовника на моята съдба.

След това, като помълчал, изрекъл.

— Не, моят час още не е дошъл. Трябва да си обираме крушите!

Светата компания побързала към най-близкото пристанище, откъдето се прехвърлила на северния бряг на Тивериадско море-езеро.

Нашите пътешественици слезли близо до Витсаида, прославил се вече с чудото на рекордния улов. Това село се намирало в територията, управлявана от Филип. Преди една година то започнало да се нарича град и дори с указ на тетрарха било преименувано. За да достави удоволствие на дъщерята на император Август, Филип заповядал отсега нататък Витсаида да се нарича Юлия.

Около младия град се простирали пустинни равнини, оградени на изток от хълмове, също така унили и голи, както и днес. Тъкмо тук синът на гълъба разчитал да намери усамотено място и да си поседи на тишина.

Уви, сметките му не се оправдали. Въпреки че великият изцелител се изтеглял скромно, неколцина рибари забелязали отдалечаващите се платна на неговата лодка и предупредили народа. Вярващите на тълпи побързали след него по брега, като се стараели да не изпускат от очи платната. Ладията плувала бавно, разбира се, поради неблагоприятния вятър, тълпата я изпреварила и когато Исус със своите апостоли слязъл на брега, тозчас го наобиколило такова множество хора, каквото не бил виждал нито в Капернаум, нито в Наим.

Това станало в навечерието на празника пасха, когато отвсякъде се стичали поклонници. Отдалеч пристигали цели кервани любопитни. Татко Зеведей, като чул за предстоящото пристигане на синовете си с Исус и компания, буквално се скъсвал да разпалва ентузиазма на земляците си.

— Вие сами ще го видите този Исус! — уверявал той всеки срещнат. Каква сила има той, мене слушайте! Веднъж времето не беше съвсем за риболов — аз съм стар вълк и все разбирам нещо от това, — а той с моите синове налови за една сутрин два пълни баркаса! Бога

ми, това приличаше на чудо. Само да го помолите и той ще ви направи колкото искате чудеса, ако щете сто, ако щете хиляда!

Благодарение на тази подготовка жителите на Витсаида-Юлия посрещнали Исус най-радушно.

Рави! Учителю! Наставниче! — надвиквала се тълпата. — Сътвори ни чудо! Чудо!

— Само не сега — отговорил миропомазаният. — С чудесата не бива да се злоупотребява. Друг път.

— Молим те! Бъди добър! Чудо! Чудо!

— Съжалете се над мене, аз съм много уморен...

— Ти не се уморяваш от чудеса! Нищо не ти струва да направиш чудо! Чудо! Чудо!

— Нужно ми е поне да се поосвежа и да остана малко сам!

— Чудо! Давай чудо!

Исус действително плюл от досада и като заобиколил ревящата тълпа, заедно с апостолите се запътил към близките хълмове. Но упоритите жители на Витсаида и не по-малко упоритите поклонници се помъкнали след него. Исус се качил на един хълм, на втори, на трети — те го следвали по петите и не изоставали крачка назад.

Тогава вместо с чудо той ги нагостил с предълга реч — собствено съчинение.

Той бил толкова красноречив, че слушателите му напълно забравили защо са се домъкнали толкова далеч в пустинята. При това и речта му продължавала безкрай. Той говорил цял ден, но никой и не помислил да се върне в къщи за обед.

Когато най-сетне живото Слово завършило словоизлиянията си, без дори веднъж да си накваси гърлото с чаша подсладена вода — очевидно божественото гърло от проповеди не пресъхва, — вече се спускала вечер и слънцето клоняло към хоризонта.

Чак тогава учениците Христови се обезпокоили за здравето на многобройните слушатели и преди всичко за техните стомаси.

— Бива си ни! — казали си апостолите. — Където и да погледнеш наоколо — пустиня, тия добри хора оставиха домовете си, за да послушат словото божие, а ние дори не знаем с какво да ги нахраним.

— Това не е проблема! — забелязал миропомазаният. — Купете хляб и го раздайте на тълпата.

— Да купим? Може би ще ни кажеш откъде! И с какво? Джобовите ни са празни и наоколо няма нито една хлебарница. Тия хлебари кой знае защо не се заселват в пустинята!

— И така да е, не ми се вярва в торбата на някой от всички тия поклонници да не се намери нещо за ядене!

Андрей се покатерил на един скален къс и се обърнал към тълпата:

— Уважаеми слушатели! Може би у някого от вас ще се намери поне коричка хляб.

Едно малко момче излязло напред и му отговорило:

— Аз имам пет кравайчета и две рибки.

— О, имаме голям късмет! — възкликнал Исус.

— Мислиш, че това ще стигне за всички? — не без ирония го попитал Андрей.

— Все едно, раздавайте, а каквото остане, донесете го на мене.

След това Исус наредил всички събрали се да седнат на земята по петдесет души заедно и това веднага било изпълнено.

После взел петте кравайчета, разчупил ги и започнал да ги дава на апостолите, които на свой ред предавали къшеите на тълпата. По същия начин постъпил и с двете риби — това очевидно била пушена селда. И представете си, в ръцете на великия изцелител тези кравайчета и риби се множали до безкрайност. Когато вече нищо не оставало все пак още нещо оставало. Така той продължавал да дели нищо и да раздава нещо, докато всички събрани се наяли до насита и започнали да викат:

— Стига! Стига! Достатъчно!

Но Исус не се задоволил с това, тъй като искал да докаже, че въпреки своя чародеен дар той все пак е човек на икономии, и заповядал да съберат всичко, което останало от кравайчетата и пушената риба.

Желанието му било изпълнено. След приключването на импровизирания пикник събрали всички огризки; излязла дяла дузина големи кошници, пълни догоре.

След това поклонниците и жителите на Витсаида-Юлия си тръгнали и късно вечерта се добрали до града за огромно облекчение на останалите му обитатели, които вече не на шега се разтревожили от тази толкова внезапна емиграция.

Разговорите за това дълго още не стихвали из цяла Галилея. Не ще и дума, чудото било екстра категория! Всъщност това дори не било едно чудо, а няколко, което евангелистите за съжаление не са забелязали.

Първо, още това, че населението на цял град оставя домашното си огнище и отива да слуша проповед бог знае колко далече в пустинята, без да се погрижи да си вземе дори един сандвич — само по себе си е чудо!

А второ, представете си всички тези хора, които не смятат за нужно да се запасят с храна, но въпреки това влачат дванадесет парчета солидни кошници — това не е ли чудо!

Такава е в общи черти историята с размножаването на кравайчетата и пушената селда. Както виждате, тя фактически е по-голямо чудо, отколкото предполагат християните (*виж Евангелие от Матей, гл. 14, 13–21; от Марко, гл. 6, 30–44; от Лука, гл. 9, 10–17; от Йоан, гл. 6, 1–15*).

ГЛАВА ХЛІ

РАЗХОДКА ПО ВОДА ПЕШКОМ

И ги видя да се измъчват при плаването, понеже им беше противен вятърът; а около четвърта стража през нощта приближи се до тях, като ходеше по морето, и искаше да ги отмине.

Като го видяха да ходи по морето, те помислиха, че е това е привидение и извикаха; защото всички го видяха и се смутиха. Той веднага заговори с тях и им рече: дерзайте! Аз съм, не бойте се! И влезе при тях в кораба; и вятърът утихна. И те извънредно се слисаха и чудеха в себе си.

Марко, гл. 6, 48–51.

Смятам, че никой не ще се учуди, като научи, че след това масово чудо, извършено пред очите на многохилядна тълпа, жителите на Витсаида решили да хванат Исус и да го провъзгласят за цар.

Замисълът бил напълно логичен. Витсаидчани съвсем резонно разсъждавали, че ако имат такъв всесилен вожд, той ще им осигури победа над всеки враг, като се започне с римските легионери, от които им дошло до гуша.

Но тази перспектива никак не блазнела живото Слово. Синът, на гълъба кацнал на импровизираната катедра на хълма, за да излее оттам потоците на своето красноречие, а съвсем не за да стане главнокомандващ на въстаниците и да се забърка в някаква военна авантюра. Защото неговият час още не бил дошъл — пак старата формулировка.

Като му съобщили за намеренията на жителите на Витсаида, Исус решително запротестира.

— Не, не и не! — извикал той. — Не ми е нужна никаква корона! Оставете ме на мира, аз искам да изцерявам своите неми и парализици, а останалото не ме интересува.

Но апостолите били на друго мнение. Те мечтаели за слава и напълно споделяли войнствените стремежи на витсаидчани. Ето защо те се опитали да разубедят Исус.

— Господи — говорели апостолите, — ако ти възглавиш въстанието, което отдавна вече назрява, победата сигурно ще бъде наша. Ние ще покажем на тия римляни къде зимуват раците, ще видиш.

— Ще видя, но какво? — троснато отвърнал миропомазаният. — Срещу нас ще бъдат не само римските легиони, но и войската на Ирод и войниците на синедриона!

— Че какво от това! Ти нали си син божи, за какъв дявол ще се боиш? С една своя дума ти ще направиш на пух и прах всички наши противници, колкото и многобройни да са те.

— Напълно възможно е, но да възглавявам въстанието не влиза в моите планове.

— Но послушай, учителю...

— Никакво „но“! Аз сам зная какво да правя. Щом сте ме избрали за свой водач, благоволете да се подчинявате! Сляпото подчинение е първа добродетел на християните. Така че вие веднага ще се качите на лодката и ще заминете за Капернаум. И моля без пререкания!

Клюмнали глави, апостолите се подчинили. Когато лодката им била вече далеч, Исус отпратил тълпата, която отново се събрала да го послуша, и като се възползвал от тъмнината, избягал в планината. Най-сетне останал сам!

В това време над долината на Йордан се спуснали облаци и късно вечерта се разразила буря. Тивериадско море се развълнувало от вятъра и водата започнала да залива лодката на апостолите. Положението им далеч не било утешително, още повече, че богопомазаният чудотворец този път отсъствал.

Апостолите проклинали съдбата си. Те се опитали да се борят, но всичко било напразно. Бурята все повече се усилвала, вълните се надигали, ладията им загубила управление и се отклонила от курса.

В четири часа сутринта те все още били на половин път от брега и опасността ставала все по-реална.

Внезапно апостолите видели недалеч човек, който преспокойно шествал по водата. Можели да се закълнат, че се разхожда по твърда

земя — толкова уверено и невъзмутимо крачел от вълна на вълна. Обкръжавало го ярко сияние. Това бил Исус.

Логично било апостолите да се зарадват, като решат, че техният учител бърза да им помогне. Но не! Обезумели от ужас, те започнали да стенат и крещят:

— Престанете най-после да се дерете, глупаци! — не издържал миропомазаният. — Това съм аз.

— Не, не, не е той! — застенали апостолите. — Това е призрак!

— Казвам ви, че съм аз.

Пръв решил да му повярва Симон-Петър.

— Господи — едва избъбрил гой, — ако това наистина си ти, заповядай ми да дойда при тебе по водата!

— Ела, Петре, щом ти се иска!

— А гарантираш ли, че няма да потъна?

— Давам ти честна дума.

Петър моментално се метнал през борда на лодката и предпазливо тръгнал към миропомазания. В дъното на душата си той все пак се опасявал да не би тая неустойчива пътечка да му изиграе лоша шега. Но отначало всичко вървяло добре. Той крачел по вълните като по асфалт, само дето хвърчали пръски! Но изведнъж връхлетял силен вятър — и бух! Апостолът пробил неравната повърхност и започнал да потъва. Когато водата му стигнала до колене, той сериозно се разтревожил за кожата си.

— Учителю! Учителю! — закрещял Петър с неузнаваем глас. — Спаси ме, потъвам.

— Само ти се струва така — възразил Исус, който ловко балансираше на гребена на вълната. — Погледни! Виждаш ли колко здраво стоя?

— О не, учителю, на мене съвсем не ми се струва. Може би за тебе, сина на гълъба, тази течност е достатъчно устойчива, а за мен не е... Та аз съм всичко на всичко един обикновен апостол... О, господи, побързай, че ми стига вече до пъпа. Измъкни ме за бога, моля те... И за какъв дявол ти хрумна да ме подмамиш от лодката в тая влага? Просташка шега! Спаси ме, о господи!

Накрая Исус се смилил над нещастния Петър, който джапал като простреляна патица. Той му протегнал ръка, издърпал го на повърхността и приятелски го смърлил:

— Ако ти приятелю, не беше се усъмнил в мене, щеше да избегнеш банята. Сам си виновен, малovereцо!

След това, като се крепели един другиго, те се добрали до лодката.

Щом Исус прекрачил през борда, вятърът тозчас утихнал и те веднага се озовали на местоназначението (*виж евангелие от Матей, гл. 14, 22–33; от Марко, гл. 6, 45–52; от Йоан, гл. 6, 16–21*).

Сега вече апостолите не се съмнявали. Те паднали на колене пред своя водач, който така ловко ги спасил от гибел, и му казали:

— Да не мръднем от мястото си, ако ти си обикновен пророк. Ти наистина си син на гълъба, а значи, син божи!

ГЛАВА XLII

ИЗГНАНИЕ И ЗАВРЪЩАНЕ В ГАЛИЛЕЯ

Иисус им рече: аз съм хлябът на живота; който дохожда при мене, няма да огладнее; и който вярва в мене, няма да ожаднее никога.

Но казах ви, че и ме видяхте, и не вярвате. Всичко, що ми дава отец, ще дойде при мене; и който дохожда при мене, няма да го изпъдя вън; защото слязох от небето не за да върша моята воля, а волята на отца, който ме е пратил.

Йоан, гл. 6, 35–38.

Двадесет и четири часа след това произшествие миропомазаният вече проповядвал в капернаумската синагога при голям наплив на слушатели. Освен местните жители тук били и витсаидчани. Като научили, че ладията с апостолите е отпътувала без Иисус, те се втурнали да го търсят из планини и долини, за да доведат при него своите болни. Като не открили никъде дърводелеца-изцелител, жителите на Витсаида били дълбоко озадачени. Но не задълго.

През оная епоха още не съществувал нито телеграф, нито телефон. И въпреки това, ако се вярва на евангелието, витсаидчани още същия ден узнали, че синът на гълъба се намира в Капернаум, и пак през този ден успели да пристигнат там.

И така, на следващото утро жителите на двата града се обединили и измолили от живото Слово да ги облагодетелства с една от онези безкрайни речи, чиято тайна била известна единствено на него. Иисус, разбира се, не могъл да им откаже. Но когато след проповедта започнали да го молят да повтори чудото от преди два дена, т.е. чудото с размножаването на кравайчетата и пушената селда, миропомазаният се запънал. И то така, че работата без малко не свършила зле.

Дявол да ви вземе! — изревал той. — Ще се промените ли вие някога или не? Или пак сте огладнели, та сте дошли да ми искате хляб?

Добре де, ще ви нахраня, само че не с това, за което молите. Ще ви нагостя със самия себе си, защото аз съм хлябът на живота, слязъл от небето.

Като чули това, да си признаем, доста рисковано предложение, присъстващите зароптали въпреки всичките си симпатии към сладкодумния дърводелец.

А той вместо да обясни своята мисъл, продължил с предишния тон:

— Да, да, храната, която ви предлагам, е моята плът. Искате ли да опитате?

— Не! — дружно отвърнали стотици гласове.

— Толкова по-зле за вас. Два пъти няма да ви каня. Вие виждахте как възкресявам мъртъвци. Та ето какво, ако искате да ви възкреся след вашата смърт, ще трябва да ядете моята плът и да пиете моята кръв!

Това людоедско угощение явно не било по вкуса на събралите се. Те на драго сърце щели да си хапнат още веднъж пушена селда с кравайче, но бифтекът от кълките на оратора не съблазнявал никого.

— Това да не е нова притча? — подвикнал му някой. — Надявам се, ти говориш алегорично?

— Съвсем не! „Защото плътта ми е наистина храна, и кръвта ми е наистина питие. Който яде моята плът и пие моята кръв, пребъдва в мене, и аз в него... Който мене яде, ще живее чрез мене“ (Йоан, гл. 6, 55–57).

Това вече било прекалено. Всички събрани се възмутили, включително и многобройните привърженици на Исус, които доброволно го следвали, за да бъдат в кръга на учениците му.

— Стига! — чули се възгласи. — Долу! Това е отвратително! Той се е побъркал!

Но тъй като нито капернаумци, нито витсаидчани желяели смъртта на живото Слово, те се задоволили да го оставят с неговите бълнувания и като плюели, се разотишли по домовете си.

„От това време — тъжно отбелязва евангелистът Йоан — мнозина от учениците му се върнаха назад и вече не ходеха с него“ (Йоан, гл. 6, 66).

Исус останал с дванадесетте апостоли.

— Е — казал той, — може би и вие искате да си отидете?

— А, не! — отговорил Симон-Камен. — Ние съвсем забравихме занаятите, които ни хранеха, и свикнахме да живеем свободно, така че оставаме. Наистина, ако ти сега ни нагостиш с печено от твоето филе, на нас, разбира се, ще ни се повдигне, но с време навярно ще посвикнем. Ти ни показва вече толкова чудеса, че сега нищо няма да ни учуди. Накратко, ние вярваме в тебе. Ако искаш, можем да повярваме още веднъж в символа на нашата вяра: ти наистина си син на гълъба, а значи, син божи!

— Благодаря! — казал Исус. — Благодаря ви, приятели!

Заедно с дузината верни ученици той излязъл от синагогата и тръгнал по улиците на Капернаум. Шокираните граждани гледали след тях и възмутено си говорели:

— Ама пък с хубави работи се занимават, когато останат сами!

— Да бе! В наше време да стигнеш до човекоядство!

— И как пък не им е противно?...

Напълно естествено е, че този случай доста навредил на Христос. В края на краищата той самият разбрал, че му е необходимо за известно време да изчезне от хоризонта. Затова той скоро напуснал града, а след това изобщо заминал от Юдея. След няколко дни Исус бил вече в град Тир, в страната Ханаанска.

Евангелието доста съдържано описва пребиваването на живото Слово сред езичниците. Споменава се само, че Исус оказал услуга на една жена, макар и предварително да я наругал с най-грозни думи, защото синът на гълъба далеч не всякога бил кротък като гълъб.

Тази жена била езичница, по рождение сирофиникианка, и го помолила да изгони дявола от дъщеря ѝ, която страдала от епилепсия.

Отначало Исус ѝ отговорил проташки.

— Моите чудеса не са за кучетата! — казал той.

Горката майка преглътнала обидата.

— Прав си, господи — съгласила се тя, — но и кучетата събират трохите, паднали от масата. Дай ми поне трошица от твоите чудеса!

Исус бил толкова любезен, че престанал да се държи проташки и дал исканата трошица чудо, макар че направил недоволна гримаса.^[1]

След известно време при него довели глухоням.

Ако желаете да се запознаете по-подробно с новия начин на лечение, към който прибягнал този път Исус, настойчиво ви съветвам да прочетете седма глава от Евангелие на Марко.

Накратко станало следното.

Исус пхнал пръстите си в ушите на пациента, плюол му в устата и извикал:

— Ефата!

Глухонемият тозчас си възвърнал слуха и дар-словото.

След няколко дни на Исус се явил случай да повтори чудото с размножаването на кравайчетата и пушената селда. Ако жителите на Витсаида бяха разбрали, че е направил за езичниците онова, което решително отказал на правоверните в Капернаум, те щяха да позеленеят от завист.

Нашият герой прекарал сред езичниците в Тирските и Сидонските предели шест дълги месеца. През цялото това време той буквално умираше от скука. Тъгувал за, Галилея особено често си спомнял Магдала, където останал неговият малък харем.

Ето защо, когато решил, че е прекарал в изгнание достатъчно време, Исус най-напред забързал към Магдала.

Светите дамички го посрещнали с възторг — иначе и не можело да бъде. Ами че той се губил някъде половин година! Толкова много им липсвал! И през цялото време да не се обади, това лошо момче!

За да отпразнуват завръщането на неблагодарника, се събрали всички набожни одалиски. Обсипвали го с нежни упреци, карали го да се закълне, че вече няма никога, никога да прави така, а накрая простили на непрокопсания пакостник и го възнаградили за всичките шест месеца принудителен пост.

Именно по това време се роди печално известният каламбур, който евангелието приписва на Христос^[2].

Едно утро, когато беседвал със своите апостоли, той изведнъж попитал:

— Слушайте, вие се врите навсякъде и събирате всякакви клюки. Какво говорят хората за мене?

— Да си кажем право — отговорили апостолите, — никой не вярва, че си месия. Ние разпитвахме всеки срещнат. Едни казват, че не си с всичкия, други те вземат за възкръсналия пророк Йеремиа — те поне ти признават някакви достойнства, — но повечето наши съотечественици те смятат за изпечен мошеник или шут.

— Ами вие, какво мислите вие за мен?

— Ние, равни — отговорил Петър от името на всички, — мислим както преди. За нас ти си син на гълъба и за такъв те провъзгласяваме навсякъде.

— Прекрасно, приятели мои, доволен съм от вас. Особено от тебе, стари приятелю — обърнал се той към Петър. — Юнак си ти, че се реши да се изкажеш от името на всички, благодаря ти. Изобщо ти си добро момче, затуй слушай внимателно какво ще ти кажа. Ти се казваш Петър, нали?

— Естествено! Ти сам ми даде това име вместо предишното — Симон.

— Та ето, щом ти си Петър, т.е. камък, на тоя камък ще съградя църквата си.

— Прощавай, какво каза?

— Казах, че ще съградя върху Петър, т.е. върху камъка, който си ти, моята църква и портите адови няма да ѝ надделеят (*Матей, гл. 16, 18*).

— Вратата на ада ли?

— Ами да, адската врата.

— Някак не мога да го проумея...

— Няма значение. Освен това ще ти дам връзка ключове. Това ще бъдат ключовете от царството небесно, от онова царство, което е горе, по-високо от луната. И каквото свържеш на земята, ще бъде свързано и на небесата, а каквото развържеш на земята, горе също ще се развърже.

— Премного съм ти благодарен — казал Симон-Камен. — Това не е малка чест за мен. Ще се постарая да оправдая оказаното ми доверие.

И като се обърнал към останалите апостоли, погладил брадата си и тържествено добавил:

— Чухте ли? И така, решено е: от днес аз съм вицепрезидент на нашето общество! (*Виж евангелие от Матей, гл. 15, 21–39; гл. 16, 1–20; от Марко, гл. 7, 1–37; гл. 8, 1–30; а също от Йоан, гл. 6, 22–72*).

[1] „А тая жена беше езичница, родом сиропиникианка; и го молеше да изгони беса от дъщеря ѝ; Но Иисус ѝ рече, нека първом да се наситят чедата; защото не е добре да се вземе хлябът от чедата и да се хвърли на псетата. А тя му отговори и рече: да, господи, ала и

псетата ядат под трапезата трохи от децата. И каза й: за тая дума иди си: бесът излезе из дъщеря ти“ (Марко, гл. 7, 26–29). ↑

[2] Таксил има предвид мрачната роля, която изиграло християнството и по-специално католицизмът в историята на човечеството. Своите действия, стремежа си към власт над умовете и живота на хората римските папи често оправдавали именно с това място от евангелието. Те смятали, че властта си над християнската църква са наследили от Петър, оная митична личност, която те провъзгласили за първи римски епископ (папа). ↑

ГЛАВА XLIII

ПРОБНО ВЪЗНЕСЕНИЕ И РАЗГОВОРИ ВЪВ ВЪЗДУХА

И след шест дни Исус взе със себе си Петра, Иакова и Йоана, брат му, и възведе ги насаме на висока планина; и се преобрази пред тях: и лицето му светна като слънце, а дрехите му станаха бели като светлина. И ето, явиха им се Мойсей и Илия, разговарящи с него.

Матей, гл. 17, 1–3

След една седмица Исус се запътил към хълмистата местност на западния бряг на Генисаретското езеро. Привечер заедно с трима апостоли — Симон-Камен, Големия Яков и момчето Йоан — той се качил на една висока планина, която се наричала Табор.

Когато се добрали до върха, Исус се обърнал към своите верни ученици:

— Аз ще се помоля тук преди лягане. Вие също, ако искате, можете да се помолите с мене.

След това той паднал на колене, протегнал ръце нагоре и започнал да мърмори молитвата. След първата молитва преминал към втора, към трета, четвърта, пета и така нататък.

Апостолите последвали неговия пример. Те също коленичили, също издигнали ръце към небесата и захванали „Отче наш“.

При това те скришом си подмигвали, сякаш искали да кажат:

— Бива си го нашият миропомазан син на гълъба! Добре му е на него: той винаги може да избира между две същности — човешка и божествена. Когато му се иска, той се уморява като всички хора, а когато не му се иска, изобщо не се уморява. Ето и сега стърчи с протегнати нагоре ръце вече половин час: изглежда е включил божествената си същност. Той може да си стои така още три-четири часа поред и дори да не се помръдне... Но ние, дявол да го вземе, сме от друго тесто! Имаме само една същност — човешка, и след пет минути ръцете и краката ни просто ще отмалеят!

И действително Исус се молел с такава необичайна ревност, че както изглеждало, изобщо не усещал умора от неудобната поза. Що се отнася до тримата апостоли, на тях коленете им вече се схванали и ръцете им сами се отпусkali.

Накрая нямали повече сили да се съпротивяват на умората и преспокойно си легнали направо на голата земя, та поне малко да подремнат. Скоро и тримата заспали дълбоко.

И тъкмо когато те с рядко единогодушие хъркали в унисон, на планината Табор се случило нещо наистина удивително.

Исус престанал да мънка молитви, изправил се на крака и бавно се издигнал над земята като балон. Не, той не се вдигнал високо — само на метър и нещо от земята. Защото това било само опит! Истинското възнесение трябвало да се състои в по-тържествена обстановка. Затова сега той неподвижно увиснал над самата земя, сякаш за да докаже, че законите на природата не съществуват за него и той пет пари не дава за някакво си там земно притегляне.

В същото време небесата се разтворили и оттам се спуснали двама възрастни господи. На главата на единия сияел чифт светещи рога — това бил Мойсей. Другият слязъл надолу в огнена колесница, която се гмуркала между облаците като риба във вода — това бил пророк Илия. Татко Мойсей увиснал до Исус, Илия се измъкнал от своя екипаж и по същия начин се настанил от другата страна. И тримата се държали неподвижно във въздуха на един метър от земната повърхност, сякаш били окачени на невидими връвчици. Зрелището било крайно интересно! При това те спокойно повели приятелски разговор.

— Вие сте много любезни — започнал Исус, — че слязохте да ме навестите в такъв късен час.

— Какво приказваш — отвърнал Мойсей. — Това е наше свято задължение, което ние прекалено дълго време пренебрегнахме... Разкажи по-добре как вървят твоите земни работи. Всичко наред ли е? Вслушват ли се хората в твой глас? Душите пречистват ли се?

— Хм, как да ти кажа... Някои не упорстват много, но общо взето отсевт е значителен. Всичко върви съвсем не така гладко, както разчитам.

— На мене ли ще ми го казваш? — намесил се пророк Илия. — Аз ли не познавам съотечествениците си. Та те са упорити като

андалуски катъри! Аз сам им проповядвах толкова години словото божие и каква полза? След всяка моя проповед те още по-дълбоко затъваха в пороците си.

— Че то и на мен не ми провървя повече с тях — признал Мойсей. — Впрочем, в интерес на истината трябва да кажа, че когато беше нужно, аз не подбирах средства. Ако моите древни евреи прекалено се заинатяваха, аз ги вразумявах с огън и меч. За да вкараш един упорстващ народ във верния път, няма нищо по-добро от масовото изстребване.

— Не, Мойсей — не се съгласил с него Исус, — твоите закони все пак са премного сурови, казвам ти го като приятел. Аз предпочитам да не мачкам мухите, а да ги ловя с мед.

— О, ако това ти се удаде, на добър час! Но аз вече имам опит, повярвай ми. Когато основаваш нова религия, няма място за сантименталност — иначе всичко ще се обърне надолу с главата.

— Отначало да, но затова пък после...

— После ще започнат да те преследват, да изправят всички криви дървета в твоя гръб, да ти се надсмиват и в края на краищата по най-жесток начин ще те убият.

— Зная, но затова пък какъв триумф ме очаква в бъдеще!

— Е, твоя работа, щом толкова ти се иска да те разпънат — обадил се Илия. — От душа ти желая приятно забавление! А що се отнася до мене, аз съм искрено благодарен на твоя превъзходен отец Саваот, че успя да ме измъкне жив на небесата тъкмо когато моите съвременници се готвеха да ме пречукат. От негова страна това беше твърде, твърде любезно...

В същия дух нашите висящи джентълмени мирно разговаряли още няколко минути. Обкръжавало ги ослепително сияние. Дори телата им изглеждали прозрачни — толкова силна светлина излъчвали те. Дрехите на Исус „станаха бляскави, твърде бели, като сняг, каквито белилник на земята не може да избели“ (Марко, гл. 9, 3). Гледката била прекрасна, наистина прекрасна!

Сияещото видение било толкова ослепително, че дори нашите апостоли накрая се събудили. Облещили очи, светлината ги заслепила, но те по думите на евангелието все пак чули как Илия и Мойсей беседват с Исус. „Като се явиха в слава, те говореха за смъртта му, с която щеше да свърши в Ерусалим“ (Лука, гл. 9, 31).

Но това толкова великолепно зрелище, естествено, не можело да трае дълго: всичко си има край! Дори филмът завършва, когато се извърти цялата лента.

Затова сияещото видение започнало постепенно да избледнява, да помръква, докато напълно изчезнало. Илия и Мойсей се стопили като сенките на вълшебен фенер.

Според Петър всичко се свършило прекалено бързо.

— Учителю! — казал той. — Колко хубаво е тук! Ако не възразяваш, ние ей сега ще направим три колиби: една за тебе, една за Мойсей и една за Илия, а и ние ще останем в тази вълшебна планина.

— Що за глупости! — възмутил се Исус. — Три колиби за шестима? А вие самите къде ще спите?

— Все някак ще се нагласим. Ти ще вземеш малкия Йоан, а ние с Големия Яков ще се настаним — единият с Мойсей, другият с Илия — и всички ще бъдат доволни.

Той още развивал мисълта си, когато над тях изведнъж се спуснал облак и ударил такъв гръм, че Петър едва не се задавил. След това от облака загърмял глас, който казал:

— Този е моят възлюбен син, него слушайте!

Гласът толкова не приличал на гукането на гълъб, което можело да се очаква, че апостолите не знаели какво да отговорят. Те се проснали и забили нос в земята, замижали и утихнали като котки, които са направили пакост.

Чак след някое време, виждайки, че небесата нямат намерение да рухнат върху главите им, нашите храбреци се осмелили да отворят очи. Те се опипали от главата до краката и с облекчение установили, че като че ли всичко си е на място.

Исус седял недалеч на един отломък от скала. Той бил сам и ги гледал доста презрително.

— Хубава работа! — казал той. — Доколкото разбирам, на това се казва: да загубиш ума и дума от страх. Вие като че ли сами не знаете живи ли сте или не. Пребройте си костите, дали всички са цели, че ги и преномерируйте: може да ви потрябват следващия път! Не, честна дума, виждал съм магарета, ама такива!... Кога най-после ще ви набия в тъпите глави, че докато аз съм тук, нищо няма да ви се случи?!

На апостолите им дошло много. Големия Яков, като изразил мнението на своите колеги, намекнал, че е време да се върнат в града.

Всеки от тях се мъчел да се убеди, че тази вълшебна планина в последна сметка не е чак толкова страшна, както им се сторило.

Исус не ги измъчвал повече: жестокостта не му била в характера. Той се съгласил да се спуснат от планината и да се доберат до най-близкия град. Тъкмо и хоризонтът започвал да светлее. Когато се развиделило, те били вече долу.

Из пътя Исус разтъкувал на своите ученици, че пробното възнесение и разговорът с увисналите във въздуха пророци са се състояли специално за тях, ето защо те трябва да пазят в най-дълбока тайна всичко видяно и чуто.

— На никого не казвайте за това видение! — заповядал им синът на гълъба.

Може би именно затова малкият Йоан пази непроницаемо мълчание за това великолепно видение? Той е бил единственият евангелист, който видял това представление, и той единствен от четиримата не пише нищо за него.

Отворете евангелието и ще намерите разказа за видението-чудо:

а) у свети Матей (*гл. 17, 1–13*), макар че свети Матей, както е известно, не е бил на планината Табор;

б) у свети Марко (*гл. 9, 1–12*), който също не е бил забелязан там;

в) у свети Лука (*гл. 9, 28–36*); свети Лука е свързан с тази история не повече от споменатите си двама колеги.

И само четвъртият, свети Йоан, мълчи за това като риба.

И така, малкият Йоан свято запазил тайната за пробното възнесение на планината Табор. Но, извинете, по какъв начин тогава са научили за нея останалите трима евангелисти?

Впрочем, още веднъж моля за извинение, аз съвсем забравих: та нали те са писали под диктовката на гълъба!

И така, като посъветвал апостолите да си държат езика зад зъбите, Исус им заявил, че ще възкръсне след смъртта си.

Тук отново не пречи да вземем в ръка евангелието.

Апостолите не могли да се опомнят.

— Как може той да възкръсне след смъртта си? — питали се те. — И къде се дяна Илия? Нали книжниците казваха, че Илия трябва да се яви преди месията и да уреди всичко отначало? Значи нашият учител изобщо не е Христос?

Ако се вярва на „свещеното писание“, тези въпроси измъчвали много Исусовите ученици.

Но нека внесем известна яснота. Едно от двете: видели ли са апостолите чудесата на Исус или не са ги видели? Видели са ги, нали? В такъв случай защо се съмнявали? Щом Исус е могъл пред очите им да възкресява други мъртъвци, защо самият той, всемогъщият, да не възкръсне?

Колкото до мене, ако, да речем, последният дръвник пред очите ми увисне във въздуха без връвчици или някакви други приспособления, ако той по моя молба съживи баба ми, като ѝ каже „талифа куми“, ако пред мен излекува глухоням, като тикне пръстите си в ушите му и му плюе в устата, аз въпреки целия си скептицизъм ще провъзглася дори този дръвник за бог и ще му се моля.

Когато мисля за апостолите, пред чиито очи Исус творил безброй чудеса и които въпреки това от време на време се съмнявали дали той е Христос, аз разсъждавам по следния начин.

Рай няма — уверен съм в това, — но дори и да имаше, сигурно не бих попаднал там. Апостолите, които от време на време се съмнявали в господата бога, при все че нямали никакви основания за това, а дори, напротив, заели там най-хубавите места и се смятат за светци от първа категория. А аз не съм видял нито едно чудо, затова, въпреки че не вярвам в бога, аз имам смекчаващи вината обстоятелства и нашият вечен баща — надявам се, в деня, когато се явя пред него, той ще бъде в добро настроение — ще ми връчи диплом на светия поне от четвърта категория. Повече не ми трябва „Блаженият Лео Таксил“ — ей богу, няма да изглежда лошо в календара на светците! Но достатъчно за това: и без това отделихме прекалено много място на съмненията на апостолите.

Исус не разсъждавал дълго.

Той просто им казал:

— Може би мислите, че не съм Христос? Питате се как ще възкръсна след смъртта си? Не се тревожете за това! Казвате, че Илия трябвало да дойде преди мене... Тогава знайте: той вече дойде и никой не му обърна внимание. Той се криеше в образа на моя братовчед Кръстителя — това е всичко. А тъй като кръстителят от Йордан в действителност е бил не някой друг, а предрешеният Илия, значи аз съм месия на месииите!

ГЛАВА XLIV ВЯРАТА ПЛАНИНИ ПРЕМЕСТВА

И запрети Исус на беса, и той излезе из момчето: и то от оня час оздравя.

Тогава учениците пристъпиха към Исуса насаме и му рекоха: защо не можахме ние да го изгоним?

А Исус им рече: поради вашето неверие, защото истина ви казвам, ако имате вяра колкото синапово зърно, ще речете на тая планина: премести се оттука там, и тя ще се премести; и нищо няма да бъде за вас невъзможно.

Тоя пък род не излиза, освен с молитва и пост.

Матей, гл. 17, 18–21.

Като си приказвали така, Исус и тримата апостоли се добрали до покрайнините на града. Тук те срещнали своите останали компаньони, обкръжени от голяма тълпа.

В отсъствие на Исус неговите ученици намислили да изцерят един глухоням епилептик. Те повярвали в обещанието на своя учител, че също ще могат да вършат чудеса, и ето че се опитали да направят това, но кой знае защо, нищо не излизало.

Когато бащата на глухонемия дошъл при Андрей, той му рекъл:

— Твоят син е глухоням и при това има припадъци нали? Дребна работа! Ние обладаваме чудодейна сила и на бърза ръка ще излекуваме чедото ви...

Глухонемият извикал няколко пъти и се сгърчил. Хванали го поздраво и апостолите започнали да му баят, като подражавали в думи и жестове на Исус. С тая малка разлика, че това не давало никакви резултати.

Напразно всеки от тях поред плюел в устата на глухонемия, напразно пъхали пръстите си в ушите му, напразно простирали ръце над главата му и високо произнасяли всякакви безсмислици. Провалът бил пълен.

Книжниците, които отдавна изпитвали антипатия към апостолите, се надсмивали над техните безплодни напъни и победоносно тържествували. Но когато на сцената се появил синът на гълъба, всичко мигновено се променило.

— Ах, ето го и учителя! — възкликнал Вартоломей, от когото потта се леела като град. — Все пак навреме идва!

— За какво спорите тук? — запитал миропомазаният.

От тълпата излязъл бащата на глухонемия.

— Рави! — казал той. — Доведох при тях сина си, който от дете страда от неизвестна болест. Не стига, че е глух и нем, но и от време на време се гърчи в страшни конвулсии, търкаля се по земята, скърца със зъби, пръска на всички страни лиги и линее от ден на ден. Сам разбираш, че всичко това е неестествено; изглежда в корема му седи дявол и той го кара да прави такива акробатически номера. Помолих твоите ученици да изгонят беса, обаче от тяхната работа не излезе нищо. Но ти, господи, ти не си като всички хора и аз вярвам, че без усилие ще надделееш на нечистия дух, който терзае моя син. Направи ми тази услуга, моля те, изцери го. Това е единственото ми дете!

С тези думи той се проснал в краката на Исус. Великият изцелител бил поласкан.

— Доведи тук сина си! — заповядал той.

Довели детето. Но щом видяло Исус, то припаднало, от устата му изскочила пяна и то започнало да се търкаля по земята.

— И често ли го прихваща така? — осведомил се миропомазаният.

— Много често. Той толкова се измъчи, че веднъж се хвърли във водата да се удави, а друг път се търколи в огъня... О господи, какво нещастие! Явно дяволът го тласка към такива отчаяни постъпки... Рави, рави, смили се над него, смили се над нас!...

— Ако ти вярваш в мене, твоят син ще се избави от нечистия дух.

От страх да не би изведнъж да се окаже недостатъчно вярващ, бащата на глухонемия епилептик чак се разплакал.

— Рави! — казал той. — Честна дума, аз ще направя всичко възможно, за да повярвам в тебе. Но ако не успея, помогни ми да се спася от безверието!

В това време тълпата от всички страни наобиколила миропомазания. Той още веднъж погледнал момчето, което се мятало в гърчове, и изрекъл:

— Дух нечисти, глух и нем, излез от този юноша и не се връщай, аз ти заповядвам!

Дяволът яростно разтърсил тялото на обладания и изскочил навън, както винаги със силен вик.

Момчето се строполило на земята. Пяната върху устните му мигновено изсъхнала, тялото вече не подскачало, то лежало неподвижно като мъртво.

— На ти сега изцеление! — радостно се развикали книжниците. — Гледайте, та момчето умря!

Но в този момент Исус хванал момчето за ръка, повдигнал го и напълно здравото дете се изправило, сякаш нищо му нямало. Книжниците били готови да потънат в земята. Тълпата ръкопляскала и викала „браво“. Това бил истински успех. Синът на гълъба, скромнен като горска теменуга, побързал да се скрие от възторжените излияния на публиката в най-близката къща. Апостолите го последвали, но не смеели да се погледнат в очите и не знаели с какво да обяснят своето позорно безсилие.

Когато останали сами с наставника си, те поискали обяснение.

— Какво е това в края на краищата? — попитал един измежду тях от името на цялата дузина. — Преди половин година ти ни изпрати с важна задача и ни даде способността да вършим чудеса. Досега ние се ползвахме добре от тази способност: благодарение на нас неколцина дори се излекуваха. А днес, когато искахме да повторим стария фокус, той изведнъж направи засечка. Защо? Кажете ни честно, да не би да си ни отнел чудотворната сила? И ако е така, на какво основание?

— Бедни мои овнета — отговорил Исус. — Всичко е много по-просто. Работата е там, че вие вече нямате оная вяра, която имахте преди половин година. Истина, истина ви казвам: който повярва в мене безкрайно, той и сила ще има безкрайна. Всеки, който има вяра в моята божественост, може да каже на планината: „Премести се оттук там!“ и тя ще се премести. Запомнете: вяра планини премества (*виж по този повод евангелие от Матей, гл. 17, 14–20; от Марко, гл. 9, 13–29; от Лука, гл. 9, 37–43*).

Тези думи, приписвани от евангелието на Исус и непрекъснато повтаряни от всички християни, ме навеждат на тъжни размисли. Струва ми се, те свидетелстват за това, че служителите на френската църква са лоши патриоти. През 1870 г. германската армия превзе Франция, същата Франция, която богословите наричат най-голяма дъщеря на католическата църква. Колкото до германците, по думите на същите богослови, те са еретици, обречени да горят в ада. Сега за вярата. Преди всичко вяра в нашия господ бог трябва да имат свещениците; защото ако и те не вярват, какво остава за нас, простосмъртните! И така, понеже вярата на свещениците е безгранична, те биха могли по свое желание да преместват дори планини. Опитайте се сега да си представите колко лесно би могла Франция да види сметката на германците, ако френските свещеници имаха поне капчица патриотизъм! По пътя на напредващите във Франция прусаки те биха могли да натрупат препятствие след препятствие. Противникът щеше да бъде принуден да се откаже от каквато и да е мисъл за нахлуване. Само една дума да беше казал парижкият архиепископ, и на пътя на врага щяха да се издигнат непроходимите Хималаи, така че прусаците нямаше да преминат дори нашата граница. И ако благодарение на немското упорство войските на Вилхелм все пак биха се изкатерили по склоновете на Хималайския хребет, пренесен при Рейн, лионският кардинал би могъл веднага да изкомандва:

— А сега, Хималайски хребет, заминавай за Северния полюс!

Франция завинаги би се избавила от войнствените германци и нямаше да стане нужда от помощта на Гарибалди^[1].

[1] Гарибалди Джузепе (1807–1882) — виден италиански революционер, изиграл значителна роля в борбата за обединяване на Италия, в борбата за освобождаването ѝ от австрийските завоеватели. В 1870 г. Гарибалди сам предложил шпагата си на френската република, за да я защити от пруските войски. По време на френско-пруската война от 1870–1871 г. Гарибалди командвал корпус. ↑

ГЛАВА XLV

КОГАТО ДУМИТЕ НЕ СЕ ПОКРИВАТ С ДЕЛАТА

Горко на света от съблазните, защото съблазни трябва да дойдат; обаче горко на оногова човека, чрез когото съблазън дохожда.

Ако те съблазнява ръката ти или ногата ти, отсеци ги и хвърли от себе си: по-добре е за тебе да влезеш в живота без ръка или без нога, отколкото с две ръце и с две нозе да бъдеш хвърлен в огън вечний;

И ако те съблазнява окото ти, извади го и го хвърли от себе си: по-добре е за тебе с едно око да влезеш в живота, отколкото да имаш две очи, и да бъдеш хвърлен в геената огнена.

Матей, гл. 18, 7–9.

Вече знаем, че Исус имал особена слабост към жителите на Капернаум: там винаги го приемали добре до онази паметна събота, когато му хрумнало да излага своите людоедски теории.

Затова той решил отново да спечели симпатиите на населението от този град. Речено — сторено. И ето миропомазаният е вече на път за Капернаум.

„За половин година отсъствие — мислел си Исус — те трябва поне да са се разтъжили за мене“.

Но той дълбоко се заблуждавал. Откакто синът на гълъба предложил на капернаумци да опитат бифтеците му, те загубили всякаква вяра в него. Този път влизането на Исус в града с нищо не напомняло предишния триумф: жалката шепа свети скитници нечуто минала през целия Капернаум под враждебните погледи ма тълпата.

Само бирниците се залепили за тях и един казал на Петър:

— Виж какво, друже, нашият наставник досега ни водеше за носа. Както знаеш, на нас ни е възложено да събираме дидрахми, т.е. по две драхми годишно от всеки юдей — това е откупът, който

синовете на Израил плащат на Йехова за своите грехове. Дидрахмите се плащат от всички — бедни и богати, — защото те са предназначени за издръжка на Ерусалимския храм. Само учените богослови се освобождават от този данък. Досега ние смятахме вашия водач за доктор по богословие и затова никога не сме му искали нищо. Но сега вече знаем с кого имаме работа: той е доктор по богословие, колкото съм аз или покойната ми баба. Чисто и просто един устат шарлатанин и нищо повече! Така че имай добрината и му кажи да ни плати полагащата се дидрахма, или пък половин статир, което е едно и също, докато го молят по човешки. А ако не иска — заповядайте в затвора за длъжници, там е свободно!

Половин статир не било кой знае каква сума — нещо около един и половина франка, или малко повече от рубла. Но Исус и толкова не можел да плати, защото както обикновено нямал нито грош. Ако Магдалина била в Капернаум, той естествено щял да отиде при нея и да вземе на заем искания половин статир.

— Слушай, гълъбче — би й казал той, — сполетя ме беда! Тия животни, бирниците, ми искат дидрахма на това основание, че нямам докторска диплома по богословие. Бъди добра, красавице, помогни ми, заеми ми една рубла, пък аз все някак ще ти се отплатя! Не сега, естествено, сама разбираш...

И то се знае, Магдалина не би отказала на Исус, на когото служела с имота си.

Но уви, Магдалина не била в Капернаум.

Исус само повдигнал рамене, когато Петър му съобщил за искането на бирниците.

— Що за хора! — казал той. — Не разбират най-прости неща. Помисли сам, приятелю. Дидрахмите се събират за храма на Йехова, така ли е? Така. А сега кажи: как смяташ, земните царе от кого вземат данъци или налози? От своите синове или от чуждите?

— Ама че глупост! Разбира се, от чуждите, от своите поданици!

— Но аз съм син божи! Защо тогава трябва да плащам данък на баща си?

— Дяволска работа наистина — объркал се Петър. — Естествено от гледище на логиката ти разсъждаваш правилно, тук си неуязвим, но, от друга страна, боя се, че тия проклети бирници не ще ни оставят на

мира. На тях разсъждения не са им нужни, те гонят парата! А ако не платиш, заканват се да ни натикат в дранголника.

— В такъв случай трябва да се плати. Моят час още не е дошъл.

— Да се плати? Но с какво?

— Нямаме ли тук някой приятел, който да ни вземе тази малка сума?

— В Капернаум ли? След речта за твоето месо и твоята кръв капернаумци са станали неузнаваеми. Сега дори ако заложиш цялото царство небесно, от тях не ще измолиш нито грош.

— М-да, калпава работа...

— А ти направи чудо, учителю!

— Чудо, разбира се, може да се направи, но с чудесата не бива да се злоупотребява... Впрочем, щом няма друг изход, слушай добре какво ще ти кажа! Намери отнякъде прът, влакно и въдица. После ще идеш на езерото да ловиш риба. Постарай се да не изпуснеш първата риба, която клъвне. Отвори й устата и там ще намериш един статир, т.е. четири драхми. Взети този статир и плати данъка за мене и за себе си.

Петър се подчинил. Чудото станало и данъкът бил платен (*Матей, гл. 17, 23–27*).

Този ден Исус се намирал в отлично разположение на духа. Той беззлобно се шегувал с апостолите, които все не можели да се успокоят: защо на планината Табор той взел само трима избраници, а не всички? Като видял, че всички те еднакво се стремят да заемат поста вицепрезидент на светото общество, той им казал:

— Който иска да бъде първи, трябва да бъде последен и слуга на всички останали.

Общозвестно е, че римският папа се смята за глава на християнската църква, но аз никога не съм чул да е осъществявал на практика този завет на Христос и да е чистил обувките на поклонниците, които се стичат, за да го зърнат. Напротив, поклонниците му лижат пантофа!

След това Исус взел на коленете си едно дете, целунал го и обяснил на апостолите, че трябва да обичат малките, а главно да пазят тяхната невинност.

— Ако някой съблазни едного от тия малчугани — казал той, — по-добре да му надянат воденичен камък на шията и да го хвърлят в

морската дълбочина!

Както виждате, понякога евангелието слага в устата на Исус съвсем разумни думи — явно, за да уравни аморалните изказвания, за които вече говорихме в предишните глави.

За нещастие, секретарите на светия гълъб — Матей, Марко, Йоан и Лука — нито веднъж не са ни показали как Христос е осъществявал на дело малкото свои добри съвети. От една страна, той проповядва честност и призовава апостолите да пазят децата, а, от друга, сам се събира с разпътници, които го издържат, и проявява към малкия Йоан такава нежност, че неволно се замисляш.

Очевидно, затова братята монаси не обръщат внимание на Исусовите думи, като предпочитат да подражават на неговите постъпки.

Продължавайки беседата, миропомазаният съобщил на апостолите, че всеки път, когато се съберат най-малко трима, той ще бъде четвъртият сред тях, макар и да не го видят.

Като посъбрал смелост, Петър попитал скъпия учител докога трябва да се прощава на враговете и изобщо трябва ли да има граница на търпението.

— Фарисеите — казал Петър — прощават на един и същ човек до три пъти. Ако започнат да ме измъчват, достатъчно ли ще бъде да простя до седем пъти?

— Не до седем — отвърнал Исус, — а до седемдесет пъти по седем!

Е, с какво друго, ако не с този завет на Христа, да си обясним, че няма на земята по-отмъстителни и нетолерантни хора от служителите на Христовата църква! Опитайте се макар и само веднъж да засегнете някой свещенослужител — той моментално ще напише донос срещу вас и ако не го умилостивите, ще ви помъкне по съдилищата — гарантирам за това!

И накрая, за да стане мисълта му съвсем ясна, Исус, разказал на апостолите поредната притча.

Имало едно време един цар. Веднъж той повикал всички свои слуги и им заповядал да се отчетат пред него. И намерил се между слугите един, който дължал на царя десет хиляди таланта, или десет хиляди фунта сребро — колко прави това, пресметнете сами.

Този слуга на владетеля бил губернатор на богата провинция, събирал данъците за царя, но изглежда ги проиграл. Според закона царят имал право да конфискува цялото имущество на прахосника-губернатор и дори да продаде в робство цялото му семейство: него самия, жена му и децата. Но царят бил изключително добър човек. Той простил на губернатора при условие, че ще се държи по-скромно и лека-полека ще си изплати дълга.

И така губернаторът спокойно излязъл от двореца. Когато вече слизал от последното стъпало, върху него едва не връхлетял един човек, който му дължал сто динарии, т.е. много по-малко от един талант.

— Аха, падна ли ми! — развикал се губернаторът и се нахвърлил върху нещастника. — Отдавна те търся аз! Веднага ми връщай всичко, което ми дължиш, иначе ще те смачкам като муха!

И без нито дума повече, той действително го сграбчил за гушата. Бедният човек започнал да го моли, но губернаторът бил непреклонен. Той лично завел длъжника в участъка и заповядал да го държат в затвора за длъжници, докато не му изплати всичките сто динарии плюс лихвите.

Слухът за това стигнал до царя. Той наредил да доведат при него губернатора и хубаво му натрил носа.

— Ах, ти злодей! — викал владетелят. — Аз не поисках от тебе, мръсен прахоснико, незабавно да ми върнеш десетте хиляди таланта, а ти не се съжали над бедния човечец, който ти дължи само сто динария! Добре тогава!

И разгневеният владетел го предал на палачите, които веднага стегнали примката около шията на губернатора.

Такава била притчата Исусова. Тя много заинтересувала и развлякла апостолите: подобни приказчици били напълно по техен вкус.

До ден-днешен свещениците в своите проповеди предъвкват тези притчи за назидание на вярващите. Но едва свършил хулите по адрес на користолюбивия губернатор, който пратил в дранголника своя длъжник заради някакви си жалки сто динария, същият свещеник без стеснение се нахвърля върху бедния си енориаш, неуспял да му плати за кръщение. (виж евангелие от Матей, гл. 18, 1–35; от Марко, гл. 9, 32–40; от Лука, гл. 9, 46–50.).

ГЛАВА XLVI

ПРАЗНИК НА СКИНИИТЕ, ИЛИ ПО-ТОЧНО, НА КОЛИБИТЕ

И мнозина от народа повярваха в него и думаха: кога дойде Христос, нима ще направи по-много чудеса от тия, що направи? Чуха фарисеите, че народът мълви това за него, и пратиха фарисеите и първосвещениците слуги да го хванат.

Йоан, гл. 7, 31–32.

Събитията, описани в трите предишни глави, станали по времето, когато евреите обикновено се готвели за своя национален празник, така наречения празник на скиниите. Обикновено той се чествал през есента. Това празненство било посветено на преминаването на древните евреи през пустинята. То продължавало седем дни и всичките седем дни юдеите живеели в зелени колиби, както някога техните прадеди под сянката на шатрите.

Ако преведем буквално древноеврейската дума, която служи за обозначаване на това празненство, ще видим, че е трябвало да го нарекат празник на палатките или празник на колибите, а съвсем не празник на скиниите или на къщичките, както казват сега.

През тези дни в цялата страна царяла радост. Хората напусkali домовете си и построявали една до друга весели колиби от маслинови, борови, миртови и палмови клонки. Седем ноци спели те под зелената сянка на тези собственоръчно направени съоръжения, които запълвали всички площади, улици, дворове и дори околностите на града. Цяла седмица Ерусалим приличал на шумяща гора за огромно удоволствие на крадците и разбойниците, които обикаляли запустелите домове и измъквали всичко, каквото им попаднело под ръка. Но това било вече обратната страна на медала и никой не искал да мисли за нея — толкова голяма била всеобщата радост и ликуване.

Навсякъде се чували весели песнички, а от терасите на Ерусалимския храм им отгласяли звуците на ечащи тръби. В знак на веселие всички ходели с палмови листа в ръце или носели клонче, отрупано с праскови, лимони или някакви други плодове, узрели по това време на годината. Радостта на юдеите била още по-голяма поради това, че празникът на колибите бил непосредствено след великия ден на изкуплението и всеки се чувствал свободен и чист от всички грехове, извършени след предишната пасха.

В Ерусалим отвсякъде се стичал народ.

Когато нашите герои си спомнили за приближаващото есенно тържество, малкият хубавец Йоан възкликнал:

— Празникът на колибите? Колко хубаво ще бъде!

Но миропомазаният веднага охладил възторга на своя възлюбен ученик:

— Съкровище мое! — казал той. — За нас не е безопасно да се показваме в Ерусалим. Нашите отличителни белези са известни и ако се явим там, на всички ни лошо се пише.

След това при Исус дошли неговите роднини, които, кой знае защо, се намерили в Капернаум, и също започнали да го канят на празника.

— Ние непременно ще идем — заявили те. — Защо и ти да не дойдеш с нас? Ако наистина си велик пророк, както уверяваш, няма да намериш по-добра възможност да проявиш своите таланти. Всички отдавна вече те одумват, че кой знае защо се мъкнеш само по селата и по забутаните градчета. Покажи се сега в столицата, на целия народ, иначе твоите врагове ще те осмеят жестоко. В края на краищата, ако ти наистина имаш някакви божествени способности, защо ще се криеш?

— Моят час още не е дошъл — отговорил Исус без всякакви обяснения. — Аз не ви задържам, вървете и се веселете за свое здраве.

Дълбоко в душата си Исус страшно искал да тръгне за Ерусалим. Но той старателно криел това само за да измами другите, защото при случай миропомазаният не се гнусял и от лъжата.

Той отдавна вече бил решил да не пропусне този празник на колибите, но искал никой да не узнае за пребиваването му в свещения град. Исус се опасявал от синедриона, фарисеите и книжниците, които можели под някакъв предлог да насъскат тълпата срещу него.

Ще цитираме евангелиста Йоан:

Приближаваше иудейският празник Разпъване на шатри.

Тогава му рекоха братята му: замини оттук и иди в Иудея, за да видят и твоите ученици делата, що вършиш.

Защото никой не върши нещо скришом, когато сам иска да бъде известен. Ако вършиш тия дела, покажи себе си на света.

Защото нито братята му вярваха в него.

На това Иисус им рече:

... Вие идете на тоя празник: аз още няма да ида на тоя празник, защото времето ми още не се е изпълнило.

Това като им каза, остана си в Галилея.

Но когато братята му отидоха, отиде и той на празника не явно, а някак си скришом.

(Йоан, гл. 7, 2–10).

И така, миропомазаният се отървал от своето семейство. Неговите братя поели за Ерусалим по пътя покрай Йордан, а той с апостолите си тръгнал също за там по обиколния път, през Самария.

По думите на евангелиста Лука, синът на гълъба бил в ужасно настроение. Празненството го привличало неудържимо и в същото време той имал най-мрачни предчувствия. Нищо чудно, че решил предварително да проучи дали пътят е свободен и, както казва Лука, „изпрати пред себе си вестители“.

Ако се вярва на „свещеното писание“, това пътешествие не било весело. Самаряните открай време завиждали на столичните жители и гледали накриво празните туристи, които минавали през техните земи на път за града Соломонов. Пред Исус и неговите ученици се затваряли всички врати. Отказвали им помощ и храна. В края на краищата Яков и Йоан изпаднали в ярост.

— Господи! — казали те. — Ама че проклети са тукашните хора! Искаш ли да кажем от небето да падне огън и да ги изтреби, както понякога е правил Илия?

— Сега не е време за такива шеги — отвърнал Исус. — Да вървим нататък!

И те продължили пътя си.

Из пътя срещнали един книжник. Тоя пройдоха бил слушал всякакви приказки за миропомазания и решил, че ако се присъедини към него, ще може да се къпе в злато и да си живее весело и охолно. Но книжникът явно надценил предимствата на апостолския начин на живот. Той не знаел, че постоянното скитничество е свързано с всякакви превратности, че го очакват не само полети, но и падения и че само благодарение на Магдалина и други дамички от същия сорт учениците Христови можели понякога да се натъпчат до пръсване, а през по-голямата част от времето били принудени да си стягат колана. Тъкмо сега бил такъв период.

Исус обяснил на книжника ситуацията.

— Приятелю мой — казал той, — ти явно си сбъркал. Дори лисиците си имат дупки и птиците небесни — гнезда, а синът човешки няма къде глава да подслони.

Перспективата да последва такава компания не се видяла много съблазнителна на книжника и той се отдалечил.

Накрая, след всякакви досадни спънки, Исус се добрал до Ерусалим. Мълвата го изпреварила. Приказвали много за него, мненията се разделили на две.

Някои плахо се опитвали да защищават сина на гълъба.

— Той е добър човек — казвали те.

Други — а те били повече — възразявали:

— Какво му е доброто! Той лъже народа!

През първите дни на празника Исус бил по-тих от водата и понисък от тревата. Но след това, като нямал повече сили да се съпротивява на непреодолимото желание да блесне със своите богословски знания, той се явил в храма, застанал пред един от най-скромните странични олтари и започнал да излага своите блажени глупости.

Отначало старейшините и народът били поразени от тази смелост. Те вярвали на всяка негова дума. Но после се опомнили и започнали да задават на миропомазания заплетени въпроси. По-специално, те го попитали с какво право се заема да тълкува библията, щом самият той нищо не е учил.

Исус се поуплашил, но в желанието си да привлече на своя страна тълпата, на свой ред попитал първосвещениците:

— Защо искате да ме убиеете?

Възцарило се тягостно мълчание. Всички помислили, че самозваният богослов просто се е побъркал. Накрая някой му отговорил:

— Ти, мили, явно не си на себе си. Да не би пък да се е вселил в тебе нечестивият, та дрънкаш врели-некипели? Кой иска да те убие? На кого всъщност си нужен?

Но Исус вече се развихрил. Без да обръща внимание на нетактичните въпроси, той започнал да разказва за своето чудо в къпалня „Витезда“.

Темата била благодатна, защото слухове за това произшествие се носели из целия град.

Исус навреме си спомнил за изцерения паралистик. Симпатиите на тълпата веднага преминали на страната на миропомазания и служителите на синедриона не се осмелили да го хванат, макар че ръцете страшно ги сърбели. Те се оттеглили, но заповядали на стражата при храма да арестува Исус, щом той остане сам, и да го затвори на сигурно място.

Но заповедта не могла да бъде изпълнена. Войниците от стражата се смесили с тълпата и се поддали на общото настроение. Те се заслушали в думите на сина на гълъба, а той, като разбрал, че работата може да свърши зле, заредил ги едни сладки и медени и така ласкаел народа, че дори слугите на синедриона го зяпнали в устата и изпуснали благоприятния момент.

Когато привечер те се явили в синедриона с известие за несполуката, разгневените първосвещеници се нахвърлили върху тях с ругатни, като ги питали защо не са хванали Исус, когато тълпата се разотишла и когато можело да го приберат без шум.

— Защо не го доведохте? — повтаряли те.

Капитанът на стражата мънкал нещо за свое оправдание: красноречието на живото Слово направило впечатление и на него.

— Лесно е да се заповядва — мърморел той. — А я се опитайте да го направите! Какво можех аз? На тоя момък езикът му работи добре. Да бяхте го чули вие самите! Той просто ни омагьоса...

— Значи и ти се остави да те омотае като цялата тая сган? — раздражено питали членовете на синедриона. — Дръвници! Тъпащи! Нима и някой от началниците и фарисеите е повярвал в него? Та всеки юдей, който може поне да срича, не би повярвал в неговите басни! Те

са добри само за пеленачетата, които не знаят нито една дума от библията. Що за проклет народ — пълно невежество! Мислехме, че сте по-умни...

Капитанът и войниците от стражата не знаели къде да се даят. Те обещали, че следващия път ще се постараят да изпълнят заповедта на синедриона и няма да слушат плещенето на живото Слово.

Един от членовете на Върховното съдилище, това бил познатият ни Никодим, който не можел и муха да обиди — се опитал да вразуми своите колеги. Той също не вярвал в божествения произход на Исус, но не желал и злото на миропомазания, защото го смятал за безвреден кротък малоумен. И така, Никодим рискувал да се застъпи за него.

— Да допуснем — казал той, — че безсмислените приказки на този човек представляват някаква опасност. Да допуснем! Но ще бъде ли това достатъчно основание за неговото арестуване? Боя се, че не. Според мене би било по-добре да го поканим тук и да го изслушаме. Нека ни разкаже за своите постъпки и тогава да решим достойни ли са те за наказание. Не бива, дявол да го вземе, да осъждаме човек, без да му позволим да се изкаже!

Но самият Никодим се изказал явно неуместно. Целият синедрион бил настроен против Христос. И естествено, Никодим, на когото му хрумнало да влезе в ролята на негов адвокат, здравата си изпатил.

— Ти какво, от Галилея ли си? — крещели срещу него. — Или не знаеш писанието? Вземи библията и сам ще видиш: от Галилея още не е излязъл нито един пророк!

Никодим прехапал език. Той вече съжалявал, че заради него се вдигнал такъв шум. Впрочем, дори неговата плаха намеса изиграла ролята си, защото съвпаднала с неуспеха на стражата и временно спасила Исус.

Членовете на синедриона се разотишли по домовете си, без да вземат някакво решение (*виж евангелие от Матей, гл. 8, 19–22; от Лука, гл. 9, 51–62; от Йоан, гл. 7, 1–53*).

ГЛАВА XLVII

РАЗКРАСЯВАЙТЕ МЪЖЕТЕ СИ С РОГА, ГОСПОЖИ: С ВАС Е БОГ!

Тогава книжниците и фарисеите доведоха при него една жена, уловена в прелюбодеяство, и като я поставиха наред, рекоха му: учителю, тая жена биде хваната в самото прелюбодеяство... Като се поизправи и не вадя никого, освен жената, Исус ѝ рече: жено, де са твоите обвинители? Никой ли не те осъди? Тя отговори: никой, господи. И Исус и рече: и аз не те осъждам. Иди си и недей вече греша.

Йоан, гл. 8, 3, 4, 10, 11.

Същия ден вечерта Исус от предпазливост напуснал Ерусалим. Той решил, че ще бъде по-спокойно да пренощува в Маслиновата планина. Времето било превъзходно и той безгрижно заспал под сянката на дърветата. Но на разсъмване миропомазаният отново се явил в храма и се заловил за своите поучения, като събрал около себе си огромна тълпа.

Членовете на синедриона не изоставили мисълта да се избавят от дърдоркото. Само че този път те решили най-напред да подронят авторитета му сред народа, да го дискредитират по какъвто и да е начин и чак след това да го тикнат в затвора. Те тъкмо си блъскали главите как да хванат хитрия син на гълъба, когато настъпило едно събитие, което значително улеснило тяхната задача.

Седемте дни и седемте ноци под сянката на зелените колиби не били малко изпитание за добродетелите на ерусалимските дами. Всички се веселели до капване: смеели се, пеели, лудували, ходели си на гости. Когато се спуснел здрач, нескромни веселяци надничали през пролуките между клонките в уютните убежища, където се събличали хубави юдейки. В нощната тъмнина не един лудетина сбърквал адреса и изненаданите дами понякога предпочитали да не вдигат шум, за да

избягнат скандалното разгласяване. При това всеобщата радост била толкова голяма, че много неща през тези дни изглеждали извинителни. През тази превесела седмица всеки гледал да удари къоравото, главното било да не те хванат — а останалото кой ти гледа! И ето че тъкмо през нощта, когато Исус спял под маслините, една дама била заловена на местопрестъплението. Фактът на прелюбодеянието бил налице. Заварили я в прегръдките на млад нехранимайко и позата им не допускала никакви съмнения относно това, с което се занимавали.

Разяреният съпруг напердашил младока, а невярната съпруга изпратил на съд в синедриона, та първосвещениците да произнесат присъдата.

През тази епоха благодарение на смекчаващото влияние на римската култура най-много, което можел да направи мъжът-рогоносец, било тържествено да се откаже от своята съпруга изменница. Добрите стари времена, когато по Мойсеевия закон за прелюбодейство пребивали жените с камъни, безвъзвратно отминали и сега оскърбеният съпруг можел само да се разведе със своята блудна жена — и толкоз.

Рим натрапил на Юдея своя углавен кодекс. Сега само представителите на императора имали право да наказват или помилват, а римските наместници никога не осъждали неверните жени на смърт.

Когато довели в синедриона съгрешилата съпруга, за да може мъжът ѝ да се откаже от нея по всички изисквания на закона, един стар съдия-буквояд се провикнал, като потривал ръце:

— Многоуважаеми колеги, сега вече пипнахме Исус!

— По какъв начин? — учудили се многоуважаемите колеги.

— Много просто! Тъй като тая личност си въобразява, че е познавач на библията, ние ще му изиграем една хубава шега. Според закона на Мойсей жената, уличена в прелюбодеяние, трябва да бъде пребита с камъни. Нека той направи разбор на дадения случай. Ако каже, че трябва да я съдим по Мойсеевия закон, той съвсем ще се компрометира като добряк и никой вече не ще вярва в неговите думи за милосърдие. Освен това по този начин той ще си навлече гнева на Пилат, римския губернатор. Ако ли пък нашият дърдорко реши, че е достатъчен обикновеният развод, ние ще разгласим навсякъде, че той проповядва неуважение към библейските закони. И в единия, и в другия случай той ще се намери в небрано лозе.

Членовете на синедриона приели с възторг това предложение.

Те незабавно се явили в онази част на храма, където обикновено Исус давал воля на своето красноречие, и го заварили заобиколен от многобройни слушатели. Живото Слово тъкмо се било разглаголствало по повод на „свещеното писание“. Служителите на синедриона довели със себе си и злополучната съпруга, която не съумяла да скрие слабостта си към млади момчета.

— Коя е тази? — питали ги.

— Ами една дамичка, която слага рога на мъжа си. Заловили я на местопрестъплението...

— Но пък тя наистина не е грозна! Бедното котенце, готов съм да се обзаложа, че мъжът ѝ е бил някой дърт пръч!

— Какъвто и да е, тя все пак не е имала право да постъпва така. Още повече, ако той е старец — рогата не са го разхубавили!

— Я оставете, това са дреболии...

— Дреболии? А, не! Тя заслужава такова наказание, че да служи за пример на другите.

— Какво наказание? Кажете, щом си толкова примерен!

— Какво има да казвам? В Мойсеевите закони всичко вече е казано.

— Та нали тоя закон не се прилага от стотици години насам!

Подобни противоречиви чувства вълнували тълпата, докато слугите на синедриона се промъквали към Исус. Особено се възмущавали съпрузите. Те горчиво съжалявали, че не могат да се разправят с прелюбодейката според суровия закон на Мойсей.

Най-после служителите на синедриона заедно с невярната жена се добрали до живото Слово. Като направили най-скръбни физиономии, те му заговорили със сладникав глас и сочели провинилата се съпруга:

— Учителю, ето една жена, заловена в момента, когато украсявала съпруга си с клонести рога. Мойсей ни завеща да пребиваваме с камъни прелюбодейките. Но ние се колебаем. Как мислиш, какво да правим с нея?

Исус се престорил, че не чува въпроса, който му задали, и не вижда нищо. Вместо да даде какъвто и да е отговор, той спокойно се навел над земята и започнал да си рисува плетеници по мръсния под. Трудно било да се изрази по-голямо пренебрежение! Той сякаш искал

да покаже, че празното драскане на безсмислени букви и знаци в прахта за него е хиляди пъти по-важно от всички въпроси на учените доктори от синедриона.

В това време най-ревнивите измежду мъжете, като чули да се споменават Мойсеевите закони, се озлобили до дъното на душата си. Прелюбодейката им била омразна, затова, без да отлагат, насъбрали от съседния строеж яки камъни и вече се канели безмилостно да я убият. А фарисеите и книжниците си дали вид, че не разбират презрителното мълчание на Исус. Те продължавали да настояват и да питат как да постъпят с вероломната жена, която виждала зловещите приготовления за наказанието и се чувствала доста зле. Неумолимите мъже я обкръжили от всички страни и някои вече замахвали с камъни — във всичко това нямало нищо утешително.

Фарисеите и книжниците не мирясвали.

— Та какво ще кажеш? — питали те. — Да пребием ли тая негодница с камъни или да отстъпим от Мойсеевите закони? Отговори ни!

В края на краищата синът на гълъба загубил търпение. Той се изправил и казал:

— Нека този, на когото никога никой не е слагал рога, пръв да хвърли камък върху нея!

Мъжете се спогледали. Положението било наистина трудно.

За срам на мъжкия род трябва да се признае, че мнозина негови представители винаги са готови да осъдят неверността на жените. Те веднага се поставят на мястото на измамения съпруг и не намират никакви смекчаващи вината обстоятелства за изневерилата жена. Но те често забравят една малка подробност: съпружеската изневяра, или адултер, е невъзможна без участието на мъж. Тях малко ги интересува вината на любовника, при все че понякога тя съвсем не е по-малка от вината на любовницата. Подобни господа с удоволствие слагат рога на своите ближни, но са готови да удушат собствената си съпруга дори за това, че е разменила писъмце с братовчед си или с по-малкия си брат.

Исус знаел на коя карта да заложи. Той накарал яростните защитници на съпружеската вяроност да погледнат реално на нещата. Порицават жените, които грешат, но вие, мъжете, забравяте, че именно вие в три четвърти от случаите ги вкарвате в грях! Ето какво

означавала неговата неочаквана фраза, която подействала на книжниците и фарисеите така, сякаш ги полели с ведро ледена вода.

За по-голяма яснота Исус би могъл да каже: „Намерете любовника на тази жена и пребийте с камъни и двамата, щом е такъв библейският закон“. Но ние знаем, че самият Исус слагал рога и на бедния Папус, мъжа на Магдалина, и на богатия Хуза, съпруга на Йоана, и затова се отнасял съвсем снизходително към лекомислените съпруги.

И така, отговорът на миропомазания изведнъж охладил гнева на ревнивите мъже. Отпуснали ръце като книжниците и фарисеите, а след това пръстите им се разтворили и камъните, предназначени за невярната жена, паднали на земята. Смутени от неочаквания обрат на работата, те побързали да се измъкнат един след друг — най-напред старите развратници, които викали повече от всички, а след това и младите хаймани, които не им отстъпвали по жестокосърдечност.

„И остана Исус и жената, която стоеше наред“ — казва евангелието.

За какво ли са разговаряли? Вероятно злополучната прелюбодейка е признала, че е готова да запали най-голямата свещ за дърводелеца-изцелител.

— Ако не бяхте вие — сигурно е казала тя, — зле щях да си изпатя. Да знаете само колко съм ви признателна за великодушната намеса!

— Мадам, макар и да сме от дърводелски род и да не сме завършили разни университети, все малко от малко знаем как да се държим с нежния пол.

— Забелязах това. Боже, колко ловко ги измамихте!

— Не обичам, когато започват да хитруват с мене. А аз хитрост назаем не вземам. Те искаха да ми подложат динена кора! Но нима бих могъл да осъдя една хубавичка жена, провинила се само в това, че обича? Не казах ли аз: „Които много е обичал, на него много ще се прости“?

— Значи вие ме съветвате?...

— Съветвам ви някак да се помирите с мъжа си и занаят да се постараете нищо да не хвърля сянка върху вашата съпругеска чест. Нали разбирате: ако още веднъж ви заловят, а мен ме няма тук, кой тогава ще ви защити?

— Да, прав сте. Но ако моят съпруг не иска да ме приеме?

— Не се тревожете. Ако това се случи, елате при мене: аз ще ви дам препоръчително писмо до моите верни поклонници в Магдала и Тивериада и те ще ви приемат в кръга на моите свети жени. Има къде по-тежки грехове от вашия. И най-тежкият грях е да не вярваш в мене.

— Господи, аз вярвам в тебе.

— Благодаря.

— Значи, сега ми е простено?

— И още как! Мисли по-често за мене и аз също ще си спомням за тебе... Може би ни е писано пак да се срещнем: животът е пълен с всякакви изненади.

— Господи, отсега нататък в мислите си ще бъда винаги с тебе.

— Толкова по-добре. Тогава сигурно ще попаднеш в рая.

— А какво е това „рай“?

— Това е място на блаженството, където ще дам радост и наслада на всеки и всяка, които ме обичат.

— В такъв случай аз искам в рая.

— Не бързай, не може всичко наведнъж... Когато дойде времето, аз ще те заведа в рая, обещавам ти. Разбира се, ако ти ме обикнеш повече от всичко.

— Кълна ти се, господи!...

— Добре, добре, стани... Някой идва.

Миловидната грешница действително паднала на колене пред тайнствения непознат, който ѝ спасил живота, и вече била готова да му докаже колко силно е обзелото я чувство. Но тъкмо в този момент на стъпалата пред храма се появили апостолите, които търсели учителя си из целия Ерусалим.

Миропомазаният с театрални жестове помогнал на невярната съпруга да стане и с висок глас провъзгласил:

— Иди си и недей вече грешни!

След това Исус се запътил към „съкровищницата“, специална част на храма, предназначена само за жени. Слухът за това, че се обявил в защита на съпругата прелюбодейка, го изпреварил, така че лесно можем да си представим с какъв ентусиазъм посрещнали сина на гълъба благодарните дами. Евангелието признава, че в съкровищницата Исус можел да говори всичко, което му дойде в главата, и никой от служителите на синедриона не се осмелявал да го

арестува, макар че книжниците и фарисеите не се побирали в кожата си от яд (*Йоан, гл. 8, 1–20*).

Анекдотичната история с невярната жена е била преценявана различно. Повечето коментатори на евангелието признават, че ги смущава снизходителността на Исус към съпругите, които слагат рога на мъжете си. Дълго време църквата изобщо премълчаваше тази история за адултера. Така например арменският монах Никон, живял през десетия век, свидетелства, че тя била изключена от ранния превод на Новия завет на арменски език като несъвместима с религиозния морал.^[1]

Действително, да се намери историята за невярната жена в ръкописните древни евангелия не е толкова лесно. Можем да изброим цяла редица автентични манускрипти, в които тя е била отстранена: Александрийския списък, Синайския списък, Ефремския палимпсест, а също основните преводи на евангелието, направени от такива авторитетни църковни отци като свети Ориген, свети Кирил, Тертулиан, свети Киприан и свети Йоан Златоуст^[2].

Всички тези съкращения доказват, че мнозина важни духовници не са били много доволни от своя бог, представен от християнската легенда като защитник на неверните съпруги. И единствен свети Августин^[3], който пет пари не давал какво ще каже неговото паство и който на драго сърце дарявал с благосклонност хубавичките послушнички, запазил гореспоменатата история във всички преводи на евангелието, направени под негово наблюдение.

[1] Минь. Греческая патрология, т. I, стр. 656. ↑

[2] *Ориген Александрийски* (185–254) — християнски писател, автор на много богословски съчинения. Съчетал християнството с идеите на философската школа на неоплатонизма. Изхождайки от теологични разсъждения, неочаквано стигнал до извода за вечността на материята, тъй като без природата бог „нямало какво да прави“. Ориген призовавал към борба с „грешниците“ чрез прилагане на изтезания, включително и изгаряне на клада. Неговите призови били възплътени в дейността на средновековните инквизитори.

Кирил — александрийски патриарх (421–445), краен фанатик, поборник на монашеството и аскетизма. При него била унищожена по-голямата част от Александрийската библиотека.

Тертулиан Квинт Септимий Флоренс (II-III в. от н.е.) — виден християнски богослов. Написал много съчинения с апологетичен, догматичен характер, обявявал се в защита на християнските обреди и молитви, борил се с езичниците. Главни произведения: „За кръщението“, „За покаянието“, „За търпението“, „За зрелищата“, „За душата“, „За идолопоклонството“ и други.

Киприан (ум. в 258 г.) — раннохристиянски богослов, картагенски епископ, пламенен защитник на силната власт на висшето духовенство в църквата. В своето „Послание до Донат“ е обрисувал ярко езическите нрави на своето време. От другите му съчинения най-значителни са „За суетата на идолите“, „Против юдеите“, „За смъртността“.

Йоан Златоуст (345–407) — един от големите църковни дейци, проповедник и писател. Заради красноречието си получил името Златоуст. Бил архиепископ в Константинопол. От перото на Йоан Златоуст са излезли много произведения. Това са главно тълкувания на отделни глави на Стария и Новия завет и беседи на различни религиозни теми. ↑

[3] *Августин Аврелий* (354–430) — най-влиятелният авторитет на католическата църква. Бил епископ в африканския град Гипон. Написал много съчинения, за да защити и обоснове християнството. Наред с богословските въпроси се интересувал от философско-психологически проблеми. ↑

ГЛАВА XLVIII

МАГИЧЕСКИТЕ СВОЙСТВА НА ПЛЮНКАТА ГОСПОДНЯ

И като минаваше, видя един човек, сляп от рождение. Учениците му го попитаха и казваха: равви, кой е сгрешил, тоя или родителите му, за да се роди сляп? Исус отговори: нито тоя е сгрешил, нито родителите му, но това биде, за да се явят делата божии върху му... Това като каза, плюна на земята, направи калчица от плюнката и намаза с нея очите на слепия и му рече: иди се умий в къпалнята Силоам (което значи: пратен). Той отиде, сми се и се върна прогледнал.

Йоан, гл. 9, 1–3, 6,7.

Ако Исус наистина е бил толкова умен, колкото уверявал, той би се задоволил с успеха си при жените в съкровищницата. Но вместо това миропомазаният намислил да се заеме с масов лов на души и това начинание едва не му струвало прекалено скъпо. Още малко и неговият час, който още не бил дошъл, щял да удари преди време.

Той говорел като курдисан, подобно на амбулантен търговец, който хвали стоката си на някой кръстопът. Затова се преместил в най-просторната част на Ерусалимския храм. Опиянен от собствените си думи, той се провъзгласил за „светлина на света“, като твърдял, че „само ония, които го последват, не ще ходят в мрака“.

Някои от слушателите се засмели.

— Твоите думи нищо не значат — казали му. — Ти сам свидетелстваш за себе си и затова твоето свидетелство не е истинно. Защо трябва да му се доверяваме? Виж, ако се бяха намерили поне двама свидетели, които да потвърдят казаното от тебе, тогава може би щяхме да повярваме. А иначе не!

— Добре — съгласил се Исус (него не било много лесно, да го объркат). — Аз сам потвърждавам думите си — ето ви едно

свидетелство.

Слушателите повдигнали рамене, а Исус продължил:

— Освен това, моят баща, който ме е изпратил, казва същото, което и аз — ето ви второ свидетелство. Всичко две свидетелства в моя полза, което трябваше да се докаже.

— Но къде е тоя твой баща! — попитали го.

— А това вече не е ваша работа. Аз зная къде е и точка. Вие сте длъжни да вярвате на думата ми! Който повярва в мене, ще познае истината и истината ще го направи свободен.

Последните думи били посрещнати с недоволен ропот. По това време евреите били под властта на римляните и не обичали да им се напомня за това.

— Я слушай! — извикал някой на Исус. — Ние и така не сме роби! Ние сме чеда на Авраама, значи чеда божии и няма защо ти да ни разправяш какво е патриотизъм!

От тези подвиквания миропомазаният оплел конците. Той се впуснал в несвързани разсъждения без начало и край, доказвайки, че той също е от Авраамовото семе и също е син божи, а накрая вече изтърсил една чиста глупост.

— Аз стоя по-високо от Авраам, който умря — заявил той. Авраам, вашият баща, беше щастлив да види деня, когато се появих на света. Той ме видя и се зарадва.

Тълпата буквално изревала:

— Как така?

— А бе той явно се е побъркал!

— Е, това вече е прекалено!

— Че как си могъл да видиш Авраам, когато ти нямаш повече от тридесет години!

— Долу! Лиснете му едно ведро на тоя смахнатия! Вържете го! Долу!

Но Исус невъзмутимо добавил:

— Истина, истина ви казвам: преди Авраам да бъде заченат, аз вече съществувах!

Това вече било истинско бълнуване. Като решили, че Исус се подиграва с тях и ги взема за последни кретени, озлобените евреи дали воля на гнева си. Те се спуснали към купищата камъни, докарани за храма — по онова време Ерусалимският храм още не бил довършен —

с твърдото намерение по стария обичай да пребият наглия назарянин с камъни. Но Исус по никакъв начин не искал да допусне часът му да дойде преди време. Затова той се възползвал от суматохата и общото объркване, изскочил от храма и си плюл на петите.

Апостолите, които не посмели да го защитят, се втурнали след своя учител. Когато най-сетне го настигнали, Исус вече разпитвал някакъв сляп дрипльо.

Този просяк с куче седял на тревата недалеч от кръстовището на улицата; на шията му висяла дъсчица горе-долу със следния надпис: „Добри граждани, съжалете се над нещастния слепец от рождение с разрешение на кварталния полицай“.

— Интересен случай — казал миропомазаният, като се обърнал към запъхтените си ученици. — Това не ви е лъжеслепец, каквито сега навсякъде са се навъдили, колкото щещ. Това е сериозен, истински слепец. Той току-що ми разказа за своите мъки. Душите на юдеите са закоравели, те не забелязват страданията му и не обръщат внимание на неговата мизерия. Децата му се подиграват, хвърлят в паничката му сплескани копчета за панталони и, разбира се, когато той отиде с такава монета при хлебаря или в кръчмата, не му дават нито вино, нито хляб... Наистина този нещастник е достоен за съжаление! Помислете си само: той не вижда дори мене, светлината на света.

— Господи, какво трудно има тук? — обадил се някой от апостолите. — Върни му зрението и толкоз!

— Виждате ли, това не е толкова просто. Та той е сляп от рождение, така че при него не може да става и дума за „връщане“. На него трябва да му се даде това, което не е имал. Виж, ако беше ослепял при нещастен случай, всичко щеше да бъде много по-лесно.

Като чул тези думи, слепецът си въобразил, че пред него стои прочут из цяла Юдея лекар, и започнал да моли неизвестния окултист да го излекува.

Исус плюл на земята, след това се навел и замесил малко прах със слюнката си, за да се получи топче кал. С тази олигавена кал той намазал очите на слепия. Когато по негово мнение просякът бил достатъчно оплескан и придобил съвсем отблъскващ вид, Исус му заповядал:

— Иди и се умий в къпалня „Силоам“!

Банята „Силоам“, което значи „Изпратена свише“, се намирала на две крачки оттам. Слепецът закуцукал към нея с пределната си скорост и цамбурнал в басейна заедно с кученцето си.

Как мислите: прогледнал ли е този сляп от рождение или не? Разбира се, че прогледнал!

Всички наоколо направо се вцепенили.

Съседите, които видели как слепецът само до сутринта просел милостиня на кръстопътя, не вярвали на очите си.

— Нима това е същият просяк? — питали те.

— Да, същият.

— Не може да бъде! — съмнявали се най-недоверчивите. — Това е просто някой, който прилича на него.

— В такъв случай приликата между тях е поразителна!

— Сигурно е негов брат — близък; между близнаците се срещат такива, че не можеш да ги различиш.

— Най-добре да попитаме него.

Около бившия слепец се събрали любопитни.

— Извинете, драги, действително ли сте вие? Или вие сте вашият брат?

Бившият сляп отговорил (според Евангелие от Йоан):

— Не, аз съм.

— Я стига, миличък! Как така ти се отвориха очите? Може би ти си един от ония симуланти, които само се преструват на слепи. Такава ще срещнеш на всеки кръстопът! Значи досега ти си ни лъгал?

— Изобщо не съм симулант. Аз съм сляп от рождение. Но вие сами го знаете! Колко пъти сте се гаврили с мене... Че попитайте дори момчетата от улицата — те ми сложиха прякор Белоокия и непрекъснато обтягаха въжета през улицата... Какво, да не би да мислите, че плъсвах на земята за собствено удоволствие? Кълна се, аз бях истински слепец! А днес някакъв човек — нарекоха го Исус — замеси с нещо кал — не зная с какво, само че калта беше лепкава, — намаза ми с тая кал очите и ми заповяда да отида да се умия в къпалня „Силоам“. Направих каквото ми каза и ето, виждате какво излезе.

— Къде е тоя твой изцелител?

— Виж това не зная.

„А беше събота, когато Исус направи калчицата и му отвори очите“.

Следователно миропомазаният пак нарушил наредбите на равините, забраняващи в свещения ден на сабата да се прилагат каквито и да е лекарства и дори да се мажат със слюнка болни очи.^[1] И то веднага след като фарисеите и книжниците искали да го пребият с камъни! Наистина никой още не си е позволявал толкова нагло да се подиграва с библейските закони.

Очевидците на новото чудо тозчас се втурнали към синедриона, за да съобщят всичко на първосвещениците.

В деня на сабата синедрионът почти никога не се събирал в пълен състав, но сега по случай празника на колибите повечето от членовете му се намирали в храма: те пресмятали многобройните приношения на вярващите.

Като узнали за случилото се, фарисеите от синедриона наредили да доведат при тях бившия слепец. Той бил не на шега огорчен, че Исус може да си има неприятности заради него, и се явил в най-лошо разположение на духа.

— Господи, какво им е нужно? — тихо мърморел той. — И всичко това заради някакви си нещастни две очи, които преди не виждаха, а сега виждат... Какво ми пречеше да прогледна утре?

— Работата не е в тебе — обяснили му фарисеите. — Става дума за твоя изцелител. Той е използвал някакъв мехлем, така ли е? Значи го е приготвил? Значи е работил в деня на сабата?

— Той не ми поиска за работата си нито грош!

— Това не е важно. Отговаряй: използва ли той някакво лекарство? Да или не?

— Хубаво лекарство... Ако калта според вас е лекарство...

— Несъмнено!

— Добре, щом е така, аз няма да кажа нищо повече, та вие и на моя пудел ще припишете нещо: нали и той се изкъпа заедно с мене!

Членовете на синедриона започнали да се съвещават.

— Исус не може да бъде пратен от бога — казвали едни. — Той не спазва съботните запрещения, които Мойсей установи от името на бога.

— Но ако това е грях — възразявали други, — бог не би позволил на грешника да върши чудеса!

Като видели, че не ще постигнат съгласие, фарисеите пак се захванали с бившия слепец.

— Какво ще кажеш за човека, който ти е върнал зрението? — попитали те.

— Върнал ми зрението? Аз не съм го губил.

— Няма значение! Питам те какво мислиш за този, който ти е отворил очите?

— Извинете, преди всичко моля да не ми говорите на „ти“. А що се отнася до моя изцелител, първо, той е чудесен човек и, второ, истински пророк. Доволни ли сте сега?

Един от старейшините на синедриона посъветвал бившия слепец:

— Не се пени, приятелче! Нещо много храбър стана. Ти като че ли си съучастник на този така наречен пророк.

Мнозинството от синедриона одобрително забоботило:

— Напълно е възможно! Очевидно! Как не се сетихме веднага?

А в това време недоверчивият старец продължавал:

— Предлагам да задържим този подозрителен изцерен за изясняване на самоличността. Трябва да се извикат неговите родители. Нека чуем какво ще кажат те и тогава ще решим.

Бившият слепец свил рамене.

— Я не се правете на луди! — казал той. — Ще постъпите къде по-умно, ако повярвате на моите думи. С всичките си разследвания ще постигнете само това, че чудото на моето изцеление ще стане очевидно за всички. Ако тъкмо това искате — моля, но боя се, че после сами ще съжалявате.

Той обяснил къде живеят родителите му и четирима стражи се отправили на посочения адрес. След час довели грохнал старец и старица, които треперели от радост, че синът им е прогледнал, но същевременно били изплашен до смърт от неочакваното повикване във Върховното съдилище. Да се изправиш пред лицето на първосвещениците — това не е шега работа! Горките старци не знаели какво да мислят. Нима ще ги пратят в затвора за това, че синът им е прогледнал?

— Приближете се! — важно произнесъл председателят на синедриона.

— Смилете се! Съжалете се, добри господине! — занареждали старецът и старицата като паднали на колене. — Никому не сме

сторили нищо лошо. Ние не сме виновни, че нашият син е прогледнал. Простете му, той повече няма! Само не ни вземайте живота!

Накарали ги да станат, но старците още дълго не могли да се успокоят.

— Касае се само за свидетелски показания — продължил председателят на съда. — Ако кажете истината, няма да ви арестуваме. И така, съобщете ни всичко, което знаете по този въпрос и не се бойте от нищо. Но само истината, чистата истина и нищо освен истината!

— Истината ли, господин съдия? Че ние по-скоро ще умрем, отколкото да изречем дори една лъжлива дума!

Членовете на синедриона решили, че на старците може да се вярва: те не приличали нито на книжници, нито на фарисеи, нито на първосвещеници, значи били честни хора.

— И тъй, отговаряйте: това действително ли е вашият син? — запитал председателят.

— Това ли ще ме попитате? — отговорила старицата. — Та нали аз съм му майка! Аз съм го носила, родила съм го, до година и половина от гърдата си съм го кърмила, аз съм го...

— Добре, добре, достатъчно! Той действително ли е бил сляп от рождение?

— Уви, господин съдия! — намесил се старецът. — Той съвсем нищо не виждаше, ама нищичко! Това беше такова нещастие... и за него, и за нас. И главното, не се знае откъде се взе тая беля! Вярно, моят праядо беше левак, както и аз, но слепи в нашия род никога не е имало.

— Можете ли да се закълнете, че казвате истината?

— Разбира се! Заклеваме се! — хорово отговорили старците. — Във всички светии!... В библията! В праха на нашите покойни прадеди! В живота си! В нашата свещена вяра!

— Достатъчно! Още един въпрос: по какъв начин вашият син се избави от слепотата?

— Ах, господин съдия, ние самите току-що научихме това от вашите войници. Казаха ни: „Вашият син вече не е сляп“. Ние просто се развикахме от радост! Но в това време капралът казва: „За това го арестуваха“. Тогавя ние така се разстроихме, че заплакахме... Да арестуват сина ни... Какъв позор за семейството! Нашият син се е събрал с престъпници... Кой е могъл да помисли? Ах, ние ще умрем от

мъка! Господин съдия, кажете, ще го пуснете ли? Кълнем се, той не е виновен за нищо! Та той, горкият, не е знаел, че не бива да прогледне!...

Членовете на синедриона също не знаели как да се измъкнат сега. Положението било трудно. Всичко говорело, че Исус действително е извършил чудо, а те тъкмо това не искали да признаят за нищо на света. Да обвинят двамата честни, наивни старци в лъжесвидетелство било невъзможно. Пуснали ги по живо, по здраво, но бившият слепец съдиите заповядали да бъде задържан.

— Хайде, стига вече шеги — увещавали го първосвещениците. — Признайте си, че още от дете сте лъгали родителите си. Признайте си, че сте баламосвали всички до днешната събота! Нищо няма да ви се случи, обещаваме ви. Или просто благодарете на бога за изцелението, но не говорете повече, че ви е излекувал Исус. Та ние знаем, че той е грешник и следователно не може да върши чудеса.

Но на бившия слепец сякаш му влязла муха в главата.

— Дали е грешник или не, това не зная — отговорил той. — Всичко, което зная, то е, че бях сляп, а сега виждам.

Тогава първосвещениците започнали целия разпит отново:

— В края на краищата, какво направи той? Как ти отвори очите?

— О господи, толкова ми омръзнахте, че нямам никакво търпение. Естествено, не с нож: очите не са стриди! За това, което направи той, ви казах всичко, обясних ви всичко и вие го чухте. Честна дума, какво сте се залепили за мене? Да не би да се каните да станете негови ученици?

— Тоя простак ни се присмива! — зароптали първосвещениците. „И те го изхокаха“.

— Ти сам си негов ученик, свиня със свиня! А ние сме Мойсееви ученици, запомни, мерзавцо! Ние познавахме Мойсей, с него сам бог е говорил, а откъде е дошъл твоят Исус — не се знае!

— Това просто доказва, че вие малко знаете — възразил прозрелият слепец, като посъбрал кураж. — Вие смятате, че сте събрали всички знания, но не разбирате, че онзи, който ми отвори очите, е истински пророк. Аз пък не съм учил богословие, но веднага се досетих що за човек е той!

Като чули това, първосвещениците разярено наскачали от местата си. Някакъв си просяк дръзва да възразява на пастирите на

Авраамовото стадо!

„Отговориха му и рекоха: ти цял в грехове си роден, и ти ли нас учиш? И го изпъдиха въвн“.

Като се търколил от стъпалата на храма, прогледналият слепец едва не налетял на Исус, който го очаквал. Той веднага познал своя изцелител, макар че никога не бил го виждал: миропомазаният му намазал очите с олигавената кал, когато слепецът още не бил прогледнал.

— О господи! — възкликнал прозрелият. — Колко се радвам да те видя!

— Вярваш ли ти в сина божи? — попитал Исус.

— А кой е той, че да вярвам в него? Впрочем все ми е едно, ще повярвам в когото кажеш.

— В такъв случай знай: синът божи съм аз.

— Така си и мислех... Е, разбира се, в тебе вярвам.

И заедно със своя пудел той се проснал пред Исус.

Членовете на синедриона стояли на горните стъпала на храма и наблюдавали цялата сцена.

Не е трудно да си представим как са побеснели. Най-после един от фарисеите не издържал, слязъл долу и се обърнал към Исус:

— Слушай ти, изцелителю на слепите — казал той. — Може би си въобразяваш, че ние също нямаме очи и нищо не виждаме?

— Можете да си мислите, че виждате — отговорил синът на гълъба. — Това си е ваша лична работа и, както се казва, вие си знаете!

След това живото Слово се обърнало към бившия слепец и отворило шлюзите на своето красноречие:

— Тебе, приятелю мой, те изхвърлиха от храма. Мене също. Ако тази неприятност те огорчава, утеша се е тази малка притча, която ще ти разкажа сега.

Представи си един овчарник. В овчарника има овце и пастири — за да пасат овците. Какво прави пастирът, когато идва в кошарата за овците си? Той влиза през вратата. И обратно, когато в кошарата се промъква крадец, той се промъква през прозореца, а не чука на вратата, защото предварително знае, че пазачът няма да му отвори. Но това още не е всичко! Когато пастирът поведе овците на пасбището, той върви отпред, а овците след него, защото те познават гласа му. И напротив, когато някой непознат човек подкара овците към пасбището,

те се разбягват накъдето видят, понеже неговият глас им е напълно непознат.

Сега слушай какво означава моята притча: аз съм вратата на кошарата. Всички, които не минат през мене, са крадци и разбойници. Освен това, като си оставам врата, аз в същото време съм добър пастир, който не се бои от вълци и душата си дава за своите овце.

Бившият сляп бил възхитен. Тези, които стояли наблизко, смутено заговорили помежду си. Мненията се разделили на две.

— Той е обладан от зъл дух или просто се е чалнал! — казвали едните.

— Не е така! — възразявали другите. — Всичко, което казва, не е чак толкова глупаво. И съвсем не е обладан от зъл дух. Как може злият дух да отваря очите на слепи от рождение?

Но тази дискусия никак не интересувала Исус и той си отишъл. Скоро миропомазаният изобщо напуснал Ерусалим, а на сбогуване приятелски стиснал ръката на бившия слепец.

Ще бъда крайно огорчен, ако моите любезни читатели и очарователни читателки дори за миг са заподозрели, че в тази глава съм се отдалечил от първоизточника и съм се увлякъл в играта на собственото си въображение. Ето защо в заключение ще си позволя да посоча цитатите, които доказват, че не съм измислил нищо.

Вземете евангелие от Йоан, цялата девета глава и десета — от 1 до 21 стих. Колкото до чудодейната олигавена кал, ще си позволя да цитирам съответния откъс, та у никого да не остане съмнение:

„... плюна на земята, направи калчица от плюнката и намаза с нея очите на слепия“ (Йоан, гл. 9, 6).

Тук всичко е точно до последната запетая.

Е, какво ще кажете сега за плюнката на господата наш Исус? А и за неговата чистоплътност?

[1] Маймонид. — Сабат, 21: Лайтфут. Обичаи на древните евреи. IX. ↑

ГЛАВА XLIX

В КОЯТО МАГДАЛИНА ПРЕДСТАВЯ ИСУС НА СВОЕТО СЕМЕЙСТВО

И като вървяха, той влезе в едно село; една жена, на име Марта, го прие у дома си. Тя имаше сестра, на име Мария, която седна при нозете на Исуса и слушаше речта му.

А Марта се улиса в голяма шетня и, като пристъпи, рече: господи, небрежиш ли, дете сестра ми ме остави сама да шетам? Кажй ѝ, прочее, да ми помогне.

Исус ѝ отговори и рече: Марто, ти се грижиш и безпокоиш за много неща, а пък едно е само потребно. И Мария избра добрата част, която няма да ѝ се отнеме.

Лука, гл. 10, 38–42.

Отгатнете накъде се запътил миропомазаният от Ерусалим и какво направил най-напред. Запътил се за Галилея. Това доказва, че той не обичал разнообразието в своите разходки и общо взето предпочитал отъпканите пътеки.

А ето какво направил: обявил неограничено допълнително набиране на ученици. Това, от друга страна, доказва, че дори дванадесетте добре дресирани апостоли вече не били достатъчни, за да го защищават, докато дойде неговият час.

Исус се обърнал с призив към всички галилейци, които повярвали в него. От около сто хиляди жители на Галилея на призива му откликнали всичко седемдесет души. Това не било много. Но миропомазаният не падал духом. Осемдесет и двама души поотделно нищо не представляват, но ако ги строиш в една колона и ги изпратиш пред себе си в някой град, те ще направят на жителите съответното впечатление. Тази мисъл поободрила Исус.

И така, той за пръв път събрал цялото си войнство — и мъжете, и жените. Магдалина, Йоана и Сусана завербували в харема му нови

красавици, за да има с кого да се поразвлече Исус. Изобщо образувал се доста внушителен отряд с обоз.

Редът за строяване при поход бил внимателно обмислен. Ето какво казва за това свети Лука в десета глава на своето евангелие: „... седемдесет ученици... разпрати пред себе си... за всеки град и място, където сам щеше да отиде.“ Но за да не привличат преждевременно вниманието на жителите, Исус поръчвал на своите ученици да не нахълтват в населеното място цялата банда, а да проникват скришом, по двама, двойка след двойка.

Той им казал:

— За нищо не се безпокойте. Не носете нито чувал, нито торба, нито запасни обуца. Никого не поздравявайте по пътя. Влезте в първата къща, която ви попадне, кажете: „Мир на този дом“ и веднага сядайте на масата. Нас може да ни спаси само нахалството. В тази къща яжте и пийте, каквото имат, сякаш сте си у дома. Ако видите, че домакинът се мръщи — вместо да платите, разкажете му която басня си спомните. Ако ви изхвърли през вратата и градските люде ви вземат за скитници и обирници, изтърсете праха от сандалите си и кажете: „Виждате, че нищо не отнасяме от вас, нито пращинка, но толкова лошо за вашия град, защото градът ви е прокълнат, щом не ни дадохте да обядваме!“

Учениците последвали съвета на учителя.

Но гражданите плюели на проклятията и когато ги връхлитало ятото лакоми двуноги скакалци, те вземали решителни мерки. Ето защо, за да не хвърлят петалата, всички били принудени неведнъж да искат помощ от Магдалина, Йоана и Сусана и прочие състоятелни дами Христови.

Когато научил, че почти навсякъде безцеремонно изхвърлят учениците му, синът на гълъба изпаднал в неописуема ярост.

— Горко ти, Хоразин! — провикнал се той. — Горко ти, Витсаида. Дори градовете на езичниците Тир и Сидон постъпваха къде по-прилично с нас, затова и в деня на страшния съд към тях ще се отнесат по-меко. Колкото до тебе, Капернаум, не ти завиждам: ти ще ми платиш за всичко, когато един прекрасен ден се провалиш в дън земята!

Намерило се обаче неголямо скромно селище — в евангелието не се посочва дори името му, — което радушно посрещнало цялата сган

Исусови ученици. Зарадвани, че не са ги замеряли със зелени кочани, те бързо се върнали при сина на гълъба с неочаквано добрата новина.

Миропомазаният на свой ред побързал да се яви там. Той заявил на жителите, че благодарение на неговото посещение отсега нататък те могат да не се страхуват нито от скорпиони, нито от змии. А след това произнесъл възхитителна реч, в която обещал на това селище вечен живот.

Един от учените законоведци, който случайно се оказал там, попитал как ще получат този вечен живот без всякакъв еликсир на безсмъртието.

Исус отговорил:

— Възлюби господа бога твой и ближния си като себе си — това ще бъде достатъчно.

— Но кой е моят ближен? — не мирясвал законоводецът.

— Отвори си хубаво ушите и слушай! — отвърнал миропомазаният. — Живял някога един човек. Веднъж той тръгнал от Ерусалим за Ерихон и налетял на разбойници, които го обрали до шушка, пребили го до смърт и го хвърлили в гората полумъртъв: цялото тяло на нещастника било една рана.

Този ден по същия път минал един свещеник. Видял нещастния пътник и казал:

— Я гледай, хубаво са го наредили!

И си продължил, без да помисли да помогне на умирация. Добродетелта на свещениците е известна на всички. Помощ от тях не чакай.

След това се появил един левит, или клисар. А пък клисарят и свещеникът — от един дол дренки! Левитът погледнал клетника, помислил си същото като свещеника и си тръгнал по пътя.

За щастие на земята има не само свещеници и клисари, има и самаряни. И ето че дошъл един такъв самарянин.

— По дяволите! — извикал той. — Може ли така да нагласиш човека! Изглежда тукашните разбойници са истински изверги!

После извадил шарпия, балсам и целебно вино — той си имал аптечка за из път, — превързал раните на нещастника, сложил го зад гърба си на задницата на мулето и — дий, Марко! — закарал го в най-близката странноприемница. На другия ден извадил от собствената си кесия два динария и казал на стопанина на странноприемницата:

— Погрижете се за този момък! Ако тая сумичка не стигне, на връщане ще ви дам още.

Стопанинът на странноприемницата познавал самарянина и повярвал на думите му.

— Хубаво нещо! — заревала тълпата, след като изслушала приказката. — Де да имаше повече такива самаряни!

Исус се обърнал към законоводеца.

— А вие, колега, какво мислите за това? — попитал той. — Кой според вас е ближният на ограбения пътник: самарянинът, попът или клисарят?

— Разбира се, самарянинът!

— Значи — подхванал миропомазаният, — постъпвайте като него, когато в гората попаднете на такъв нещастен, ограбен и пребит човек.

Ученият законоводец нищо не отговорил, но си помислил:

— Ама пък го бива да приказва! Но само хубавите думи са малко. Какво от това, че той понякога проповядва добродетел? Време е вече да премине от думи към дела и сам да стане добродетелен!

Наскоро след това Исус потеглил за Витсаида. Искал да достави удоволствие на своята приятелка Магдалина, която имала там сестра и брат. Брат ѝ се наричал Лазар, а сестра ѝ — Марта.

Както съобщава евангелието, те били доста състоятелни хора. Лазар заемал твърде висок пост: неслучайно неговата сестра Мария Магдалина била, както знаем, жена на юдейски сенатор. Така че това било, както се казва, прилично семейство.

Магдалина пожелала сама да извести сестра си и брат си за скорошното пристигане на своя любовник.

Когато се появила на прага на родния дом, Марта и Лазар се хвърлили да я прегръщат и целуват.

— Мария, миличка, колко отдавна не съм те виждала! — ахкала Марта.

— И аз също! — басово казал Лазар.

— Как е мъжът ти, превъзходният Папус? В къщи ли го остави или пристигнахте заедно?

— Какъв ти Папус! — чак се учудила Магдалина. — Притрябвал ми е... Аз отдавна го пратих по-далеч от очите си!

— Как така, не сте ли заедно? — не разбрал Лазар.

— Нима сте се развели? — ужасила се Марта.

— Дали съм се развела?... Наистина не зная. Ще ви кажа само едно: тоя стар пръч така ми омръзна, че няма къде повече. Той просто ме умори. От сутрин до вечер все мърмори и мърмори... Само да мине под прозореца ми някой млад човек, той веднага хвърля по него каквото му попадне — я лампа, я супник. Поне да бях видяла от него нещо друго освен ревност, ама не! Вечер, когато му се галех и му казвах: „Ела при мене, прасенце, мъничък мой Папус“, той започваше да ми обяснява библейски текстове и под предлог, че е доктор по богословие, ми отговаряше само със стихове от Мойсей или Йеремия... Понякога за разнообразие ми разказваше какво са обсъждали този ден в сената, защото, знаете, той беше на това отгоре и сенатор! Представяте ли си колко весело ми е било?

— Наистина — промърморила Марта, — не е много весело.

— Това беше просто ужасно, скъпа!

— Обясни в края на краищата! — не издържал Лазар. — Щом не сте могли да живеете заедно, значи сте се развели?

— Ох, не! Не сме се развели, аз просто го изоставих... Едно прекрасно утро взех, че избягах.

— Но защо веднага не дойде при нас?

— Ама че го каза!... Когато избягах, аз тръгнах към езерото... Вие били ли сте в Магдала?

— Не — отговорила Марта. — Но съм чувала, че е много симпатично градче.

— Очарователно! Там има толкова римски офицери и всичките са такива красавци!... О, господи, ако знаеше ти какви офицерчета има в Магдала!

Лазар недоволно се намръщил:

— Мария, нима ти харесват недодяланите военни?

— Слушай, Лазар, с тебе няма защо да играя на криеница. Да, аз обичам военните. Те са такива душички!...

— Военните? И то в множествено число? Хм-хм... Значи, ти си си хванала любовник офицер?

— Да... отначало един. Той беше толкова мил... О, как го обичах тоя разбойник!

— Как така, отначало един? Значи си хванала и втори?

— Е, какво да крия от тебе, Лазар! Знаеш, че не мога да те лъжа...

— По дяволите, виждам, че не си си губила времето!

— А после се запознах с трети... Разбираш ли, щом видя мундир, веднага си загубвам ума... Ти не можеш да си представиш колко много са хубавите офицери в Магдала!

— Да вървят по дяволите! Аз самият не съм светец, но твоето поведение, Мария... просто не зная как да го определя. Надявам се, че поне на третия си спряла? Не си преспала с целия гарнизон, нали?

— С всичките, разбира се, не. Изглежда Папус завинаги ме е отвратил от старците.

— От старците? Значи, всички млади?...

— О, всички млади толкова ме обичаха! Аз съм запазила портретите им и някога ще ти покажа албума си. Тогава сам ще видиш какви са хубавци!

Марта смутено мълчала. Лазар, както сам се изразил, не страдал от излишно целомъдрие и в края на краищата Мария била любимата му сестра. Тъй като вече не можел да промени станалото, Лазар решил да прости на своята безсрамна сестра, но той дори не подозирал, че тепърва го чака най-забавното.

След като я смъмрил проформа, Лазар казал:

— Добре, Мария, ако си щастлива, аз сам ще се радвам за тебе. Но къде е тоя красавец офицер, когото си избрала? Представи ни го. Можеш да не се съмняваш, ние ще го приемем както трябва.

— Виж какво, Лазар, този красавец офицер изобщо не е офицер.

— Това пък какво е?

— Знаеш, аз изоставих своя гарнизон, както зарязах Папус.

— О, дяволска работа! Кой е той най-сетне?

— Той е толкова мил...

— За това и сам се досещам! Но кой е той? Как се казва?

— И името му е мило. Нарича се Исус...

— Исус? Чакай, чакай, чувал съм това име... Казвах ми за някакъв Исус, който направил скандал по време на последния празник на колибите в Ерусалим... Да не е случайно той?

— Същият.

— Исус от Назарет, дърводелецът, дето захвърлил рендето и брадвата?

— Да, това е той.

— Ай-ай-ай! Знаеш ли, Мария, това вече не съм очаквал от тебе! Тоя тип има такава репутация, че по-лоша не ти трябва. Казват, че е събрал всички грехове... Освен това той се скита с цяла шайка нехранимайковци като него...

— Разбира се, можеш да кажеш каквото щеш... Горкичкият Исус, всички го клеветят! А ти, веднага се вижда, че си чувал за него само от заклетите му врагове. Но той е чудесен, толкова галантен! Да беше го чул как говори... Направо ти грабва душата! Е да, той през цялото време ходи по градове и села и рядко прекарва две или три нощи поред на едно място, но какво лошо има в това? Той просто обича да пътешества и толкоз!

— Слушай, в последна сметка това е твоя лична работа. Казах ти каквото съм чул. Може би Исус съвсем не е такъв, какъвто го описват... Пък и аз познавам твоя вкус: ти не би се събрала с някой недодялан, прост бедняк. Сигурно твоят Исус е хубав и щедър като пийнало търговче, така ли е?

— О, не, Лазар, не бих казала... Ако става дума за пари, Горкичкият Исус не е много богат. С брадва и ренде състояние не се прави, а от неговите пророчества няма голяма печалба... При това не съм от жените, които се привързват към мъжете заради пари. Аз, слава богу, стоя над това. Исус е беден, но то не ми пречи да го обичам с цялата си душа.

— И все пак, щом няма състояние и щом професията му на конферансие-любител не му донася нито грош, от какво тогава живее?

— Аз му помагам с имуществото си.

Лазар ужасено се отдръпнал.

— Значи ти го издържаш? — извикал той. — Бедната Мария! И как можа да се влюбиш в тоя нехранимайко? Че той ще те обере до шушка!

— Лазар, ти си прекалено строг към моя Исус. Нима той е виновен, че на скитащите оратори почти нищо не се плаща? Пък и аз не покривам сама неговите разходи. Ние сме много, избраните дами, които са му предани и които го подпомагат с имуществото си...

— Значи ти не си единствената му приятелка? От дума на дума — все по-лошо! Значи тоя момък си има много дами? Е, да ти кажа, това не е съвсем по нашите обичаи... Той явно си въобразява, че живее

въз времената на Соломон, тоя твой прекрасен Исус! И вие не го ли ревнувате една от друга?

Магдалина гордо се изправила.

— Всички останали го ревнуват от мене! — казала тя. — Аз съм неговата възлюблена, неговата фаворитка!

Лазар се усмихнал тъжно. Хвърлил към сестра си дълъг поглед, пълен с любов и жалост.

— Бедна моя, бедна — проговорил той.

— Ти нищо не разбираш, Лазар! — възразила Магдалина. — Да бъдеш фаворитка на Исус, негова възлюблена — това не е дребна работа! Исус не е просто мъж като всички. Преди всичко той не е човек...

— Какво значи това — „не е просто мъж като всички“? Да не би да искаш да кажеш, че той...

— Не, не!

— И не е човек?

— Не.

— Да ме обесят, ако разбирам нещо!

— Ако още не се досещаш, ще ти кажа тайно кой е той.

Марта, която отдавна не знаела къде да се дене от тия разговори, направила крачка към вратата, но Магдалина я спряла.

— Къде тръгна? — попитала тя.

— По-добре да изляза. Аз съм девойка и разбирам, че не бива да зная това, което искаш да довериш на Лазар.

Магдалина щяла да се пръсне от смях.

— Ти мислиш за друго — казала тя. — Сигурно си въобразяваш, че той... Ха-ха-ха! Виж я ти, девойката! Не, Марта, можеш спокойно да останеш. Искам да ви открия една тайна, но в тази тайна няма нищо такова...

Марта и Лазар наострили уши.

— Хайде, говори, Мария! — молели я те, изгарящи от любопитство. — Говори, не ни мъчи!

— Та значи, Исус съвсем не е човек. Исус е... бог!

Братът и сестрата на Магдалина ахнали.

— Бог! — попитал Лазар, сякаш не вярвал на ушите си. — Но нали има само един бог — Йехова, същия Йехова, на когото се кланяме!

— Правилно, но Исус е негов син и същевременно бог. Как да ви обясня по-добре? Изобщо работата е такава: духът на Йехова, който има вид на гълъб, заченал Исус заедно с една девственица, жената на дърводелеца Йосиф, и сега тези трима — Йехова, Исус и гълъбът — са станали един бог.

— Ама че заплетена история! Исус сам ли ти разказа тая глупост?

— Да, но аз съм сигурна, че не ме лъже! Той наистина е бог, главата си залагам, а освен това той ми го доказва.

— По какъв начин?

— Е, Лазар, ти си прекалено нескромен... Стига ти и това, че аз съм избраната светица на новата религия, която проповядва Исус, и че аз първа се приобщих към светите тайни... Повярвай ми и запомни добре: Исус, когото ти току-що охули, е месията, обещан от пророците, агнецът божи, който ще изкупи греха на Адам и Ева; той е Христос, който в деня на свършека на света ще дойде на земята да съди живите и мъртвите — ето кой е той.

Всичко това Магдалина изрекла с такъв ентузиазъм, който може да се породи в женското сърце само под влияние на страстната... разбира се, вяра.

Въпреки това Лазар все още се колебаел.

— Ти действително ли вярваш в това, което говориш? — попитал той. — Ако е истина, работата е сериозна, много сериозна.

— Това е така, кълна ти се в честта си!

— Е, щом се кълнеш в честта си, значи той наистина е бог.

Въпросът бил решен. Лазар и Марта също повярвали в сина на гълъба. Магдалина тържествувала.

— Разбирате ли сега каква чест е да бъдеш любовница на бога? — питала ги тя. — Разбирате ли какво щастие съм имала?

И тя се надувала от гордост.

Марта по природа била любопитна като всички жени. Тя попитала Магдалина:

— А може ли да видим твоя господин бог?

— Ти наистина ли искаш да се запознаеш с него?

— Ами да.

— И аз също — казал Лазар.

— В такъв случай ще отида да го доведа: той дойде с мене във Витсаида. Сами ще видите какъв красавец е моят божествен учител! Нито един офицер от Магдала не струва колкото кутрето му. После ще ми кажете дали ви е харесал. Само помнете: за тайната, която ви открих, нито дума! Преструвайте се, че не знаете нищо.

С тези думи тя изхвъркнала навън.

А Марта потънала в мечтателен размисъл.

След около два часа Магдалина се върнала с Исус. Миропомазаният бил представен на брата и сестрата по всички правила на етикецията.

„Тя го вижда с очите на сърцето — казал си Лазар. — Той съвсем не е хубав, по-скоро обратното. Но след като е бог, все пак ѝ е провървяло, че си е хванала такъв любовник.“

Приемът минал без особени церемонии. Исус се разприказвал и бързо покорил новите си слушатели. Впрочем, трябва да кажем, че Магдалина добре подготвила почвата за това.

Лазар поканил Исус да остане на обед. Назарянинът не отказал. Марта се заловила с готвенето. Макар че шетала насам-натам и наглеждала всичко да бъде на място, тя от време на време скритом поглеждала миропомазания и на нея той също се видял хубав. Тя ловяла всяка негова дума, следяла всяко негово движение. Скоро трябвало да признае пред самата себе си, че през живота си още не е срещала такъв очарователен човек. Марта от душа завиждала на сестра си.

— На негодниците винаги им върви — мърморела тя и лъскала тенджерите в кухнята. — Като гледаш това, не ти се иска да останеш честно момиче!

В сърцето на Марта се разпалила страст, не по-малко пламенна, отколкото у сестра ѝ. Тя с ревност следяла всички прояви на вниманието, което Исус оказвал на Магдалина.

Лазар за минута слязъл в избата да наточи още една кана вино.

Като се възползвала от това, Магдалина нежно се галела на Исус, докато Марта шетала.

Накрай Марта не могла да сдържи накупялото раздражение. Опряла ръце на хълбоците, изправила се пред галещата се двойка и се нахвърлила върху сестра си.

— Как не те е срам, мързелано! Няма да ми помогне в домакинството, а седнала като на сватба! Ти имаш ли капчица съвест!

И понеже Магдалина не намерила време дори да ѝ отговори, Марта продължила, като се обърнала към Исус:

— Господи, моля те, заповядай ѝ поне ти да ми помогне! Или ти е безразлично, че моята сестра ме е оставила да прислужвам сама?

Синът на гълъба бил познавач на човешките сърца. Той веднага разбрал какво става в душата на Марта. Тази нова, вдъхната от него любов ласкаела самолюбието му и за да я разпали още повече, той отговорил с усмивка, която омаяла бедното момиче:

— Ах, Марта, Марта, ти все шетащ, стараяш се да ми угодиш и добре правиш. Но туй, дето се сърдиш на сестра си, не е хубаво. Тя си е избрала това място до мене и то не ще ѝ бъде отнето.

— Казаха ли ти го? — прихнала Магдалина.

Марта за малко не запратила една чиния по своята сестричка. Едва сдържайки се, тя отнесла обидата си в кухнята, като скришом бършела горчивите си сълзи (*виж евангелие от Лука, гл. 10, 1–42*).

Но нима Исус изобщо не я утешил?

Евангелието дава основание да се предполага тъкмо обратното.

Навярно след обета миропомазаният е издебнал благоприятния момент, отвел Марта настрана и ѝ пошепнал:

— Преди малко те огорчих, клета Марта, нали?

— О да, господи.

— Защо ме ревнуваш от Мария? Толкова ли ме обичаш?

— Господи, аз съм твоя. Да умра за тебе е огромно щастие за мен.

— Но ти ме познаваш едва от обед!

— Истинската любов, господи, се ражда мигновено, без разсъждения.

— Тогава какво искаш от мене, Марта?

— Господи, аз съм нещастна. Чувствам, че ти няма да ми отговориш с взаимност. Твоето сърце е вече заето от Мария.

— Утеши се, мое прелестно дете! Божествената любов е неизтощима, тя може едновременно да се простира върху всичко съществуващо. Затуй, ако ти, Марта, ме обичаш, аз също те обичам.

— Колко си добър. Как ми е приятно да чуя това!

— Вярвай в мене, довери ми се и ще бъдеш щастлива в лоното господне!

— Обещаваш ли ми?... Аз ще бъде щастлива?...

— Толкова щастлива, че сама няма да знаеш границите на своето щастие.

— Ще ме обичаш ли?... Мъничко? Много? Страстно?

— Безумно!

И действително сърцето на Исус било истинска зелка. Той раздавал по лист ту на една, ту на друга, ту на трета. По този начин и Марта вкусила от небесните блаженства, но както и преди, Магдалина получавала по-голямата и по-добрата част от тях.

ГЛАВА I

ВЕЛИКОТО СЛОВОИЗРИГВАНЕ

Приближаваха се при него всички митари и грешници да го слушат. А фарисеите и книжниците роптаеха и казваха: той приема грешници и яде с тях. Но Исус им каза тая притча...

Лука, гл. 15, 1–3.

Просто да се не начудиш колко притчи е имало в запас живото Слово!... Впрочем, насаме с някоя хубавичка жена можело вече да не прибягва до обяснения с притчи и алегии.

След няколкодневното познанство с Марта, непорочния цветец, нелишен изглежда от прелест, Исус се отправил на турне из Перея, област, подвластна на Ирод Антипа. Тук той организирал истински фестивал на притчите. Ако ги преразкажем, ще стане прекалено дълго. Изглежда местните жители през цялото време са се подигравали с апостолите; когато тези просяци се появили в някое селище, те пъхали в торбите им най-различни и неподходящи предмети. Така веднъж Андрей, а може би Петър — никой не знае точно — поискал от един селянин хляб, риба и яйца, а той вместо хляб сложил в ръката му камък, вместо риба — змия, а вместо яйца — скорпион. Исус веднага разтълкувал на апостолите, че те трябва да продължават да просят въпреки всички тези неприятности.

При някакъв човек, казал той, беден, но гостоприемен, посред нощ дошъл странник. Домакинът веднага се завтекъл при своя приятел: „Услужи ми с три хляба — завикал той, като чукал на вратата му, — защото имам гост, уморен от дълъг път, и нямам с какво да го нагостя.“ Но приятелят му спял, децата също, вратата била затворена и на никого не се искало да се вдига посред нощ. „Ах, така ли? — закрепчал усърдният гостолобец, — не искаш да станеш? Ще видиш ти!“ И той започнал да блъска по вратата и чукал дотогава, докато

приятелят му станал и му дал исканите три хляба, за да се отърве някак от нахалника.

И така — казал в заключение Исус, — следвайте този пример. „Искайте, и ще ви се даде; търсете, и ще намерите; хлопайте, и ще ви се отвори“ (*Лука, гл. 11, 5–13*).

Горе-долу по това време той изцерил двама слепи и един нем. Изглежда изцелението на немия така зарадвало една жена, че тя възкликнала:

— Блажена е утробата, която те е носила, и гърдите, от които си сукал!^[1]

Наскоро след това Исус се съгласил да обядва в дома на един фарисей, който му скроил мръсен номер, като поканил само фарисеи и книжници, сиреч преписвачи. Щом влязъл в залата, Исус видял, че е попаднал в капан.

Тогава, за да отмъсти на домакиня, той се разположил на масата, без да си умие краката, както изисквал обичаят. Гостите зароптали. Исус се престорил, че не разбира причините на тяхното недоволство, и невъзмутимо се нахранил.

По време на десерта вместо тост излял върху главите на събраните фонтан от проклетия, упреквайки ги, че те винаги си избират в синагогите най-хубавите места и искат да ги поздравяват на улицата, като по повод на това ги сравнил със скрити гробове, докосването до които осквернява и т.н. и т.н.

Това словоизригване — горко вам, които вършите това! Горко вам, които не вършите онова! — изчерпало търпението на присъстващите. Раздали се викове:

— Безсрамник! Я да му натрием носа за това нахалство, та да му държи влага задълго!

Но Исус не се смутил. Той бързо скочил на масата, прекатурил пейките и в огромната зала започнала луда игра на мишка и котка. В края на краищата непременно щели да хванат мишката и да ѝ дадат добър урок, ако тълпата народ, събрала се пред вратите, не нахълтала в залата и не защитила Исус (*Лука, гл. 11–12*).

Като се възползвал от случая, той веднага започнал да прехвърля броеницата на своите притчи:

№1. Богат земеделец прибира от нивата си такава родитба, че не знае къде да я сложи. Значи, трябва да се построят по-големи хамбари,

които да побират повече. Но едва предал на архитекта своята поръчка и плана и същата нощ — люп! — се поминал.

№2. Друг земеделец има само едно смокиново дърво, което вече три години не дава плод. Земеделецът казва: „Тази година още веднъж ще окопая дървото и ще го наторя, но ако наесен пак няма смокини на него, ще го отсека безпощадно и ще хвърля безплодната смоковница в огъня!“

Както виждате, не е голяма хитрост.

Между двете притчи той изцерил една жена, страдаща от интересна болест. Тя била в най-хубавата възраст, но изглеждала постъргбена от осемдесетгодишна старица. Явно самият дявол я превил, при това буквално по средата. Когато се движела, задникът ѝ стърчал нагоре, а брадата ѝ докосвала земята. Не е трудно да се съобрази, че при това положение на нея ѝ било невъзможно да се занимава с каквато и да е работа. Тя би могла да се прехранва само като събира угарки, но по онова време цигарите още не били открити, затова тя била крайно бедна и нещастна.

Исус я съжалил; той изрекъл две думи и в същия миг добрата жена се изправила и станала стройна като топола.

Престоят на Исус в Перея не продължил дълго: за празника на освещаването той се върнал в Ерусалим. Този празник има следния произход: както знаем. Юда Макавей е бил един от еврейските военачалници, сражавали се героично против чуждите нашественици. Далеч по-малко е известен фактът, че след победата над сирийския цар Макавей трябвало да извърши обряда очистване и освещаване на Ерусалимския храм. Но когато влязъл в храма, оказало се, че завоевателите са изпотрошили почти всички съдове със свещено масло — останал само един. Положението било безизходно! Приготвянето на свещено масло не е проста работа, то се съпровожда със сложен, а главното, продължителен ритуал. Какво да правят? За всеки случай Юда Макавей искал да напълни с масло поне част от светилниците и, представете си, един-единствен съд стигнал за всички светилници на храма през цялата седмица!

В памет на това чудо евреите всяка година се веселят осем дни наред, също като на Пасха и на празника на колибите. Синът на гълъба присъствал на тези увеселения и едва не бил пребит с камъни, задето на обществено място упорито твърдял, че той и неговият баща са едно

цяло (Лука, гл. 13, 6–9, 10–18; Йоан, гл. 10, 29–42). Този път положението така се напекло, че Исус бил принуден преждевременно да се върне там, откъдето бил дошъл.

През време на второто си посещение в Перея той се отличил с едно чудо, направено в разгара на пиршеството, на което пак присъствали само фарисеи. Този шегаджия Исус толкова обичал да си похапне, че безразборно приемал всички покани за обед — и от приятели, и от врагове.

Обедът се състоял в събота. Фарисеите нарочно довели един човек, болен от воднянка, подпухнал като огромен тулум.

Исус моментално схванал какъв капан са му поставили и за да изпревари събитията, пръв задал на събралите се следния въпрос:

— Позволено ли е да се лекува на празника сабат, в съботен ден?

Въпросът бил дързък, а главното, да се отговори на него било трудно. Ако кажели „да“, значело да престъпят Мойсеевия закон, а фарисеите на всяка крачка се позовавали на него. Ако кажели „не“, значело да си навлекат недоволството и гнева на народа заради безсърдечието си. Ето защо събралите се не отговорили нищо.

Тогава Исус се приближил до болния от воднянка, направил едно движение и грамадният корем на болния веднага спаднал. В евангелието не се казва къде се е дянала водата, която е била в него. Да се надяваме, че този път не са я превърнали във вино.

Изцереният изглежда е нямало какво да прави, защото веднага изтичал да се похвали с изтънялото си шкембе. И ето, че всички хроми, слепи и прочие недъгави нахлули в залата за пиршества, а след тях и тълпа градски скитници. Толкова народ се натъпкал, че не можело да се мисли за десерта. Тогава Исус пошепнал на ухото на домакина:

— Редно е да поканите всички тези хора на масата, да изпиете с тях по чашка...

— Какво? Надявам се, че се шегувате! Цялата тая сбирщина?! Хубава компания!...

В същия миг живото Слово нарочно, за да раздразни гостите, се впуснало да превъзнася бедността и дори заявило на домакина, че той би трябвало да покани по-скоро всичките тези голтаци, отколкото своите приятели и родители.

Гостите са поразени. Дрипавата тълпа ръкопляска. А Исус започва следващата притча.

— Един човек — казва той — решил да даде угощение и разпратил покани на всички свои приятели. В уречения час, като видял, че никой не идва, изпратил слугите си да предупредят неговите приятели, че всичко е готово и той ги чака, но всички започнали да се извиняват, сякаш се били наговорили. Първият казал: „Много съжалявам, че съм принуден да отклоня толкова любезната покана, но си купих чифлик и точно днес трябва да замина да го огледам.“ Вторият казал: „Невъзможно ми е да дойда: тъща ми се разболя, а аз толкова я обичам, че дори за секунда не мога да се отделя от постелята ѝ.“ Третият казал: „Женен съм само от шест дена, така че, сами разбирате, аз съм много зает.“ Четвъртият казал: „Съжалете се! Неотдавна глътнах костилка от праскова, имам запек и докато не мине всичко, не ми е до пиршества!“ Петият казал: „Днес е рожденият ден на моята портиерка; поръчах за нея превъзходен букет и непременно трябва лично да ѝ го поднеса.“ И всички останали оправдания били от същия род.

— Ах, такова отношение? — провикнал се дълбоко уязвеният домакин и се обърнал към слугите: Тръгвайте по площади и кръстопътища, по всички пътища и покрай плетищата, съберете всички просяци, сакати, хроми и слепи и ги докарайте тук, та да се напълни къщата ми. Аз не желая моите сосове да отидат на вятъра!

Тази притча, между нас казано, в случая била ни в клин, ни в ръкав, защото този ден всички гости дружно се отзовали на поканата на домакина, но Словото нямаше да бъде Слово, ако би се въздържало от поредното словоизлияние, пък дори и да е неуместно, както се оказвало в повечето случаи (*Лука, гл. 14, 1–24*).

За пример можем да цитираме още няколко мили наставления, изказани от Исус пред многолюдната тълпа:

„Ако някой дохожда при мен, и не намрази майка си и баща си, жена си и децата си, братята и сестрите си, та дори и самия си живот, той не може да бъде мой ученик“ (*Лука, гл. 14, 26*).

Нека се опитат след това лицемерните набожници да твърдят, че тяхната религия проповядва любов към семейството! В отговор винаги може да им се тикне под носа съответният текст от собственото им евангелие.

Съвременниците на Исус го упреквали, че общувал само с най-долните отрепки. Ето какво казва Лука (*гл. 15, 1–6*).

„Приближаваха се при него всички митари и грешници да го слушат. А фарисеите и книжниците роптаеха и казваха: той приема грешници и яде с тях. Но Исус им каза тая притча: кой от вас, имайки сто овци, като изгуби една от тях, не оставя деветдесетте и девет в пустинята и не тръгва подир загубената, докле не я намери?

А като я намери, вдига я на раменете си радостен и като дойде дома, свиква приятели и съседи и им казва: порадвайте се с мене, защото си намерих загубената овца.“

От гледна точка на здравия разум тази притча, предизвикваща сълзи на умиление у престорените набожници, доста прилича на зла пародия. Фарисеите и книжниците, чието умствено развитие далеч надвишавало нулевото интелектуално равнище на верните Христови последователи, сигурно са се пукали от смях, когато са слушали тая безсмислица. Представям си как е могъл да отговори на Исус някой весел юдей:

— Твоят пастир навярно е бил голям шегобиец. Зарязал деветдесет и девет овце в пустинята и тръгнал да спасява една заблудила се! Интересно, колко ли още овце са му изяли вълците; докато е търсел оная келявата?

Но Исус плюел на подобни възражения. Мисълта му била твърде прозрачна и той казал тъкмо онова, което искал да каже: един безделник за него бил по-ценен от деветдесет и девет честни хора.

А ето по този повод още една история пак от петнадесета глава на евангелие от Лука.

Живял някога един човек, който имал двама сина. Веднъж помалкият син идва при баща си и казва:

— Тате, ти имаш гърне пари и ще ми оставиш нещичко след смъртта си. Но виж какво, на мене ми трябват пари, страшно ми се иска да погуляя. Аз съвсем не искам да умреш още днес, това би било прекалено непочтително от моя страна. Затова те моля честно: дай ми сега онова, което така или иначе ще получа по-късно. Аз не обичам да чакам дълго.

Бащата веднага почнал да смята:

— Имам толкова. На брат ти се пада толкова, а на тебе толкова. Ето ти твоя дял. Бих искал да ти стигне за колкото може по-дълго време.

Не баща, а злато, нали?

По-малкият син грабнал своя дял и веднага заминал в далечни страни, та там с разпътни девиси да пропилее всичко до шушка. И успял да го направи. Скоро останал без грош и не знаел какво да прави по-нататък. Откъдето и да поискал, никой не му давал на вяра. Докато още имал пари, той забравил да плати на шивача и сега този му взел дрехите, така че нашият гуляйджия останал на улицата почти гол.

След като се поблъскал на опашките в канторите за наемане на работници, накрая той получил място на свинар в стопанството на някакъв селянин. Но селянинът излязъл прекалено стиснат: давал на работника си само толкова, колкото му било нужно, за да не умре от глад. Нещастникът стигнал дотам, че започнал да завижда на свинете, които пасял. Той бил петимен да си напълни търбуха дори с рожковите, т.е. шушулките, които ядели свинете, но те не му отстъпвали храната си.

Той прекарал дълго време в горчиви размисли и накрая рекъл:

— И последният коняр на моя баща има хляб колкото си иска, а аз тук умирам от глад като глупак. По дяволите, ще се върна при тате! Съвестта няма да му даде и все ще ме вземе за някакъв слуга!

Речено — сторено. Пътят не бил къс. Едва се довякъл до дома.

И представете си какъв късмет. Точно в момента, когато блудният син се появил на пътя, бащата си правел слънчеви бани на балкона.

„Какъв ли ще е тоя просяк долу? — попитал се добрият татко. — Целият е окалян, дрипав! През живота си не съм виждал по-мръсен скитник... Я! Та това е по-малкият ми син! Ама разбира се, че кой друг!...“

И бащата скача направо от балкона (балконът бил на първия етаж) и се затичва по пътя да посрещне сина си. „И като се затече, хвърли се на шията му и го обцелува“ (*Лука, гл. 15, 20*).

— Какво щастие, че се върна! Без тебе толкова тъгувах, че за малко не умрях... Ти сигурно си прахосал цялото си наследство?... Да, да, не отричай, нали виждам... Е, няма да говорим за твоите лудории... Главното е, че си здрав... Прегърни ме още веднъж... О господи, господи, колко съм щастлив!

По-малкият син не очаквал подобно посрещане. Той знаел, че баща му е добър, но все пак не мислел, че до такава степен.

— Татко! — стенел той. — Ти си най-милият, най-добрият, най-най от всички бащи. А аз съм негодник, подлец, мръсник, канала...

И от мъка се биел с юмруци по гърдите.

— Стига, стига, сине! Ако се удряш така по корема, ще си повредиш стомаха... Нали казах, че всичко е забравено, така че няма защо да се осакатяваш.

След това сърцатият татко повикал своите слуги и казал:

— Виждате ли тоя просяк? Това е моят син, същият, който се загуби и се намери. Тичайте да донесете най-хубавата дреха от моя гардероб, аз искам милият ми малък син да се облече в нея. Сложете на ръката му най-скъпия ми пръстен. И не забравяйте сандали, защото той е дошъл бос. А после наредете маси като за голямо празненство — ще направим пир за чудо и приказ! В кошарата имам едно охранено тлъсто теле — заколете го веднага. Ще ядем и ще се веселим. И още, извикайте музиканти: като ще е пир, да е пир!

И действително направили чудесен гуляй. Бащата бил толкова щастлив, че дори забравил за другия си син, по-големия, който работел на полето и когото трябвало да почака поне от учтивост.

Когато на връщане се приближил до дома, по-стариият син чул пеенето и ликуването и доста се учудил.

— Каква е тая дяволия? — помислил си той. — Седнали на масата преди време и дори не ме дочакали. Пируват и се веселят, а аз даже не съм поканен. Странно, много странно...

И като извикал един от слугите, които сновели навън-навътре, попитал:

— Какво става?

— Брат ви се върна — отговорил му лукавият слуга. — Вашият баща толкова се радва, ама толкова се радва!...

— Така ли? Много мило от негова страна. Я гледай ти! Не могъл дори да изпрати някого да ме повика... И всичко това заради тоя празноглавец Анатоли, който прахоса целия си дял, преди да получи по закон правото на наследство!

Гневът на по-големия брат далеч не бил неоснователен. А след като не го поканили да вземе участие в общата веселба, той изобщо не пожелал да влезе в залата на пиршеството. Станало нужда сам таткото да го моли.

— Послушай, Ернест — казал бащата, — не бъди толкова обидчив. Да идем да се чукнем за здравето на твоя брат!

— Сам не знаещ какво говориш, тате, и си несправедлив към мене. Няколко години вече работя като вол, за да увелича твоите богатства. Трепя се като грешен дявол, винаги изпълнявам твоите заповеди, аз съм просто примерен син, образец на послушание. А тоя безделник Анатоли, когото го мързеше пръста си да помръдне, който не е способен хляба да си изкара — на него му прощаваш и го глезиш!... Никога и през ум не ти е минало да ми дадеш поне едно яре, та да се повеселя с моите приятели, а в чест на Анатоли, който прахоса с блудници половината ти имане, ти си заклал охранено теле, вдигнал си без причина истинско пиршество... Не, това е несправедливо!

— Успокой се, Ернест, не завиждай на по-малкия си брат, когото аз толкова обичам. Ти ще получиш цялото ми имане след моята смърт... А сега да идем да се повеселим, по случай връщането на нашия чудесен Анатоли!...

В притчата не се казва дали бащата е успял да убеди с тези толкова резонни доводи своя по-голям син. Впрочем, то и без това не е важно. Главното е да се отбележи, че Исус е проповядвал доста интересни, за да не кажем нещо повече, идеи за правосъдие и справедливост.

Нужни ли са още примери, доказващи колко абсурдни са поученията на Христос. Достатъчно е да приведем другата притча, където безчестието се възхвалява още по-откровено, отколкото в историята с блудния син, ако изобщо това е възможно.

Живял един богат човек, който си имал управител. Но този управител безсрамно го ограбвал, подправял сметките и крадял, както си искал, от касата на своя господар, за да плаща за своите порочни развлечения.

Господарят научил за мошеничествата на своя управител.

Извикал го и му казал следното:

— Какво чувам за тебе? Ти явно не живееш според средствата си! Харчиш сто пъти повече, отколкото получаваш. Очевидно останалото плащаш от моя джоб, от касата де. Веднага ми дай сметките и ако не излязат, моят гняв ще те порази!

Управителят си отишъл с провесен нос.

„Какво да правя? — казал си той. — Загубен съм! Пак добре, ако господарят само ме изхвърли. Да му представя сметките е невъзможно! Я да се възползвам от тая малка отсрочка, която ми даде, за да си спечеля приятели, докато още се разпореждам в къщата. Те ще ме приемат и нахранят, когато остана без място.“

И без да губи време, извикал всички длъжници на своя господар.

— Ти колко дължиш на моя господар? — попитал той първия.

— Сто мери масло. Обещах да му ги върна в края на месеца.

— Чудесно. Господарят не разбира нищо от стопански работи. Ти си обещал да му върнеш сто мери масло. Ето ти разписката. Скъсвам я! Сядай и пиши по-бързо: дължа само петдесет!

— Хиляди благодарности — отговаря длъжникът. — Истинско удоволствие е да има човек работа с вас.

След това управителят се заел с втория длъжник.

— А ти колко дължиш?

Той отговорил:

— Сто мери пшеница.

— Прекрасно! Сядай на масата. Скъсвам твоята разписка: напиши осемдесет. Виж какво, аз съм принуден да напусна това място, ето защо, преди да си отида, искам да ти направя услуга, нали ме разбираш?

— Вие сте делови човек, по-добре не може да се измисли. Цял живот ще ви бъда благодарен!

И така нататък и тем подобни. Така шмекерът управител си спечелил куп приятели за сметка на своя господар.

Но какво мислите, че Христос порицал този нечестен управител в своята притча? Съвсем не! Напротив, евангелието твърди, че мошеникът управител постъпил правилно и че всевишният съдия в деня на страшния съд ще оправдае този негодник и цялото му измамничество, защото „синовете на тоя век в своя род са подосетливи от синовете на светлината“ (Лука, гл. 16, 8), т.е. защото е бил по-ловък от другите мошеници.

И Христос прибавя (дословно):

„И аз ви казвам: придобийте си приятели с неправедно богатство, та когато осиромашеете, те да ви приемат във вечните живелища“ (Лука, гл. 16, 9).

Ето ви християнския морал относно верността и честността! Оттук е ясно защо думата „мошеник“ и „църковнослужител“ имат едно и също значение. Крадете, крадете колкото си щете, само принасяйте на вашия свещеник част от накраденото и тогава той ще ви опрости всичките грехове и царството божие ще се отвори пред вас.

Но докато още не сме го достигнали, да продължим прегледа на евангелския морал. Свети Лука наистина е неизтощим в изреждането на добри наставления, подобни на тези, с които вече успяхме да се запознаем.

Главното в патоса на свети Лука е прославата на бедността. Но нека вникнем в нещата. Тук бедността навсякъде е представена като резултат от леност и безделие и въпреки това у него нищетата на хайманите винаги се противопоставя на заможността, която той се опитва, кой знае защо, да представи пред очите на вярното паство едва ли не като порок. И ако управителят ограбва господаря си, той е герой.

След този факт аз не бих посъветвал никого да си вземе за касиер християнин, на когото свещеникът проповядва подобни принципи на християнско счетоводство!

Типът на абсурдния богаташ е обрисован в анекдота за Лазар. Този Лазар нямал нищо общо с брата на Магдалина и бил съвсем пропаднал безделник от породата на ония, които напълно се задоволяват с мръсотията и отпадъците наоколо си. Вместо да работи, той просел огризки от трапезата на богатите. Така било и по-лесно, и по-доходно.

Слугите на един от богатите — човек, който се обличал в багреница и висон, свикнал да пирува всеки ден, както се казва в евангелието — нито веднъж не дали нито троха на този просяк-паразит.

И ето че един ден просякът и богаташът умрели. Вонящият от мръсотия и мързел Лазар бил възнесен от ангелите в лоното Авраамово, а колкото до богатия, той бил низвергнат в ада. А когато богаташът се пържел в адския огън, сред сатанинските езици на пламъците, той ненадейно забелязал Лазар в едно от кътчетата на лоното Авраамово. И тогава извикал:

— Отче Аврааме, смили се над мене и прати Лазар да си намокри във вода върха на пръста и да ми навлажни езика, защото неопишимо страдам в тоя пъкъл!

Но Авраам му отговорил:

— На всекиго идва редът, малкия. Приживе ти пирува дни и нощи, а Лазар, напротив, си остана беден като Йов. Сега всичко се преобърна: Лазар пирува, а ти остана на сухо.

Богатият възразил.

— В такъв случай и щом такъв е редът, че охолството приживе да се превръща в нещастие след смъртта, изпрати Лазар да предупреди моите близки. Аз имам петима братя, които съвсем не са бедни и въртят добра търговия. Нека Лазар им обясни какво ще стане с тях след смъртта, та да вземат нужните мерки и да не дойдат при мене в това място на мъченията.

Авраам се разкискал и Лазар след него. Какво да каже човек за такъв глупав богаташ, който се тревожи за съдбата на своите братя!

— Те си имат Мойсей и пророците; нека ги слушат! А Лазар няма защо да го безпокоим.

Богатият настоявал:

— Не, отче Аврааме! Ако някой от мъртвите се съгласи да направи поне кратко посещение на моите братя, това ще бъде добро дело. Братята ми, естествено, ще повярват на мъртвия; ще се примирят с всички лишения, ще се покаят и поне в задгробния живот ще бъдат щастливи.

Авраам свил рамене.

— Ако твоите братя не слушат Мойсей и пророците, дори някой от мъртвите да възкръсне, няма да повярват.

И отец Авраам прихнал в смях, а Лазар се изплезил на богатия, който се печал в адския огън като шиш кебап (*Лука, гл. 16, 19–31*).

[1] За целия този период виж евангелие от Лука, гл. 11, ст. 27. ↑

ГЛАВА LI

ДОБРЕ УМИРА ТОЗИ, КОЙТО УМИРА НАВРЕМЕ

Тогава дигнаха камъка от пещерата, дето лежеше умрелият. А Исус дигна очи нагоре и рече: отче, благодаря ти, че ме послуша.

Аз знаех, че ти винаги ме слушаш; но това казах за народа, който стои наоколо, за да повярват, че ти си ме пратил.

*Като каза това, извика с висок глас: Лазаре, излез въл!
И излезе умрелият с повити ръце и нозе в погребални повивки, а лицето му забрадено с кърпа. Исус им каза: разповийте го и оставете го да ходи.*

Тогава мнозина от иудеите, които бяха дошли при Мария и видяха, що стори Исус, повярваха в него.

Йоан, гл. 11, 41–45.

Забравих да кажа, че Витания се намирала съвсем близо до Ерусалим.

Исус благоразумно решил да не злоупотребява с гостоприемството на Лазар № 1, брата на Магдалина и Марта, но по време на своя воаяж из Перея продължавал да поддържа по пощата приятелската връзка с това вярно нему семейство.

И ето, докато синът на гълъба странствал от село на село и навсякъде разказвал тъпите стари вицове, една сутрин пред него се явил вестоносец с обикновено, не препоръчано писмо, в което пишело: До господин Исус Христос в Перея.

В случай на промяна в адреса да се намери получателят.

Господи, този, когото обичаш, е болен.

Марта и Мария

Исус смачкал бележката и отговорил на вестоносеца:

— Глупости! Напразно се тревожат. Не от всяка болест се умира. Лазар ще прескочи трапа, сигурен съм в това.

И вестоносецът поел към двете възлюбени овчици с отговора на техния пастир.

Но понеже Лазар бил тежко болен, този отговор съвсем не ги успокоил. Марта и Мария Магдалина седели като на тръни и смятали, че Исус се отнася прекалено безгрижно към тая работа. Нима той нищо не разбира, техният кестеняв красавец?

О, ни най-малко! Синът на гълъба прекрасно знаел и разбирал всичко, което засягало здравето на неговия приятел Лазар. Той просто не искал да се намесва в хода на болестта. Защо? Това ей сега ще научим.

Два дена Исус се преструвал, че напълно е забравил за посланието на двете сестри. Към края на втория ден Лазар се поминал. Мария и Марта са в отчаяние. Те вземат Лазар, окъпват го, намазват го с благовонни масла, увиват го стегнато в парфюмирани чаршафи и разпращат покани за погребението.

Понеже Лазар заемал твърде високо положение сред евреите, погребението му било първокласно. Събрало се множество народ. Положили Лазар във великолепна пещера, която изпълнявала ролята на семейна гробница. Цели три дни го оплаквали по най-високата тарифа: Магдалина решила, че няма какво да се икономисва за сълзи, така че предвидените от ритуала ридания били предостатъчно.

Марта и Мария също се присъединили към хора на оплаквачките и усърдно проливали цели потоци от сълзи. Наистина, техните сълзи били искрени, защото те действително обожавали своя брат. Особено скърбяла Магдалина, която никак не искала да повярва в тъй внезапната кончина.

— Скъпи ни, Лазар! — възклищавала тя. — Само преди седмица ти беше здрав и прав като дъб, а днес лежиш в гроба... Не може да бъде той да е умрял!

И тя поискала да отворят гробницата. Свалили покривката от лицето на Лазар. Той изглеждал като стопроцентов покойник. Тогава отново запушили пещерата с камък и я зазидали. Приятелите на семейството се убедили, че братът на Мария и Марта не е бил погребан напразно.

Но в този миг, когато Лазар хвърлил топа, Исус, от когото няма нищо скрито, веднага получил — разбира се, от своя баща гълъба — известие за това прискърно събитие.

Внезапно той казал на учениците си:

— Ще идем пак в Юдея.

— В Юдея? — изкрещели учениците. — Ти сигурно се шегуваш! Съвсем наскоро едва се спаси от яростта на своите врагове, а сега пак искаш да се върнеш в Ерусалим. Я стига! Да не би да си забравил как искаха да те пребият с камъни? По дяволите, ама че къса памет имаш!

— Всичко това не е важно — отсякъл Исус. — Отиваме в Юдея. И ако не в Ерусалим, то положително във Витания.

— Какво, за Магдалина ли ти домъчня? — фамилиарно го попитал един от апостолите, като смятал, че е отгатнал причината на това внезапно желание да се върнат в Юдея.

— Не бе, хич не мисля сега за Магдалина. Мисля за моя брат Лазар, който е заспал, но аз отивам да го събудя.

— Гледай ти, вярно! — спомнил си някой. — Нали преди два дни ти съобщиха, че Лазар е болен. Но щом сега е заспал, значи ще оздравее — това е добър признак.

Апостолът, който казал това, мислел, че неговият наставник, говорейки за заспалия Лазар, има предвид онзи благодатен сън, който при някои заболявания е белег на оздравяването. Но Исус веднага поправил грешката му.

— Когато споменах, че Лазар е заспал, исках да кажа, че той е умрял.

— Лазар умрял?

— Да, приятели мои.

— Ами сега?

— Сега аз съм във възторг.

— Във възторг?

— Да, във възторг, защото сега имам възможност да го възкреса. А когато го възкреса, вие до един ще бъдете принудени да признаете, че аз съм всемогъщ... Но стига думи, да вървим при него!

Апостолите обаче все още се колебаели. Тогава Тома, който изпъквал измежду останалите със своето мъжество, им дал пример.

— Да вървим с него — казал той великодушно, — и да умрем с нашия учител.

И светият взвод потеглил на път. Когато се добрали до Витания, минал четвъртият ден от погребението на Лазар. Многобройните приятели, както можели, утешавали двете сестри.

Като чула, че Исус се приближава към Витания, Марта се завтекла да го посрещне, а Магдалина си останала в къщи.

И Марта казала на Исус:

— Ах, господи, защо не дойде по-рано? Когато аз и сестра ми ти известихме, нещастният Лазар още можеше да бъде спасен. Ако беше дошъл навреме, щеше да успееш да го излекуваш и сега нашият Лазар щеше да бъде жив.

— Какво от това, че Лазар е умрял? Той ще възкръсне!

— Уви, само това утешение чувам през последните четири дни. Ще възкръсне, когато дойде краят на света! Всички мои ерусалимски приятели това ми повтарят.

— Не, Марта, аз говоря за друго. Аз самият съм възкресение и живот; който вярва в мене, и да умре, ще оживее. Вярваш ли ми, Марта?

— Разбира се, господи. Вярвам, че ти си Христос, син на отец Саваот. Сега доволен ли си?

— Да, Марта. Престани да плачеш, аз ще ви върна радостта.

Марта си спомнила за Магдалина, която останала в къщи, и побързала да ѝ каже.

— Мария, Мария — зашепнала тя. — Учителят е тук и те вика.

Тези думи тя пошушнала на ухото на сестра си, за да не ги чуе никой от събралите се у тях приятели.

Щом узнала, че нейният възлюбен е на две крачки, Магдалина бързо станала и тръгнала при него.

— Къде ще ходи тя? — разтревожили се близките.

— Отива да оплаква гроба на Лазар.

И те я последвали, за да поплачат заедно с нея и да смекчат горестта на сълзите и.

А Магдалина отишла там, където бил Исус, и като го видяла, паднала в краката му и започнала да повтаря Мартините упреци:

— Ах, господи, ако беше тук поне няколко дни по-рано, моят брат нямаше да умре!

И нищо повече не добавила. От очите ѝ рукнали ручей сълзи, по-красноречиви от всякакви думи. Този взрив на отчаяние се оказал

заразителен. Всички юдеи, дошли с Магдалина, заревали в хор. Самият Исус бил дълбоко покъртен и едва не се присъединил към общите ридания. Но синът на гълъба навреме си спомнил, че все пак е бог и няма защо да стене, защото веднага ще възкреси клетия покойник.

— Къде го положихте? — неочаквано попитал той.

Отговорили му хорowo:

— Господи, благоволи да тръгнеш след нас и сам ще видиш.

И той тръгнал след тях. Като поразмислил, решил, че все пак няма да е зле, ако поплаче заедно с всички. И ето че Исус се просълзил. А евреите взели неговите сълзи за чиста монета и си зашушукали:

— Я виж, той все пак дяволски го е обичал.

Впрочем, по свидетелство на същото евангелие, някои скептично отбелязали:

— Ако действително толкова го е обичал, нямаше да му даде да умре, та нали отвори очите на слепия от рождение! Пък може би всичките му чудеса са шарлатанство?

Тези думи на съмнение пришпорили Исус. Той ускорил крачка.

— Да побързаме! — казал той. — Къде е тая гробница?

Това било, както вече казахме, пещера, затрупана с тежък камък.

— Отместете камъка! — изкомандвал Исус, когато се приближил до мястото, където бил погребан Лазар.

Но изведнъж Марта запротестирала.

— Да отместим камъка? — извикала тя. — Мерси! Колкото и да обичам брат си, все пак не искам да ми мирише на мърша. Господи, че той сигурно смърди!

— Не ми пречи, Марта — срязал я Исус.

Евреите отместили камъка, синът на гълъба застанал на прага на пещерата и се провикнал със силен глас:

— Лазаре, Лазаре, стани!

При тази заповед мъртвецът станал. Всички присъстващи завикали. Лазар се размърдал и с невероятни усилия, олюлявайки се, станал. Да се направи това не било толкова просто, защото сестрите здраво го били стегнали с погребалното платно. Най-сетне успял някак си да заеме макар и доста несигурно, но все пак вертикално положение.

Това зрелище хвърлило всички в ужас.

— Я се размърдайте! — нахвърлил се върху тях Исус. — Помогнете на моя приятел Лазар! Размотайте това платно, мътните да го вземат! Иначе той никога няма да се измъкне от тоя гроб.

Най-после се решили да развържат възкръсналия. Услужили му с някоя и друга дрешка, защото, като го освободили от повивките, Лазар останал както го е майка родила и не било много прилично да мине с такава премяна през целия град.

В това време любопитните евреи се оборабили от първото вцепенение и наобиколили бившия мъртвец. Марта усърдно благодаряла на Исус. Магдалина, която вече нямала повод за сълзи, си възвърнала някогашната веселост и се шегувала с брат си.

— Представи си! — със смях говорела тя на Лазар. — Сега ще има да разказваш на внуците си къде си бил! Всъщност, какво видя ти през четирите дни на своята смърт?... Кажи, беше ли те страх? Слушай, хайде сподели с нас впечатленията си!

Исус несъмнено е успял да даде знак на Лазар да мълчи, защото в евангелието никъде не се казва, че братът на Мария и Марта е открил на някого тайната на задгробния живот... А жалко! Наистина жалко. Вместо да каже каквото и да е, Лазар само ожесточено се чешел по кълките и разни други места, защото цялото тяло го сърбяло по причина на червеите, които вече се били разположили на трапезата.

Присъстващите с облепени очи го гледали как се чеше. Страхът им отстъпил място на безкрайно учудване! Има си хас! Не всеки ден можеш да срещнеш човек, който четири или пет дни е бил труп!

Като се налюбували до насита на възкръсналия, те се отдалечили. Разотивайки се по домовете си, много от тях казвали:

— Да умра на място, ако тоя Исус е обикновен човек!

И мнозина повярвали в него.

А други презглава се спуснали при фарисеите и им казвали с тайнствен вид:

— Чухте ли? Такова чудо във Витания!...

— Ами? Какво именно?

— Познавате ли го тоя, как беше, Исус, Исус от Назарет?

— Познаваме го. После?

— Същият, дето любовницата му е една Мария Магдалина...

— По-нататък, по-нататък!

— Та значи, тая Мария от Магдала имаше, по-точно, има брат. Не, правилно казах: имаше брат!... Всъщност и едното, и другото: имаше брат и има брат.

— Що за галиматия!

— Казваше се... или казва се Лазар...

— После! Тоя Лазар всички го познават.

— Преди четири дни го погребяха.

— Да, слухът за това стигна до Ерусалим.

— Но днес Лазар се разхожда с бастунче из Витания, сякаш никога не е умирал!

— Странно. А с какво право е престанал да бъде покойник?

— С такова! Исус отиде при пещерата и каза на трупа: „Лазаре, стани!“

— Вие самите ли го видяхте?

— Не само го видяхме, ами и помогнахме на тоя злополучен покойник да излезе от погребалните повивки...

— Значи той се е преструвал на покойник, а сега се преструва на възкръснал.

— Не ни мислете за идиоти. Ние ясно усещахме миризмата на труп. Той вонеше точно като престоял дивеч — невъзможно е да сбъркаш!

— Сигурно не е много приятно за близките му!

— О, но това ще мине!

— Е, а какво мислите вие самите за това чудо?

— Това, че то наистина е чудо на чудесата.

— Лоша работа, дявол да го вземе!

Фарисеите изпаднали в голямо затруднение. Те съобщили новината на първосвещениците.

Тогава фарисеите и първосвещениците се събрали на съвет у някой си Каяфа, който бил старши първосвещеник за тази година.

— Положението е твърде деликатно — казал един от тях. — Ако и занапред позволим на този човек да върши своите чудеса, целият народ ще тръгне подир него. Римляните ще си помислят, че се готви въстание, ще започнат война срещу нас и тогава от Ерусалим нищо няма да остане.

— Вие бъкел не разбирате! — възразил Каяфа. — Ако ние сами вземем мерки, римляните ще ни оставят на мира.

— Но какви мерки?

— Трябва да се отървем от този Исус. Не е ли по-добре този човек да умре заради хората, отколкото цял народ да загине?

Фарисеите и първосвещениците одобрили това предложение с преобладаващо мнозинство на гласовете. От този ден, както казва евангелистът, те само гледали как да убият Исус в изпълнение на взетото решение. Затова Исус, чийто час приближавал, но още не бил ударил, вече не ходел явно между хората, а отишъл в страната близо до пустинята, в забутаното градче Ефраим и останал там с учениците си (*Йоан, гл. 11, 1–56*).

Още няколко думи, за да приключим със смайващата история за възкресяването на Лазар.

За това чудо разказва само един от четиримата евангелисти — свети Йоан. Интересно, нали? Такова първокласно чудо, че останалите евангелисти сигурно не биха пропуснали случая поне да споменат за него! Но Лука, Марко и Матей пазят гробно мълчание, сякаш никога не са чували за такова събитие като възкресяването на брата на Мария и Марта.

От друга страна, по думите на Йоан юдеите най-малко очаквали, че Лазар ще възкръсне. Те казвали само: „Не можеше ли той, който отвори очите на слепия, да направи, щото и той да не умре“ (*Йоан, гл. 11, 37*). С други думи, ако вярваме на Йоан, юдеите дори не са подозирали за способността на Христос да съживява мъртъвци.

В такъв случай обаче те просто не са знаели нито за чудото, извършено в Наим със сина на вдовицата, нито за чудото в Капернаум с дъщерята на Иаир! Но как така! Нали в дома на фарисея Симон в Наим Мария се запознала с Исус тъкмо защото той възкресил сина на вдовицата! Защо тогава тя е скърбяла за брат си. Нима предварително не е била уверена, че Исус ще може да повтори във Витания онова, което вече извършил в Наим и Капернаум? Не е ли забавно? Ако Лука, Марко и Матей не споменават с нито една дума за възкресяването на Лазар, то самият Йоан очевидно е нямал понятие за двете предишни възкресявания. Така или иначе, в неговото евангелие няма дори намек за тях.

Нямаше да бъде зле, ако съчинителите на четирите евангелия се бяха уточнили помежду си, преди да седнат да натракат своите легенди!

ГЛАВА LIИ

НОВО СЛОВОИЗРИГВАНЕ

Приближи се до него една жена, която носеше алабастрен съд с драгоценно миро, и го възливаше върху главата му, когато той седеше на трапезата.

Като видяха това, учениците му възнегодуваха и казваха: защо е това прахосване?

Защото това миро можеше да се продаде много скъпо, и парите да се раздадат на сиромаси.

Но Исус, като разбра това, рече им:

Защо смущавате жената? Тя извърши добро дело за мене.

Защото сиромасите всякога имате при себе си, а мене не всякога имате.

Като изля това миро върху тялото ми, тя ме приготви за погребение.

Матей, гл. 26, 7–12.

Тъй като се срамувал заради съотечествениците си, които дори след най-големите чудеса не могли да прозрат неговата божествена същност, Исус не останал дълго във Витания. При това той навреме съобразил, че нито един град повече не може да му служи като, безопасно убежище, и оттогава се стараел по-често да сменя местожителството си.

Когато минавал през Самария ли, през Галилея ли, той наведнъж изцерил десет прокажени жители на едно малко селце. Но от десетимата само един се сетил да благодари на великия лечител и този един се оказал самарянин.

По този повод Исус казал на своите апостоли:

— Видяхте ли? Помните ли какво ви говорих веднъж? Самаряните са най-примерните люде в цяла Юдея. Самарянин, когато мине и види нещастник, ограбен от крадци, той се погрижва за него и

го отвежда в странноприемницата... Ами че погледнете този самарянин! Той имаше проказа, изцери се и ми благодари за това, докато останалите девет прокажени... Добре че се сетих: не се ли очистиха десетима? Къде са тогава деветимата? Как, те не са се върнали да въздадат слава на бога! Я иди да видиш, Йоан, може би ще се върнат! (Лука, гл. 17, 11–19).

Тогава намерилите се наблизко фарисеи го попитали:

— Вие навсякъде възвестявате царството божие. Ще имате ли добрината да обясните къде е то, това царство, или по-точно скоро ли ще дойде то?

Той отговорил:

— Царството божие ще дойде незабелязано. И никой не ще може да каже „Ето го тук“, или: „Ето го там“. И никой няма да го види. Ще кажа дори нещо повече: още сега царството божие е в самите вас.

Тамошните фарисеи били къде по-добродушни от юдейските. Вместо да подложат този дърдорко на жестоко преследване, те само повдигнали рамене и се оттеглили, тъй като не желяели повече да слушат подобни безсмислици. Исус останал с учениците си и те били принудени да изслушат докрай неговите брътвежи.

Речта на сина на гълъба е така възхитително безсмислена, че аз моля читателите си да ми позволят да я цитирам дословно, без да променя нито една запетая.

„Ще дойдат дни, когато ще пожелаете да видите поне един от дните на сина човечески, и няма да видите;

И ще ви кажат: ето, тук е, или: на, там е, — не ходете и не дирете; понеже, както светкавица, когато блесне от единия край на небето, свети до другия край на небето, тъй ще бъде и син човечески в своя ден.

Но по-напред той трябва много да пострада и да бъде отхвърлен от тоя род.

И както беше в Ноеви дни, тъй ще бъде и в дните на сина човечески: ядяха, пиеха, женеха се, мъжеха се до оня ден, в който Ной влезе в ковчега, и дойде потопът, та погуби всички.

Също тъй, както беше и в Лотови дни: ядяха, пиеха, купуваха, продаваха, садяха, градяха; но, в който ден Лот излезе от Содом, от небето заваля огън и жупел и погуби всички: тъй ще бъде и в оня ден, кога се яви син човечески.

В оня ден, който бъде на покрива, а нещата му в къщи, той да не слиза да ги взима; и който бъде на полето, тъй също да се не обръща назад.

Спомняйте си Лотовата жена.

Който поиска да спаси душата си, ще я погуби; а който я погуби, ще я оживи.

Казвам ви: в нея нощ ще бъдат двама на една постелка: единия ще вземат, а другия ще оставят; две жени ще мелят заедно: едната ще вземат, а другата ще оставят; двама ще бъдат на нива: единия ще вземат, а другия ще оставят.

На това му рекоха: де, господи? А той им рече: дето бъде тялото, там ще се съберат и орлите“ (Лука, гл. 17, 22–37).

Нека си отдъхнем малко. И тази галиматия свещениците приписват на своя бог! И казват, че юдеите обrekli на мъки тоя син на гълъба, когото те са нарекли син човешки! Естествено, за подобно бръщолевене той по-скоро е трябвало да бъде обречен на студен душ!

А ето още нещо от същата бездънна бълва:

„В един град имаше съдия, който ни от бога се боеше, нито от човеци се срамуваше.

В същия град имаше една вдовица, и тя дохождаше при него и казваше: защити ме от противника ми.

Но той дълго време не рачи. А сетне рече си сам: макар и от бога да се не боя и от човеци да се не срамувам, но, понеже тая вдовица ми не дава мира, ще я защитя, та да не дохожда вече да ми додява.

И рече господ: чуйте, що казва несправедният съдия!

Та бог ли няма да защити избраните си, които викат към него днене и нощя, макар и да забавя да ги защити?

Казвам ви, ще ги защити наскоро. Но син човечески, кога дойде, ще намери ли вяра на земята?“ (Лука, гл. 18, 2–8).

А ето и върху друг мотив:

„Двама човека влязоха в храма да се помолят: единият фарисеин, а другият митар.

Фарисеинът, като застана, молеше се в себе си тъй: боже, благодаря ти, че не съм като другите човеци, грабители, несправедници, прелюбодейци, или като тоя митар: постя два пъти в седмица, давам десетък от всичко, що придобивам.

А митарят, като стоеше надалеч, не смееше дори да повдигне очи към небето, но удряше се в гърди и казваше: боже, бъди милостив към мене грешника!

Казвам ви, че тоя отиде у дома си оправдан повече, отколкото оня...“ (Лука, гл. 18, 10–14).

„Донасяха при него (Иисус) и младенци, за да се докосне до тях; а учениците, като видяха това, забраниха им.

Но Иисус, като повика младенците, рече: оставете децата да дохождат при мене и не им пречете, защото на такива е царството божие“ (Лука, гл. 18, 15–16).

Това, разбира се, било много трогателно.

Но тъкмо тогава оттам минавал някакъв млад и напълно порядъчен човек. И ето че той се обърнал към оратора, приятеля на децата:

— Учителю благи! Ти раздаваш на хората благата на вечния живот според някакви определени условия. Какви са тези условия?

— Преди всичко — отговорил му Исус — защо ме наричаш благ, сиреч добър? А съвсем не съм добър. Единствен бог е добър.

— Да допуснем, че не съм те нарекъл така...

— Е, добре. Ти изпълняваш ли Мойсеевите заповеди?

— Разбира се. Никого не съм убил, с никого не съм прелюбодействал, никога не съм крал, не съм лъжесвидетелствал, почитам баща си и майка си.

— Това е малко. Ако искаш да живееш вечно, продай всичко, което имаш, а парите раздай на бедните. След това ела при мене и ме следвай навсякъде, където отида.

Младият човек се намръщил: той бил много богат.

Тогава Исус се обърнал към своите ученици:

— Те всички са еднакви, всички са се вкопчили в своите съкровища. Ако знаеха само колко трудно е на състоятелните люде да проникнат в царството божие! Как мислите, може ли камила да мине през иглено ухо?

— По никакъв начин! Колкото и да се мъчи, нищо няма да излезе.

— Добре го казахте. И знайте: по-лесно е камила да мине през иглено ухо, отколкото богат да отиде на небето.

— В такъв случай — забелязал някой — влизат на царството божие не е много добре направен.

— Бог ще пусне на небето когото си поиска — отговорил Исус. — Невъзможното за човеците е възможно за бога.

— Аз няма за какво да се безпокоя — обадил се Петър. — Имах си занаят, зарязах го и сега изобщо не работя и нямам пукната пара. Значи, имам всички права за царството небесно.

Исус му отговаря:

— Между нас казано, Петре, ти не пожертва кой знае колко, но и това ще ти се зачете. Истина ви казвам: който остави заради мене дома си или родителите си, или братята, или сестрите, или жена си, или децата си, ще получи в замяна доста изгоди сега и вечен живот в идващия век.

Внезапно го осенила една мисъл. Исус извикал настрана учениците си и им казал:

— Аз се наприказвах тук до насита. Сега ще се върнем в Ерусалим. Прекрасно зная какво ме чака там, но моят час удари. Синът човешки ще бъде предаден в ръцете на добри хора, които всъщност съвсем не са толкова добри; те ще се поругаят над него, ще го бичуват и ще му плюят в лицето, а после ще го убият, но на него ще му е все едно, защото три дни след това той ще възкръсне.

И те отново потеглили за Ерусалим.

По пътя, близо до Ерихон, Исус, за да не губи форма, изцерил още един сляп (*Лука, гл. 18, 15–43*).

Освен това той разказал на учениците си анекдота за стопанина земеделец, който наел работници за лозето си и плащал еднакво и на тези, които от зори се трудели с пот на чело, и на онези, които безделничели до пет часа след обед (*Матей, гл. 20, 1–16*).

В това време Саломея, майката на възмъжалия Яков и малкия Йоан, се обърнала с молба към Исус да даде на двамата ѝ сина някоя доходна службица в същото царство, което възвестявал.

— Аз ще бъда най-щастливата майка — казала добрата жена, — ако ти сложиш единия ми син от дясната си страна, а другия от лявата.

— Ти сама не знаеш какво искаш! — възразил Исус и прочел на мамичката и двете синчета малко нравоучение, за да ги избави от прекомерната суетност (*Матей, гл. 20, 20–28*).

Както се казва по-нататък в евангелието, той пренощувал в Ерихон в дома на някой си Закхей, човек с твърде безнравствено поведение, предизвикал с това всеобщо възмущение. Но ние, които стъпка по стъпка проследихме целия път на Исус, никак не се учудваме от тази постъпка.

Тук била разказана заслужаващата внимание притча за мините, т.е. за монети, равняващи се по стойност на около четиристотин грама сребро.

Някакъв човек от знатен род искал да завладее царството в една страна, разположена на порядъчно разстояние от дома му. Това начинание било твърде рисковано, но въпреки това, преди да потегли на път, той извикал десетте си роби и им казал:

— Ето ви по една мина на всеки. Докато аз се помъча да сложа ръка върху царството, на което съм хвърлил око, вие пуснете тия пари в обръщение. Колкото по-голяма е печалбата от тях, толкова по-добре. Когато се върна, ще ми дадете сметка.

На този човек му провървяло и той завладял мечтаното царство. Тогава повикал десетте си роби и започнал да ги разпитва колко е спечелил всеки от тях.

Дошъл първият роб и казал:

— Господарю, твоята мина донесе десет мини.

— Прекрасно, приятелю! — възкликнал новоизпеченият цар. — Като награда за верността аз те назначавам за управител на десет града в моето царство.

Вторият казал:

— На мене не ми потръгна колкото на моя колега, затова твоята мина ми донесе само пет мини.

— Нищо, момчето ми, важното е, че си се постарал. Давам ти да управляваш пет града.

Дошъл третият роб.

— Господарю — започнал той, — аз нямам търговски способности, затова се страхувах, че ще фалирам. И си рекох: „Ако не успея да върна среброто на господаря, той ще ми одере кожата. Дявол да го вземе, по-добре тогава да запазя поне това, което имам“. И вързах вашето сребро в носната си кърпичка. Ето го!

— Ах ти, свинска зурло! — изкрещял разяреният монарх. — Никаквец си ти, а не роб. Не можа ли да внесеш парите ми в банката,

та поне да се посъбере лихва!

И добавил, като се обърнал към околните:

— Вземете от него мината и я дайте на онзи, който е успял да спечели десет.

Но в този момент някой се обадил, че тоя негоден роб всъщност не е чак толкова прост и че неговата мина също му е донесла десеторна печалба. След това царят заповядал да удушат лукавия роб.

Краят на притчата поражява с крайната си жестокост, макар и да знаем, че Исус понякога е свалял маската на кротостта.

— Казвам ви — обърнал се той към учениците, — всекиму, който има, ще се даде и ще направя богатите още по-богати. А от всекиго, който няма, ще се отнеме и това, що има. И ония мои врагове, които не искаха да царувам над тях, доведете тук, заповядвам ви! И ги посетете пред очите ми! (*Цитатът е почти буквален, Лука, гл. 19. 11–27*).

Ще отбележим между другото, че тази притча напълно противоречи на онова, което Исус малко преди това казва за презрението към богатството. Освен това ще споменем, че цялата му ярост срещу онези, които не са искали да го признаят за цар, е останала без последици: нито един апостол не се помръднал от мястото си и те никого не посекали.

Оттук Исус се, запътил направо към Витания, където го очаквали Магдалина и Марта. Обядвал у един прокажен на име Симон. През време на десерта Магдалина строшила о главата му алабастрова делва с освежаващи благовонни масла, несъмнено за да го успокои. Евангелието съобщава, че в делвата имало парфюм най-малко за триста франка.

Юда Искарот, счетоводителят и касиерът на цялото братство, дълго оплаквал загубата на тези драгоценни благовония. Ако ги били продали, можели да раздадат на градските бедняци цели триста динарии. Такова било поне неговото мнение.

Но Исус, твърде поласкан от любезното внимание на своята фаворитка, решил, че главата му струва благовония за триста динарии, и веднага скастрил Юда Искарот, на когото хрумнало да прави неуместни забележки и да огорчава Мария Магдалина (*Матей, гл. 26, 6–13; Марко, гл. 14, 3–9; Йоан, гл. 12, 1–11*). Може да се предполага, че

през нощта Исус е засвидетелствал на Магдалина своята признателност и пълното си задоволство не само на думи.

ОТВРАТИТЕЛНА СЕДМИЦА

ГЛАВА LIII ЕВТИН ТРИУМФ

И когато наближиха до Йерусалим и дойдоха до Витфагия при Елеонската планина, Исус изпрати двама ученици, като им каза: идете в селото, що е насреща ви, и веднага ще намерите вързана ослица и осле с нея; отвържете и докарайте ми ги; и, ако някой ви рече нещо, ще кажете, че те са потребни господу; и веднага ще ги прати.

Матей, гл. 21, 1–3.

Ето, че дошло времето, когато невинният бог трябвало да бъде принесен в жертва на справедливия бог, за да бъде омилоствивен страшният бог. Стрелките на часовника, отмерващ живота на Христос, се приближили до часа, в който им било писано да спрат. Четири хилядолетия преди това Адам и Ева, двата индивида, от които единият изфабрикуван от кал, а другият от мръвката на реброто, извършили ужасно престъпление, като отхапали по резенче от ябълката. Оттогава това престъпление тегнело над цялото човечество. Пък и кой всъщност е можел да го изкупи? Човечеството? Уви, не. Само този, който не принадлежал към него, т.е. самият бог, богът-съдия, богът, произнесъл присъдата. Отначало бог играел ролята на обвинител, а сега му предстояло да стане едновременно палач и жертва, защото Исус и Саваот в компания с гълъба трябвало според идеята да представляват едно и също лице.

Къде по-просто щеше да бъде, ако Исус не беше влизал в човешка кожа и ако този Саваот-Христос-гълъб беше взел и простил единодушно това страшно престъпление — ябълката, изядена в земния рай!

По този начин Исус щеше да се избави от необходимостта да преживее една твърде неприятна седмица, седмицата на страстите господни, за която господа свещениците празнословят с неизтощимо красноречие, като се мъчат да ни разчувстват. Да си кажа право, тези

трогателни разкази за твърде съмнителни страдания не будят у мен ни най-малко съчувствие.

Ах, ако всичко това беше истина, ако Исус действително бе съществувал, дори ако просто някакъв умопобъркан шарлатанин е бил подложен наистина на бичуване и е бил разпнат, аз не бих си позволил да се присмивам по този повод. Можем да презираме престъпника, но никой не би се смял на неговата мъчителна смърт. Но Исус дори на Голгота си остава шут. И цялата тази история не е нищо повече освен плод на въображението на свещенослужителите. Свещеникът е единственото реално действащо лице във всяка религия, както и необходимостта да се плати на свещеника за молебена е единственото реално наказание, което терзае душите на вярващите невежи, наплашени с ужасите на ада. Така че не си струва да проливаме сълзи, като си спомняме страданията на митичното същество от Назарет, понеже дори църковната легенда твърди, че то страдало единствено защото само искало това, и нека оставим нашите съчувствия за онези нещастници, които понасят реални мъки, за хората от плът и кръв, срещани на всяка крачка във всекидневния живот.

След като свършихме с това, нека не губим повече време и пристъпим към най-невероятния епизод от християнската легенда.

Място на действието — Ерусалим; време — в самия разгар на пасха. Юдеите недоумявали, като не виждали Исус в храма, където той всички предишни години редовно се появявал през дните на този празник.

— Къде ли е той? — питали се те.

Онези, които се смятали за по-осведомени, отвърщали:

— Той е в дома на фурмите.

Други спорели:

Не, той е в дома на зелените смокини.

Защото на староеврейски Витания означава „дом на фурмите“, а Витфагия — „дом на зелените смокини“.

— Но какво прави там, в дома на фурмите?

— От сутрин до вечер възкресява мъртъвци. Неотдавна се поминал неговият приятел Лазар и той го извадил от гроба жив, макар и малко повреден от червеите.

— Тая работа си струва да идем да я погледаме.

И щом свършил празникът сабат, мнозина се запътили било за Витания, било за Витфагия.

Евангелистът Йоан съобщава, че любопитните, които отишли във Витания, заварили Лазар толкова свеж и пълничък, сякаш никога не е умирал. Между другото евангелистът кой знае защо е забравил да уточни дали някой от тези любопитни е видял мъртъв добряка Лазар.

Както и да е, тази гледка много зарадвала гостите от Ерусалим и същевременно накарала първосвещениците буквално да изхвъркнат от кожата си.

— За да сложим край на тия разговори, остава ни само едно — досетил се някакъв божи служител, — да убием този възкресен!

Точно така и решили, но тогава пък ги притиснали нови грижи. Действително от Витания в Ерусалим стигнал слух, че самият Исус се канел да пристигне там на следващия ден. Това вече било много по-сериозно.

На другия ден Исус наистина напуснал дома на Симон, чийто гост бил, прегърнал страстно Магдалина и безропотната Марта, стиснал ръката на своя приятел Лазар и поел към Елеонската, или Маслиновата планина. След него тръгнали учениците му и неколцина любопитни зяпльовци.

— Вижте какво — казал Исус, — не ни прилича да се появим в Ерусалим като прости скитници. В края на краищата аз цар на човеците ли съм или не?

— Цар си, цар! — развикали се апостолите.

— В такъв случай, нужна ми е карета.

За нещастие, наблизно не се намерила дори каруца. Но това не смутило Исус.

— Я идете в онова селце, дето се вижда отдясно — разпоредил се той. — Преди да влезете в селото, ще видите едно магаренце. Отвържете го и го доведете тук. А ако някой започне да ви укорява за това нахалство, вие му кажете: „Магарето е нужно на великия прокуратор на Юдея“. Тогава никой няма да ви спре.^[1]

Всичко станало точно така, както предсказал Исус. Зад завоя на пътя неговите ученици намерили магаренце, вързано до вратата, и го отвързали. „Какво правите?“ развикали се съседите, като видели, че посред бял ден започват да им отмъкват магаретата. „О, не обръщайте внимание, ние изпълняваме заповед на нашия господ!“ — отвърнали

учениците. На нашия господ! Тези думи моментално успокоили съседите и веднага им затворили устата.

Отвлечайки магарето на селянина, на когото това животно явно е било по-нужно, отколкото на него, господин Исус е действал напълно в духа на семейните традиции. Вие, разбира се, помнете как неговият татко Йосиф преди бягството в Египет със същата безцеремонност отвлече чуждото магаре от кошарата във Витлеем.

Върху клетото животно вместо украшения натрупали куп дрехи. Магаренцето кротко се оставило да го натоварят и триумфалното шествие започнало. Ох, как бих искал да присъствам на това представление — сигурно зрелището е било потресаващо!

Всички участници в шествието се въоръжили с палмови клонки. Те вървели, размахвали клонките и скандирали: „Осанна на сина Давидов! Благословен да бъде идващият в името господне цар Израилев! Слава в небесата!“

Минувачите се спирали в недоумение.

— Какво става тук? — питали те.

— Това е тържеството на Исус — отговаряли апостолите и се пъчели. — От днес народът на Израил има нов цар измежду юдеите.

— Тоя ли е царят? — с презрителна гримаса питали празноскитащите. — Че аз на такъв не бих дал да ми върже и сандалите!

С една дума, успехът на шествието бил твърде относителен: той се ограничил с шума, вдигнат от апостолите и малката група зяпльовци, дошли от Витания. Така те се добрали до върха на Елеонската планина, откъдето се откривал изглед към целия Ерусалим. Като зърнал града, Исус надул гайдата. Евангелистите обясняват тази внезапна скръб с това, че пред очите му изведнъж се открила печалната участ, очакваща Ерусалим. По техните думи, Исус предсказал, че Соломоновият град ще бъде разрушен завинаги, че от него няма да остане камък върху камък. Но това не попречило на Ерусалим да стане един от най-големите градове в Мала Азия. Много по-логично би било да се допусне, че Исус е имал един от редките моменти на просветление и се е разплакал, защото си е представил всички предстоящи беди, които сам си бил навлякъл, тъй като неговото шутовско тържество било само прелюдия към най-неприятното. Но за отстъпване било късно.

Като чули Исусовите ридания, неговите сподвижници се обезпокоили, но не задълго: те вече толкова били свикнали с внезапните промени в настроението на своя учител, че тревогата им бързо се изпарила.

Най-сетне пристигнали в Ерусалим. Неколцина безделници се присъединили към шествието, но не му придали особен блясък. Магарето ситняло с клюмнала глава, Исус с мъка се държал върху купа дрипи и правел отчаяни усилия да запази вида си на победител; някакви шегобийци си смъкнали туниките и ги постлали на пътя, та магарето на сина Давидов да стъпи върху тях с копитата си, а в това време апостолите с последни сили си дерели гърлата, крещейки възмутителната безсмислица. Въпреки всичко тяхното появяване не предизвикало сензация в града. Гледали ги и се подсмивали: зрелището било жалко.

Фарисеите — всъщност те никога не са били чак такива злодеи — се проникнали от бащинско съчувствие към назаретския хаймана, който въпреки годините не поумнял. Те се приближили до Исус с желание да му дадат приятелски съвет.

— Рави — казали те, — укроти учениците си и не им позволявай да крещят така: компрометират те.

Но Исус, опиянен от гръмогласните, макар и не много искрени славословия на своите малобройни привърженици, надменно отговорил:

— Нека ме възхваляват, както могат. Замлъкнат ли те, дори камъните ще се развикат.

Оттук се вижда, че в известни случаи Сатаната изобщо нямало защо да съблазнява Исус, той и без това имал най-страшния грях — гордостта. И Исус продължил нататък по улиците, като си въобразявал, че това е неговият триумф.

Но колко може да траят виковете и възторгът?

Постепенно шествието се разпаднало: първи изостанали любопитните, след това привържениците на сина на гълъба, а накрая един по един и апостолите. Когато стигнал до склона на хълма, на който се издигал храмът, Исус видял, че е останал сам. Този факт се признава от всички коментатори на писанието.

По думите на евангелиста Марко синът на гълъба се задоволил да погледне сергиите на търговците и този ден не направил нищо

повече. Наближавала нощта. Наоколо нямало никого, който би могъл да му окаже подкрепа, затова Исус побързал да се укрие на по-сигурно място, т.е. напуснал града. Къде ли е отишъл? Светото писание премълчава това, но можем да се досетим, че в края на краищата той е срещнал някои от своите ученици и в тяхна компания е прекарал нощта под открито небе.

Колкото до магарето, Новият завет повече не споменава за него, но други легенди разказват за по-нататъшната му съдба. Мисон^[2] в своето „Пътешествие из Италия“ (том I) описва цялата епопея на това достославно четириногло.

Когато Исус останал сам, той слязъл от магарето и го захвърлил на произвола на съдбата, без дори да помисли, че би трябвало да го върне на неговия стопанин.

И така, нашето магаре тръгнало само да броди из града. Тъй като прекрасно разбираше всичко, което станало с него, магарето решило да си направи малка увеселителна разходка.

Отначало се скитало из цяла Юдея. След като опознало подробно родната страна, то решило да замине в чужбина.

Хрумнало му да се разходи из Италия. За да стигне дотам, нашето магаре би трябвало да извърши доста далечно пътешествие, като заобиколи Черно море или преплува с кораб Средиземно море. Но то премного скъпяло своята независимост и не без основание се опасявало, че на кораба могат да го вържат или, което е по-лошо, да го дадат на готвача и той да направи от него салам за пътниците.

Но светото магаре много навреме си спомнило, че Исус ходел по водата като по суша, и си рекло: „А защо и аз да не постъпя по същия начин?“

Закрачило смело към плажа и сложило копитото си върху първата плиснала вълна. И — о чудо! — вълната веднага станала твърда като рогата на татко Йосиф. То рискувало и поставило второто си копито върху втората вълна, която побързала да се втвърди като предишната, и ето, за учудване на всички, нашето магаре, подскачайки весело от гребен на гребен, се добрало до остров Кипър. То посетило един след друг островите Родос, Крит, Малта и Сицилия, като си пощипвало по пътя магарешки бодли, които специално израствали сред втвърдяващите се вълни, и най-сетне пристигнало във Венецианския залив. По онова време Венеция още не съществувала.

Съществувало само мястото, където се появил този вълшебен град, за който по-късно започнали да казват: „Виж Венеция и умри“. Ето защо нашето магаре-турист си взело куфара и картонената кутия с цилиндъра и се запътило към Верона.

Именно в този град то завършило живота си, обкръжено от всеобща почит благодарение на направените от него велики чудеса. И до днес във Верона се кланят пред реликвите на светото магаре, които благоговейно се пазят в олтара на черквата „Ортската богородица“. Два пъти годишно се извършват тържествени процесии: по улиците носят неговите достославни чудотворни кости.

На тази магарешка слава може да завиди друго магаре, онова, с което светото семейство избягало в Египет. Нали и то като веронското магаре е било удостоено с честта да носи на гърба си Христос! За какво тогава колегата му има такива привилегии? И след всичко това престорените набожници се осмеляват да твърдят, че бог бил справедлив! Има си хас!...

[1] Относно този епизод евангелистите явно не са се споразумели помежду си. Лука, Марко и Йоан говорят само за магаренце, докато Матей твърди, че там имало магарица с магаренце. От друга страна, Матей, Марко и Лука признават, че Христос направо го откраднал, затова пък Йоан е намерил очарователна формулировка за тази постъпка: — „А Иисус — казва той, — като намери едно осле, възседна го“, за да се оправдаят думите на пророчеството! (*Йоан, гл. 12, 14–16*). ↑

[2] Мисон Франсоа-Максимилиан (ок. средата на XVII в. — 1722 г.) — френски писател. Депутат във френския парламент. Роден в протестантско семейство. След като в 1685 г. бил отменен Нантският едикт от 1598 г., който дал на протестантите във Франция свобода на вероизповеданието (господстваща религия бил католицизмът), Мисон подал оставка и емигрирал в Англия. Пътувал из Германия, Холандия и Италия. С голям успех се ползвало най-доброто му произведение „Ново пътешествие из Италия“. ↑

ГЛАВА LIV

ПОСЛЕДНИТЕ ПРИТЧИ И ПОСЛЕДНИ ЗАПЛАХИ

И когато Иисус излезе от храма и си отиваше, учениците му се приближиха да му покажат сградите на храма. А Иисус им рече: виждате ли всичко това? Истина ви казвам: няма да остане тук камък на камък, който да не бъде сринат. И когато седеше на Елеонската планина, дойдоха учениците му при него насаме и рекоха: кажи ни, кога ще бъде това, и какъв ще бъде белегът за твоето пришествие и на свършека на света? А Иисус им отговори и рече: пазете се, да ви не прелъсти някой; защото мнозина ще дойдат с мое име, говорейки: аз съм Христос; и ще прелъстят мнозина.

Матей, гл. 24, 1–5.

Бидейки бог, негова милост Христос все пак си оставал и човек; знаем вече, че винаги имал на разположение две същности за избор. Нощта, прекарана под открито небе, доста го уморила. Освен това през целия предишен ден, който започнал уж с триумф и завършил с бягство, той никъде не сварил дори да похапне. Възторгът на тълпата може да бъде опияняващ, но той не е много хранителен; треперенето в колената убива апетита, но когато краката престанат да се тресат, гладът става още по-осезателен.

Празният стомах жестоко присвивал живото Слово. А наоколо било голо поле. Как да отговееш тук?

— Петър! Яков! Андрей! Йоан! Вартоломей! — завикал изгладнелият син на гълъба.

Апостолите дотичали на неговия зов.

— Сетихте ли се да вземете от Ерусалим нещо за ядене?

— Разбира се, господи.

— Чудесно. Дайте всичко насам!

— Но, господи...

— Какво „но“?

— Но ние още снощи изядохме всичко.

Исус не могъл да сдържи своя вик на разочарование и досада.

— Тогава намерете каквото и да е!

— В това голо поле? Откъде да го вземем, господи?

— Добре. Сам ще отида на пътя, дано намеря поне някоя дива смокиня...

Покрай пътя се ширели овощни градини, сред които се криели вилите на ерусалимските богаташи. Някои клони на дърветата се подавали извън оградите и се простирали над пътя. Трябва да отбележим, че според еврейския обичай всеки пътник има право да утоли глада и жаждата си с плодове от крайпътните дървета, ако клоните им излизат извън оградата.

Първото такова дърво, което забелязал Исус, се оказало великолепно смокиня. Гладният син на гълъба едва ли не в тръс се спуснал към него. Той разтворил клоните, опипал листака, но, да се не знае макар, смокини там имало колкото на трепетлика.

Живото Слово, както вече имахме възможност да се убедим, не се отличавало с благ характер. След като не намерил на тая превъзходна смоковница нито една смокиня, Исус позеленял от яд. Наругал невинното дърво и накрая го проклетел по всички правила на изкуството. От страх смоковницата в същия миг започнала да съхне.

Този случай, между нас да си остане, за сетен път потвърждава, че кроткият син на гълъба понякога бълвал такива ругатни, че може да му завиди всеки буен луд. Всъщност дървото изобщо не било виновно, че нямало плодове: просто още било рано за тях! Не трябва да се забравя, че това се случило в понеделник преди пасха, а смокините, както знаем, в никоя страна не узряват през ранна пролет. А щом Исус е могъл да изсуши дървото със силата на своята клетва, защо вместо това не е използвал свръхестествените си способности по тяхното пряко предназначение? Много по-хуманно би било да накара нещастната и напълно невинна смокиня мигновено да се обсипе с узрели сочни плодове!

Изглежда Исус не е имал време да помисли по това. Той проклетел смоковницата и тя клюмнала. Щом не ми угоди — на ти сега!

Заслужава си да приведем дословно тази история, за която ни разказва евангелистът Марко:

„На другия ден, когато излязоха от Витания, той огладня; и като видя отдалеч една смоковница, покрита с листа, отиде, дано намери нещо на нея; но, като дойде при нея, не намери нищо освен листа, понеже още не беше време за смокини.

И рече ѝ Исус: занаяпред никой да не вкуси плод от тебе вовеки“ (Марко, гл. 11, 12–14).

Неговият събрат Матей, описващ случая горе-долу по същия начин, добавя: „И смоковницата веднага изсъхна“ (Матей, гл. 21, 19).

Настроението на Исус било такова, че той не могъл да се сдържи да не отиде веднага в Ерусалим и да вдигне там скандал. И ето, той се явил в храма и повторил представлението, репетирано преди три години: нарекъл крадци търговците на гълъби и агнета, преобърнал тезгяхите и масите на сарафите.

По това време светата тайфа изпаднала до крайност и била готова на всичко, само и само да се сдобие поне с малко храна и пари.

След това Исус изцерил на ангро цял куп хроми и слепи. „Слепи и хроми“ — така е казано в евангелието. Никакъв друг болен не получил облекчение този ден. Нека отбележим, че през време на своето пребиваване на земята Исус не изправил нито един гърбав. Може те да са предизвиквали отвращение у него? Никой не знае. Това е свещена тайна.

Един от църковните отци, някой си Езеб, твърди, че същия ден, така наречения чист понеделник, миропомазаният изцерил и един прокажен и направил това, така да се каже, задочно, с писмо. При един от апостолите, Филип, дошли чуждоземци и казали, че искат да видят Исус. Филип ги изпратил при Андрей. Той докладвал на Исус, който не задържал посетителите в чакалнята, а веднага ги поканил на аудиенция.

— С какво мога да ви бъда полезен? — попитал той.

— Изпраща ни нашият господар Абгар V, царят на Едеса. Той ви предлага убежище в своето царство, ако не се погодите с властите във вашата страна.

Исус им благодарил за това любезно предложение, но отказал да го приеме. Наистина, ако той се беше съгласил, кой щеше да избави от бремето на греха човешкия род, осмелил се да излапа райската ябълка!

Тогав пратениците съобщили, че техният господар се разболял от проказа. Тази страшна болест не щадяла дори царете, но те поне се

ползвали с известни предимства: прокажените царе и тогава не били поставяни под карантина.

Исус побързал да успокои своите благородни молители и ги уверил, че негово величество ще се излекува още същия ден, когато получи отговора му.

Евангелистът Йоан споменава за това посещение на знатните чуждоземни, само че той ги представя като гърци, докато Езеб се кълне във всички светии, че това са били пратеници на цар Абгар V (за него между другото никой нищо не знае). Впрочем това няма никакво значение.

Пак Йоан разказва как същия ден вечерта страх обзел господата бога наш:

„Душата ми сега се смути... — казал той. — Отче, избави ме от тоя час! Но затова и дойдох на тоя час...“ (Йоан, гл. 12, 27).

С други думи: „Татенце, не може ли някак да изклинча от това? Не може ли? Е, тогава да става каквото ще става!“

Във вторник апостолите отново си почесали езиците за прокълнатата от Исус увехнала смоковница.

— Виж ти — забелязал Петър, — и един ден не е минал!

— Аз я видях днес сутринта — обадил се Вартоломей. — Беше по-суха от най-сухия пън.

Живото Слово се намесило в разговора:

— Приятели! Ако у вас има вяра, вие също ще извършите чудеса, не по-малки от онези, които видяхте. Главното е да имате вяра. Докато не се съмнявате, ще можете не само да изсушавате смоковници. Ще можете дори да кажете ей на тая планина: „Премести се от мястото си и падни в морето!“ — и планината тозчас ще се сгромоляса в морето.

Апостолите, които били възхитени от фокуса със смоковницата, се смаяли, когато научили, че и те ще могат да вършат не по-малки чудеса. Те с почуда погледнали Маслиновата планина и смут изпълнил душите им при мисълта, че ще могат да разтърсят такава грамада. Опитайте се за секунда да се поставите на тяхно място.

Към пладне цялата компания отново слязла в Ерусалим. Техният предводител подрънчал още малко в храма, мъчейки се както обикновено да дискредитира фарисеите. Той ги сравнил с хора, които на думи служат на бога, а фактически се подчиняват само на собствените си прищевки.

Разказал следната притча:

„Един човек имал двама сина. Отишъл при първия и му рекъл:
— Иди днес да работиш на лозето.

Той отвърнал:

— Нещо не ми се иска!

Но после се разкаял и отишъл.

Със същите думи бащата се обърнал към втория. Той отговорил:

— Веднага, татенце!

Но преспокойно останал да си седи у дома“.

Тъй като обаче се боял, че фарисеите не ще разберат дори този пряк намек, Исус побързал да уточни мисълта си:

„Истина ви казвам, че митарите и блудните ви преварват в царството божие“ (*Матей, гл. 21, 31*).

Понеже и това му се сторило недостатъчно, той веднага измислил друга, още по-оскърбителна притча. В нея сравнявал фарисеите с лозари, които вместо добросъвестно да се грижат за лозето на стопанина, убили всичките му слуги, а след това и господарския син. Но ще дойде стопанинът на лозето и на свой ред ще погуби всички немарливи лозари.

Накрая разказал приказка за някакъв свадлив богаташ. Този господин се оженил. На сватбата си поканил много гости. В разгара на пира младоженецът изведнъж забелязал, че един от тях не е в официално облекло. И какво направил нашият младоженец? Той извикал слугите си, заповядал им да хванат госта, който проявил такова неуважение към него, да му вържат ръцете и краката и да го хвърлят в тъмницата, та в непрогледния мрак да разбере какво е плач и скърцане със зъби.

Вбесени от всички тези словесни жилвания по най-чувствителните места, фарисеите решили да отмъстят на Исус и отишли при привържениците на Ирод. Те от своя страна дошли в храма и се престорили, че спорят помежду си, а след това неочаквано се приближили до неуморния дърдорко и го помолили да ги научи на ум и разум.

— Рави — с пресилена кротост се обърнали те към него, — знаем, че по много въпроси вие сте вещ като никой друг. Бъдете добър и ни обяснете: длъжни ли сме да плащаме данък на Цезар или не?

Капанът този път бил поставен хитро. Да осъди плащането на данък, значело да си има неприятности с Понтий Пилат, който управлявал Юдея от името на римляните. Да обяви данъка за законен, значело да угоди на победителите, но да оскърби патриотичните чувства на юдеите.

Ала Исус веднага отгатнал тая хитрост:

— Мили деца! — казал той. — За да ме хванете натясно, трябва да бъдете по-умни. Я ми донесете монетите, с които плащате данък!

Някой му подал един динарий.

— Е, кой е изобразен на монетата и чие име е изсечено върху нея?

— Кесарят. На кесаря! — отговорили му в хор.

— Отдайте, прочее кесаревото кесарю, а божие то богу.

Който копаел гроб, сам паднал в него! Живото Слово чисто и просто заобиколило въпроса. Отговорът бил до немай-къде уклончив, но същевременно това било фраза, и то каква! Ето защо непросветената тълпа, която през всички времена е била и си остава жертва на гръмките фрази, посрещнала отговора на Исус с бурни аплодисменти, преминаващи в овации.

След привържениците на Ирод при Исус дошли садукееи — представители на влиятелна юдейска секта.^[1] Те му задали следния въпрос:

— Един садукеей имаше шестима братя. Този човек се ожени, умря и остави жена си вдовица. Тя се омъжи за единия от братята на покойния. И той на свой ред умря. Вдовицата се омъжи за третия брат, след това по същата причина за четвъртия и така нататък. В резултат всички братя предадоха богу дух. И тъй, чия жена ще се смята тя, когато в съдния ден всички братя възкръснат?

Исус отговорил:

— Когато всички мъртви възкръснат, мъжете няма да имат жени, а жените — мъже, защото всички ще пребъдат като ангели на небето. Следователно можете да не се безпокоите, няма да възникнат никакви усложнения.

На помощ на садукееите дошъл някакъв писар или книжник.

— Учителю — рекъл той, — щом сте се заели да разрешавате тук богословски проблеми, позволете ми да попитам, коя от Мойсеевите заповеди смятате за най-важна?

— Първата заповед — отговорил Исус. — „И възлюби господа бога твоего, от всичкото си сърце, и от всичката си душа, и с всичкия си разум, и с всичката си сила“ (*Марко гл. 12, 30*). Но има и втора заповед, не по-малко важна от първата: „Възлюби ближния си като себе си“ (*Марко, гл. 12, 31*).

— Браво! — провикнал се книжникът. — Отличен отговор!

Очевидно този книжник не се стремял подобно на фарисеите, садукееите и привържениците на Ирод да постави живото Слово в затруднено положение. По това време Исус вече се уморил. От всички тези въпроси му дошло до гуша.

Като се обърнал към народа, той се нахвърлил върху враговете си с цялата сила на своето красноречие. Заливал ги с помия, тъпчел ги в калта, оплювал ги и ги сривал със земята. Наричал ги „лицемери“, които „изпояждат домовете на вдовиците“, „комара изцеждат, а камилата поглъщат“, оприличавал ги на „варосани гробници, пълни с мъртвешки кости и с всяка нечистота“, наричал ги „змии, рожби ехиднини“ и т.н., а накрая ги обвинил за кръвта на всички невинни, пролята на земята, като се почне от праведния Авел и се свърши със Захария, сина Варахиин.

Да наречеш някого убиец на Захария у юдеите се смятало за най-страшната обида. Това било по-лошо, отколкото например да наречеш някой Дон Жуан евнух. Израилтяните считали убийството на Захария за най-тежкото престъпление, заради което разгневеният Яхве наказал Ерусалим. И въпреки че убийството на Захария било станало преди около сто години, евреите хвърляли това чудовищно обвинение в лицето на онези, които мразели.

Захария бил свещеник, който принасял жертвите. Неговите колеги пречукали Захария при изпълнение на служебния дълг, когато той отивал към олтара. Но кръвта му продължавала да сълзи върху плочите на храма и нищо не можело да я измие. Когато цар Навуходоносор дошъл в храма, видял бликащата кръв и се слисал. В желанието си да омилостиви кръвта на праведника царят решил да отмъсти за него: заповядал да довлекат на същото място всички равини и да ги съсекат. Но кръвта продължавала да блика. Царят наредил да хванат децата, които се връщат от училище, и също ги принесъл в жертва. Кръвта кипяла както преди. Навуходоносор повикал младите жреци и тях убил. Кръвта на Захария не, се успокоявала. Близо сто

хиляди жертви изобщо не могли да омилостивят кръвта на този праведник. Тогава Навуходоносор се приближил до мястото на убийството и призовал:

— Захария! Захария! Ти вече унищожи цвета на своя народ. Нима искаш до крак да изтребя юдеите?

Едва след тези думи кръвта престанала да кипи.

Такава е легендата за Захария. Както виждате, да обвиниш някого за неговата смърт не било шега. Затова фарисеите, които неведнъж замисляли да си разчистят сметките с Исус, решили този път да не отлагат работата.

Докато те плетели козни против живото Слово, то, придружено от апостолите, се разхождало из храма и наблюдавало работите по реставрирането. На една от терасите имало дискоси. Знаем, че този обичай се е запазил до наши дни: в много черкви поставят блюда за пожертвования за параклис „Св. Богородица“, за панихида на душите на несправедните, за поддържане на храма, за издръжка на семинария, за подпомагане на бедните, за покръстване на малките китайчета, за бог знае какво — всички дискоси и поводи не можеш изреди. В Ерусалимския храм тези дискоси били тринадесет, един от друг по-голям, с ненаситна зинала паст, в която вярващите, перчейки се един пред друг, хвърляли големи сребърни монети. Но ето че се приближила бедна женица и срамежливо пуснала в дискоса две медни монети, равни на един кодрант, както казват евангелистите, т.е. около двадесет копейки.

— Видяхте ли тази бедна жена? — попитал Исус апостолите.

— Да, учителю.

— Знайте тогава, че тя даде повече от всички останали богаташи, защото те дават излишъка от своите богатства, а тя — кой знае? — Може би пусна последните грошове, от които сама се е нуждаела.

За да бъде логичен докрай, той би могъл да добави, че дори богатите, даващи излишното си, са били далеч по-щедри от самия него, защото и той, и неговите апостоли нито веднъж не пожертвали дори пукнат грош.

След като се покатерил на строителните скели, Исус заявил, че не си струва да довършват храма, тъй като в един прекрасен ден от него няма да остане камък върху камък. В случая той не излъгал, защото такава е съдбата на всички архитектурни паметници: колкото и

здро̀во да ги строят, те не могат да устоят на разрушителната сила на времето.

И най-сетне привечер Исус завел своите апостоли на Елеонската планина, на която навярно е гледал като на нощен приют. Преди да легнат в постелята, т.е. да се опънат на тревата, той им разказал за приспиване последния анекдот.

Имало едно време десет девственици, които трябвало да бъдат шаферки на сватбата на своята приятелка. По обичая и десетте дошли вечерта в дома на невестата. Но работата била там, че пет от тези девици били мъдри, а пет неразумни. И пак по обичая всяка от тях си донесла светилник, та под неговата светлина да прекара нощта. Но петте неразумни девици забравили да наляят масло в светилниците. И случило се, че младоженецът се запил на прощалната вечер със своите приятели и се върнал едва след полунощ, когато всички девици заспали. Но изведнъж се раздал силен вик: „Младоженецът идва! Излезте да го посрещнете!“ Десетте девственици скочили като една, но на петте, онези, на които им се свършило маслото, светилниците вече били угаснали.

— Дружки мили — обърнали се петте неразумни деви към петте мъдри, — капнете ни масълце от вашите светилници.

— Много ви се иска — отвърнали петте мъдри деви. — А ако на нас самите не стигне! Тичайте по-добре в бакалницата и си купете!

Петте неразумни деви се понесли към търговеца на масло. Но за тяхно нещастие, докато те тичали, младоженецът, петте мъдри деви и невестата влезли в покоите, сватбата започнала и затворили вратите на къщата, за да се напируват на воля, без да се страхуват от неканени гости. След известно време някой почукал: това били петте неразумни деви, които се запасили с масло.

— Кой е? — попитал младоженецът.

— Ние сме, петте приятелки на вашата съпруга — отговорили девите. — Вие пирувате и ние също искаме да бъдем с вас.

— А къде бяхте по-рано, пиленца? — възразил младоженецът. — Сега вече е късно и аз не искам да зная за вас.

И той не им отворил вратата.

Цялата тая безсмислица доставила голяма наслада на апостолите.

Но Исус не искал да заспят с непристойни мисли, затова започнал подробно да им описва как ще настъпи краят на света. Тази басня е позната на всички.

Внезапно ще се отворят гробовете, всички скелети ще се облекат в плът, разпилените членове ще се съединят и дори онези, които са намерили покой в стомаха на човекоядците или хищните зверове, на бърза ръка ще изскочат от своите живи гробници, така че всички ще се явят на божия свят цели и невредими. Милиарди и милиарди хора, всички, които някога са живели на земята, ще се съберат на куп в тясната долина на Йосафат. Тогава ще се появи всевишният съдия, покачил се на сияещ облак. Ще има маса мълнии с гръмотевици, но без дъжд. Ангелите ще надуват тръбите, ще се вдигне адски шум! Това ще означава началото на страшния съд: „Станете! Съдът идва!“ Съдът ще се състои единствено от господ бог, но понеже той е троен, формалностите ще бъдат спазени: в себе си той ще въплъти и съдията, и заседателите. Разглеждането на делата няма да отнеме и секунда.

— Овците надясно! — ще викне съдията. — Козлите наляво!

Овци ще се окажат всички онези, които са се ползвали с благоволенieto на свещениците, останалите ще бъдат козли. Присъдата също ще бъде кратка.

— Благословени овчици — ще каже председателят на съда, — от днес и вовеки веков наследете царството небесно с всички негови радости. А вие, пръчове проклетни, също толкова време ще горите в огъня и никога няма да се опържите в собствената си лой. Що се отнася до дяволите, които ще ви пържат, и те ще горят в същите пламъци.

Във връзка с всичко казано по-горе може да се намерят сведения в първоизточниците. Влизането на Христа в Ерусалим е описано у Матей (*гл. 21, 1–2*), Марко (*гл. 11, 1–2*), Лука, (*гл. 19, 29–44* и *гл. 21, 37–38*), Йоан, (*гл. 11, 55–56* и *гл. 12, 12–19*); проклинането на смоковницата — у Матей (*гл. 21, 18–22*), Марко (*гл. 11, 12–14, 20–26*); скандалът в храма — у Матей (*гл. 21, 12–17*), Марко (*гл. 11, 15–19*), Лука (*гл. 19, 45–48*); посещението на гърците при Исус — у Йоан (*гл. 12, 20–50*); притчата за двамата синове — у Матей (*гл. 21, 28–32*); притчата за лозарите-убийци — у Матей (*гл. 21, 33–46*), Марко (*гл. 12, 1–12*), Лука (*гл. 20, 9–19*); за динария на кесаря — у Матей (*гл. 22, 15–22*), Марко (*гл. 12, 13–17*), Лука (*гл. 20, 20–26*); въпросът на садукееите

— у Матей (гл. 22, 23–33), Марко (гл. 12, 18–27), Лука (гл. 20, 27–39); въпросът на книжника — у Матей (гл. 22, 34–40), Марко (гл. 12, 28–34), Лука (гл. 20, 27–39); охулването на фарисеите — у Матей (гл. 22, 1–36), Марко (гл. 12, 38–40), Лука (гл. 20, 45–47); лептата на вдовицата — у Марко (гл. 12, 41–44), Лука (гл. 21, 1–4); разрушаването на храма — у Матей (гл. 24, 1–2), Марко (гл. 13, 1–2), Лука (гл. 21, 5–6); притчата за мъдрите деви и неразумните деви — у Матей (гл. 25, 1–13); страшният съд — у Матей (гл. 25, 31–46).

[1] Садукеи, или потомци на Садок — религиозно-политическа партия в Юдея (II в. пр.н.е. — I в. от н.е.), идеолози на ерусалимските благородници, лихвари и висши жреци. Садукеите се отличавали от фарисеите само по третирането на някои религиозни въпроси: те вярвали в свободната воля на човека, за тях било важно да се спазва писаният закон; садукеите отхвърляли вярата в телесното възкресение.

↑

ГЛАВА LV И ПЕТ ПАРИ НЕ СТРУВА

Тогава един от дванайсетте, на име Юда Искаримот, отиде при първосвещениците и рече: какво ще ми дадете, та да ви го предам? А те му предложиха трийсет сребърника.

И оттогава той търсеше сгоден случай да го предаде.
Матей, гл. 26, 14–16.

Дявол да го вземе! В земята да се провали! Чумата да го тръшне! Проклето да е семето му вовеки веков!

Подобни възклицания изригвали от устата на князете на църквата, фарисеите и привържениците на Ирод, събрали се в двора на Каяфа.

Това станало в сряда, на другия ден след като кроткият агнец Исус ги залял с поток от проклетия. Особено беснеели фарисеите: с това, че „поглъщали камили“, все някак можели да се примирят, но да преглътнат „варосаните гробници“, било пряко силите им.

— Вече три години ние се събираме поотделно — заговорил един от тях, костелив, мършав и дълъг като върлина — и поотделно обсъждаме как да се избавим от този проклет Исус. А резултатите? Питам ви: каква е ползата от всички наши разговори, щом Исус и досега се разхожда на свобода?

Речта му била препълнена с горчивина.

— Трябва по-малко да дрънкаме и повече да действаме! — подкрепило го едно старче с треперлив глас.

— Правилно! Добре казано! — хорово подхванали останалите.

Каяфа, който по правото на върховен първосвещеник за тази година, изпълнявал ролята на председател, помолил за тишина.

— Господа — казал той, когато събранието се успокоило, — действията, разбира се, имат своите предимства, но те предварително трябва да бъдат мъдро обсъдени. Всички решения, взети досега от нас,

свидетелстват за нашето неукротимо желание да действаме, докато безкрайното отлагане и мудността при изпълнение на взетите решения не по-малко неопровержимо свидетелстват за нашата търпимост, хуманност и милосърдие. Ние доказахме на целия свят, че сме били и си оставаме великодушни хора, които умеят да съчетават чувството за дълг с огромно търпение. Но днес дори нашето търпение се изчерпа. Непотребното словоблудство на Исус премина всички граници! Ето защо предлагам незабавно да вземем неотложно решение, което този път ще бъде изпълнено без всякакво отлагане и протакане.

— Превъзходно! Прекрасно! Най-сетне! — единодушно го подкрепило събранието с изключение на Никодим: той изобщо предпочитал да се въздържа и никога не отстъпвал от това правило.

— Кой друг иска думата? — попитал председаствващият Каяфа.

Надигнал се един фарисей.

— Говорете!

След като се покашлял и изсекнал, фарисеят започнал своята реч:

— Господа, напълно очевидно е, че имаме работа с опасен бунтовник. Благодарение на своето странно поведение той успя да събере цяла шайка мошеници и простаци: едните, привлечени при него от порочност, а другите — водени от безнадеждна глупост. Този взвод нехранимайковци днес заплашва обществения ред и сигурност, но естествено ще стане съвсем безобиден, ако се лиши от своя водач. Следователно целта на всички наши усилия трябва да бъде внезапното залавяне на смутителя, с което да не се събудят подозрения у останалите членове на шайката. А когато той се окаже в наши ръце, ние лесно ще се разправим с него, защото няма порок, който да не му е присъщ, и няма такава простъпка или престъпление, предвидено от нашия углавен кодекс, което този тъпак да не е извършил.

— Правилно! Добре говори!

— Като се започне от правилника, наказващ врачките и гадателите за злоупотреба с общественото доверие, и се свърши с указа против наемателите на работна сила, които поемат лъжливи задължения; той е нарушил всички наши закони. Да се състави обвинителният акт, ще бъде от лесно по-лесно: забранени събрания, явно и тайно носене на оръжие, улични безредици, тайна организация, смутове, заплашващи обществената безопасност, скитничество,

демонстрации с лозунги и символи, пропагандиращи неподчинение, просия, обида чрез действие, призови към престъпни актове, раздухване на омразата и междуособната вражда, агитация против законните власти, кражби, мошеничество, оскверняване на служителите на култа, осмиване на държавната религия, посегателство върху личната собственост, аморално поведение, призови към разтуряне на семейството, опит за събаряне на съществуващия държавен строй, защита на действия, квалифицирани от закона като престъпления, посегателство върху свободата на търговията, противодействие и съпротива срещу властите и така нататък и тем подобни... Затова, господа, да вземем единодушно решение: веднага след пасха гореспоменатият Исус трябва да бъде заловен и осъден незабавно. Аз свърших, господа. Благодаря ви за вниманието.

Под бурните аплодисменти на развълнуваната аудитория ораторът си седнал и Каяфа му благодарил от името на събранието.

— Вие успяхте да изразите нашите общи чувства — казал той. — Приемете моите най-искрени поздравления. Не мисля, че някой би могъл да опровергае толкова убедителни и логични доводи, затова поставям вашето предложение на гласуване.

— Правилно! Да се гласува! Да се гласува!

— И така, всички, които са съгласни гореспоменатият Исус веднага след пасха да бъде арестуван и предаден в ръцете на компетентните следствени органи, трябва да пуснат бюлетина с думата „за“. Ако пък някой — при все че не вярвам в такава възможност — не вижда в действията на гореспоменатия Исус никакво престъпление, нека напише „против“.

Членовете на преброителната комисия при синедриона разнесли урните из редиците и скоро председателстващият Каяфа обявил резултатите от гласуването.

Изслушали: предложение да се арестува споменатият
Исус веднага след пасха.

Присъствали — 247

Взели участие в гласуването — 247

За предложението гласували — 246

Против — 0

Въздържал се — 1

Постановено: да се приеме предложението
единодушно.

То се знае, че въздържалият се бил непоколебимият Никодим. Както и да е, този път преговорите донесли осезаем резултат: прието било недвусмислено ясно решение. Изпълнението му възложили на върховния първосвещеник и той вече се готвел да обяви събранието за закрито, когато поискал думата капитанът на стражата при храма. Той казал, че има извънредно важно съобщение, и всички отново седнали по местата си.

— Капитане — попитал Каяфа, — вашата новина има ли отношение към неведнъж споменатия вече Исус?

— Тъй вярно, има!

— Работата е там, че сега, нали разбирате, ние се интересуваме само от действията на този смутител. Но щом има, говорете.

— Господин председателю, вече няколко пъти вие нареждахте на мене и моите храбри момчета да задържим упоменатия Исус. Но известно ли ви е защо досега не можахме да изпълним заповедта?

— Разбира се, че ми е известно. Вие тръгнахте с най-добри намерения, но всеки път го заварвахте в момента, когато той произнася своите речи, и неговото бръщолевене така ви очароваше — както впрочем и мнозина от моите непросветени съотечественици, — че забравяхте да му връчите заповедта за арестуване. Но има ли смисъл да си спомняме миналото? Вие вече обещахте още при първата възможност да действате бързо и решително...

— То че при първата — при първата, господин председателю. Само че разрешете ми малко нещо да обясня. Работата не е в това, че неговите речи ни омагьосваха, както казвате вие.

— Очароваха.

— Извинете, не разбрах...

— Аз казах „очароваха“.

— Очаровали или омагьосвали — за мене е все толкоз. Така, че ще прощавате, ама работата е там, че всеки път, когато издавахте заповед, вие категорично настоявахте да се избегне скандал, а понеже лицето, подлежащо на задържане, винаги се оказваше обкръжено от

доста многобройна тълпа, имаше опасност по някакъв непредвиден начин да успее да се изплъзне, затова и...

— По-конкретно!

— Ами че аз тъкмо казвам, моля за извинение, господин председателю и уважаемо събрание, казвам тъкмо, че сега моментът е най-подходящ, т.е. благоприятен...

— Да не би да се каните да арестувате Исус в разгара на пасхалните празненства?

— Тъй вярно, господин председателю, т.е. не... Тук, разбирате ли, има една тънкост...

— Обяснете, но по-кратко!

— Слушам, господин председателю... Та един от тая шайка.

— От коя шайка?

— Шайката на същия този Исус, дявол да го вземе!

— Е, и какво?

— Ами казвам, че има един такъв, как да ви кажа... с една дума, той предлага да издаде престъпното лице утре или вдругиден, както ви е угодно, и на такова място, където няма да има тълпа, т.е. в местожителството на споменатото лице... т.е. не в местожителството, защото той няма такова; исках да кажа: далеч от всякакви скандални сбирки, на хълма, където той пребивава... т.е. не пребивава, естествено, а... с една дума, аз зная какво искам да кажа.

— Ние също разбрахме какво искате да кажете, капитане.

— Благодаря, господин председателю.

Каяфа се обърна към събранието.

— Какво мислите за това? — попитал той.

— Ако има възможност да се арестува Исус още сега и без особен шум, това трябва да се направи — обадил се един от първосвещениците. — Но най-напред е редно да изслушаме този член на шайката, който е готов да предаде главатаря си на правосъдието.

— Аз съм на същото мнение — казал Каяфа.

— Той е вече тук — вметнал капитанът на стражата.

— Доведете го!

Човекът влязъл.

— Как се казваш?

— Юда, ваша милост.

— Ти си член на организацията на тоя Исус?

— Аз съм един от дванадесетте, които той нарича апостоли.

— Какво те накара да изоставиш своя главатар?

— Ами... аз се присъединих към неговата компания, защото винаги съм жадувал да бъда свободен, да не завися от никого. Неговите речи ми харесаха, той ни обещаваше безгрижен и щастлив живот... По-късно забелязах, че той бърборко е най-обикновен лъжец. После на няколко пъти ни предлагаше да опитаме неговата плът и кръв, а аз съм гнуслив човек... Отдавна вече разбрах какво крои това момче! Той иска да го провъзгласят за цар на Израил на мястото на нашия уважаем монарх, негово, величество Ирод... А аз не желая да се меся в политиката. Представете си само: въстание! Трябва да си сляп и глух, за да не разбираш как ще свърши тая работа... Освен това той ни кара да крадем... Ето съвсем наскоро, миналата неделя, заради него се забъркахме в истинско мошеничество...

— Мошеничество?

— Ами да, накара ни да откраднем едно магаре, за да влезе на него в Ерусалим.

— Значи това е било крадено магаре?

— А да не би той да има нещо свое? Магарето откъгнахме от едно село... Така че, нали разбирате, на мене ми стигат всички тия фокуси и аз смятам за свой дълг да окажа услуга на правителството. Мога да ви посоча мястото, където се крие той, и дори мога да заведа там взвода на стражата, когато се мръкне или утре по-рано, преди да се е съмнало. Тая работа не е за протакане!

— Юда, ние ти изказваме благодарност и приемаме предложението ти.

— Можете да не се съмнявате. Единствено желанието да поправа сторената грешка и да помогна на правосъдието...

— Ясно, ясно! Колко искаш за труда си?

— О, господа, как можат да помислите?...

— Всяка услуга заслужава възнаграждение. За колко оценяваш своята?

— Смятам, че четиридесет сребърника...

— Стоп, не се увличай! Един среден роб днес струва осем — десет сребърника. Струва ми се, че най-високата цена за такъв престъпник като Исус е четвърт от стойността на един роб. Да речем: двадесет сребърника.

— Аз не обичам да се пазаря, господа. Да се спогодим на средата.

— Значи, тридесет сребърника?

— Именно.

— Тъй да бъде, готово!

— Кога ще мога да си получа тази скромна сума?

— Върви при касиера, той веднага ще ти плати всичко.

След пет минути Юда получил своите тридесет сребърника. Тогава сребърникът струвал един франк и двадесет и пет сантима, което приблизително се равнява на днешни двадесет и пет копейки. Следователно според оценката на своите съвременници нашият господ бог Исус, както се казва, и пет пари не струвал (*виж Матей, гл. 26, 1–5, 14–16; Марко, гл. 14, 1–2, 10–11; Лука, гл. 22. 1–6*).

ГЛАВА LVI

СЕМЕЙНИ РАДОСТИ С МИЕНЕ НА КРАКА

Иисус, знаейки, че отец всичко му е предал в ръцете, и че от бога е излязъл и при бога отива, стана от вечерята, съблече горната си дреха, и като взе убрус, препаса се, после наля вода в умивалника и почна да мие нозете на учениците и да ги отрива с убруса, с който бе препасан.

Йоан, гл. 13, 3–5.

В четвъртък сутринта Петър и Йоан се обърнаха към Иисус:

— Я слушай, господарю — казали те, — време е да се погрижим за пасхалния обед. Къде ще уредим нашето Валтасарово пирче?^[1]

— Дявол да го вземе, и аз сам още не зная! Хайде да помислим...

— За Ерусалим не може и дума да става. Там ще ни посрещнат със сопи, а за тебе изобщо е опасно да се появяваш в града.

— Лесна работа — заявил Иисус, който си имал свой план. — Слушайте какво ще ви кажа. Бъдете любезни да слезете в града. Когато стигнете в Ерусалим, наблюдавайте внимателно минувачите, докато видите човек, носещ съд с вода. Тръгнете след този човек.

— А по-нататък?

— Ще влезете след него в дома му...

— Ясно, а после?

— Ще попитате кой е стопанинът на дома и ще му кажете следното: „Господине, удари часът на нашия велик рави, на нашия учител. Бъдете добър да ни посочите помещение, където бихме могли да се разположим.“ Тогава той ще ви покаже една зала, висока и обширна, украсена с килими и предварително подредена. Там ще пригответе всичко, което е нужно за пиршеството.

Йоан и Петър се подчинили.

По пътя за Ерусалим те хвалели Христос:

— Каквото и да казваш, като нашия шеф няма втори на земята.

— Което е вярно — вярно е, той винаги ще измисли нещо.

Пред градските порти забелязали човек със стомна на рамо: той идвал от водоема Силое.

— Ето този, който ни е нужен! — решили апостолите.

Всичко станало, както предсказал Исус. Апостолите дори не се учудили: те вече започнали да свикват с всички чудеса, които в началото ги хвърляли в такъв възторг.

Домакинът признал на Йоан и Петър, че той самият е запален поклонник на Исус и с радост ще предостави на назарянина своята висока зала.

И досега мюсюлманите, владеещи Ерусалим, показват на поклонниците-християни някакво място, където по техни твърдения се намирала някога къщата, в която Исус обядвал за последен път. Поклонниците-християни са доволни. Те гледат това място, целуват земята и раздават пари на хитреците мюсюлмани.

При все че днес там не е останало нищо освен празното при това доста съмнително място, където уж се намирала знаменитата зала за пиршества, богословите дават подробно описание на тази стая. Това уж била зала със сводест потон и бели стени, на средата стояла ниска, ярко изписана маса, обкръжена от три страни от доста широки ложи за гости; а от четвъртата, свободната страна се приближавали слугите с блюда и напитки. Масата била за трима души. Исус тази вечер се явил придружен от дузината свои ученици.

Богословите проявяват същата осведоменост относно реда, в който светата компания се разположила около масата.

„Исус — казва абат Фоар — седнал на средата, Йоан се настанил до него и му било достатъчно да склони глава, за да я сложи върху гърдите на учителя. Петър се намирал срещу учителя, а Юда — до Исус.“

И така, миропомазаният се оказал между Юда и малкия Йоан.

Бум! Бум! Бум! Бум! Бум!

Този път часът действително ударил. Исус бил в радостно разположение на духа. Той прекрасно знаел, че му предстои да мине през цяла серия твърде неприятни изпитания, но сега мислел преди всичко за хапването.

— Испитах огромно възделение да вкуся заедно с вас от пасхалната трапеза — казал той, — преди да пострадам за вас.

Той весело вдигнал чашата си, напълнил я и след като наквасил с вино устните си, пуснал чашата в кръг.

Слугите донесли голям леген с вода за ритуалното умиване и Исус се надигнал.

— Не — казал той, — няма да си миете ръцете!

— Но нали според обичая всички трябва да си умият ръцете — възразил някой от апостолите.

— Е, и какво от това? Аз ще внеса поправка в обичая!

С тези думи той запретнал ръкави — а по думите на някои богослови дори си свалил ризата и се разголил до кръста, — взел пешкира и с легена, пълен с вода, се доближил до Петър.

— Какво ще правиш? — учудил се Петър. — Какво искаш от мене?

— Мълчи! Сега ще ти умия краката!

— Ще ми умиеш краката?!

— Да. Събувай се.

Петър си свалил сандалите и показал краката си, черни като жалейка.

— Да, такива мръсни копита не съм виждал — признал Исус. — Тука ще падне работа.

Сконфузеният Петър подвил крака.

— Не, господи — измънкал той. — Няма да допусна да се унижиш дотам, че да смъкваш калта от мене... Не, не, никога!

— Хайде, хайде, стига капризи! Ти дори не разбираш какво искам да направя, затова те моля: не ми пречи!

— Не, не и не!

Тогава, за да сломи съпротивата на Петър-Камен, Исус казал:

— Не искаш ли? Толкова по-зле за тебе. Но предупреждавам: ако не ми позволиш да ти измия краката, след смъртта си няма да влезеш в царството небесно.

— По дяволите! — провикнал се старият Петър. — В такъв случай, съгласен съм. Можеш да ми измиеш не само краката, но и ръцете, и главата, и...

Но Исус сметнал за необходимо да охлади прекомерния ентусиазъм на своя апостол.

— На умития трябва да се свали само прахът от нозете — забелязал той, — защото той и без това целият е чист.

Този епизод за умиването на краката е описан в евангелието с всички подробности.

След като синът на гълъба изстъргал мръсотията от мазолите на Петър, дошъл ред на останалите апостоли. Всички без изключение се подложили на тази хигиенна операция.

Нас, грешните, това ни размива. Тази сценка с измиването на мръсните крака предизвиква у нас само смях, а у по-гнусливите — отвращение. Естествено, това е така, защото ние не вярваме в сина на гълъба. Затова пък Босюе^[2], който прелива от вяра, изпада в екстаз от този епизод:

„Забележете — пише той в своите «Размишления върху евангелието», — забележете, че Исус всичко е правил сам! Той сам си сваля дрехите, сам взема кърпата, сам налива вода в легена — всичко със собствените си ръце, с божествените ръце, едно допиране, едно прикосновение на които е било достатъчно, за да се изцери болен или да възкръсне мъртъв! И ето с тези ръце той налива вода в легена, мие и избърсва нозете на своите ученици.“

Защото оказва се, че това масово миене на крака има особено значение, недостъпно за нас, дръзките скептици, децата на Сатаната. Умивайки краката на апостолите, Христос, както излиза, измил същевременно всичките им грехове.

Но в такъв случай Христос е измил и великия грях на предателството, извършено от Юда — нали той и на него направил педикюр! Или за Искарот това не важи?...

След като умил долните крайници на своите апостоли, Исус отново се отпуснал на ложето.

— Знаете ли вие какво направих сега? — обърнал се той към учениците.

— Разбира се, дявол да го вземе! Изми ни краката.

— Момент! Чакайте да свърша... „Вие ме наричате учител и господ, и добре казвате, понеже съм такъв. И тъй, ако аз, господ и учител, ви умих нозете, то и вие сте длъжни да умиете нозете един другиму. Защото ви дадох пример, да правите и вие същото, каквото аз направих“. (Йоан, гл. 13, 13–15).

(За всичко това виж Матей, гл. 26, 17–20; Марко, гл. 14, 12–17; Лука, гл. 22, 7–18 и същия Йоан, гл. 13, 1–20).

А сега, приятели мои — завършил Исус, — да се заловим за важната работа, за която сме се събрали.

И всички дружно заработили с челюстите.

[1] В пета глава на старозаветната Книга на пророк Даниил се разказва за пира, уреден от вавилонския цар Валтасар. В разгара на празненството на стената се появили три тайнствени думи: „мене“, „текел“, „фарес“. Пророк Даниил ги изтълкувал като край на Валтасаровото царство, като разделяне на неговите земи. Според библията Валтасар бил убит още същата нощ. Цялата тази история е от край до край измислена, защото такъв цар никога не е бил споменаван между вавилонските владетели. ↑

[2] Босюе Жак Бенин (1627–1704) — френски писател и проповедник. Борил се срещу протестантството за строг католицизъм. Написал „Трактат за познаването на бога и самия себе си“, „Разсъждение за историята на света“ и други съчинения. През 1682 г. Босюе ръководил събранието на френското духовенство, свикано от френския крал по повод на спора с римския папа. ↑

ГЛАВА LVII

ХРИСТОВАТА ПЛЪТ И КРЪВ, ИЛИ НИ РИБА, НИ РАК

А един от учениците, когото Исус обичаше, беше се облегнал на гърдите Исусови.

Нему Симон Петър кимна да попита, кой ли ще е, за когото говоря.

Той, като припадна върху гърдите на Исуса, рече му: господи, кой е?

Исус отговори: онзи е, комуто аз натопя залък и подам. И, като натопи залъка, подаде го на Иуда Симонов Искарот.

Йоан, гл. 13, 23–26.

Между два залъка хляб негова милост Исус се замислил за това, че неговият съсед отляво — Юда, явно се готви да му сложи крак. Синът на гълъба решил да му даде да разбере, че не е чак толкова глупав и че ако се остави да го спипат, то ще е по негова собствена воля.

В това време на масата се водел разговор за времето, т.е. за нищо.

Исус напомнил на своите апостоли, че приближават велики събития.

— Ние тук си обядваме и за нищо не ни е грижа, нали? — казал той. — Но преди вие да зърнете изгрева, а аз — пладне, ще се случи нещо неவிжданo, помнете ми думата! Сред цялата плесен на старите свещени книги има няколко пророчества, които трябва да се изпълнят. Казвам ви: това, което трябва да стане, ще стане без отлагане. „Който яде с мене хляб, ще дигне против мене петата си“. Отсега ви говоря за това, та когато предсказаното се сбъдне, да си кажете един другиму: „Я гледай! Нашият Исус наистина не е от тия, дето приказват на вятъра!“

При тези думи под око погледнал към Юда, но той се престорил, че не е разбрал намека.

— Истина, истина ви казвам — продължил Исус, — един от вас ще ме предаде, този, който днес яде с мене.

Апостолите смаяно се спогледали.

— Ти като че ли се надсмиваш, господи — казали те, — никой от нас няма да те предаде. Ама ти просто се шегуваш!

— Прощавайте, но не ми е до шега — възразил миропомазаният.

— Че кой е този? Да не съм аз? Кой е? — загълчали един през друг апостолите.

Исус отговорил:

— Един от дванадесетте. Той посяга в блюдото заедно с мене. И той ще ме предаде на моите врагове.

Изглежда в този момент не само Юда е топял залька си в соса, защото в такъв случай всички веднага биха се досетили, че става дума именно за него, и положението му тая вечер сигурно нямаше да бъде леко.

Исус продължавал своите разобличения.

— А вие какво искате? — говорел той. — Това е написано на небето. Планът е предварително съставен от мене и моя бог-отец. Аз трябва да бъда принесен в жертва, и то да стана жертва на предателство. Друг изход няма. Но горко на този, който ще ме предаде! По-добре тоя човек изобщо да не се е раждал!

Юда, както можем да си представим, седял като на въглини. „Отидох по дяволите — мислел си той. — Нима е подушил нещо?“

За да разбере как да се държи, той се навел към Исус и му пошепнал на ухото:

— Кажу ми, господи, аз ли ще те предам?

Исус също шепнешком му отговорил:

— Ти го каза, Юда, ти си.

На предателя дори носът му се източил. Той вече не се съмнявал, че сега окончателно ще го разобличат и здравата ще го изтормозят. Но като видял, че синът на гълъба продължава да мълчи и явно не възнамерява да го предаде на останалите членове на шайката, за да го разкъсат, Юда се покопитил. Той сигурно си е помислил: „Всъщност щом сам той е решил да направи така, че аз да го предам на стражата при храма, значи си е имал някакви съображения, затуй няма за какво да се притеснявам. Кой знае, може би дълбоко в душата си той дори се радва на този изход? Неведоми са пътищата господни. В дадения

случай аз не съм нищо повече от едно оръдие в ръката божия. Така че, докато не се изпълни замисълът, предначертан свише, и докато аз още не съм изиграл ролята си, трябва добре да си пийна и хапна“.

И с тези мисли той му дръпнал една солидна глътка вино. Впрочем Юда не само пиел, но и ядъл за трима, без да го е грижа за нищо. Накъсо, той единствен от всички апостоли въздал на пасхалната трапеза заслужената чест.

Когато пиршеството приближавало към края си, Исус се протегнал към продълговатия хляб на масата и отчупил един залък от него.

„Бива си го! — помислили апостолите. — Че още ли не се е наял? Ама пък и апетит!“

Всички облещили очи към миропомазания.

А той вдигнал отчупения залък хляб и изрекъл:

— Отдавна вече ви казвах, че моята кръв наистина може да се оприличи на питие, а плътта ми — на месо и че ще настане ден, когато вие ще пиете моята кръв и ще вкусвате от моята плът. Та ето, казвам ви, този ден дойде.

— Господи, помилуй! — хорово изревали апостолите, Впрочем без много да вярват в тези думи, защото вече били свикнали с шегите на своя ръководител.

— Точно така, съвсем сериозно имам чест да ви съобщя: този ден дойде.

Апостолите били поразени.

— Но не се вълнувайте — продължавал Христос. — Аз няма да ви карам да пиете от вените ми и да ядете бифтеци от моите... хм-хм... Виждате ли това късче хляб?

— Виждаме!

— Та ето, този хляб е моята плът. Разбира се, наглед той не прилича на месо, но не бива да се доверяваме на измамната външност. Този залък хляб, който може да се вземе за обикновен хляб, изпечен в съседната фурна, в действителност е моя плът. Изяжте го и вие ще вкусите от плътта ми. И не се пулете — аз говоря напълно сериозно!

След това се обърнал към Йоан и Петър:

— „Вземете, яжте, това е моето тяло!“ Дъвчете и гълтайте, но не по една трошица, а цялото докрай!

И той накарал всекиго да изяде късче хляб.

Ето ви още една сцена, в която ние, грешните, виждаме само странна извратеност на чувства и мисли. А престорените набожници, напротив, са убедени, че Исус дори не е помислил да се подиграва със своите апостоли.

После миропомазаният взел чашата си и започнал да повтаря над нея същата галиматия:

— Пийте всички, защото това е моя кръв, макар да ви се струва, че е вино. В действителност това е моята кръв, пролята за вас. Затова не мръщете нос, а пийте, пийте, приятели, моята кръв — тя съвсем не е лоша на вкус!

Апостолите се поуспокоили. От такава кръв те можели да изпият не един литър. Затова не станало нужда никого да убеждава дълго.

Така бил учреден за векове ритуалът на светото причастие. Именно на този откъс от евангелието се позовават свещениците, за да имат повод всяка сутрин в очакване на закуската да си сръбват бяло винце и същевременно да си дават вид, че извършват някакво велико тайнство, недостъпно за простосмъртните.

След това Исус добавил:

— Когато не ще бъда вече между вас и когато поискате да си спомните за своя скъп учител, направете така, както ви научих, т.е. пийнете и си хапнете мезе, и това ще бъде в моя памет.

Трябва да се предполага, че синът на гълъба не се е въздържал от още един намек за предателя, който се намирал в същата зала, защото Петър поискал да изясни докрай този въпрос. В тази минута, както свидетелства евангелието, Йоан, когото Исус обичал повече от всички, се изтегнал на своето ложе и сложил глава на гърдите на учителя.

Петър побутнал Йоан с лакът и му пошушнал на ушенцето:

— Като си му любимец, попитай го кой от нас е предателят?

Йоан се притиснал до гърдите на Исус и тихичко повторил въпроса.

Ще ме предаде този, на когото подам залък хляб, натопен в блюдото — отговорил господин Исус така, че можел да го чуе само Йоан.

Юда дори не подозирал, че този път учителят толкова недвусмислено ще го издаде на един от апостолите. Затова когато Исус му протегнал късчето хляб, той спокойно приел почерпването.

„Ах, мошенико!“ — сигурно е възкликнал в душата си Йоан.

Но любимият ученик предпочел да запази за себе си цялото свое негодувание: в евангелието никъде не се казва, че той поне се е опитал да разобличи лицемерния си колега.

А времето течало, нощната тъмнина гъстеела, било вече късно. Исус поискал по-скоро да свърши с всичко това:

— Я слушай! — обърнал се той към Юда. — Щом имаш работа, няма какво да я отлагаш. Върви да я свършиш!

— Какво имаш предвид, о господи? И ти ми казваш такова нещо!...

— Хайде, върви, където трябва, само по-живо!

Учениците чули последните думи на Исус, но помислили, че е заръчал на Юда да докупи още нещо за празненството: та нали именно Юда се разпореждал с общата каса на цялата, компания.

Единствен Йоан могъл да разбере какво всъщност става. Той видял как Юда веднага, след като поел хляба от ръцете на Христос, станал и изчезнал. Сега вече нищо не го възпирало. Отхвърлил последните угризения на съвестта, той се затичал към храма.

След излизането му разговорът на масата се възобновил.

Исус се обърнал към апостолите е последни наставления. Той ги наричал свои деца и говорел за мястото, където отива и където никой не ще може да го последва.

Петър, който през цялото време не пропуснал нито една наздравица, вече бил, както се казва, на градус.

— Че какво е това място, където не ще можем да те последваме? — провикнал се той. — Няма такова място на земята!... Аз например се кълна, че за нищо на света не ще те изоставя! Където тръгнеш ти, там и аз... Дето си ти, там ще бъде и Петър... С тебе на живот и смърт!... Хиляди дяволи! Една дума да кажеш и ще умра за тебе!

Синът на гълъба свил рамене.

— Боже помилуй, какъв ентусиазъм! — забелязал той. — Добре че всичко зная предварително... Ако разчитах само на тебе, миличък, за моите врагове нямаше да има работа. Но аз се уповавам единствено на себе си... Аз трябва да се принеса в жертва. И съм готов за това...

— В земята да се проваля! — продължавал да реве Петър. — Каква ще е пък тая жертва, която не може да се отмени?! Кълна се, аз ще тръгна след тебе и в тъмница, и на смърт!

— Стига, Петре, стига си се бил в гърдите...

— Господи, не говори така!...

— Ти мене слушай! Преди да е пропял петел, още днес три пъти ще се отречеш от мене.

— Ама че го измисли! Та аз...

— А аз ти казвам, Петре, че така ще бъде.

Като не знаел какво друго да каже, Петър клюмнал глава.

Но в себе си решил да докаже на учителя, че той дълбоко се лъже и явно го подценява.

Исус отново се обърнал към апостолите с въпрос:

— Когато ви пратих в Галилейските планини без пари, без обуца и дори без торба, липсваше ли ви нещо, ако не се броят тия дреболии?

— Не, господи.

— Сега, пък този, който има торба или чувал, нека го вземе, а онзи, който няма нищо, ще продаде всичко, включително и дрехите си, за да си купи меч, защото скоро ще започне такъв бой... И ще се сбъдне в тоя ден пророчеството за Израил.

— Какво пророчество?

— Такова, че месията ще бъде поставен наред с разбойниците.

— Не бой се! Ние ще те защитим! Виж, ние вече имаме два меча!

— О, това е дори повече, отколкото е нужно — промълвил Исус и завършил: — Е, поприказвахме си и стига толкоз. А сега да идем да подишаме чист въздух.

(Виж евангелие от Матей, гл. 26, 21–29; от Марко, гл. 14, 18–25; от Лука, гл. 22, 19–23; от Йоан, гл. 13, 23–38).

ГЛАВА LVIII

КОЕТО Е НАЛЯТО, ТРЯБВА ДА СЕ ИЗПИЕ

И той се отдели от тях до един хвърлей камък, па преклони колене и се молеше, като казваше: отче, да щеше да отклониш от мене тая чаша! Но нека бъде не моята воля, а твоята.

И яви му се ангел от небето и го подкрепяваше.

Лука, гл. 22, 41–43.

А сега да идем да подишаме чист въздух — казал Исус и тръгнал към вратата.

Учениците последвали учителя. Нощта била великолепна. Миропомазаният повел цялата компания по пътя, който водел към Елеонската планина.

Вървешком той продължил разговора със своите апостоли. Толкова дълго им разказвал за своя божествен татко, който е на небесата, че Филип, любопитен като манастирска послушница, не се стърпял и попитал:

— А не може ли да видим твоя татко, за когото толкова много ни говориш?

— Погледни ме, Филип — отговорил Исус.

— Гледам те, господи. Е, и какво?

— Какво виждаш?

— Как какво? Тебе, разбира се!

— Отлично казано, приятелю мой. Тогава знай: който вижда мене, той...

— Какво „той“?

— Той едновременно вижда и моя баща.

— Е, щом ти го твърдиш, вярвам ти.

След това Исус, представляващ едно цяло със своя бог-отец, който впрочем не му бил баща, защото истинският му баща бил гълъб,

— та Исус се сравнил с истинска лоза. Евангелистът Йоан разказва за тази реч, станала последна публична проява на живото Слово.

— Аз съм истинската лоза — заявил потомъкът на бившия дърводелец.

След такова изявление човек може да си помисли, че останалите лози изобщо не са истински: виждате ли, едни лози са оригинални, а други — имитация! Исус, естествено, се причислил към категорията на неподправените лози!

— А щом аз съм истинската лоза — твърдял той, — моят баща е лозарят. Като истинска лоза аз имам клонки и издънки.^[1] Но не всяка пръчка дава плод. Затуй моят баща отсича всички пръчки, които няма да родят грозде. За да бъдеш плодоносна клонка, трябва да стоиш по-близо до лозата. Вие, приятели, сте моите пръчки, затова дръжете се по-близо до лозата ми. А който не прави това („не пребъде в мене“), той „бива изхвърлен навън и изсъхва; и събират пръчките, та ги хвърлят в огъня, и те изгарят“ като стари безплодни лози.

Каква дълбока мисъл, нали? Какви великолепни слова в устата на бог? Наистина, религията е чудесно нещо! Ако някой от моите читатели изгаря от желание да се наслади напълно на този образец на красноречие, може да го намери в глава 12–16 на Евангелие от Йоан.

Исус завършил така:

— Още много имам да ви кажа, но за жалост времето е малко, пък и главите ви не могат сега да поберат всичко.

Съображение, напълно разумно!

В момента учителят и учениците стигнали до долния мост на река Кедрон, откъдето започвал пътят за Гетсимания. Исус отправил още един призив към баща си, пресякъл моста и се озовал в подножието на хълма. До ден-днешен там има жалка градинка със седем хилави маслини. Пристигащите в Ерусалим поклонници-християни са убедени, че тези седем дървета са се запазили от времето, когато евангелистите разпънали добрия син божи. Тъкмо това място се нарича Гетсиманска градина или просто Гетсимания, което на староеврейски език означава „маслинова маслобойна“.

Исус предложил на учениците си да поседнат и починат.

— Кресла не мога да ви предлага — извинил се той, — така че поседете на земята и си побъбнете. А през това време аз ще се помоля,

но за това ми е нужно да остана сам. След няколко минути ще бъда на вашите услуги.

След това, като помислил, добавил:

— Впрочем, вижте какво: вие сте единадесет, три четвърти повече, отколкото трябва. Останете осмина, а тримата — Йоан, Петър и Яков — аз ще взема със себе си за компания.

Споменатите апостоли излезли от редиците и последвали Исус.

В този миг — тук всички евангелисти, колкото и да е странно, са напълно единодушни — Исус почувствувал скръб, подобна на предсмъртни мъки.

Той казал на Йоан, Петър и Яков:

— Не зная какво става с мене, но нещо не ми е добре...

— Може би си хапнал повечко? — предположил Петър.

— Не, не, аз се досещам...

— Но какво ти е, господи?

— Туй, че този път моят час наистина удари... О проклятие! Такова съмнително удоволствие...

— Учителю, не можем ли да ти помогнем?

— Не, приятели. Казвам ви: моят баща ще изпрати един от своите ангели и той ще ми поднесе чаша с едно все пак доста горчиво питие. Вие естествено бихте могли да сръбнете по глътка от тая чаша, но затова не бива и да се мисли! Тая чаша на скръбта е предназначена единствено за мене...

Произнасяйки тези думи, той бил тъжен като пребито куче.

Евангелието твърди, че учениците никога не го били виждали толкова разстроен: „... и почна да се ужасява и да тъгува“ (*Марко, гл. 14, 33*).

Това описание би могло да се замени с по-лаконично: „Цял се тресеше от страх“.

Исус се обърнал към своите спътници.

— Останете тук и бодърствайте, и се молете — промърморил той.

След това се отдалечил от тях „на един хвърлей камък“... (*Лука, гл. 22, 41*), прегънал колене, проснал се ничком и се молил.

— Отче! Отче! — възклищавал той, обръщайки се към татко Саваот. — Боя се, че когато се съгласих на мъченията тук, на земята, аз надцених силите си. Исках да изтърпя всички мъки, дори известни

изтезания, гарнирани с някой и друг пестник, но сега, когато зная какво ме чака, искрено съжалявам, че напуснах небесата и изобщо не желая да се въплъщавам в моя приятел — светия дух!

В този миг от небето се спузнал ангел с чаша, пълна с горчилка. Исус в отчаяние тежко въздъхнал.

— Слушай — рекъл му ангелът, — ти сам искаше това. Никой не те е карал да влизаш в човешка кожа, за да изпиташ всички тези неприятности, с които вече се запозна. А сега всичките страдания, които ти предстоят, са записани в книгата на съдбата. Така че няма какво да се прави.

— Отче, отче мой, ако аз съм бил глупак, това все пак не е причина на ме наказваш безжалостно! Отче, отче мой, заклинам те, избави ме от моите обещания!

И той решително отблъснал чашата, която му протягал ангелът. Но небесният пратеник настоявал:

— Относно твоите страсти, сиреч страдания, ти подписа договор. Срокът за изпълнение на договора изтече. Трябва да удържиш думата си, Исус — ами че ти си се подписал под документ! Ако не изтърпиш всички предвидени мъчения, договорът ще бъде развален и ти ще бъдеш обявен за банкрутирал.

— Уви! — пъшкал богочовекът. — Тогава аз ще бъда опозорен. По-добре да изпия тая чаша, колкото и да е горчива... О, татко, татенце, да бъде твоята, а не моята воля!

Ангелът му поднесъл чашата и Христос отпил глътка от горчилката.

— Бр-р-р! Ама че гадост!

И той скочил на крака с ужасна гримаса.

„Исус се върна при учениците си и търсеше в тях утешение и облекчение от страданията, но се почувствува още по-изоставен и самотен“ — отбелязва благочестивият коментатор.

Петър, който тази нощ си пийнал повечко, хъркал като цял взвод прусаци. Яков, който се перчел със своето мъжество, и любимият ученик на Христа Йоан му пригласяли не по-малко мелодично с подсвиркване през нос и модуляции. На друго място и в друго време да се слуша това трио би било дори приятно и поучително, но сега Исус побеснял.

„Ама че свини! — помислил си той. — Аз ги помолих да не ме оставят сам, да се молят с мене и да бодърстват, а те... Току-що проявяваха такава преданост, такава ревност, но трябваше само да се обърна и захъркаха, колкото сила имат! А пък се хвалеха със своята твърдост и мъжество... Каква самонадеяност! Нима това са хора? Пършиви суеци — ето какво са те!“

Исус започнал безцеремонно да разбутва Петър.

— Хей, Симон-Петър, спиш ли?

Петър се събудил и се понадигнал:

— Какво има? Кой е? Какво искаш?

— Аз съм, твоят учител и бог... Аз съм, Исус!

— Да, да, зная... Какво искаш? С какво мога да ти бъда полезен?

— С нищо. Исках само да се убедя дали не спиш, дали бодърстваш и се молиш, както поисках от тебе...

— Разбира се, господи... Бодърствам... и се моля. Аз мисля за тебе.

— Да беше мълчал по-добре! Ти така хъркаше, че и гръм небесен би заглушил, ако сега започнеш буря!

— Честна дума, господи... Ей сегичка съм задрямал.

— Приказвай ги тия на някой друг!

— Кълна ти се учителю...

— Не се кълни: с това само утежняваш греха си. А твоите колеги?... И те спят като заклани! Бива си ги моите ученици!

Исус разбудил Яков и Йоан и започнал да им търка сол на главата:

— Казвам ви: бодърствайте и се молете! Аз непременно трябва да зная, че сте с мене. Бодърствайте, за да не изпаднете в изкушение.

На това Петър би могъл да му възрази: „Че тъкмо на сън ние най-малко рискуваме да се изкушим!“

Но той нищо не отговорил.

— Духът е силен, а плътта слаба — завършил Исус и се върнал на предишното място.

Очевидно той още не бил пресушил до дъно прословутата горчива чаша.

Като се изправил пред тая неапетитна чаша, богочовекът отново започнал да гримасничи и хленчи:

— Господи, боже мой, каква страшна мудност!... О-ла-ла, ако знаех какво ме очаква, когато влизах в непорочната утроба на моята девствена мама, за нищо на света не бих направил такава глупост! А главното е, че още сега предвиждам: на хората и през ум няма да им мине да ми благодарят за това, че се принасям в жертва... Отче, отче мой, махни от мене това гнусно питие!...

Но ангелът не си отивал и продължавал да му протяга съдбоносната чаша.

— Пий, Исусе, пий! — увещавал той миропомазания. — Кое е налято, трябва да се изпие. Все едно, няма да изклинчиш, така че по-добре свършвай с това по-скоро. Нали само веднъж се умира!

— Зная, слушал съм тези басни, ангелче, но върви да ги разправяш на друг. Говориш така, за да ми подсладиш горчивия хап, а самият ти не си вярваш на нито една дума.

И той цял се разтреперил. Но скоро Исус се пооправил и занареждал още по-усърдно:

— Отче мой, отче! Ако не може да ме отмине тая чаша, да бъде твоята воля!

На един дъх обърнал в гърлото си злостастния съд, така че на дъното му останала само горчива утайка.

Когато Исус се върнал при своите ученици, заварил ги пак да спят като първия път. Наложило се отново да ги разблъсква и засрамва за недостойното им поведение. „И не знаеха що да му отговорят“ — забелязва евангелистът Марко.

Исус се отдалечил за трети път. Ангелът го чакал и настоявал синът на гълъба да излиже дори утайката, всичко до последната капка. Наистина, това вече било прекалено! Същевременно ангелът разказал на Исус какви неприятности го очакват в най-близко бъдеще, а той заявил, че е пряко силите му да понесе всички тези страдания. След това разиграл истинска истерична сцена, също като някоя красавица с прекалено слаби нерви, и цели петнадесет минути се въргалиял по земята, мятайки се като риба в тиган.

— Не, не, това е вече прекалено, отче мой! — ревял той и се гърчел.

„А потта му беше като кървави капки, падащи на земята“ — уверява ни евангелистът Лука (гл. 22, 44).

Но ангелът бил неумолим.

— Доизлижи всичко! — ревнол той и принудил Исус да преглътне горчивата утайка до последна капка.

Чак тогава татко Саваот най-сетне се съжалил над своя, така да се каже, син. Когато чашата се изпразнила, той осенил ангела с една хубава мисъл.

В този момент Исус се намирал в пълна прострация. Ангелът се навел над него и му прошепнал на ушенцето:

— Не бъди глупав и не си съсипвай нервите заради една дузина плесници! Ако ти беше простосмъртен, тогава, разбира се, положението ти нямаше да е розово, но нали си бог! Какво, да не си забравил това? Следователно, ти ще страдаш точно толкова, колкото сам пожелаеш. А ако искаш, можеш изобщо да не страдаш и само да си даваш вид, че уж понасяш мъките за човешкия род... Разбра ли?

Исус тозчас се съвзел и скочил на крака. Той благодарил на ангела, че навреме му припомнил за цялото му всемогъщество, и с високомерен жест изрекъл:

— Днес аз чувствам в себе си сили да изтърпя всякакви мъчения!

За трети път се върнал той при учениците си, за трети път ги заварил да хъркат още по-силно отпреди и за трети път с мъка ги събудил.

— Вие сте непоправими — заявил синът на гълъба — Ставайте, че мътните ще ви вземат! „Ставайте да вървим! Ето, приближи се оня, който ме предава“.

(Виж по този въпрос Матей, гл. 26, 36–46; Марко, гл. 14, 32–42; Лука, гл. 22, 40–46; Йоан, гл. 15, 1–27; гл. 16, 1–33, гл. 17, 1–26).

[1] Може би оттам е произлязъл изразът „моите издънки“? ↑

ГЛАВА LIX

НЕПРЕДВИДЕНО СБИВАНЕ

И един от тях удари слугата на първосвещеника и му отрязва дясното ухо. Отговори Исус и рече: оставете, спрете се! И като се опря до ухото му, изцери го.

А на първосвещениците и началниците на храма и на стареите, които бяха дошли против него, Исус рече: като на разбойник сте излезли с ножове и колове, за да ме хванете!

Лука, гл. 22, 50–52.

Да се върнем, с ваше позволение, към неверния апостол Юда.

Както знаем, Исус доста определено изразил съгласието си Юда да го предаде в ръцете на първосвещениците. Затова Юда се запътил да търси стражата на храма.

Като видял запъхтияния апостол, капитанът на свещената милиция изтръпнал.

— Готово ли е? — попитал той, значи,хващаме го днес?

— Не трябва да се губи нито минута! — отговорил Юда. — Сега Исус току-що се навечеря и отива към Елеонската, или Маслиновата планина: тази малка разходка е необходима за храносмилането му. Ако благоволите да ме последвате, лесно ще го пипнем. Втора такава възможност няма да се яви!

— Сега ще вдигна взвода по бойна тревога.

След като събрал стражата, капитанът изкомандвал:

— Взво-о-од, с дясно рамо напред, ход-о-ом марш!

След стражата тръгнали и няколко отговорни чиновници от синедриона и слугите на първосвещениците. Така цялата процесия стигнала до оградата на Гетсиманската градина. Тук капитанът на стражата се забезпокоил:

— Я чакай! А как ще познаем негова милост Исус в тълпата голтаци?

— Не се безпокойте — отговорил Юда. — Оставете това на мене. Когато целуна, той е нашият човек.

— Ясно.

Било още сумрачно. Войниците запалили факли и фенери. Простодушните апостоли, събудени от тази илюминация, наивно се чудели:

— Гледай! Какво ли е пък това факелно шествие? Изглежда някъде наблизко има сватба и те искат да почетат младоженката!

Те дори не подозирали, че ролята на младоженката тази нощ щял да играе синът на гълъба.

Колкото до Исус, той не си правел никакви илюзии. Той знаел. И спокойно чакал стражата да влезе в градината.

В това време Юда решил да предупреди войниците от стражата за свръхестествените способности на лицето, подлежащо на задържане. Колкото и странно да се стори това на моите читатели, фактът си остава факт. Евангелието твърди, че Юда се обърнал към капитана на стражата и казал:

— Бъдете предпазливи! Той може да върши всякакви чудеса, затова го хванете по-бързо, докато не се е опомнил. Когато го уловите, той вече нищо не ще ви стори, тогава никакви божествени качества няма да му помогнат. Но трябва да се действа бързо. Главното е да връхлетите върху него и да го хванете веднага щом ви го покажа.

Ала той не успял да осъществи своя план.

Щом войниците нахълтали в градината, Исус излязъл насреща им и попитал:

— Кого търсите?

Юда разбрал, че всичките му сметки пропаднали, и сякаш си глътнал езика. Но капитанът на стражата, който нямал какво да крие, отговорил:

— Нужен ни е Исус от Назарет.

Миропомазаният пристъпил крачка напред и казал просто:

— Аз съм.

Думите му направили поразителен ефект. Докато ги произнесе, Исус с едно духване повалил на земята като картонена къщичка целия взвод на стражата. Всички се натъркаляли накуп. Нещастните войници си мислели, че ги е ударил гръм. Както лежали на земята, те боязливо опипвали ръцете и краката си и си шепнели:

— Брей! Ръката ми като че ли е цяла... А кракът?

— А моята ръка? Аха, ето я!...

— Аз вече мислех, че съм умрял...

Подобни жалби се чували от всички страни. Исус се усмихвал. Той искал само да демонстрира своята чудотворна сила и напълно успял. За него било важно да подчертае, че и да попадне в ръцете на своите врагове, то ще бъде само по негова собствена воля. Когато желаният резултат бил постигнат, синът на гълъба се приготвил да играе ролята си по-нататък.

— Та кажете най-после, кой ви е нужен? — отново попитал той.

— Трябва ни Исус от Назарет — отново отговорил капитанът на стражата.

— Но нали ви казах вече, че Исус от Назарет съм аз!

Този път никой не полетял нагоре с краката. И никакви съмнения не останали у стражата. Така че изобщо не било нужно Юда да целува своя учител, който вече два пъти сам се представил на полицията.

Въпреки това войниците от храма продължавали да стоят в огромно смущение. Правонарушителят, който с едно духване можел да събори на земята цял взвод, явно им се виждал прекалено опасен.

— Щом съм ви нужен именно аз — продължавал Исус, — позволете на моите приятели да се оттеглят.

Стражата на драго сърце се съгласила. И тогава Юда, който обещал да целуне Исус и се стремял да изпълни поетото задължение, се приближил до сина на гълъба, макар и сега да нямало никаква нужда от подобни нежности.

— Учителю! — възкликнал той.

— А, ти ли си?

— Да, учителю, аз искам да се простя с тебе.

И вместо да стисне просто ръката на Исус, Юда го прегърнал и целунал. Трябва да се каже, че тази целувка на Юда е била също като горчица след обед — нещо абсолютно излишно. Но Исус я изтърпял и само казал на предателя:

— Приятелю мой, между нас казано, аз отлично зная какво означават твоите прегръдки. Виждаш ли, мене не е толкова лесно да ме измамиш. Известно ми е защо си дошъл тук и аз мога само да ти съчувствам. Да предадеш с целувка сина на човечеството — това, знаеш ли, е просто неприлично!

В това време войниците забелязали, че Юда въпреки своето нахалство не бил прекатурен нито преди, нито след предателската целувка. Затова те не без основание преценили, че няма повече от какво да се боят, и дружно се спуснали към богочовека, който очевидно загубил своето всемогъщество.

Ние вече знаем, че апостолите имали два меча на единадесет души. Един от тези мечове принадлежал на Петър.

И ето един от тези, които били с Исус, притежателят на втория меч, попитал:

— Какво ще кажете, да умрем като герои?

И преди Исус да отговори, Симон-Петър развъртял оръжието си. Той се нахвърлил върху един от робите на първосвещениците, който стоял наблизо, и със своята секачка за зеле отсякъл дясното му ухо.

Евангелието е запазило името на невинната жертва: слугата, който си загубил ухото, се казвал Молх.

Тази отчаяна съпротива с кръвопролитие можела да доведе до непредвидени усложнения. Разярените войници, за да отмъстят за своя обезобразен приятел, несъмнено биха се нахвърлили срещу апостолите и за три минути биха ги направили на кълцан шницел, ако не се намесил Исус. И навреме! Само преди няколко минути от прекомерен страх той получил нервен припадък, но сега си възвърнал цялото предишно хладнокръвие и успял да успокои останалите.

Като се приближил до Молх, Исус вдигнал от земята отрязаното ухо, понаплюл го и го залепил за главата на нещастния роб. И — о чудо! — ухото тозчас зараснало и от този ден се държало на мястото си по-здраво отпреди.

Ако се вярва на евангелието, Молх се отплатил на чудотвореца с черна неблагодарност и не казал на Христос дори „мерси“. Между другото Исус се обърнал към Петър и бащински смъмрил своя ученик:

— Какво е това? Ти оказваш съпротива на властта? Аз няма да допусна това!... Какво те засяга всичко, което става тук? Я бързо прибери сабята в ножницата! Защото, който вдига меч, от меч умира.

На Петър тази забележка се сторила явно неуместна. Той проявил своята преданост и усърдие. Дал на апостолите пример на мъжество. И за награда трябва да слуша кисело-сладникави нотации. На негово място всеки би се объркал. Без да разбира нищо, Петър

прибрал меча в ножницата. Щом учителят заповядва, така да бъде, но вътрешно си мислел:

„Върви, че се бори за това говедо! Не отговарям за себе си, ако още веднъж ме помолят да се застъпя за него. Ама че се насадих!... По дяволите, нека сега сам се измъква, както знае!“

Макар и да не произнесъл гласно тези думи, Петър изглежда ги е изсъскал през зъби, защото Исус, за да сложи край на неговото ръмжене, казал:

— Аз сам си изпросих всички тези неприятности, ясно ли е? Да не мислиш, че не бих могъл да ги избягна, ако бях поискал? Или мислиш, че не мога сега да склоня баща си и че той няма да ми изпрати над дванадесет легиона ангели, за да ме защити? Но цялата работа е там, че ако унищожа войниците — а това за мене е нищо, — как тогава ще се сбъднат писанията? Не, аз няма да направя това, защото е нужно пророчествата да се сбъднат.

Този път Петър решил да не отрони повече ни звук и да не си помръдне пръста, каквото и да се случи.

От странните думи на странния правонарушител войниците също съобразили, че нищо не ги заплашва и спокойно могат да го заловят, без да се опасяват от последствия. Ето защо те обкръжили Исус и здраво му вързали ръцете с въже.

В блъсканицата и суматохата пред сина на гълъба изведнъж се изправили куп стари познати от синедриона. Исус ги познал и се обърнал към тях.

— Какво виждам! — извикал той. — Сякаш срещу разбойник сте излезли с мечове и колове, за да ме хванете! А пък всеки ден бивах с вас в храма и поучавах и вие не вдигнахте ръка върху мене. Но ще ви кажа същото, което вече казах на Петър: „Да се сбъднат писанията!“ Защото ако бях поискал и не бих позволил да се сбъдне това, що се сбъдна, всички тия писания и пророчества можехте да изхвърлите за постилка на свинете!

Напълно естествено е, че като чули тези думи, постоянните посетители на храма се обидили и вдигнали шум, хулейки и заклеймявайки Исус. При този единодушен взрив на гняв апостолите се уплашили.

— Време е да се проявим — плахо казал някой от тях.

— Да, тъкмо сега му е времето...

— Тогава да бягаме!

И те хукнали с едно действително рядко единомушие. А Исус бил отведен от стражата.

Само един юноша, както свидетелства евангелистът Марко, който впрочем не е споменал дори името му, следвал учителя на почтително разстояние. Това момче живеело в долината на Кедрон. Събудено посред нощ от силния шум и викове, то веднага се досетило каква е работата и изскочило от къщи, като едва успяло да си наметне, както се казва в евангелието „платнището“ — по всяка вероятност туника. Когато го забелязали, войниците от стражата заподозрели нещо недобро.

— Какъв е пък тоя момък? — зароптали те. — Да не се готви да освободи задържания? Тая работа явно не е чиста. Я да го хванем заедно с назарянина — така ще бъде по-спокойно!

Войниците се опитали да уловят юношата, но той се изплъзнал като змия, оставил им платнището в ръцете и офейкал както го е майка родила.

(Виж евангелие от Матей, гл. 26, 47–56; от Марко, гл. 14, 43–52; от Лука, гл. 22, 47–53; от Йоан, гл. 18, 2–11).

ГЛАВА LX

ДА СЕ ПРИГОТВИМ ЗА ПЛАЧ И РИДАНИЯ

Човеците, които държаха Исуса, ругаеха го и го биеха; и като го забулиха, удряха го по лицето, и го питаха: проречи, кой те удари? И много други хули казваха против него.

Лука, гл. 22, 63–65

Когато мама Ева и татко Адам, нейният благоверен, гризели в земния рай ябълката, те и не подозирали до какви последици ще доведе този малък пикник в лоното на природата. И също като тях малката Мария и светият дух, когато опитвали една ябълка от малко по-друг сорт, не можели да предположат дори, че плодът на галантния флирт, износен в благословената утроба, по-късно ще бъде обречен на цял низ крайно неприятни преживявания.

Ето защо, милостиви госпожи, никога не яжте ябълки, тъй като не се знае до какво ще доведе това.

Ако не е била Ева, нямаше да съществува проблемата за първородния грях. От друга страна, ако дъщерята на Йоаким не беше извършила оная лудория с гълъба, нямаше да има ни Исус, ни страсти господни.

Но каква полза да се съжالياва за това, което вече е станало? Като наказание за нарушението на правилата за вътрешния ред в земния рай — наказание, за което впрочем човешкият род, както е известно, вече получи сурово възмездие — синът на нашия господ бог трябвало да изтърпи всевъзможни мъчения, предварително определени и утвърдени от самия него. Така че изваждайте чисти носни кърпички. Защото сега, приятели мои, трябва да се приготвим за ридания и плач.

Старателно завързания Исус отвели най-напред при Ана, който бил тъст на Каяфа.

Като казвам „отвели“, аз не се изразявам съвсем точно. Според евангелието нашият всемогъщ господ, творецът на небесата и земната

твърд, бил влачен и подканян с ритници и удари по врата чак до дома на гореспоменатия Ана. Но колкото повече беснеели грубите солдати, толкова повече се радвал всемогъщият творец и ликувал в сърцето си.

„Че ми провървя, провървя ми! — казал си той. — Войничетата си гледат добре работата! Прас!!! — юмрук по гърба... Бум!!! — ритник малко по-ниско... Точно така! Справедливо наказание за изядената ябълка... И ако татко Саваот пак не е доволен, и самият дявол няма да му угоди!“

Ана разпитал Исус за доктрините, които е проповядвал.

Исус, понеже се стремял да пострада колкото може повече, отговарял твърде дръзко:

— Каквото съм говорил, трябвало е да го кажа. Защо питаш мене? Попитай ония, що ме слушаха, какво съм им говорил: те знаят всичко.

И той посочил събралата се наоколо тълпа.

Тогава един от присъстващите, оскърбен от това, че се мъчат да го замесят в някаква тъмна история, зашил на Исус една здрава плесница и казал:

— Така ли се отговаря на първосвещеник?

Този довод отрезвил миропомазания и той веднага станал кротък като агне.

— Ако съм казал нещо лошо — измънкал той, — покажи кое е лошото. А ако е добро, за какво ме биеш?

Редно е да напомним — и вече да не забравяме, — че Христос е имал две същности: божествена и човешка. Именно затова в продължение на всичките страсти господни ние виждаме как той ту се надсмива на враговете си, бидейки бог, който пет пари не дава за никакви страдания, ту се гърчи от болка и по човешки мечтае само по-скоро да свърши това глупашко представление.

Да се определи в кой момент е действала божествената същност на Христа, а в кой — човешката, е извънредно важна богословска проблема. Тайната на двете същности е изключително заплетена и сложна.

Между нас казано — надявам се, че с вас, драги читатели, мога да бъда откровен, — ако аз бях един от ония хитреци, които са измислили християнската религия, не бих включил в нея шутовската догма за двуединната същност. Аз просто бих казал, че от момента,

когато гълъбът натъпкал в утробата на дева Мария своя колега от божествената троица, последният загубил божествеността, за да си я възвърне едва след смъртта. Бих представил господин Исус във всички негови земни перипетии като обикновен прост човек; в моя вариант той не би извършвал никакви чудеса и всеки път, когато развитието на действието налага божествена намеса, тази роля с успех би играл самият татко Саваот, доказвайки на хората със слаба вяра, че той и Исус действат заедно. Моят Исус, ако бях го измислил аз, щеше отново да се превърне в божество едва след като изпусне последния си дъх като човек.

Преценете сами, може ли да се приемат сериозно мъките на страстите господни, когато дори свещениците твърдят, че синът на гълъба е бил едновременно човек и бог и е можел по свое желание да изпитва страдания или да не чувствава нищо?

Честно казано, трябва да си много глупав, за да изпадаш в умиление от преживяванията на някакво си неясно същество с толкова избирателна чувствителност.

Ана не успял да изтръгне нищо от нашия ни бог, ни човек, опримчен с върви като сурово опушван салам, и в същия вид го изпратил при зет си Каяфа.

Предупреден от капитана на стражата при храма, Каяфа успял дотогава да свика синедриона, който в Юдея изпълнявал ролята на върховен съд. Това събрание се състояло от седемдесет и един члена в дни на пълен кворум, но достатъчни били и двадесет и трима присъстващи, за да влязат в законна сила решенията на духовния трибунал.

Старейшината на синедриона, или нази, по време на разглеждане на разните дела седял на специален подиум; в случай че отсъства, замествал го върховният първосвещеник, избран за текущата година. Около него върху възглавници, сложени направо на земята, в полукръг се разполагали останалите членове на съда. В краищата на този полукръг седели двама секретари; задължението на единия било да записва обвиненията, а на другия — да събира всичко, което можело да се каже в полза на обвиняемия. Вдясно от нази се намирала още една важна клечка — саганът, или бащата на съдилището, който следял хода на дискусиите, а до него — мъдреците, постоянните съветници на съда. Младши офицери от стражата с въжета и ремъци в ръце

охранявали обвиняемия, готови всяка минута да го вържат, ако му хрумнело да се съпротивлява.

Както виждате, всичко протичало по твърдо установени правила, без всякакъв произвол.

Именно такъв, ако се вярва на евангелието, бил духовният съд, пред който се изправил Исус.

Трябва да кажем, че в дадения случай някои от съдебните служители изобщо нямали какво да правят: става дума за секретаря, задължен да записва благоприятните за обвиняемия показания. Преценете сами: всички апостоли избягали като един, а там нямало никакъв друг свидетел, който би могъл да застане в защита на нашия господ.

Писарят започнал да извиква свидетелите по обвинението. Те се събрали цял куп. Читателите на тази книга, написана строго върху материали от евангелието, вече знаят, че Исус е водел далеч не безупречен живот, затова представените в съда сведения за постъпките на обвиняемия вероятно са направили на съдиите най-неблагоприятно впечатление. Колкото до неговото възмутително перчене, доказателствата били толкова много, че с лопата да ги ринеш. По-специално, двама свидетели припомнили на Исус как неведнъж се хвалел в храма: мога, казал, да разруша божия храм и за три дни да го създам отново без чужда помощ!

Помните ли тази история? Негова милост Христос, когато чувствал подкрепата на тълпата, честичко се хвалел, че притежава свръхестествена мощ и може да прави най-невероятни трикове.

Свидетелите обяснили пред съда, че именно благодарение на такива хвалби Исус вкарвал в съблазън тълпи от наивни глупци, готови да повярват от една дума дори на най-изпечените шарлатани. Накарали свидетелите да се закълнат.

— Знайте — казал им Каяфа, — ако сте излъгали, кръвта на невинния ще падне върху вас и вашето потомство.

Това била традиционната формулировка. След това тържествено предупреждение свидетелите потвърдили показанията си.

Много забавно е — надявам се читателите ще оценят това, — че и четиримата евангелисти наричат лъжесвидетели тези хора, които в края на краищата просто повторили онова, което малко по-рано ни разказаха самите евангелисти!

На това обвинение Исус не отговорил нищо.

Каяфа станал и се обърнал към арестувания.

— Чу ли показанията? — попитал той. — Вярно ли е, че злоупотребявайки с доверието на невежите хора, ти си се стремял да ги вкараш в съблазън, хвалел си се, че обладаваш свръхестествена мощ, и си обещавал за три дни да въздигнеш божия храм, ако той се разруши? Истина ли е, че си говорил това?

Исус все така мълчал.

— Защо нищо не отговаряш? — продължавал първосвещеникът. — Ако си казвал това, значи си се хвалил с всемогъщество. За да извършиш такова чудо, трябва да си самият бог или поне син божи... Затова аз те заклинам в живия бог, кажи ни: наистина ли си син божи?

— Същият! — отговорил най-после миропомазаният.

Думите му предизвикали буря от възмущение. Върховният първосвещеник и целият синедрион били оскърбени. И не е трудно да ги разбере човек! Никой от присъстващите не знаел историята с гълъба и всички смятали, че баща на Исус е дърводелецът Йосиф. Вярно е, че Йосиф приживе се ползвал с репутация на рогоносец, но никому не минавало през ум, че рогата му е сложила птица от някоя порода гълъби. Ако Исус беше обяснил, съдиите поне щяха да знаят с кого имат работа. Но той предпочел да премълчи за това, че невръстната Мария е била оплодена, като при това си останала девственица, от някакъв си гълъб, също такъв бог като Саваот, и че той, Исус, следователно е син божи. Нищо такова не казал и продължавал да държи на своето, с което естествено съвсем вбесил присъстващите.

Що се отнася до Каяфа, той бил извън себе си от ярост.

— Чухте ли как богохулства? — крещял първосвещеникът. — Не, всички ли чухте? Наистина това е чудовищно. Горко ни!

И тогава в благочестив гняв Каяфа си раздрал дрехите. Намиращите се в залата жени трябвало срамежливо да отвърнат очи, за да не видят добре охранените кълки на светия отец, изложени на показ.

Като надделял пристъпа на ярост, Каяфа как да е се прикрил с дрипите, останали от неговите одеяния. В душата си той вече съжалявал, че не се овладял навреме — от толкова бурни прояви на чувства полза имат само шивачите.

— Смятам, че всичко е ясно — казал той, обръщайки се към синедриона. — За какво са ни още свидетели? Вие чухте сега неговите

богохулства. Какво ще кажете, колеги?

Всички дружно извикали в отговор:

— На смърт!

Наказанието, да си кажем право, е прекалено сурово за толкова незначителни провинения. Според моето скромно мнение думите на Исус, дори ако допуснем, че са били богохулство, не са заслужавали смъртно наказание. На мястото на Каяфа аз бих осъдил Христос на принудително лечение със студен душ, за да се поохлади мозъкът му, и надявам се, читателите ще се съгласят с мене.

Както виждате, свободомислещите хора са къде по-милосърдни от вярващите! Юдейските набожници смятали, че еретикът безусловно заслужава бесило, а когато властта преминала в ръцете на благочестивите християнски отци, те за същите простъпки започнали да изгарят противниците си живи.

Така че не християните трябва да упрекуват в жестокост юдеите, при все че те наистина осъдили на смърт тоя обикновен самохвалко, не представляващ според мене никаква опасност за околните.

След като изяснил по този начин общественото мнение, Каяфа прекъснал заседанието, оставил упорития дърводелец под охрана на войниците и побързал да се прибере, та жена му да закърпи ризата и гащите му.

В това време народът се възмущавал от поведението на Христос и ако не била стражата, от сина на гълъба нямало и помен да остане.

Що се отнася до самите стражи, в цялата тази история те виждали по-скоро комичната ѝ страна: известно е, че войниците винаги са се отличавали с весел нрав — както в древността, така и сега.

Те накарали Исус да седне на пейката и започнали една мила игра, която може да се сравни само със сегашната игра на „бъз“, при която трябва да отгатнеш кой те е ударил по издадената назад длан. Завързали очите на сина на гълъба и започнали всевъзможни забавни лудории, по време на които войниците се държали като изхвърлени за неплатен наем квартиранти, пипнали най-последно вещицата портиерка.

Един от войниците щипел нашия господ бог по дебелия места, а останалите викали:

— Хей, всезнайко! Пророче! Ясновидецо! Я кажи кой те ощипа?

Другите го награждавали със здрави удари по врата, чукали го с пръсти, бъртали го с юмруци, а някои дори го „удряли по ланитите“. Най-грубите го плюели в лицето.

Исус, разбира се, можел да прекрати тази игра още след първото ощипване или плесница. Стигало само веднага да отговори:

— Ощипа ме Яков Парцаланкото, капрал от стражата при храма; място на раждане — Сихем, време — третият ден от шестите календи преди четиридесет и една година!

Напълно очевидно е, че ако беше отговорил така, войниците не само щяха да го оставят на мира, но и незабавно щяха да го признаят и провъзгласят за божество. От обвиняем той, без да се мръдне от мястото си, би се превърнал в победител.

Но Исус не пожелал това.

Напротив, той изглежда е изпитвал истинска радост, когато получавал плесници и юмруци. Сигурно си е казал:

„Това значи да ти се усмихне щастието! Ощипвания, юмруци, щракане с пръсти, плесници — като от рога на изобилието! Сега Адам и Ева трябва най-сетне да смелят ябълката, която им е заседнала в стомаха... Ако назовях по име всички тия войници, те веднага щяха да прекратят своите груби забавления... Но тогава първородният грях би останал неизкупен!...“

(Виж евангелие от Матей, гл. 26, 57–68; от Марко, гл. 14, 53, 55–64; от Лука, гл. 22, 54, 63–65; от Йоан, гл. 18, 12–14, 19–24).

ГЛАВА LXI

В КОЯТО ПЕТЪР СЕ ПРОЯВЯВА КАТО ИЗКЛЮЧИТЕЛЕН СТРАХЛИВЕЦ

След малко друг един, като го видя рече: и ти си от тях. Но Петър отвърна: човече, не съм.

А като се мина около час време, друг някой взе да твърди, като казваше: наистина, и тоя с него беше, защото е галилеец.

Но Петър рече: човече, не зная, какво говориш. И веднага, докле още говореше той, петелът пропя.

Тогава господ като се обърна, погледна Петър и Петър си спомни думите на господата, както му бе казал: преди още петел да пропее, ти три пъти ще се отречеш от мене.

И като излезе вън, горко плака.

Лука, гл. 22, 58–62

Докато всемогъщият създател на небето и земната твърд търпял грубите шеги на войничетата от храма, апостол Петър правел всичко възможно, за да оправдае предсказанията на своя учител.

След като избягал от Гетсиманската градина, той се засрашил от позорната си страхливост и се върнал.

„Накъде, по дяволите, поведоха моя учител?“ — питал се той.

После, като поразмислил — някои колелца в мозъка му все пак се въртели, — решил, че трябва да търси Исус в двореца на първосвещениците. Стигнал до този извод, апостолът се запътил към двореца.

Когато отишъл там, пред входа стояла тълпа любопитни и да се проникне в заседателната зала било невъзможно. Петър бил принуден да се задоволи със скромно място в ъгъла на двора.

Макар че годишното време било най-благодатно — ако си спомняте, апостолите спели направо на гола земя, — по думите на евангелието изведнъж застудяло. Слугите, войниците и робите, които

се трупаха в двора, запалили голям огън от бодлив храсталак и всички се приближили до него да се погреят. Всеки се развличал както можел: едни сплетничели за събитията през нощта, други разказвали вицове.

Петър си държал езика зад зъбите и само слушал: искал да знае как ще свърши всичко това.

Изведнъж една от прислужниците на Каяфа плеснала през ръцете война, който прекалено настойчиво ѝ притискал коляното, и като се вторачила в ярко осветеното от огъня лице на апостола, казала:

— Я слушай, че аз те познавам!

— На мене ли казвате, госпожо? — обадил се уплашеният Симон-Петър?

— Разбира се, че на тебе! Къде ли съм те виждала?...

— Мене?

— Ами да.

— Че къде ще бъде?

— Спомни си! Ти беше с Исус от Назарет.

Петър свил рамене.

— Вие сама не знаете какво говорите — отвърнал той.

— Аз ли не зная? Не се прави на невинен младенец!

— Че аз на тоя човек очите не съм виждал!

И за да докаже, че всичко това не го засяга, апостолът безгрижно се доближил до огъня.

Прислужницата не настояла, но веднага споделила подозренията си със своите дружки.

— Вярно — забелязала една от тях, — аз отлично помня тоя дърт пръч! Той има такава мутра, че бързо не се забравя!

И на свой ред се доближила до Петър, за да го разгледа по-добре. На апостола цялото това разглеждане започвало да му действа на нервите. Той отегчено се намръщил.

— Тая пък... какво иска от мене? — процедил през зъби Петър.

— Хайде, хайде, без ругатни! — скастрила го прислужницата. — И по-страшни сме виждали! А тебе те познаваме като петте си пръста. Така че не се опъвай. Ти си един от тия, дето бяха с Исус от Назарет — кажи, че не е така!

Симон-Петър вече започвал да губи търпение.

— Слушайте! — казал той. — Нека говорим сериозно. Официално ви заявявам, че вие грешите. А ако това е шега, тя издава

липса на възпитание. Разигравайте си някой друг, а мене оставете на мира.

— Я го виж ти! — не мирявала прислужницата. — По-добре мълчи или разправяй приказките си на стари моми. А ние, знаеш, не сме от първо венчило и не ни е донесъл щъркелът. Видяхме те с твоя господар — богохулника, и каквото и да разправяш сега, никой няма да ти повярва.

— Майка му стара! — избухнал Петър и ударил с юмрук по най-близката маса. — Когато жена си втълпи нещо, вари я, печи я — тя своето си знае! Щом ви казвам, че нищо не знам, значи нищо не знам и вървете всички по дяволите!

Един от войниците, който слушал тоя спор, попитал:

— Наистина, не си ли от тая банда? Сериозно?

— Разбира се, че сериозно.

— Добре тогава.

Засега оставили Петър на мира и около един час той спокойно се грял край огъня.

За свое нещастие апостолът си въобразил, че е в пълна безопасност, скоро се намесил в общия разговор и почнал да ги пуска едни усукани. Така дрънкал, докато друг войник възкликнал:

— Хиляди дяволи! Ама, разбира се, той е от шайката на тоя Исус! И не ни хвърляй прах в очите, дърто, твоео произношение те издаде: ти си родом от Галилея.

— Я чакай! — обадил се един от робите на първосвещеника. — Разбира се, той е един от съучастниците на тоя дърводелец от Назарет. Аз дори си спомням, че го видях с него в градината тая нощ, отлично помня!

Петър се чувствал като върху горящи въглени. Робът, който го уличил, за проклетие бил роднина на същия оня Молх, на когото апостолът отсякъл ухото.

Тогава той решил да играе ва банк.

Разпалено се заел да уверява събраните, че е станал жертва на някакво фатално стечение на обстоятелствата и дори не разбира за какво става дума. При това се кълнял и верял, както можел.

И тогава в съседния курник закукуригал петел^[1]. По странно, съвпадение тъкмо в този момент превели през двора Исус, който се насърбал на войнишкия хумор, за да го отведат отново при Каяфа.

Минавайки покрай Петър, учителят спрял върху него многозначителен поглед. Този поглед говорел:

„Е какво, Петре, сега убеди ли се, че не хвърлям думите си на вятъра? Аз ти предрекох, че ще се отречеш от мене три пъти, преди да е пропял петел. Чуваш ли? Петелът пропя!“

Симон-Петър разбрал.

В своето отчаяние, вече без да го е грижа за нищо, изскочил от двора на улицата и от очите му рiekнал такъв поток сълзи, че те препълнили крайпътната канавка.

(Виж евангелие от Матей, гл. 26, 58–75; от Марко, гл. 14, 54–72; от Лука, гл. 22, 54–62; от Йоан, гл. 18, 15–27).

[1] Анекдотът за петела си остава твърде съмнителен за всички, които са добре запознати с историята и обичаите на Юдея. В действителност е съществувала най-строга забрана да се държат и отглеждат петли в стените на Ерусалим и това правило благоговейно се е спазвало от всички. ↑

ГЛАВА LXII

КАК СВЪРШИЛ МОШЕНИКЪТ ЮДА

Тогава Иуда, който го продаде, като видя, че той е осъден, разкая се и повърна трийсетте сребърника на първосвещениците и стареите, като каза: съгреших, че предадох невинна кръв. А те му рекоха: що ни е грижа? Ти му мисли. И като хвърли сребърниците в храма, излезе и отиде, та се обеси.

Матей, гл. 27, 3–5

Аврора вече подавала над хоризонта върха на своето розово носле, когато Исус отново се изправил пред синедриона.

Каяфа и неговите колеги — с изключение на Никодим, който продължавал да пази гробно мълчание, бързали да се отърват от неспокойния назарянин.

Докато в къщи му зашивали туниката, разкъсана от горе до долу, върховният първосвещеник се сетил за едно нещо, което за малко не изпуснал от вниманието си: след победата на римляните юдейската юстиция загубила правото да издава смъртни присъди — това станало изключителна привилегия на наместниците на кесаря.

Трябва да кажем, че Каяфа бил ревностен патриот: ако Исус бил просто изпечен негодник, това щяло да бъде половин зло, но Каяфа смятал, че той е извънредно опасен за всички свои съграждани.

Като вманиачен Исус навсякъде твърдял, че е юдейски цар. Рано или късно това можело да привлече на негова страна тълпа безделници и да предизвика безредици, които римляните положително биха използвали като предлог да подложат евреите на ново клане и да обложат победените с нов данък.

„Трябва незабавно да осъдим задържания — разсъждавал сам Каяфа. — Той безброй пъти е нарушавал нашите закони и заслужава тежко наказание. С такава присъда ние ще покажем на римските власти, че не искаме да имаме нищо общо с този безделник и неговата

шайка. А после можем да го изпратим на Понтий Пилат — губернаторът бързо ще му види сметката!“

И така, вторият разпит на Исус станал празна формалност, която не представлявала никакъв интерес.

Попитали го действително ли се смята за Христос, т.е. за месията, или спасителя, който е призван да освободи евреите.

— Ако ти си Христос, кажи ни! — настоявал Каяфа.

В този миг божествената същност на Исус отказала да действа и функционирала само човешката му слабост, той не отговорил нито „да“, нито „не“, като се надявал по този начин да смекчи участието си.

— Е, да — измънкал той, — ако кажа, че съм Христос, вие все едно няма да ми повярвате, а започна ли на свой ред да ви задавам въпроси, няма да ми отговорите и не ще ме пуснете. По-добре да си мълча.

— Тъй като обвиняемият упорства и отговаря двусмислено, да го отведа при Понтий Пилат! — разпоредил се Каяфа.

Капитанът на стражата предал заповедта на своите подчинени и те побързали да я изпълнят.

А какво е ставало през това време с Юда?

След като войниците напуснали Гетсиманската градина, Юда поизостанал, но ги последвал и така стигнал до двореца на първосвещениците. Докато съдът разглеждал делото, той внимателно следял събитията. И накрая — както се казва, намерил време и място — той почувствал угризения на съвестта.

Тридесетте монети на сума тридесет и пет франка и петдесет сантима изведнъж му се сторили толкова тежки, сякаш били изсечени от олово.

Той внезапно решил, че непостоянството, безчестието и останалите пороци на Исус все едно не ще оправдаят предателството, извършено от него, Юда. Предателството винаги е отвратително.

Без да се бави нито минута, Юда взел парите, от които не бил похарчил нито грош, и се явил пред първосвещениците и старейшините.

— Какво още искаш? — попитали го те. — Да не смяташ, че малко сме ти платили?

— Съвсем не! Напротив, аз искам да ви върна вашите тридесет сребърника. Те не са ми нужни.

— И таз добра! Всичко това е много странно. Преди два дена се пазареше като на тържище за всеки динарий, а сега и тридесетте сребърника не му били нужни! Каква е работата?

— Вземете си парите! — извикал Юда. — Те ми парят ръцете. В края на краищата Исус не е чак толкова виновен, колкото мислех преди. Аз предадох невинен. Магаре и измет — това съм аз! Приберете си вашето проклето сребро.

Първосвещениците и старейшините се спогледали.

— Прощавай, миличък — казал един от тях, — но късничко си се сетил! Исус сам се осъди и си подписа присъдата. Той непрестанно богохулства... Парите ти честно си ги спечели и затова можеш да ги задържиш.

— Не, казвам ви, не искам!

— А освен това ще се обърка нашата отчетност. Искрено съжаляваме, че не можем да те извадим от затруднението, но няма как... Оправяй се сега сам, както знаеш.

Юда плюл, хвърлил нещастните сребърници, обърнал се и избягал от храма.

Той стигнал до мястото, където в Кедрон се влива потокът Хинон и там се обесил на едно дърво, намиращо се в нивата на някакъв грънчар. В Деяния на светите апостоли, допълващи евангелието, се казва, че при това въжето се скъсало. Скъсало се — скъсало, ние с готовност допускаме това.

Изглежда, че в ония времена земята в Ерусалим почти нищо не е струвала, защото на другия ден свещениците, като научили за самоубийството на Юда, купили нивата на грънчаря за същите тридесет и пет франка и петдесет сантиметра и погребали на това място онзи, който предал Христа.

Великите светила на християнството различно осветляват обстоятелствата по смъртта на Юда.

Този въпрос така си и останал неизяснен докрай. Евангелистът Матей казва, че Юда „отиде, та се обеси“!^[1] Лука не казва нищо за това в евангелието си, затова пък в Деяния на апостолите разказва, че предателят се бил обесил, но въжето се скъсало^[2]. Евангелистът Марко пази дълбоко мълчание относно последните дни на Юда. И най-сетне Йоан, който не отронва за това нито дума в своето евангелие, после изведнъж разказва на своя верен ученик, Папиас, че лошият апостол

все пак се обесил, че въжето действително се скъсало и че недообесеният след това живял щастливо дълги години.

Върви сега, че се оправяй в тоя куп от древни противоречия!

Колкото до мене, едва ли е необходимо да излагам тук своето мнение: читателят вече го знае. Аз съм уверен, че Исус изобщо никога не е съществувал, както и Юда, Матей, Марко, Лука и Йоан, и че всички тези евангелия в най-добрия случай са написани не по-рано от края на II век от нашата ера, а именно в епохата, когато е била изобретена християнската религия, подарила на човечеството такива агнеци божи като Александър VI Борджия и Мастаи Пий IX^[3].

[1] Матей, гл. 27, 3–10. ↑

[2] Деяния на светите апостоли, гл. 1, 18–19. ↑

[3] Александър VI (1442–1503) — римски папа (1492–1503), произхождал от испанския дворянски род Борджия, преселил се в Италия. Неговият понтификат представлявал картина на произвол, вероломство и разврат. Той унищожавал своите врагове, като прибягвал към кинжал и отрова.

Пий IX (граф Джовани Мариа Мастаи Ферети; 1792–1878) — римски папа (1846–1878). В 1850 установил терористичен режим в папската държава. Борил се с всички средства срещу революционните прояви, бил противник на обединението на Италия. Провеждал реакционна и антинационална политика. В 1870 г. Пий IX успял да внуши на ватиканския църковен събор да провъзгласи догмата за папската непогрешимост. ↑

ГЛАВА LXIII ОТ ПИЛАТ ДО ИРОД И ОБРАТНО

Пилат го попита: ти ли си цудейският цар? А той отговори и му рече: ти казваш.

И първосвещениците го обвиняваха в много неща.

А Пилат пак го попита и каза: нищо ли не отговаряш? Виж, за колко работи свидетелстват против тебе.

Но Исус нищо вече не отговори, тъй че на Пилата беше чудно.

Марко, гл. 15, 2–5.

— Стража, слушай моята команда! — подхванал капитанът. Посока — двореца на наместника. Напред, ходом... марш!

И ето Исус, придружен от войниците, замарширувал към преторията^[1] на римския управител Понтий Пилат.

Свещениците останали в храма, където вече започвали утринните жертвоприношения, а останалите побързали след войниците, като образували доста многобройна процесия.

Докато тя се движела през града, в нея се вливали любопитни минувачи и зяпльовци, така че скоро достигнала внушителни размери.

По това време гражданите се събудили и се готвели да се заемат с всекидневните си работи, но не би!

Градинари, търгувачи с моркови и цветно зеле, продавачи на храна за птици, коминочистачи, зарзаватчии, тръгнали към пазара със зеленчуци и плодове, млекари със своите гюмове, бакали, отворили вече дюкяните си — накъсо, цял Ерусалим зарязал работата си и се устремил след осъдения към двореца на наместника, защото на всички им се искало да позяпат безплатно зрелище.

Въвели Исус в преторията. За някое време там го оставили сам, но стражата пазела всички входове и изходи. Пилат излязъл при обвиняемия. Здравно вързаният син на гълъба имал такъв жалък вид и толкова не приличал на опасен престъпник, че Пилат се изпълнил със

съчувствие към него. Той вече бил слушал за пророчествата на този тъмен плебей и за неговите призови към въстание против римляните, но докато никакво въстание не се предвиждало, предпочитал да не вдига наказваща десница.

И тъй, Пилат изгледал бившия дърводелец, излязъл пред юдеите и попитал:

— В какво обвинявате човека, доведен в моята претория?

В отговор обвиненията се посипали като от съдран чувал.

— Той е бунтовник!

— Грешник.

— Той въставаше против нашите закони, които наказват прелюбодейките!

— Той нарушаваше закона за съботата, забраняващ труда в деня на празника сабат!

— Влачеше се с разпътни жени!

— Подстрекаваше народа против правителството!

— Той е скитник!

— Мародер!

— Той открадна магаре!

И тъй нататък и тем подобни.

— Всичко това е ясно — отговорил Пилат, — но какво общо имам аз с вашия пленник? Вземете го и го наказвайте по вашите закони.

— Виждаш ли — възразил му един от мъдреците на синагогата, — извършените от него престъпления у нас по закон се наказват със смърт. А вие сам знаете, че след като нашата страна влезе в състава на Римската империя, ние загубихме правото да издаваме смъртни присъди без предварително съгласуване с представителите на императора.

— Той е твърде опасен смутител! — добавил друг, по всяка вероятност бирникът, който събирал местните данъци. — Нееднократно призоваваше народа да не плаща данъци, като казваше, че той е юдейският цар. Освен това уверяваше, че уж бил Христос, т.е. спасителят, или месията, призван да освободи Юдея. А това е още по-лошо!

— Добре — съгласил се Пилат. — Но най-напред искам да го разпитам.

Наместникът се върнал при Исус.

— Слушай, ти наистина ли се смяташ за юдейски цар? — попитал той.

Исус отговорил:

— По собствено желание ли питате за това? Или по внушение на моите врагове, които ме обвиняват, че съм се бил смятал за юдейски цар?

Отново работела само човешката му същност, затова Исус просто се измъкнал от отговор.

Пилат се намръщил.

— Твоите врагове не ме интересуват. Аз съм римлянин, а не евреин. Във вашите юдейски раздори аз не се меся. Твоят народ и твоите жреци те доведоха при мене. Обясни какво си направил.

Но Исус се въздържал от отговор:

— Кажы поне какво представлява твоето царство, за което казват, че претендираш?

— Моето царство не е тук. Ако това царство беше на земята, привържениците ми щяха да се сражават за мене и нямаше да ме оставят да попадна в ръцете на враговете си.

— Значи, ти си цар без царство?

— Повтарям: моето царство не е на тоя свят.

— Където и да е то, ти все пак се смяташ за монарх, така ли? Значи, ти си цар?

— Точно така, вие го казахте.

„Изглежда нещастникът е просто малоумен“ — помислил си Пилат. Той пак излязъл при първосвещениците и народа.

Според мене — казал той, — вашият пленник не заслужава бесилка.

В отговор цялата тълпа дружно заревала:

— Не, не! Заслужава! Смърт за него!

И отново върху помазаната с миро глава се посипали най-страшни обвинения.

Тогава управникът заповядал да доведат Исус и се обърнал към него:

— Чуваш ли колко души свидетелстват срещу тебе?

Бившият дърводелец мълчал. Отново го обвинили, че подстрекава към метеж, и Пилат попитал:

— Къде е държал размирни речи?

— Навсякъде — отговорили, — от Галилея до Ерусалим!

Думата „Галилея“ подсказала на наместника изход от положението: той изобщо не възнамерявал да поема отговорността за това заплетено дело.

— Я слушай, Исус — зарадвано казал той, — а ти случайно не си ли галилеец?

— Разбира се, че съм галилеец.

— В такъв случай, господа — заявил Пилат, като се обърнал към първосвещениците и народа, това дело не влиза в моята компетенция. То засяга единствено Ирод. Така че вземете си вашия обвиняем и нека го обеси Ирод, ако иска. Аз нямам общо с тая работа.

И ето повели Исус при тетрарха. Ирод се бил вече наслушал за Христос. Както съобщава евангелистът Лука, „Ирод, като видя Исус, много се зарадва, понеже отдавна желаше да го види, тъй като... се надяваше да види някое чудо да стане от него“. За съжаление, този ден Исус не го бивало и решително отказал да демонстрира дори най-дребния фокус. Напразно го молел Ирод: бившият дърводелец, който с една дума уж премествал планини, нищо не казал и нищо не направил.

Ирод, както и Пилат, си помислил, че обвиняемият просто не е с всичкия си и че едва ли може да го държат отговорен за подстрекателски приказки.

Той наредил да облекат Исус в бели дрехи — общоприетата в ония дни униформа на лудите и малоумните — и в такъв вид го изпратил при Пилат.

На римския управител тая история вече му дошла до гуша.

— Вие довеждахте при мене тоя човек — казал той на първосвещениците — и го обвинявахте, че подбуждал народа към въстание. Аз го разпитах и не го смятам за опасен престъпник. Изпратих го при Ирод, но и той не е сметнал за възможно да го осъди на смърт. Какво още искате?

Жреците от храма, които вече извършили утринните жертвоприношения и успели да дотичат в двореца на Пилат, посрещнали думите му с глух ропот. Нужно им било на всяка цена да се отърват от назарянина! Както е известно, свещенослужителите от всички времена и народи са се отличавали с еднаква жестокост.

Като чул ропота, Понтий Пилат решил да ги успокои и предложил:

— За всичките си дребни провинения Исус ще бъде наказан: ще заповядам да го нашибат с пръчки, но след това ще го пусна.

— Не, не! — развикали се ерусалимските попове. — Съвсем не за това сме дошли! Според нашите закони той трябва да умре. Смърт за него!

Тогава в главата на наместника се родила една мисъл, която за сетен път показва, че той е бил благороден човек. Понтий Пилат си спомнил за своето право да амнистира на пасха по един затворник. Това се правело, за да не забравя народът за милосърдието на римляните.

Той заповядал на войниците си да доведат от тъмницата най-гнусния престъпник. Това бил някой си Варава, извършил през живота си всички мислими и немислими злодеяния.

Замисълът на Пилат бил прост.

„Ще покажа на тълпата Исус и Варава — мислел си той. — А след това ще попитам: «Кого искате да пусна?» Свещениците са озлобени срещу Исус, но народът сигурно се страхува повече от Варава. Освен това днес в двореца се е събрал цял Ерусалим. Ако тоя Исус наистина е изцерил много сакати, както уверяват неговите последователи, всички тези бивши хроми, слепи, еднооки, прокажени и паралитици ще застанат като планина зад своя лечител“.

Идеята наистина не била лоша!

Но уви, уви и още веднъж уви! — Пилат не взел под внимание човешката неблагодарност. Той не подозирал, че бившите еднооки, бившите хроми, бившите безноги и тем подобни първи ще поискат смъртта на своя изцелител и най-малкото поне ще се присъединят към хора на Исусовите врагове. Затова, когато Пилат представил на народа Исус и Варава, той чул в отговор единодушен вопъл:

— Пусни Варава! Разпни, разпни Исус!

Това бил последният опит. Напразно съпругата на Пилат, мадам Клавдия Прокула, която се отнасяла със съчувствие към съдбата на сина на гълъба, изпратила на мъжа си бележка със следните думи: „Не се меси в тази работа. Нощес ми се присъни кошмарен сън, това е лошо предзнаменование“. Пилат решил, че при толкова единодушно и недвусмислено настояване на тълпата вече е късно да се отстъпва.

Той наредил да освободят Варава от веригите, заявил на първосвещениците, че могат да правят с Исус всичко, каквото пожелаят, и за да покаже по-ясно, че си измива ръцете, заповядал да му донесат умивалник и тас и потвърдил изявлението си с действие.

В това време вече войниците бичували Исус за огромно удоволствие на събралите се.

Богословите на християнската църква, за да трогнат паството, разказват за това бичуване всякакви ужаси: на Исус уж смъкнали дрехите, разголили го до кръста, вързали го за стълб и започнали да го шибат с въжета, пръчки и волски жили. На това би могло да им се отговори, че изтезанията на инквизицията са били далеч по-страшни от бичуването на Христа, защото не са му изкълчвали нито ръцете, нито краката, не са му трошили костите в менгеме, не са го обливали с врящо масло или разтопено олово, не са изгаряли гърдите му с горяща смола, не са смазвали черепа му със специален обръч и не са му наливали в отворената с помощта на особена разпънка уста дели ведра вода, и то не наведнъж, а капка по капка върху пъхната между зъбите гъба или мек парцал. Към това може да се прибави, че юдейските свещеници не отрязали на Исус ръцете до китките, не размазали краката му в „испански ботуш“, не изрязали ремъци от гърба му, не го набили на железен кол, не му изметнали ръцете от раменните стави и не го обесили за краката. Дърводелецът от Назарет, който бил същевременно бог и винаги имал на свое разположение втора божествена същност, благодарение на която можел изобщо да не чувства нищо, ако страданията надминават човешките възможности, не е изпитал следователно дори една стотна част от онова, което са изтърпели мъчениците на свободната мисъл от милосърдните божи служители.

Но ние няма да говорим всичко това на нашите свещеници. Достатъчно ще бъде да вземем евангелието и да им кажем, че всички приказки за бичуването на Христос, за пролятата кръв и насечената кожа са плод на тяхното възпалено въображение.

В евангелие от Матей (гл. 27, 26) се казва:

„Тогава им пусна Варава, а Исус бичува и го предаде на разпятие“.

Евангелие от Марко (гл. 15, 15) повтаря:

„Тогава Пилат, като искаше да угоди на тълпата, пусна им Варава, а Исус бичува и предаде на разпятие“.

Лука изобщо не споменава за тази подробност.

Евангелие от Йоан (гл. 19, 1) гласи:

„Тогава Пилат хвана Исуса и го бичува“.

Всъщност знаменитите мъки господни, за които чувствителните набожници проливат толкова сълзи през страстната седмица, се свеждали до най-обикновен пердах. Освен това от разказите на евангелистите личи, че макар и първосвещениците, и народът на Ерусалим да настоявали за смъртта на Исус, воините от стражата се ограничавали с ругатни, плесници и главно с груби шеги, които нямат нищо общо с изтънчения садизъм. Няколко удара по врата, половин дузина ритници, презрително заплюване — ето всичките страсти на прословутото бичуване!

За да не остане по-назад от веселите юдеи, Пилат не само оставил на Исус бялото одеяние на умопобъркан, но добавил от себе си „багреница“ — наметало от червен вълнен плат, — дал му в дясната ръка тояга и заповядал да сложат на главата му венец, сплетен от млада тръстика с няколко клончета магарешки бодил.^[2] В тази премяна представили Исус на тълпата и казали:

— Ето го юдейския цар! Радвайте се!

За да стане още по-весело, войниците замъкнали бившия дърводелец на една естрада, взели му тоягата и няколко пъти го халосали с нея.

Пилат, след като старателно си измил ръцете, за последен път се обърнал към народа:

— Предупреждавам ви най-сериозно: щом сте осъдили този човек и единодушно искате неговата смърт, няма да се противя; но запомнете: вие го осъдихте, а не аз. Ако той е невинен, нека кръвта му падне върху вас.

— Съгласни сме! — заревала тълпата. — Нека падне! Не възразяваме!

Тогава Исус вероятно си е помислил, че за съжаление неговата кръв не може да падне върху никого, защото той се явил тъкмо за да я пролее на земята за изкупление на миналите, настоящите и бъдещите грехове на човешкия род.

Това станало между десет и половина и единадесет часа сутринта. Сега вече нищо не пречело за езекутирането на осъдения.

(Виж евангелие от Матей, гл. 27, 2–31; от Марко, гл. 15, 1–20; от Лука, гл. 23, 1–25; от Йоан, гл. 18, 28–40; гл. 19, 1–16).

[1] Претория — съд, канцелария на претор. ↑

[2] Този знаменит трънен венец, според уверенията на парижкия архиепископ, се пази у него в катедралата „Парижката св. Богородица“. Срецу умерено възнаграждение той може да се види там. Самият аз съм го виждал. Това е обикновено венче от камъш, на което няма никакви бодли. ↑

ГЛАВА LXIV ЛОБНОТО МЯСТО

Заведоха го на мястото Голгота, което значи: лобно място.

И даваха му да пие вино със смирна, ала той не прие.

Марко, гл. 15, 22–23.

И ето ние сме на път към лобното място. Да последваме с евангелието в ръка съществото с две същности и да видим дали ще може то да умре, без да трепне, както подобава на герой. Преди всичко накъде го повели от преторията на Пилат? Римските ликтори се смесили с войниците от стражата на храма, а след тях се втурнала цялата тълпа начело с първосвещениците, книжниците и фарисеите. Отначало целият кортеж потеглил към ерусалимския затвор. Там свалили от Исус червения плащ и премяната на луд и му върнали неговите дрехи. Пак там към Исус присъединили още двама негодници, осъдени като него на смърт.

Допълнената по този начин процесия отново потеглила на път, като се насочила към един хълм извън чертите на града, където обикновено се извършвали екзекуциите. Този хълм се нарича Голгота, или Лобно място, т.е. череп. Името си получил заради това, че горната му част представлявала скала, която имала далечна прилика с човешки череп. Коментаторите на евангелието, изгарящи от желание навсякъде да откриват всевъзможни чудеса, уверяват, че хълмчето, на което Исус бил качен на кръста, се наричало череп, защото там почивал черепът на Адам. Трябва веднага да отбележим: и до ден-днешен там никой не е изкопал нещо, което, макар и далечно, да напомня гореспоменатия предмет.

По-нататък ще разкажа как свещениците обясняват това недоразумение, като въпреки всичко продължават да твърдят, че знаменитият череп действително е погребан на Голгота.

И така, процесията тръгнала по улиците на града. На всеки кръстопът синът на гълъба понасял все нови насмешки. На всеки ъгъл срещал по някой бивш слепец, на когото бил върнал зрението, или бивш парализик, когото бил изправил на крака, и сигурно е разчитал, че тези хора, които му дължали толкова много, ще се хвърлят върху войниците и ще освободят своя благодетел. През живота си той сътворил толкова чудеса, че всички изцерени с чудо, наблюдаващи страстите господни, били напълно достатъчно, за да направят враговете му на пух и прах.

Но уви! Безсърдечните ексинвалиди само се смеели, гледайки жалката фигура на своя изцелител. Нито един от тях дори не помислил да му се притече на помощ!

Грехът за нахапаната ябълка се изкупвал по всички правила на изкуството.

Първите, които се съжалили над осъдения, били войниците от стражата.

Главният склад на кръстове за разпятие се намирал в зданието на затвора. Според обичая осъденият трябвало да мъкне на гръб своя кръст чак до лобното място. Двамата разбойници нарамили кръстовете си и доста леко ги носели. Що се отнася до Исус, като връх на нещастията на него се паднал най-тежкият, лошо рендосан кръст, от който веднага му се схванал гърбът.

Знаем, че бившият дърводелец разбирал от дърводелския занаят, ето защо сега той търпял двойни мъчения: физически — от тежестта на кръста, и морални — от това как е направен, тъй като с един поглед на професионалист видял, че това е груба изработка.

Освен това не бива да се забравя, че още в Гетсиманската градина, където ангелът го накарал да преглътне горчивата чаша, нашият миропомазан бил в най-тежко състояние. Така наречените свещени книги твърдят, че в Гетсиманската градина започнала неговата агония. Ето защо сега, когато човешката му същност преобладавала над божествената, той с мъка влачел крака и едва не рухнал под тежестта на кръста. А отвъд градските порти той направо се плъоснал на пътя и повече не могъл да стане.

Тогава войниците започнали да се съвещават.

— Клетият, съвсем издиша — казвали те. — Да го караме да мъкне по-нататък тоя стълб с напречница, би било просто жестоко.

Огледали се наоколо. В тълпата любопитни изпъквал един здравеняк.

— Хей ти, как се казваш? — подвикнал му един от войниците.

— Симон.

— Хайде, Симон, вземай кръста: ще го занесеш до Голгота!

На Симон — както се изяснило, той бил коринтянин — това предложение не се харесало.

— Носете си сами тая бесилка! — изръмжал той. — Мене какво ме засяга?!

Но не успял да изклинчи.

С най-грозни ругатни Симон нарамил кръста и го понесъл след Исус.

Впрочем, аз отдавна се питам: защо свещениците толкова превъзнасят Симон Коринтянина? Те го представят като предан приятел на Христос и го правят едва ли не светец, макар че в евангелието ясно е казано, че войниците „го накараха да носи кръста“. Точно така казва евангелистът Матей и всички останали.

Злощастният творец на небето и земята бил толкова измъчен, че стражата се принудила буквално да го влачи до лобното място (*виж Марко, гл. 15, 22*).

По пътя срещнали групичка жени. Плачевният вид на Исус ги нажалил и те заплакали. За тази подробност споменава само свети Лука. Останалите трима евангелисти, напротив, твърдят, че из целия кръстен път от тълпата не се чул нито един глас на съболезнование към миропомазания страдалец.

И така, ако вярваме на свети Лука, няколко дами пролели сълзи. Исус тозчас си възвърнал дар словото, обърнал се към тях и казал дословно следното:

— Дъщери ерусалимски! Не плачете за мене, а плачете за себе си и за чедата си. Понеже, ето, приближават дни, когато ще се каже: блазе на неплодни и на утроби неродили, и на гърди некърмили. Тогава ще почнат да казват на планините: паднете върху ни! И на хълмовете: затрупайте ни! Защото, ако това правят със зеленото дърво, какво ще бъде със сухото?

Към тази басня на евангелиста Лука църквата по-късно прибавила друга легенда, която не се намира в нито един от така

наречените „свещени“ текстове. Впрочем автентичността на тези текстове и без това е вече достатъчно съмнителна.

Свещенослужителите уверяват, че по-нататък се разиграла следната сцена.

Една от ридаещите жени, която се наричала Вероника, забелязала, че Исус е съвсем мокър. Очевидно, опасявайки се да не би той да се простуди, тя се доближила до него и допряла до лицето му своята носна кърпичка, за да избърше потта от божественото чело.

И ето — ново чудо! Чертите на Исус се отпечатали върху носната кърпа. Това било своего рода моментална и при това цветна фотография, възпроизвела с всички подробности физиономията на осъдения.

Обърнете внимание колко голяма е вината на еврейския народ и войниците: дори след това чудо те не се досетили, че тяхната жертва е бил истинският син божи! Уви, нищо не може да просветли разума на предубедените хора. Онези, които не искат да слушат, са по-лоши от всички глухи, а тези, които не искат да видят, не могат да се сравнят дори със слепите от рождение.

Както и трябваше да се очаква, носната кърпа на Вероника се е запазила до наши дни. Стотици бърсания и пранета не са успели да изличат от нея чертите на Исусовото лице. Сега тази скъпоценна реликва се пази от римските свещеници в съкровищницата на катедралата „Св. Петър“. Желаящите могат да я зърнат там, ако предварително пуснат нещо по-тлъсто в джоба на папския завеждащ ризницата.

Наистина, сведущите хора, изучили гръцки език, уверяват, че добрата жена, на име Вероника, по-късно канонизирана за своя милосърден жест, в действителност никога не е съществувала, защото етимологията на името Вероника се извежда от две думи — „вера иконика“, което означава „истинско изображение“. Естествено това словосъчетание може да се отнесе по-скоро до носната кърпичка от катедралата „Св. Петър“, отколкото до същество от плът и кръв. Но щом „вероника“ е била носна кърпа, какво остава тогава от легендата за милосърдната жена?

Накрая, когато потта на Исус била изтрита с носната кърпа — разбира се, ако се вярва на Лука и не се вярва на останалите

евангелисти, — тримата осъдени продължили нататък и стигнали до върха на Голгота.

По това време Исус съвсем капнал. Войниците побързали да смесят вино със смирна и предложили напитката на сина на гълъба. Естествено, това питие по вкус не приличало дори на най-евтино бургундско, но то притежавало живителни свойства и войниците се ръководели от най-добри подбуди. Смирната предизвиква силна изкуствена възбуда, благодарение на която осъденият по-лесно понася болката.

Но Исус не поискал да отпие нито глътка. Тогава войниците го накарали да седне на земята и се заели с последните приготовления за екзекуцията.

Най-напред изкопали ями за кръстовете. После поставили до ямите двойни стълби. След това сложили всеки осъден на неговия кръст и заковали ръцете и краката им с гвоздеи. Двамата нехранимайковци-разбойници запазили пълно съзнание, сигурно са се мъчили при това несравнимо повече от Исус. Впрочем важно ли е това? Дори ако допуснем, че Христос от време на време, за да си откъдне, е викал на помощ своята божествена същност, все едно разпъването му на кръста според мене е било прекалено жестоко наказание заради една изядена ябълка, още повече, че не я изял Исус!

И така, злощастният бог и двамата разбойници, негови колеги, били подложени на тази неприятна операция. Римските воители изпълнявайки заповедта на Пилат, украсили кръста на Исус с надпис, забит над главата му. И тук нашите весели шегобийци-евангелисти се надпреварват в измислиците.

Матей (гл. 27, 37): „И туриха над главата му надпис, който показваше вината му: този е Исус, царят Иудейски“.

Марко (гл. 15, 26): „Имаше надпис за вината, му: цар Иудейски“.

Йоан (гл. 19, 19): „А Пилат написа и надпис, и го постави на кръста. Написано беше: Исус Назорей, цар Иудейски“.

Невъзможно е тези твърде странни различия в текстовете на господата евангелистите да не смутят хората, които обичат точността. Може би тъкмо затова нашите свещеници не възпроизвеждат върху разпятията нито един от тези надписи? Те предпочитат да поставят латинските инициали I. N. R. I., които често вкарват в съблазън набожните старици, вярващи, че Христос се е казвал Инри, макар че

всъщност това е просто съкращение на Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum — Исус Назарей, цар Юдейски.

Ако се вярва на Йоан, Пилат сам направил този надпис. Изглежда римският наместник е имал някакви калиграфски способности и вероятно много се е гордеел с тях.

По думите на същия възлюблен Йоан, първосвещениците се заяли за съдържанието на надписа. Те отишли при Пилат и му казали:

— На вашия надпис, направен за Исус, пише: „... цар Юдейски“. Ако за вас не представлява никакъв труд да внесете малка поправка, ще ви бъдем много признателни. Напишете моля: „Който се наричаше цар Юдейски.“

— О боже, що за формалности! — изпъшкар Пилат и обърнал очи към небето.

— Ние, естествено, разбираме, че това е нюанс, така да се каже, оттенък, но за нас той е много важен.

— Много съжалявам — отговорил Пилат, — но късно сте се сетили. Каквото съм написал, туй ще бъде.

(Виж евангелие от Матей, гл. 27, 32–38; от Марко, гл. 15, 21–28; от Лука, гл. 23, 26–38; от Йоан, гл. 19, 17–22).

ГЛАВА LXV СВЪРШИ СЕ!

Тогава бидоха разпнати с него двама разбойници: единият отдясно, а другият отляво. А минувачите го хулеха, като клатеха глава и думаха: ти, който разрушаваш храма и в три дни го съзиждаш, спаси себе си! Ако си син божи, слез от кръста!

Матей, гл. 27, 38–40.

Привърженици ревностни, души пламенни, овчици Христови, наближил миг на ридания! Уви, кроткият агнец, който се принесъл в жертва, за да изкупи завинаги ужасния първороден грях, случил се заради една ябълка, изядена в Едема, синът на белия гълъб и непорочната дева, като повисял малко на своя кръст, започнал да се свестява и скоро потънал в още по-горчиви размисли, отколкото съдържанието на чашата, изпита в Гетсиманската градина.

Той си казал, че старчето Саваот — по съвместителство негов баща, макар и неизвестно по каква линия — му изиграл просташка шега, като позволил да го разпънат, вместо по-скоро да свърши с това жертвоприношение.

Нека се опитаме за минута да вникнем в разсъжденията на Исус.

Ставало дума за тъмното петно, с което нашата съвест е белязана от деня на раждането, нали така? До разпъването на Христа хората, носещи върху себе си това черно петно на греха от момента на появяването си от майчината утроба, били предварително обречени на мъки и не можели дори да мечтаят за царството небесно. Затова — але хоп! — живото Слово се превръща във висящо, като си избира за последна трибуна кръста на Голгота, и от този миг човечеството се избавя от първородния грях. Душите на младенците отсега нататък с нищо не са опетнени, сякаш Адам и Ева изобщо не са слагали в уста ябълка. Поне така разсъждавате вие, мои непредубедени грешни читатели.

Но оказва се, че всичко е другояче. На човечеството разпятието не дало абсолютно нищо. И първородният грях продължава да тегне над невинните младенци, сякаш Христос никога не е висял на своя кръст.

Всъщност на какво ни учи църквата?

Че без кръщение не можем да отидем на небето. Значи, само кръщението, изобретено от Йоан Кръстител и излязло на мода благодарение на Исус, може да измие прословутото черно петно от нашата съвест?

На това свещениците отговарят:

— Да, естествено, но ако агнецът божи не е бил прикован с гвоздеи за кръста, кръщението нямаше да има никаква сила.

Превъзходно, господа свещеници! В такъв случай обаче престанете да дрънкате, че Исус бил пострадал заради целия човешки род. В действителност — разбира се, става дума само за църковната легенда — той позволил да го разпънат единствено и изключително заради онези, на които им провърви да срещнат в живота някой благодетел в расо, който да поръси главите им с вода.

Следователно, ако някой нещастен малчуган умре едва появил се на бял свят и не успеят да го кръстят, той както преди ще бъде лишен навеки веков от всички райски блаженства. За този беден младенец е все едно дали за него се е проляла кръвта на невинния агнец или не. А вие говорите още, че отец Саваот е бог праведен и милосърден! Да бяхте се засрамили от тези безбожни лъжи, господа свещенослужители!

Невъзможно е да излезеш от този омагьосан кръг, ако искаш докрай да останеш логичен. Ако Исус действително е бил добър пратеник на добрия бог, той трябваше от височината на кръста да прати по дяволите своя отец Саваот и да го прокълне за това, че от неговите мъчения ще има полза само едно нищожно малцинство от целия човешки род. Защото в последна сметка разпятието се превърнало в безсрамна мистификация, в жестока шега, която бог-отец изиграл на бога-син.

Но миропомазаният в този момент бил загрижен не само за резултатите от принасяната от него жертва.

Той погледнал войниците, които си делели дрехите му в подножието на кръста. Разрязали плаща му на четири части, а когато

стигнаха до ризата, решили да не я разкъсват, а да хвърлят жребий: на когото се падне, той ще я вземе. Касаело се за същата, изтъкана от дева Мария вълшебна риза, която честно и почтено служила на Исус от деня на раждането му и очевидно растяла заедно с него. Изглежда войникът, който получил ризата, я завещал на някой ревностен християнин, защото после, преминавайки от ръка на ръка, тя попаднала накрая у кюрето от Аржантъой. Във всеки случай и до днес показват това чувал в черквата на Аржантъой, близо до Париж, където той събира доста любопитни.

Гледката на подялбата на дрехите му и острата болка в пробитите длани — божествената същност на Словото не действала — окончателно възвърнали съзнанието на Исус. В минута на просветление той изрекъл:

— Отче! Прости им, защото те сами не знаят какво правят.

Но народът и войниците, които наистина имали каменни сърца, само се смеели на разпнатия и неговите молитви.

— Хей! — викали те. — Ти, който разрушаваш храма и за три дни го съзиждаш! Ето ти прекрасна възможност да направиш още едно чудо: откачи се и слез от кръста, ако можеш! Тогава ще ни смаеш!

Други им пригласяли:

— Хвалеше се, че ще спаси всички, а себе си не може да спаси!

Трети прибавяли:

— Ами туй, дето ни проглуши ушите, че е син божи! Защо сега небесният му родител не го спасява?

Ала Исус, които си имал причини за това, предпочел да не слиза от кръста.

Двамата мошеници, разпнати вдясно и вляво от сина на гълъба, също започнали да му досаждат с въпроси.

По този повод евангелистите пак не могат да постигнат съгласие.

Матей пише: „Също го хулеха и разбойниците, разпнати с него“ (гл. 27, 44).

Марко му приглася: „Хулеха го и разпнатите с него“ (гл. 15, 32).

Йоан изобщо не споменава за псувните на братята разбойници.

А Лука твърди следното:

„Един от увисналите на кръста злодейци го хулеше и казваше:

— Ако ти си Христос, спаси себе си и нас!

А другият, като заговори, мърмеше тогава и казваше:

— Та и от бога ли се не боиш ти, когато и сам си осъден на същото? А ние сме осъдени справедливо, защото получаваме заслуженото според делата си; но този нищо лошо не е сторил.

И казваше на Исуса:

— Спомни си за мене, господи, кога дойдеш в царството си!

И отговори му Исус:

— Истина ти казвам: днес ще бъдеш с мене в рая.“ (гл. 23, 39–43).

Тези пет стиха от евангелие от Лука са послужили като основа на легендата за добрия разбойник. Коментаторите-богослови, като се понапънали, измислили на набожния подлец името Димас и сега уверяват, че той уж бил същият оня Димас, който оказал гостоприемство на Мария, Исус и Йосиф, когато бягали в Египет. Като си помислиш само къде ли не се срещат хората! Наистина, светът е тесен...

И така, според учението на църквата първи на небето попаднали разбойник и крадец. Впрочем Димас скоро се сдобил с компания от други многобройни насилници и убийци, успели преди екзекуцията да се изповядат.

Но какво станало по-нататък?

Тук съм принуден отново да цитирам един след друг и четиримата евангелисти, за да покажа как те се заплитат все повече и повече, макар че по принцип е трябвало да ги вдъхновява все същият свети дух.

Матей (гл. 27, 45–50): „А от шестия час настана тъмнина по цялата земя до деветия час; а около деветия час Исус извика с висок глас:

«Илї! Илї! ламà савахтанї?»

Сиреч: «Боже мой! Боже мой! Защо си ме оставил?»

Някои от стоящите там, като чуха, казаха:

Той вика Илия.

И веднага един от тях се затече, взе гъба, натопи я в оцет и като я надяна на тръст, даваше му да пие.

Другите пък думаха:

Чакай, да видим дали ще дойде Илия да го избави.

А Исус, като извика пак с висок глас, изпусна дух“.

Марко (гл. 15, 33–37) дава описание, твърде сходно с разказа на Матей.

У Лука глупавата шега с гъбата, напоена с оцет, става много по-рано, още преди разпнатите крадци да започнат да хулят Христа. Що се отнася до неговите позорни думи, у Лука вместо всякакви „Илї! Илї! ламà савахтанї“ или Марковите „Елои, Елои, Ламà савахтанї“ той казва просто: „Отче! В твоите ръце предавам духа си!“

Но ето че стигнахме до Йоан. Тъкмо той никак не е съгласен със своите колеги евангелисти. Ни в клин, ни в ръкав той заявява, че в подножието на кръста изведнъж се озовала Мария, майката на Исус, и още една Мария — Магдалина, както и любимият му ученик, т.е. самият Йоан.

Другите трима евангелисти единодушно твърдят, че всички тези дами се държали по-надалеч от кръста на Голгота. Тяхна работа.

И така, любимият ученик, който при появяването на войниците в Гетсиманската градина пръв от всички апостоли си плюл на петите, сега неизвестно откъде се появил на лобното място. Исус веднага му казал, като посочил майка си: „Йоан, ето майка ти!“ А на майка си казал; като посочил Йоан: „Жено, ето син ти!“ И оттогава, продължава евангелистът, този ученик я прибрал при себе си. Това „при себе си“ е просто шедьовър! Та нали знаем, че апостолите били голи като пушка и постоянно скитали!

След това Исус извикал: „Жаден съм!“ Чак тогава, ако се вярва на Йоан, войниците по молба на разпнатия му подали гъбата и той изсмукал оцета. Но при това Исус не упреквал в нищо баща си и не казал: „Илї! Илї! ламà савахтанї!“ Напротив, той проявил удивително спокойствие. С наведена глава Исус промърморил: „Свърши се“ — и издъхнал.

На всичко отгоре нито Матей, нито Марко, нито Лука знаят, че когато Исус издъхнал, един от войните промушил покойника с копие под реброто, откъдето „веднага изтече кръв и вода“, а колкото до другите двама мошеници, „пребиха пищялите на първия, както и на другия, разпнат с него“. За това знае единствен Йоан (гл. 19, 25–37).

След това станали две поразителни събития.

На завесата в храма смъртта на Исус направила толкова силно впечатление, че тя последвала примера с гащите на първосвещеника

Каяфа: разкъсала се от горе до долу, с тази разлика само, че завесата го направила без чужда помощ.

Земята на свой ред се шашардисала. Тя получила нервна криза и известно време — евангелието не уточнява колко, но изглежда достатъчно дълго — тя се тресяла като епилептична. На няколко места дори се пропукала! Голгота по-специално се отворила като напечена от слънце стрида и черепът на Адам, който, както вече казахме, почивал там, пропаднал в дън земята. Именно затова и до днес не го намират.

Същевременно многобройни гробове във всички части на света от само себе си се разтворили, покойниците повдигнали надгробните плочи и подали нос на божия свят. Според уверенията на богословите започнало всеобщо възкресение. Страшно доволни, че успели да се измъкнат от гробовете, покойниците весело се шляели по улиците. Кафенетата и ресторантите този ден били препълнени. Населението на земята внезапно се увеличило, защото към живите се прибавили всички онези, които се поминали, издъхнали, склопили очи, преселили се във вечността, хвърлили топа, пукнали, псовисали, гътнали се, пуснали кепенците, изпразнили обуцата или по някакъв друг начин умрели през всички минали хилядолетия.

Ни най-малко не преувеличавам. Така казва Матей и това са думи на евангелието: „И като излязоха из гробовете подир възкресението му, влязоха в светия град и се явиха на мнозина“ (*Матей, гл. 27, 53*).

Вярвам ти, Матей! Подобно зрелище едва ли е могло да остане незабелязано.

Командирът на военните, охраняващи Исус, като усетил, че земята под него започва да танцува лудешка полка, с все сила се вкопчил в люлеещата се скала и изкрещял:

— Дявол да го вземе! Дано само не се продъня в земята, но тоя момък наистина е бил син божи!

Към това вероятно е добавил:

— Бога ми, жалко, че умря! Колко неприятно!

Но евангелието не е запазило последните думи.

Колкото за първосвещениците, книжниците, фарисеите, неблагодарните сакати, изцерени от Исус, и прочие, на всички тях им станало ясно с кого са имали работа. Помислете сами: нима това всеобщо нарушение на природните закони не е било решаващо доказателство за божествения произход на тяхната жертва?

Но в ония времена хората били толкова хитри шмекери, че всички като един се наговорили никъде и при никакви условия да не споменават дори за това свръхнеобичайно произшествие. Дори възкръсналите проявили черна неблагодарност. Всевъзможните знаменитости, повторно извикани на живот от смъртта на Христос, успели да направят така, че през цялото време на второто им съществуване за никого от тях не се чуло нищо.

Очевидно, именно с това се обяснява фактът, че в нито една книга от онова време, разбира се, освен евангелието, дори не се намеква за това чудо, което няма равно на себе си.

ЧУДЕСА ПРИ ЗАТВОРЕНИ ВРАТИ

ГЛАВА LXVI КАК СЕ СВАЛЯ ОТ КРЪСТА

И ето, някой си, на име Йосиф, съветник, човек добър и справедлив — той не бе се съгласил с решението и деянията им, — из Ариматея, иудейски град, който очакваше тъй също царството божие, дойде при Пилата и измоли тялото Иисусово; и като го сне, обви го в плащеница и го положи в гроб, изсечен в скала, дето никой не бе още полаган. Тоя ден беше петък, и настъпваше вече събота.

Лука, гл. 23, 50–54.

Драги читатели, надявам се, че не сте забравили Никодим, същия онзи забавен книжник, който една нощ дойде да си побъбри с Исус и си отиде, без да повярва, че синът на Мария е син божи. Никодим се колебаел. На заседанията на синедриона той не гласувал нито за, нито против Исус, като предпочитал мъдро да се въздържа от каквито и да е решения.

Лудешкият танц на старицата земя в петък преди пасха сложил край на неговата мъчителна неувереност. Сега вече той знаел към какво становище да се придържа. Подобно на офицера от Голгота, той си казал:

— Наистина, тоя човек беше син божи!

Неговото мнение, при това по дяволски подобен начин, споделил и друг високопоставен канцеларски плъх. Става дума за един влиятелен и могъщ сенатор, който притежавал приказни богатства. Наричали го Йосиф от Ариматея. При добро желание той сигурно можел да спаси Исус от окачване на кръста, стигало да поискал да се намеси в съдебното дело и да се обяви в негова защита. И ако не го направил по-рано, то съвсем не защото се страхувал, а просто защото смятал, че е под достойнството му да се намесва в жалката тъжба на някакъв си дърводелец със синедриона.

Необичайното представление — всеобщото възкресение на отдавна погребаните покойници — мигновено го превърнало в един от най-ревностните привърженици на Христос. От само себе си се разбира, че той позакъснял, но както се казва, по-добре късно, отколкото никога.

И така, този Йосиф Ариматейски дошъл при Пилат и казал:

— Моите поздравления, управителю! Вие извършихте добро дело!...

— Като позволих да разпънат Исус?

— Естествено!

— Не разбирам какво искате да кажете!

— Надявам се, сега вече се убедихте, че не сте имали работа с обикновен безделник?

— И таз хубава, сега вече зная, че направих голяма глупост. Но чуйте, ако тоя Исус беше пожелал да прояви истинската си същност — а как ли не го увещавахме с Ирод! — нищо подобно нямаше да се случи.

— По-добре си признайте, че не сте проявили достатъчно твърдост.

— Скъпи мой, мога да си призная само едно: дори без да подозирам за божествения произход на Исус, аз въпреки това направих всичко, което беше по силите ми, като се мъчех да го спася. Но вашите ерусалимски жители бяха просто побеснели! Този момък е оказал на съотечествениците си значителни услуги, а те вместо благодарност поискаха неговата смърт. Уверявам ви, аз използвах всички средства...

— Зная, зная: бялата риза, боят, Варава... А след това си измихте ръцете...

— Не ще и дума! Ако потрябва, аз бих си измил и врата, и краката, и други работи... Но накъде биете?

— Ще ви кажа. Аз съм много опечален, че синът божи умря, затова искам поне прилично да го погребя. Готов съм дори да му предоставя собствената си великолепна гробница в едно от своите имения.

— Моля ви се, нямам никакви възражения. Но позволете да ви задам един въпрос, уважаеми Йосиф... Питам ви: съвсем сигурен ли сте, че той е умрял?

— Принуден съм да вярвам! Разговарях с един от войните, охраняващи лобното място, а той уверява, че нашият нещастен господ бог за всеки случай бил пронизан с копие за пълна сигурност, така че сега той несъмнено е покойник.

Изглежда по това време офицерът се бил върнал вече от Голгота, защото Пилат по свидетелство на евангелието го попитал дали е възможно да се удовлетвори желанието на сенатора.

Официалният рапорт на офицера потвърдил думите на Йосиф Ариматейски и Пилат заявил, че не ще възразява, ако приятелите на бившия дърводелец погребат трупа му.

На излизане от двореца Йосиф Ариматейски се сблъскал с Никодим, който бързал при Пилат по същата работа.

Двете високопоставени лица се поздравили, разменили си новините и като разбрали, че ги ръководи една и съща идея, решили да обединят усилията си.

И вече заедно те тръгнали да търсят балсамировач, защото искали да направят всичко, както му е редът.

Тук не ще бъде излишно да напомним за едно важно обстоятелство: всичко това ставало в петък, и то в доста късен час. Трябвало да се бърза, защото следващият ден, събота, се смятал за ден на свещеното безделие.

И така, Йосиф и Никодим развили бясна активност. Срещу една кръгла сумичка балсамировачът се съгласил да отложи вечерята си и започнал да събира инструментите. Докато той приготвял платната и благовонията, Йосиф и Никодим отново се изкатерили на Голгота с надеждата да срещнат там близките на покойния.

Наистина, и трите Марии, между които и майката на Исус, не се отделяли от подножието на кръста, а с тях бил и любезният Йоан.

— Мамичко, не се съсипвай така! — говорел любимият ученик на Христа.

— Ах, Иоанчо, сине мой! — отговаряла му Мария от Назарет.

Като чул това, Никодим от смайване отворил уста и облещил очи. Но неговата почуда не ни поразява, защото знаем, че старият книжник не беше на лобното място в трогателния момент, когато Исус назначаваше малкия Йоан за свой заместник по синовната част.

До групата жени пръв се приближил Йосиф Ариматейски.

— Милостива госпожо — заговорил той и почтително се поклонил на Мария от Назарет, — приеете нашите най-искрени съболезнования. Понесената от вас жестока загуба е наистина непоправима и ние дълбоко ви съчувстваме.

Майката на Исус избухнала в ридания. Въпреки всички неприятности, които ѝ причинявал най-големият син, тя все пак го предпочитала пред останалите си деца.

— Уважаеми господине — отговорила тя, — благодаря ви, че дойдохте тук в този тъй скръбен час и не останахте глух към нашата мъка... Но с кого имам чест... Струва ми се, не съм имала щастието...

— Йосиф Ариматейски, сенатор — представил се той и се поклонил.

И трите Марии се отдръпнали назад.

— Извинете — обадила се Мария Магдалина, — но ако вие действително сте сенатор, както казвате, не разбираме за какви съболезнования може да става дума? Нима вие не сте били един от враговете на Исус?

Йосиф Ариматейски обяснил каква е работата и заедно с това представил Никодим. Отначало Мариите го слушали недоверчиво, но показаното им разрешение за сваляне на тялото с подписа на Пилат успяло да ги убеди.

Най-добро впечатление им направил Никодим, след когото дотичал балсамировачът с голям асортимент благовонни масла. Присъствалият там евангелист Йоан, без много да му мисли, говори за сто фунта смес от алое и смирна (*гл. 19, 39*). Без малко петдесет килограма парфюм — не е шега работа!

Сенаторът довел своите роби със стълби, клещи, въжета, повивки и прочие принадлежности, необходими за свалянето от кръста на добрия божи син.

Тази операция явно не била от леките, особено ако се вземе под внимание, че палачите положително са приковали жертвата си добросъвестно. При все това, както уверяват свещениците, тя протекла напълно благополучно и ръцете на Исус дори не били одраскани.

Някой от моите читатели може скептично да отбележи:

— Сигурно негова милост Христос едва ли не се пръснал от смях! То се знае: той само се е преструвал на труп, защото бог не може

да умре. Той дори за секунда не е умираал, а последният дъх и прочее — целият този театър е бил измислен за публиката от галерията.

Но с това аз не мога да се съглася. Господин Исус бил действително мъртъв и слугите на Йосиф Ариматейски с балсамировача на Никодим се занимавали именно с труп.

Моите приятели свещеници ще ви обясняват дори къде точно е отлетяла негова душа, защото според тях ние имаме душа, притежаваща свой особен живот, независим от живота на тялото.

Така че душата на Исус, след като напуснала своето земно пристанище, както мистиците, се спуснала като Орфей в обителта на сенките^[1]. И там по думите на богословите тя видяла душите на всички умрели от сътворението на света.

Наистина, тия очарователни богослови забравят как само преди пет минути ни уверяваха, че в смъртния час на Христос настанало всеобщо възкресение на покойниците по цялото земно кълбо. Но да не бъдем педанти! Струва ли си да бъдем жлъчни по повод на безкрайните противоречия, в които се заплитат духовниците. В последна сметка това буди по-скоро смях, отколкото негодувание. Да се посмеем и да продължим нататък.

И тъй, останалите души посрещнали душата на Исус с небивал ентузиазъм. Устроили й истински овации. Докато горе, на земята, оплаквали смъртта на божия син, долу започнала такава веселба, че пушек се вдигал!

— Добрият ни Христос! Колко е мил! Колко е любезен! Той умря заради нас! Той ни спаси! Той пострада заради нас! Колко великодушно е това!

Особено се радвала вдовицата Юдит, същата, която убила Олоферн^[2], за да угоди на старчето Саваот. И как още се радвала!... Сега ще разберете защо.

Според библейската легенда Юдит притежавала всички добродетели на света: нито една девственица не била по-достойна от нея да отиде в рая. Ню уви, все заради тоя първороден грях раят си оставал за нея неосъществима мечта. Заедно с Авраам, Мойсей, Давид, Яков и прочее Юдит била принудена да чака часа на изкуплението в мрачното обиталище на сенките, което католическите богослови кой знае защо наричат още преддверие на рая.

Ето защо сега душата на Юдит не могла да се въздържи да не разцелува душата на Исус. Естествено, това била целомъдрена целувка — обятията на душите не могат да оскърбят блюстителите на морала.

— Ах, спасителю мой, колко си добър! — възкликнала тя.

— Душичко моя! — отговарял ѝ Исус.

Накъсо, този ден там царяло такова бурно веселие, че нито в приказка може да се разкаже, нито с перо да се опише.

Разпитвали Христос как са минали страданията му — така любители на музиката обсъждат премиерата на някоя опера.

— Казват, че ви напердашили. Вярно ли е? — интересувала се душата на Гедеон^[3].

— Да, и трябва да кажа, че между тия, които ме шибеха, забелязах един сержант с толкова тежка ръка, че да ти е яка гърбина!

— Толкоз по-добре, толкоз по-добре! — развикали се душите от радост, че сега вече райските врати ще се разтворят широко пред тях.

Накрая Исус накарал душите да се преброят по ред, да си запомнят номерата и ги повел след себе си, за да ги представи на своя баща Саваот.

Старият бог-отец бил неописуемо радостен, че неговото царство небесно отсега нататък ще се напълни с пъстрата тълпа от изкупени души — все пак някакво развлечение! И заповядал да посрещнат всички от добре по-добре.

Когато процесията вече влизала в рая, душата на Исус изведнъж се провикнала:

— Господи, та утре е неделя!... Да не бях се сетил навреме, нашите пророци щяха да излязат лъжци... Много съжалявам, господа, но съм принуден да ви напусна. Аз трябва пак да се върна в тялото си, за да възкръсна на Великден. До скоро виждане, отче мой, до близка среща, любезни души!

И с тези думи божествената душа презглава се търкулнала надолу към земята!

Докато на оня свят ставали всички тези събития, на тоя свят приятелите на Исус балсамирали неговия труп. Това обикновено се правело така: От тялото изваждали всички вътрешности, а от главата — мозъка. След това всички кухини и вени запълвали с разни благовония. После потапяли тялото в ароматични масла и на края го бинтовали с погребалното платно.

Следователно Исус бил изкормен като пиле и след като душата му се върнала в гробницата, където Йосиф Ариматейски, Никодим, Йоан и светите Марии положили трупа му, тя не могла да не забележи, че там липсват много неща. Но и толкова стига. Божественото провидение решило, че Христос след възкръсването си ще прекара на земята само четиридесет дни — тогава какво има да се приказва? Щом Исус е всемогъщ, за него било от лесно по-лесно да преживее това време без мозък и стомах. (Виж евангелие от Матей, гл. 27, 57–61; от Марко, гл. 15, 42–47; от Лука, гл. 23, 50–56; от Йоан, гл. 19, 38–42).

[1] Орфей — герой от древногръцката митология, певец и поет. Неговата лира издавала такива чудни звуци, че дивите зверове излизали от леговищата си и го следвали, а дърветата и планините се премествали, за да послушат омайните му песни. Един от митовете разказва как Орфей слязъл в подземното царство, за да търси жена си Евридика. ↑

[2] Юдит или Иудит — библейска героиня. Библейската Книга Иудит разказва за подвига на тази вдовица от гр. Ветилуя. Асирийската армия под предводителството на митичния пълководец Олоферн обкръжила Ветилуя. Юдит проникнала в техния лагер, отсякла главата на Олоферн, докато той спял, и с това вселила панически страх в асирийската армия и я обърнала в бягство. Цялата тази история е пълна измислица. Град Ветилуя, както и пълководец Олоферн в действителност никога не са съществували. ↑

[3] Гедеон — библейски персонаж, митична личност. За него се разказва в Книга Съдии Израилеви. Гедеон уж бил израилски съдия и избавил израилския народ от бедствия и от нападението на мадианци и други чергари. ↑

ГЛАВА LXVII

ФАЛШИВИЯТ ПОКОЙНИК

А в първия ден на седмицата, много рано, носейки приготвените благовония, те дойдоха при гроба, а заедно с тях и някои други, ала намериха камъка отвален от гроба.

И като влязоха, не намериха тялото на господата Иисуса.

Лука, гл. 24, 1–3.

Йосиф Ариматейски имал градина на самата Голгота, близо до мястото, където стояли кръстовете. В евангелието няма точни указания, че градината е принадлежала именно на сенатора, но свещениците го твърдят и, да си призная, не ми се ще да споря с тях заради подобна дреболия.

Божествения труп донесли на ръце до градината на Йосиф Ариматейски. Там се намирала онази великолепна нова гробница, за която сенаторът говорил на Пилат. Трите Марии и хубавецът Йоан били единствените свидетели на погребението, извършено набързо и без всякаква помпозност.

Мария, жената Клеопова, и Мария Магдалина искали със собствените си очи да се убедят, че всичко ще бъде направено без каквато и да е измама. Те внимателно наблюдавали всички подробности на тъжния обред и се оттеглили чак след като слугите на Йосиф затиснали входа на гробницата с тежък камък.

В това време, скоро след посещението на сенатора Ариматейски, при Пилат дошла делегация на първосвещениците.

— Управителю — казали пратениците на синедриона, — Исус умря, но това още не е всичко. Ние си спомнихме как приживе той се хвалеше: като минат три дни, казва, ще възкръсна! Та ние се опасяваме, че съмишлениците му ще откраднат трупа, а после ще започнат навсякъде да викат: „Гледайте, няма го! Гледайте, той наистина беше бог и наистина възкръсна!“

— Е, и какво? — възразил Пилат. — Дори да го откраднат, нима изчезването на трупа доказва истинността на възкресението? Напротив, единственото необоримо доказателство ще бъде, ако Исус се появи напълно здрав, цял и невредим.

— Ах, вие не знаете какви мошеници са неговите ученици и колко лековерни са уличните зяпльовци! Едните ще говорят каквото си искат, а другите ще им вярват дори ако тялото на езекутирания просто изчезне.

— Какво тогава предлагате?

— Наредете да поставят при гробницата стража и тя да не пуска никого наблизко поне през първите три дни.

Пилат помислил малко и отговорил:

— А защо да не поставите ваша стража? Нима вие нямате войници?

— Имаме, господин наместник.

— В такъв случай поставете ги край гробницата или я охранявайте сами.

Първосвещениците отишли да вземат войници от стражата при храма, завели ги в градината на Йосиф Ариматейски и им дали най-строга заповед да пазят гробницата като зеницата на окото си. Освен това от предпазливост те запечатали камъка, който закривал входа на гробницата.

Пасхалната седмица завършила без всякакви произшествия. Тялото на Христос било най-обикновен труп, защото душата му този ден представляла на отец Саваот душите от чистилицето, удостоени с райските блаженства. Затова пък в неделя от сутринта работата започнала да взема друг обрат.

Стражите, разбира се, спели на поста си като праведници. Било още тъмно, когато Магдалина и другата Мария дошли на гроба с нова порция благовония: те се страхували, че петдесетте килограма алое и смирна, пожертвани от Никодим, не са достатъчни, и решили за по-добро запазване на тялото да добавят още ароматични масла.

Внезапно земята се разтреперила под краката им. В същия миг се събудила и изплашената стража.

Те видели спускащ се от небесата ангел с ослепително като мълния лице, с белоснежно одеяние. С едно движение ангелът

отместил от гробницата тежкия камък. Войниците в ужас се захлупили на земята. Вероятно точно в този момент Исус излязъл от гроба.

Четиримата евангелисти, пак всеки посвоему, разказват за възкресението на Христос. Ако вярваме на Матей, Магдалина и другата Мария отивали на гроба и едва влезли в градината, видели появяването на ангела, но Христос не забелязали. Според Марко жените били три — Магдалина, Мария, жената Клеопова и Саломея — и когато дошли, възкресението вече свършило: ангелът седял върху надгробния камък, отхвърлен на порядъчно разстояние встрани, а всички войници се били разбягали. Лука разказва, че в градината освен Магдалина и Йоан се явили и всички останали дами, присъствали на Голгота, че ангелите били двама, а не един и те седели не пред входа, а вътре в гробницата. А според Йоан излиза, че при гроба дошла само Магдалина, не видяла никакъв ангел и изтичала при Петър, за да засвидетелства той заедно с нея, че гробницата е празна.

Тъй като евангелистите си противоречат, по-разумно е да се опрем на една която и да е версия. В това така наречено „свещено“ писание има толкова абсурдни неща, че и самият дявол ще се хване за главата. По-добре да се придържаме към един, например Йоан.

И така, Магдалина влязла в градината.

— Ето ти история! — възкликнала тя. — Гробницата е отворена!

Тя надникнала вътре.

— И празна, бога ми, празна!

Изхвъркнала от градината и се спуснала да предупреди Петър и Йоан.

— Елате по-бързо! — казала тя. — Отвлекли са моя любим от гроба, отвлекли са вашия учител и господар! Върви сега че разбери къде са го дянали!

— Успокой се, Магдалина — отвърнал Петър. — Трупът не е чадър, не е толкова лесно да го скриеш. Ще се намери!

Магдалина, Петър и Йоан се завтекли към градината на сенатора. Йоан, който тичал най-бързо, стигнал пръв. Приближил се направо до гробницата, навел се, надникнал вътре, но не видял нищо освен погребалните повивки и грижливо сгънатия саван, сложен отделно. След него пристигнал Петър, влязъл в гробницата и констатирал същото. Окуражен от неговия пример, Йоан последвал Петър.

Смаяните апостоли се погледнали един друг и се измъкнали навън, без да отронят нито дума. След това си отишли.

Край гроба останала само Магдалина. Тя проливала потоци от сълзи и се вайкала:

— Клети мой Исус! Нещастен мой! Бял свят да не видят всички тия фарисеи и книжници! Варвари... Да се гаврят така с тялото на моя възлюбен! Уверена съм, че те са го откраднали... Уви, уви! И за какво им е потрябвало покойничето?...

Плачейки, тя се навела да погледне още веднъж в празната гробница и изведнъж видяла вътре два ангела в бяло одеяние: единият седял там, където била главата, а другият при краката.

— Жено, защо плачеш? — попитали ангелите.

— Вдигнали са моя господ и не зная къде са го сложили — отговорила Магдалина.

Докато отговаряла, до нея неизвестно откъде се появил човек с широкопола сламена шапка и лопата в ръце.

— Градинар? — учудила се Магдалина. — Какво прави тук?

Човекът повторил въпроса на ангелите:

— Жено, защо плачеш? Кого търсиш?

— Господин градинарю! — примолила се Магдалина и закършила ръце. — Ако си го ти изнесъл, кажи ми де си го турил и аз ще го взема (цитирам дословно).

Градинарят пристъпил към нея, погледнал я нежно и промълвил:

— Мария...

— О този глас! — възкликнала любовницата на Христос. — Познавам сега този глас!... И тази брадичка, та това е брадичката на моя скъп Исус!

И се хвърлила към него да го прегърне, като повтаряла:

— О мой учителю! О мой господарю!

Но миропомазаният с бърз жест я спрял:

— Гледай, но не се допирай. Аз току-що възкръснах, нямам вътрешности и изобщо съм много слаб. Най-напред трябва да се подкрепя, а ти в това време бягай да разкажеш на моите ученици какво си видяла.

Магдалина, по-послушна от овчица, забързала към апостолите и им разказала за всичко, което се случило.

У евангелиста Матей в тази сцена участват две жени. Той разказва, че те целували краката на възкръсналия и той не протестира срещу тяхното докосване.

Същият Матей завършва разказа си с един епизод, който липсва у останалите трима евангелисти — изглежда тази подробност им е била неизвестна.

Като се съвзели от преживяния ужас, войниците презглава избягали от градината, където се разхождали оживели мъртъвци. Когато дотичали до двореца на първосвещениците, те били бледи като платно.

— Какво се е случило? Какво има? — спуснали се към тях свещенослужителите от храма.

— Туй, че вашият покойник, когото ни накарахте да пазим, прави чудни номера!

— Що за дяволия? За кого говорите?

— За вашия фалшив мъртвец!

— Фалшив?

— Разбира се! Да бяхте видели неговите приятели, които се спускат от небесата... Целите в бяло, муцуните им блестят като мълнии... Отместиха надгробния камък!... Направиха земетресение!... На нас ни стига! Не е много весело да пазиш такива покойници...

Първосвещениците не можели да се съвземат от изумление. Най-сетне казали:

— Добре де, добре. Само на никого не дрънкайте за това, което ни разказахте. Дръжте, ето ви за ракия... Ако ви питат, на всички казвайте: нощес дойдоха учениците на Исус и откраднаха тялото, докато спяхме.

По думите на Матей те дали на войните сума пари и онези отишли в кръчмата, за да пийнат хубавичко за здравето на първосвещениците и Исус.

(Виж Матей, гл. 27, 62–66; гл. 28, 1–15; Марко, гл. 16, 1–11; Лука, гл. 24, 1–12; Йоан, гл. 20, 1–18).

ГЛАВА LXVIII

НЯКОЙ ИСКА ДА СЛОЖИ ПРЪСТ В РАНАТА

След осем дена учениците му бяха пак в къщи, и Тома с тях. Дойде Иисус, когато вратата бяха заключени, застава посред тях и рече: мир вам!

После каза на Тома: дай си пръста тук и виж ръцете ми; дай си ръката и тури в ребрата ми; и не бъди невярващ, а вярващ.

Отговори Тома и му рече: господ мой и бог мой!

Иисус му каза: Тома, ти повярва, защото ме видя; блажени, които не са видели, и са повярвали.

Йоан, гл. 20. 26–29.

Все пак колко присъщо на хората е недоверието! Това като че ли е най-естественото ни качество.

Когато Магдалина дотичала при апостолите и разказала какво видяла, те я взели на подбив.

Единствен Йоан, по думите на евангелието, веднага повярвал в чудото на възкресението, „Тогавя влезе и другият ученик, който пръв беше дошъл на гроба, и видя (че е празен), и повярва“ — така е казано в „свещеното“ писание... от същия Йоан (гл. 20, 8).

Колкото до Петър, той също видял разхвърляните по земята повивки и старателно сгънатия саван, но тази картина не му казала нищо. Той се чешел по тила и с пот на чело се мъчел да проумее къде ли се е дянал трупът на учителя.

— Учителят се е възнесъл — подсказал Йоан.

— „Възнесъл се, възнесъл“! — заядливо го имитирал Петър. — Да се каже „възнесъл се“ е най-лесно. Готов съм да заложа четири гроша срещу един: покойника са отмъкнали ония кучета, фарисеите! Те искат тайно да го изгорят, за да не знаем къде е той и да не се покланяме на гроба му.

Останалите ученици, с които Петър споделил предположенията си, застанали на негова страна. Липсата на трупа неопровержимо доказвала, че гробът е пуст, но пустият гроб по никакъв начин не означавал, че изчезналият покойник е оживял. Затова, когато Магдалина се появила след Петър и Йоан в трапезарията на тайната вечеря — залата за пиршества, където се състоял знаменитият банкет и причестяването с кръвта и плътта Христови и където апостолите се събирали след неговата смърт — всички започнали да се шегуват с нея.

Отначало тя казала, че видяла в погребалната пещера два ангела. Симон-Петър ѝ отговорил, че ангели там е имало, колкото косми на дланта ѝ. Йоан, който приел варианта с възнасянето, строго укорил любовницата на Исус за изопачаване на истината. Ангелите, напълно очевидно, били плод на фантазията на миловидната грешница. Той смятал, че трябва просто да се вярва във възкръсването на Христос, но да убеждава другите в това, като се позовава на херувими и серафими, които сам не е видял, първо, е непозволен метод, а, второ, показва лош вкус.

— Който иска да докаже прекалено много, не доказва нищо — завършил Йоан.

Но Магдалина настоявала.

— Оставете ме да разкажа докрай какво съм видяла и тогава ще прецените.

— Как, още нещо ли си видяла? — надсмивали се апостолите. — Хайде, разкажи, ще послушаме!

— След ангелите видях самия Исус!

— Наистина ли? Интересно!...

— Исус от плът и кръв.

— И той, разбира се, те прегърна и целуна както в добрите стари времена в Капернаум, така ли?

— Не, той не ме прегърна, но аз говорих с него.

— Чуйте я само! И какво ти каза той?

— Попита защо плача... защото аз плачех. После попита кого търся.

— И ти му отговори: „Прасенце мое, разбира се, че тебе!“ Така ли беше?

— Не, аз просто му казах, че търся моя възлюбен Христос. Ама оставете ме да кажа! Отначало не разбрах, че това е самият той.

— Представете си, не познала своя любим! Че как така?

— Ей така, заради облеклото. Най-напред помислих, че е градинарят на сенатора. В градината, с лопата в ръка, с огромна сламена шапка, той беше толкова странен... Чак когато ме нарече по име с нежния си глас, аз се досетих кой е. Бях толкова щастлива... като принцеса! Искях да се хвърля на шията му, но той не ми позволи, защото още бил много слаб. „Не ме пипай!“ — каза той. А след това ми заповяда да дойда при вас и да ви съобщя, че е възкръснал и сега е жив-живеничък, сякаш никога не е умирал.

Апостолите слушали и недоверчиво клатели глава. Един от тях изобщо гледал на Магдалина като на ненормална: това бил Тома, по прякор Близнака.

— По-добре сам да дойде и да ни съобщи за своето възкръсване — обадил се Тома. — Колкото до мене, „ако не видя на ръцете му белега от гвоздеите и не туря пръста си в раните от гвоздеите и не туря ръката си в ребрата му, няма да повярвам“ (Йоан, гл. 20, 25).

След като се посмели на Магдалина, апостолите се съжалили над нея и я помолили да се успокои.

— Горката! — говорели те помежду си. — Така го обичаше! Нищо чудно, че неговата толкова преждевременна и печална кончина я е лишила от разум. Така де — да вземе градинаря на сенатора за Исус! Е, нищо, с времето това ще мине... Да се надяваме...

Този ден двама бивши спътници на Христос — не апостоли, а нещо като ученици от втора категория — тръгнали по работа за Емаус, малко градче, намиращо се на два часа път от Ерусалим. Из пътя те обсъждали събитията от миналата нощ. Скоро към тях се присъединил още един спътник и завързал разговор с тях.

— За какво си приказвате? — попитал той. — И защо имате толкова тъжен вид?

Един от второразредните ученици на име Клеон отговорил:

— Веднага се вижда, че не сте от Ерусалим, иначе щяхте да знаете каква история стана тук!

— История? — Чужденецът се ококорил. — Каква история?

— Дяволска работа! Нима никога не сте чували за Исус от Назарет?

— Не, но ще ви бъда много признателен, ако ме осведомите.

— Тогава слушайте. Този Исус, син на дърводелец и сам по професия дърводелец, беше в същото време велик пророк и всемогъщ чудотворец. През последните три години от живота си той друго и не правеше, освен да смайва народа с чудесата си. Нашите първосвещеници и сенатори му завиждаха за славата и неотдавна го натикаха в драголника, а след това го обесиха...

— Да, наистина печално.

— Почакайте, това не е всичко. Най-печалното е, че Исус се зарече след три дни да възкръсне. Днес е тъкмо третият ден след екзекуцията, обаче и апостолите, и ние досега не сме го видели. Наистина, когато Йоан и Петър — това са двама мои приятели — отишли на гроба, открили, че гробницата е празна, но по всяка вероятност фарисеите просто са откъмнали покойника. Действително, любовницата на Исус се кълне, че го видяла предрешен като градинар, но и това е по-скоро плод на нейното болно въображение — нали тя сега не е на себе си от любов и отчаяние. Сега, надявам се, разбирате, че няма от какво да ни е весело. Ние познавахме покойника...

— Наистина ли? Вие сте били познати с него?

— Разбира се. Такъв веселяк беше, за всичко имаше готов отговор, пък колко анекдоти знаеше — брой нямат! Горкият човек...

— Мислите ли, че той наистина е бил пророк?

— По-пророчески пророк светът не е виждал!

— И той е бил всемогъщ?

— Толкова, че няма къде повече.

— Не искам да ви обидя, но в такъв случай вие сте просто тъпаци.

— Моля ви се! Как така?

— Ей така. Ако той е бил всемогъщ, ако е бил наистина пророк и е обещал да възкръсне, трябва да се очаква, че е съдържал думата си и сега е жив също като вас или мене.

И по-нататък, за да докаже, че и той разбира нещо от пророчества, непознатият започнал да сипе подходящи цитати от Библията.

Така стигнали до Емаус. Непознатият казал, че трябва да продължи нататък.

— Не си отивайте! Нощта е близо, а пътищата тук не са сигурни... Не си отивайте! — запротестирали приятелите на Исус. —

Вие сте толкова интересен спътник. Направете ни тази чест да разчупите нашия хляб и да споделите вечерната ни трапеза. Ще пренощуваме в странноприемницата, а утре ще заминете, където трябва; ами че вече е нощ, а пътищата тук не са безопасни...

Спътникът се съгласил. На масата разговорът не стихнал. Когато стигнали до десерта, непознатият внезапно казал:

— Вие искате да разчупя вашия хляб. Гледайте тогава!

Заинтригуваните приятели престанали да дъвчат. Непознатият, в когото ние, грешните, отдавна още познахме Христос, при все че нямаме нито вярата, нито прозорливостта на апостолите, взел къшей хляб и повторил комедията, разиграна от него предишния четвъртък: благословил средата и коричката и казал, че в хляба им дава своята плът. Това било достатъчно, за да отвори очите на неговите почитатели.

— Господи! Исусе! — завикали те и вече искали да се хвърлят на колене пред него, но изведнъж — трас-прас-бум! — обожавеният учител изчезнал яко дим.

Не е трудно да си представим как са се окайвали след това двамата добряци, задето не познали Христос от пръв поглед. Незабавно си грабнали куфарчетата и се понесли обратно към Ерусалим, за да съобщят ма приятелите си добрата новина.

— Какъв глупак съм аз! — тормозел се из пътя Клеон. — Веднага можех да се сетя! Когато той заговори, цялата ми кръв възвря като бульон на силен огън.

— А на мене? В жилите ми сякаш лава течеше!

— И двамата сме идиоти, това е всичко.

— Кое е истина, истина си е.

Сега и двамата намирали хиляди признаци, по които биха могли да узнаят кой е спътникът им.

Когато се добрали до тайната трапезария, разказали всичко на апостолите. Те буквално се стъписали. Но едва си възвърнали речта и започнали да обсъждат удивителното произшествие — трас-прас-бум! — стената се разтворила и Исус отново се появил този път пред цялата честна компания^[1].

„Те, смутени и изплашени, помислиха, че виждат дух“ — се казва в евангелието (*Лука, гл. 24, 37*). Не било лесно да ги разубедиш. Исус им показвал ръцете и краката си, карал ги да опипват тялото и ребрата

му. Въпреки това апостолите никак не можели да повярват в своето щастие.

Тогава Исус попитал:

— Намира ли ви се нещо за хапване?

Поднесли му печена риба и късче вощен мед. Той изял една част пред очите на всички и им подал остатъците. После духнал на всекиго в лицето и по този начин им дал да разберат, че отсега те са осенени от свети дух.

— Аз не ви духам просто така в носа — казал той. — Този полъх не е нищо друго освен моя баща — гълъба, въплътил се в диханието ми, за да проникне във вас. От днес греховете, които простите вие, ще бъдат простени, а които, оставите, ще останат. Вие ще можете да прогонвате бесове, ще можете да говорите на всички езици, без да си давате труд да ги учите, ще можете да хващате змии и те няма да ви хапят и най-сетне, ако на някого хрумне да ви поднесе горещ бульон с мишеморка, ще го изпиеете като току-що издоено млекце.

Излишно е да говорим за радостта на апостолите, когато чули толкова примамливите обещания. Те били принудени да признаят, че Исус наистина е възкръснал и следователно е сдържал думата си.

Магдалина не можела да си намери място от радост и сега си върнала на учениците на своя възлюбен, задето не искали да ѝ вярват. Тя била безжалостна — впрочем, не без основания.

— Представи си, господи — иронизирала ги Магдалина, — когато им разказах как ти ми се яви предрешен като градинар, те разправяха, че съм се побъркала! А? Как ти се вижда?

— Това не ме учудва: те нямат вяра за пара. Ако не бяха всичките ми свръхестествени и необикновени чудеса, те изобщо не биха повярвали в нищо!

— Учителю, прости ни! — разкайвали се засрамените апостоли. — И ти, Магдалина, не се сърди. Било каквото било...

На края Магдалина, която всъщност била добра жена, престанала да ги измъчва с подигравки и Христос си отишъл, след като приятелски посъветвал учениците си занапред да не се учудват на нищо в света.

По думите на евангелиста Йоан, в деня, когато Исус си позволил лукса да се яви на учениците, един апостол отсъствал. Това бил Тома.

— Как се извози! — казвали му после приятелите. — И кой дявол те накара да се запилееш някъде! Тоя ден нашият учител закуква заедно с нас! Той е жив и здрав. Магдалина беше права.

Тома отговорил с обичайната си фраза:

— Вярвайте, колкото си искате, а аз не ще повярвам, докато не сложа пръст...

Той бил толкова упорит, тоя Тома Близнака, че апостолите загубили надежда да го убедят и го оставили.

На Тома било нужно още едно появяване на Христа пред народа. И то не закъсняло.

След няколко дни светата компания пак се събрала там, където обикновено заседавала, т.е. в трапезарията. Този път в пълен кворум. Недоверчивият инатчия също присъствал.

Трас-прас-бум! Стената отново се разпукнала и Христос се проврял през цепнатината между камъните.

— Ай-ай-ай, приятелче Тома, ти не вярваш в моето възкръсване? Как не ти е съвестно? Искаш да пъхнеш пръстите си в моите зинали рани? Тъй да бъде, пъхай ги, не се стеснявай. Тогава ще разбереш, че това действително съм аз.

Тома облещил очи.

„Ами ако това е шега, скроена от моите приятели?“ — помислил си той.

И без никакво стеснение заявил, че иска да попипа ръцете на Исус.

И ето, той пипа.

Мушка с пръст в раните на своя спасител и щом се убеждава, че всичко това не е сън, пада на колене пред сина на гълъба и възкликва:

— Сега не се съмнявам, това действително е Исус, моят спасител! Сега всичко е наред!

Исус му помага да стане.

— Ах, Тома, Тома — кротко го смъмря той. — Ти не вярваше, докато не сложи пръста си. Блажени вярващите и непроверяващите!

(*Виж евангелие от Марко, гл. 16, 12–14; от Лука, гл. 24, 13–43; от Йоан, гл. 20, 19–31*).

[1] Тук евангелистите пак изпадат в неразрешимо противоречие. Ако се вярва на Марко и Лука, в този момент апостолите били в пълен

състав, „събрани единайсетте“. Тома, следователно, е видял Исус, който се появил по време на разказа на двамата странници от Емаус, но дори не помислил да изрази съмненията си, на които дължи своята толкова похвална репутация. А според Йоан Христос изобщо не се бил явявал на никакви странници в Емаус: видяла го в образ на градинар Магдалина и веднага след това той нахълтал при апостолите, които се барикадирали от юдеите в тайната трапезария. Тома не бил там и видял Исус чак след осем дни. Матей пък твърди, че по време на срещата си с Магдалина Исус заповядал апостолите да се съберат в Галилейската планина и именно там, а не в трапезарията в Ерусалим се появил пред тях един-единствен път, така че никой освен апостолите не го видял, а странниците от Емаус нямат нищо общо с тая работа. ↑

ГЛАВА LXIX ЗЕМЯ-НЕБЕ, ПОЛЕТ БЕЗ КАЦАНЕ

И ги изведе вън от Витания и, като дигна ръцете си, благослови ги.

И, като ги благославяше, отдели се от тях и се възнасяше на небето.

Те му се поклониха и се върнаха в Ерусалим с голяма радост.

Лука, гл. 24. 50–52.

Този път апостолите единодушно признали, че Исус е оживял.

При това самият Исус засвидетелствал своето възкръсване с многобройни чудеса. Но чувството за справедливост ме кара да изразя съжаление, че не е сътворил всички тия чудеса лично и публично, под носа на Пилат, Ирод и Каяфа.

Никога и никой с изключение на апостолите дори не е чувал за тия чудеса — обстоятелство наистина достойно за съжаление! Та грешните скептици могат да кажат, че синът на гълъба изобщо не е възнамерявал да възкръсва и апостолите просто са съчинили още една басня.

Вярно е, че скептиците могат да отидат и по-далеч: да заявят, че Исус изобщо не е съществувал и че легендата за него е била изфабрикувана от основателите на християнската религия не по-рано от началото на третия век. Но те затова са и скептици.

Всъщност, ако нито един историк не съобщава за вълшебното възкръсване на някой си Исус, прикован на кръста, това е още половин беда, но, от друга страна, нито един историк и нито един автентичен документ от онова време не потвърждават дори факта, че е съществувал гореспоменатият индивид, а това вече е много по-лошо.

Различни автори от онази епоха — а те не са малко, защото културата на Римската империя тогава е била в пълен разцвет — често споменават тетрарха Ирод, наместника на Юдея Понтий Пилат,

първосвещеника Каяфа, но никъде освен в евангелието не е казано, че поне едно от тези исторически лица когато и да било е имало работа с някакъв човек на име Исус. Дори смъртта му, която неизбежно е трябвало да предизвика някакъв отзвук благодарение на съпътстващите я необикновени обстоятелства, не е отбелязана в нито един от трудовете на съвременниците на император Тиберий — кесаря.

Следователно грешните скептици могат колкото си искат да иронизират евангелието, чиито безсмислици не само не се потвърждават от нито един, заслужаващ доверие автор, но освен това буквално гъмжат от абсурдни противоречия.

След като направих тази уговорка, аз без усилие мога сега да приема гледището на богословите.

— Исус — казват те — излязъл от гробницата.

— Ама разбира се, чудесно измислено!

— Той се явил на апостолите.

— Не ще и дума, дявол да го вземе!

— Той повторил цялата серия чудеса, извършени преди екзекуцията.

— Съгласен съм, карайте нататък!

Като начало, в един прекрасен ден Симон-Петър тръгнал с другите на риба и не уловил нито едно попче. Синът на гълъба по своя мил навик изникнал пред тях в критичния момент, когато апостолите се връщали с празни ръце, провесили нос.

— Деца, имате ли някаква храна? — попитал Исус.

— Не.

— Ех, нищо! Хвърлете мрежата от дясната страна на лодката и ще уловите.

Петър и неговите колеги се подчинили. След няколко мига мрежата запращяла, препълнена с риба, а лодката едва не се преобърнала.

Когато рибарите се добрали до брега, Петър преброил улова и видял, че е наловил сто петдесет и три едри риби. Ни повече, ни по-малко — така твърди евангелието.

— Елате да обядваме — казал Исус.

Апостолите се заловили за работа. Но колкото по-усърдно лапали, толкова повече ставали големите риби.

Колко жалко, че бедняците не притежават свръхестественото могъщество на Исус! То щеше да им свърши добра работа при изхранване на гладните им семейства.

Обедът излязъл приказен, рибите били от най-добрите породи, които се въдели по тия места, но липсвал десерт. Исус подсладил апостолите с една малка реч.

— Петре, ти обичаш ли ме? — обърнал се той към Симон-Камен.

— Да, господи, обичам те.

— Тогава аз ще те направя пастир на моите агнеци.

След около пет минути Исус повторил въпроса си:

— Петре, ти обичаш ли ме?

Симон-Камен отговорил както първия път.

Живото слово, което обичало повторенията, отново изрекло:

— Тогава паси моите овци.

След пет минути този дълбокомислен диалог се повторил почти дословно. Именно на това основание църквата твърди, че Петър е бил първият папа.

Исус неведнъж още се явявал на своите апостоли.

Едно утро в доста ранен час той ги повел към планината.

По пътя апостолите се питали какво може да означава това.

— Може би се кани отново да ни подбужда към бунт? Малко ли му е, че веднъж вече го разпнаха?

Този-онзи сериозно се разтревожили:

— Ами ако е дошъл нашият ред да пострадаме?

Перспективата да се качат и приковат на кръста не блазнела никого.

Когато стигнали на върха на хълма, живото Слово им казало:

— Край на комедията, време е да спуснем завесата. Моята мисия завърши: в тая юдол плачевна нямам какво повече да правя. Затуй аз се връщам при моя баща Яхве. Да се прегърнем и — довиждане в по-добрия свят!

Апостолите се втрещили.

— Как така? Ти ни напускаш?

— Няма как, налага се. Така пише в книгата на съдбата.

— Но какво ще стане с нас ако ни оставиш? Кой ще ни вдъхновява с личния си пример?

— Не бойте се, ще се погрижа за вас. Аз вече ви дъхнах, а скоро моят баща номер две, сиреч светият дух, ще долети от небесата, за да ви връчи обещаните от мене скъпоценни качества. Хайде да се мляснем за последен път, че скоро ще удари третият звънец!

Апостолите се занавирали да се целуват с учителя.

След това Исус прегърнал на прощаване Магдалина, покачил се на един камък, приседнал, оттласнал се силно и литнал нагоре.

В този миг на Тома му се мярнало в ума, че той ей сега ще падне обратно.

Нищо подобно.

Синът на гълъба отлично се държал във въздуха и се възнасял доста бързо.

Той отлитал все по-високо и по-високо, докато апостолите установили, че вече не виждат нищо.

Тогава до самите тях се появили два ангела и пропели с мелодичен глас:

— Добри галилейци, стига сте се пулили към свода небесен! Исус се възнесе, и то задълго. Той ще се върне чак при свършека на света, за да съди живите и мъртвите.

Като чули това, апостолите се върнали в своята трапезария. Те вървели мълчаливо, провесили нос, защото добре разбирали, че от този ден техният път съвсем няма да бъде обсипан с рози.

(Във връзка с последното действие на християнската комедия виж евангелие от Матей, гл. 28, 16–20; от Марко, гл. 16, 15–20; от Лука, гл. 24, 44–53; от Йоан, гл. 21, 1–25).

ЗАВЕСА

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.